

P R I R E D I L I

ZLATKO LODETA, sudac Županijskog suda u Varaždinu

GORDANA HRASTIĆ, viša sudska savjetnica

GRAĐANSKO PRAVO

I.	STVARNO PRAVO.....	3 - 129
II.	OBVEZNO PRAVO	130 - 264
III.	OBITELJSKO PRAVO	265 - 308
IV.	NASLJEDNO PRAVO	309 - 334
V.	RADNO PRAVO	335 - 398
VI.	PARNIČNI POSTUPAK	399 - 474
VII.	PARNIČNI TROŠKOVI.....	475 - 510
VIII.	OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA	511 - 580
IX.	MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO.....	581 - 584

I. STVARNO PRAVO

OPĆE DOBRO

Rudno blago – interes Republike Hrvatske

(Čl. 15. Zakona o rudarstvu – NN. 27/91, 26/93, 92/94, 35/95-
pročišćeni tekst, 114/01 i 190/03 - pročišćeni tekst)

Djelatnost vađenja iz ležišta i oplemenjivanja mineralnih sirovina – rudnog blaga dozvoljena je samo unutar eksploatacijskog polja.

„Tijekom postupka je utvrđeno, a nije bilo ni sporno između stranaka da je po rudarskom inspektor M.V. izvršen nadzor rudarskih radova na eksploatacijskom polju „J.“ dana 15. listopada 2007.g., 21. prosinca 2007.g., 1. srpnja 2008.g. i 2. veljače 2009.g. za koje radove je tužitelju dodijeljena rudarska koncesija te je tužitelj dana 1. ožujka 2002.g. s Uredom državne uprave u V. županiji, Ured za gospodarstvo i zaključio Ugovor o koncesiji za eksploataciju građevinskog pijeska i šljunka. Tijekom rečenog inspekcijskog nadzora rudarski inspektor je utvrdio da je eksploatacijom zahvaćena površina izvan određenog eksploatacijskog polja u površini od 22.000 m² i u dubini od 4 metara što i daje količinu od 88.000 m³ mineralne sirovine, šljunka i pijeska, a tržišna cijena ove mineralne sirovine propisana je zaključkom Vlade RH od 7. srpnja 2004.g. u visini od 30,00 kn po m³. Iz u spisu priloženih zapisnika o vršenju nadzora u istraživanju eksploataciji građevinskog pijeska i šljunka razvidno je da tuženik nije dana 15. listopada 2007.g., 21. prosinca 2007.g. i 1. srpnja 2008.g. rudarskom inspektoru predočio karte o stanju rudarskih radova niti izvod katastarskog plana s ucrtanim granicama istražnog prostora i eksploatacijskog polja, a što je svako društvo ili obrtnik koji vrši

takve radove dužno izrađivati i imati sukladno odredbama čl. 63. i 64. Zakona o rudarstvu (NN. 27/91, 26/93, 92/94, 35/95- pročišćeni tekst, 114/01 i 190/03- pročišćeni tekst) Rudarskom inspektoratu dostavljena je tek 3. prosinca 2008.g. karta stanja rudarskih radova koja je izrađena u mjesecu studenom 2007.g. po ovlaštenom inženjeru geodezije D.O., dakle karta sa stanjem iz mjeseca studenog 2007.g., temeljem čega je a na način kako to inspektor u svom iskazu tijekom postupka detaljno obrazlaže i utvrđena kako površina zahvaćena eksploatacijom izvan odobrenog eksploatacijskog polja tako i količina izvađenog rudnog blaga (šljunka i pijeska) čiji je vlasnik tužiteljica i za čiju eksploataciju tuženik nije imao rudarsku koncesiju. Dakle, naravno da u rudarskoj koncesiji moraju biti navedene nekretnine na kojima se daje odobrenje za eksploatacijsko polje, no samo navođenje nekretnina ne znači da to eksploatacijsko polje obuhvaća rečene nekretnine u cijelosti već samo da na njima osoba koja traži dobivanje rudarske koncesije ima neko stvarno pravo koje ga ovlašćuje na korištenje tim nekretninama. Odredbom čl. 31. Zakona o rudarstvu eksplicite je propisano da je eksploatacija mineralnih sirovina dozvoljena samo unutar odobrenog eksploatacijskog polja. Naime, eksploatacija izvan eksploatacijskog polja jeste protupravna i to prema citiranoj odredbi čl. 31. st. 1. Zakona o rudarstvu. Obzirom na navedeno, došlo je do umanjenja imovine tužiteljice, jer je po tuženiku eksploatirano rudno blago koje je vlasništvo tužiteljice, bez njenog odobrenja, čime joj je u smislu čl. 1046. ZOO prouzročena šteta.,,

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.2160/11-2 od 12. travnja 2011.

JAVNO VODNO DOBRO

Upis Republike Hrvatske u zemljišne knjiga kao vlasnice javnog vodnog dobra

(Čl. 241. st. 1. i 2. Zakona o vodama – NN. 153/09)

Zemljišno knjižni sud upisati će Republiku Hrvatsku u zemljišne knjige kao vlasnicu javnog vodnog dobra na svim nekretninama koje su vodno dobro iz čl. 8. Zakona o vodama, koje su u posjedu Hrvatskih voda najmanje 10 godina do dana stupanja na snagu Zakona o vodama, neovisno o tome tko je uknjižen kao vlasnik nekretnina, na prijedlog nadležnog državnog odvjetništva i to na temelju potvrde tijela nadležnog za katastar da je nekretnina u posjedu Hrvatskih voda najmanje 10 godina i potvrde Hrvatskih voda da se radi o zemljišnoj čestici iz čl. 8. Zakona o vodama.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 6. listopada 2011.

JAVNO DOBRO U OPĆOJ UPORABI

Javni put

(Čl. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Dio asfaltirane površine koji je u vlasništvu fizičke osobe ne može imati status javnog puta.

„Prije svega u tom dijelu na žalbu predlagatelja da prvostupanjski sud nije pravilno utvrdio status predmetnog puta kao javnog dobra, što čini upitnim i postojanje osnova za uređenje međe, odnosno da li su se ispunile pretpostavke za isto valja, međutim, reći da je u razlozima pobijanog rješenja u potpunosti obrazloženo radi čega se dio asfaltirane površine nekretnina protustranaka ne smatra javnim asfaltiranim putem – javnim dobrom. Naime, prvostupanjski sud je, raspravljajući o tom pitanju pribavio očitovanje o statusu toga puta od Općine G.K. (dopis od 4. prosinca 2004.) kojem je pomno razjašnjen sadašnji status puta, a koji je pravilno ocijenio i prvostupanjski sud. Iz toga dopisa jasno proizlazi da taj put u katastru nije ucrtan kao javno dobro odnosno da nije u vlasništvu Općine G.K., već samo prolazi dijelom kroz predmetne nekretnine te se veže na čkbr. ____/9 – put označen kao javno dobro, a koji sporni put Općina G. K. vodi u svojim evidencijama kao nerazvrstan pod nazivom J., time da je ista pokrenula postupak za pretvorbu puta u javno dobro (u tijeku je ishodaenje lokacijske dozvole nakon čega će pristupiti rješavanju imovinsko pravnih odnosa sa vlasnicima predmetnih nekretnina), pri čemu je nesporno da je isti širine 3,00 m i asfaltiran uz sufinanciranje vlasnika većine nekretnina, te je isti u potpunosti komunalno opremljen (kroz njega prolaze vodovodna, plinska i elektro mreža), a kontinuirano se vrši i odvoz komunalnog otpada te se redovito vrši i zimsko čišćenje snijega. Kod tako utvrđenog statusa predmetnog puta, a koji je jednako tako utvrdio i prvostupanjski sud, ocjena je i ovoga suda se taj put, obzirom da predstavlja vlasništvo protustranaka, ne može izuzeti iz ovog predmeta uređenja međe. Taj put ima doduše svrhu javnog puta u naravi, ali obzirom na još potrebu uzimanja postupa njegove pretvorbe, a kako je to opisano i u dopisu Općine G.K., isti status javnog puta nije stekao, jer ne može status javnog puta imati nekretnina koja je upisana kao vlasništvo stranaka. Stoga je i po ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud pravilno ocijenio status toga puta kao dijela nekretnina protustranaka koji treba biti obuhvaćen u predmetu uređenja međe između nekretnina stranaka.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.1762/11-2 od 13. svibnja 2011.

JAVNO DOBRO U OPĆOJ UPORABI

Održavanje javnih cesta

(Čl. 3. st. 10. Zakona o komunalnom gospodarstvu – NN. 36/95; 128/99; 57/00; 129/00; 59/01; 150/02; 82/04; 110/04; 178/04; 38/09; 79/09; 49/11 i 144/12)

Komunalna djelatnost održavanja cesta u smislu Zakona o komunalnom gospodarstvu ne odnosi se na održavanje javnih cesta, niti je održavanje javnih cesta u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

„Prema tome, odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu koje predlagatelj citira u žalbi i prema ocjeni ovoga suda ukazuju na neosnovanost zaključka prvostupanjskog suda da nekretnina obuhvaćena prijedlogom predlagatelja predstavlja javnu cestu i da ima status općeg dobra na kojem se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi, budući da se komunalna djelatnost održavanja cesta u smislu odredaba Zakona o komunalnom gospodarstvu odnosi na održavanje nerazvrstanih cesta, odnosno cesta koje nisu razvrstane u smislu posebnih propisa, kako je to izričito određeno odredbom čl. 3. st. 10. Zakona o komunalnom gospodarstvu, a i održavanje javnih površina ne odnosi se na javne ceste (st. 9. iste odredbe), pa je zaključak prvostupanjskog suda bez ikakve materijalnopravne osnove jer se odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu na kojima se taj zaključak temelji, uopće ne odnose na održavanje javnih cesta, niti je održavanje javnih cesta u smislu odredaba tog zakona u nadležnosti jedinica lokalne samouprave. Osim toga, valja upozoriti da su nerazvrstane ceste u smislu odredbe čl. 101. st. 1. Zakona o cestama (NN.84/11) javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi, time da se nerazvrstanoj cesti može ukinuti status javnog dobra u općoj uporabi odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, ali nekretnina

kojoj prestaje taj status ostaje u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, sukladno odredbi čl. 103. st. 1. i 2. istog zakona.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2436/12-2 od 29. siječnja 2013.

JAVNO DOBRO U OPĆOJ UPORABI

Stjecanje prava vlasništva na javnom dobru

(Čl. 29. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Na zemljištu koje se nalazi u režimu javnog dobra u općoj uporabi nije se moglo dosjelošću steći pravo vlasništva prema pravilima OGZ-a niti prema čl. 29. ZOVO-a do 8. listopada 1991. godine kada je preuzimanjem ZOVO-a brisana navedena odredba, a niti prema Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima koji je stupio na snagu 01. siječnja 1997. godine, a nekretnina koja predstavlja javno dobro može postati stvar podobna za stjecanje prava vlasništva tek nakon što istoj bude ukinut status javnog dobra.

„U postupku nije bilo sporno između stranaka da je nekretnina čk.br. ___ k.o. V.L. upisana u Popisu I kao javno dobro – put S. sa 399 m², nije sporno niti da tužitelj kao i njegovi prednici predmetnu nekretninu u dijelu od 324 m² koji dio je i prikazan u skici izmjere mjernika vještaka M.M. posjeduje dugi niz godina. Suprotno žalbenim navodima, prvostupanjski sud na temelju iskaza saslušanih svjedoka i samog tužitelja utvrdio je i jasno naveo da je tužitelj daleko duže od 20 godina u posjedu prijepora i to najmanje od 1962.g. Prema tome, vrijeme kada su tužiteljevi prednici stupili u posjed sud nije propustio utvrditi jer utvrđuje da je

prednik tužitelja D.LJ. još 1962.g. na prijeporu zasadio orahe čime je i stupio u posjed prijepora. Na temelju ovih činjenica sud utvrđuje i vrijeme kada je prijepor izgubio svojstvo javnog dobra, a kao način na koji je predmetna nekretnina izgubila svojstvo javnog dobra sud utvrđuje faktično nekorištenje istog u svrhu puta. Dakle, samim neodržavanjem i nekorištenjem prijepora kao puta u općoj uporabi (daleko) duže od 20 godina sud smatra da je isti postao stvar podobna da se na njoj stječu stvarna prava pa i pravo vlasništva. Međutim sud je pogrešno primijenio materijalno pravo, kako to pravilno ističe tuženi. Prednje doduše ne time što nije primijenio pravna pravila bivšeg OGZ-a (čije odredbe su se do stupanja na snagu ZOVO-a 1. rujna 1980.g., primjenjivale kao pravna pravila temeljem čl. 4. Zakona o nevažnosti pravnih pravila temeljem čl. 4. Zakona o nevažnosti pravnih pravila donesenih prije 6. travnja 1941.g.) već odredbe ZOVO-a (Sl. list br. 6/80), nego stoga što se na zemljištu koje se nalazi u režimu javnog dobra u općoj uporabi nije moglo dosjelošću steći pravo vlasništva niti prema pravilima OGZ-a (pravno pravilo paragrafa 1455. u svezi s paragrafom 287. OGZ-a) niti prema čl. 29. ZOVO-a do 8. listopada 1991.g. kada je preuzimanjem ZOVO-a brisana navedena odredba, a niti prema ZV koji je stupio na snagu 1.1.1997.g. (NN. 91/96). Tako je prema paragrafu 287. OGZ-a bilo određeno da stvari koje su dozvoljene samo na uporabu, kao ceste, rijeke, luke i morske obale jesu opće ili javno dobro, a paragrafom 1455. da stvari koje se ne mogu posjedovati radi njihovog sućanstva ili radi zakona, ne mogu se niti dosjedati. Nadalje za vrijeme važenja ZOVO-a javna dobra bila su u društvenom vlasništvu, a odredbom čl. 29. ZOVO-a bilo je propisano da se na stvari u društvenom vlasništvu pravo vlasništva ne može steći dosjelošću. Prema odredbi čl. 35. st. 4. ZV-a, na javna dobra u općoj uporabi na odgovarajući se način primjenjuju pravila koja vrijede za opća dobra, a odredbom čl. 3. st. 2. istog Zakona propisano je da opća dobra nisu sposobna biti objektom prava vlasništva. Na istom je stajalištu i pravna praksa ne samo Vrhovnog suda RH već i Ustavnog suda RH (npr. Rev-783/02 od 30. listopada 2003.g., Rev-17/97 od 9. listopada 1997.g., Rev-3916/94 od 31. siječnja 1996.g., br. U-III-2336/05 od 9. listopada 2007.g.). Iz uvjerenja Upravnog odjela za prostorno uređenje komunalne djelatnosti i financije Grada L. od 31. srpnja 2008.g. vidljivo je da se sporna nekretnina nalazi unutar građevinskog područja Grada L., pa

sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu (NN. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 110/04- Uredba, 178/04, 38/09, 79/09) tuženi je nadležan za obavljanje komunalnih djelatnosti odnosno održavanje prijeporne nekretnine kao nerazvrstane ceste. Kako je prema tome upravljanje i održavanje takvih cesta temeljem Zakona o komunalnom gospodarstvu u nadležnosti jedinica lokalne uprave i samouprave, jedinica lokalne samouprave donosi i odluke o tome koje se površine smatraju nerazvrstanim cestama, pa je ista ovlaštena ukoliko je određena nerazvrstana cesta doista izgubila svrhu i značaj javnog dobra svojom odlukom i ukinuti status javnog dobra na takvoj nekretnini primjenom čl. 35. ZV-a, čl. 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08 i 36/09) te Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN. 76/07, 38/09). Kako po svom pravnom režimu sporno zemljište predstavlja javno dobro, što proizlazi iz upisa tog zemljišta u zemljišnim knjigama, to nije sposobno biti objektom prava vlasništva, pa i bez obzira na nespornu činjenicu da tužitelj i njegovi prednici na istom vrše posjedovne čine još od 60-ih god. prošlog stoljeća tužitelj nije samo na temelju navedenog mogao steći pravo vlasništva dosjelošću. Tek nakon što na predmetnoj nekretnini bude ukinut status javnog dobra ista može postati stvar podobna za stjecanje prava vlasništva.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1/11-2 od 5. siječnja 2011.

JAVNO DOBRO U OPĆOJ UPORABI

Status javnog dobra u općoj uporabi

(Čl. 20. st. 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Činjenica da je određeno zemljište upisano u zemljišne knjige kao javno dobro u općoj uporabi ne znači da se radi o javnom dobru ukoliko se isto faktično ne koristi kao takvo.

„Točna je žalbena tvrdnja tuženika da se na javnom dobru ne mogu stjecati stvarna prava, pa niti izvršiti smetanje posjeda, no sama okolnost da je određeno zemljište upisano u zemljišne knjige kao javno dobro u općoj uporabi ne znači da se doista radi o takovom dobru ukoliko se faktično ne koristi kao dobro u općoj uporabi. Naime, sud je pravilno utvrdio, a što tuženik svojom žalbom zapravo više niti ne pobija da je predmetni put u dijelu na kojem je tužiteljici pružena posjedovna zaštita faktično izgubio svojstvo i značaj javnog puta. Tuženik u žalbi jedino ističe da činjenica posjedovanja po tužiteljici sporne površine dugi niz godina kao dijela svoje nekretnine kao i činjenica ne korištenja prijepora za prolaze i provoze nisu relevantne za presuđenje u ovom postupku. Obzirom da prema ovako iznijetim žalbenim navodima prednja utvrđenja više i nisu sporna to tužiteljici koja je nesmetano posjedovala prijepor kao dio svoje nekretnine dugi niz godina što i proizlazi iz provedenih dokaza tijekom postupka i pripada pravo na posjedovnu zaštitu budući da dugogodišnje trajanje mirnog posjeda ukazuje da se prijepor ne koristi kao javno dobro u općoj uporabi već se samo jedan dio katastarske nekretnine čkbr. __ k.o. Č. koristio i imao svojstvo javnog dobra u općoj uporabi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3687/12-2 od 14. veljače 2014.

JAVNO DOBRO U OPĆOJ UPORABI

Stjecanje prava vlasništva na putu

(Čl. 166. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Tuženik koji je uzurpirao dio nekretnine koja je u zemljišnim knjigama upisana kao put – društveno vlasništvo i isti pripojio svojoj nekretnini time nije mogao steći pravo vlasništva na tom dijelu nekretnine.

„Predmetna nekretnina čkbr.____ na kojoj je prijepor i za koju tužitelji tvrde da predstavlja poslušno dobro, u zemljišnim knjigama upisana je kao put - društveno vlasništvo u općoj upotrebi. Prema skici izmjere od 17. travnja 2009. g. kroz dio iste nekretnine i sada se proteže vidljivi šljunčani put, dok je dio tuženik uzurpirao - „pripojio“ svojoj nekretnini čkbr.____/2 postavljanjem željeznih stupova i betonskog parapeta za ogradu 1994.g. što potvrđuje dopis Općine J. od 18. travnja 1996.g. (list 250 prvostupanjskog spisa) u kojem se navodi da je tuženik uzurpirao površinu od oko 67 m² nekretnine čkbr.____ u korist čkbr.____/2, tako i rezultat postupka pravomoćnog rješenja o smetanju posjeda prvostupanjskog suda br.P-____/95. Ovom radnjom tuženika uzurpirani dio čkbr.____ nije prestao biti javno dobro u općoj upotrebi, a niti je tuženik stekao vlasništvo na tom uzurpiranom dijelu jer je prijeporna nekretnina na kojoj tužitelji traže da im tuženi prizna predmjevano pravo služnosti do izgradnje stambenog objekta tuženika koji se počeo graditi 1987.g. a izgrađen je do 1994.g. (što potvrđuju saslušani svjedoci u ovom postupku i postupku P-____) i u spornom dijelu, a i nakon toga razdoblja, pa i sada u preostalom ne uzurpiranom djelu bila u uporabi kao put u općoj uporabi, a kako pri tome nije prema u spisu priloženim podacima Općine J. (list 266 prvostupanjskog spisa) naknadno nakon po tuženiku postavljanja stupova za uličnu ogradu, provedena eventualna parcelacija kojom bi dio uzurpiran po tuženiku bio izdvojen iz čkbr.____ i pripojen čkbr.____/2 na način da bi bila

formirana nova čkbr.__/2, to tužitelji bez obzira na prolaze i provoze prijeporom nisu mogli steći pravo služnosti jer se u razdoblju od 06. travnja 1941.g. pa sve do 08. listopada 1991.g. nije moglo stjecati pravo vlasništva dosjelošću (na koji pravni osnov se tužitelj jedino i poziva) na nekretninama koje su bile u društvenom vlasništvu, što je nesporno bila i čkbr.__ a do 90-ih godina se u cijelosti i koristila kao put u općoj upotrebi, jer od 08. listopada 1991.g., (kada je izmjenama i dopunama Zakona o osnovnim vlasničko pravnim odnosima (ZOVO) brisana njegova odredba čl.29. i čl.55. pa do 16. kolovoza 1994.g. kada su tužitelji zbog radnji tuženika 08. kolovoza 1994.g. na izgradnji ograde podnijeli tužbu radi smetanja posjeda, a niti do podnošenja tužbe u ovom postupku 21. srpnja 1999.g. nije prošlo potrebno vrijeme od 20 godina za stjecanje prava služnosti temeljem dosjelošti (čl.229. st. 1 ZV-a a do 01. 01. 1997.g. čl.54. ZOVO-a). Obzirom na navedeno tužitelji nisu dokazali pravni temelj stjecanja prava stvarne služnosti provoza i prolaza kroz prijepor, to je i njihov zahtjev za poštivanjem predmnjevanog prava služnosti po tuženiku kao trećoj osobi koji ih u tom pravu onemogućava, neosnovan, kako to pravilno utvrđuje i prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gžx.69/12-2 od 04. siječnja 2013.

JAVNO DOBRO U OPĆOJ UPORABI

Nerazvrstane ceste

(Čl. 142. Zakona o cestama – NN. 180/04, 82/06, 138/06, 146/08, 152/08, 38/09, 124/09 i 153/09)

Zakonom o cestama uređen je pravni status nerazvrstanih cesta na način da je određeno da istima upravlja i održava ih

jedinica lokalne samouprave, time da su nerazvrstane ceste javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu jedinice lokalne samouprave.

„Dakle, u pravnoj situaciji kada tuženik ne problematizira pitanje klasifikacije odnosno razvrstavanja nerazvrstanih cesta već problematizira stvarnopravni status istih, jer da Zakon o javnim cestama (NN. 180/04, 82/06, 138/06, 146/08, 152/08, 38/09, 124/09 i 153/09) ne spominje nerazvrstane ceste i da iste ne mogu biti u vlasništvu već „mogu biti dane na korištenje i održavanje lokalnoj upravi i samoupravi ...“, (što ponavlja i u žalbi), prvostupanjski sud u pobijanoj odluci prihvaća činjenicu da spomenuti Zakon ne uređuje pravni status nerazvrstanih cesta, ali se potpuno pravilno poziva na odredbu čl.3. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09 i 49/11), kojim je propisano da s istima tužitelj upravlja i održava ih. Prema tome prvostupanjski sud pravilno zaključuje o statusu nerazvrstanih cesta tj. da se radi o javnom dobru u općoj uporabi u vlasništvu tužitelja. Ovaj drugostupanjski sud pravilnost stava prvostupanjskog suda dodatno nalazi i u činjenici da Zakon o cestama (NN. 84/11 i 23/13), kojim je u čl.142. prestao važiti Zakon o javnim cestama, a Zakon o cestama jasno definira pojam nerazvrstane ceste u čl.2., dok čl.101. izričito propisuje pravni status nerazvrstane ceste i to upravo na način na koji je i prvostupanjski sud taj status definirao, ali tada sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu. Svemu se dodaje i to da takav status nerazvrstane ceste (unatoč postojanja i drukčijeg pristupa u to vrijeme, prije stupanja na snagu Zakona o cestama) nije bio u suprotnosti s niti jednom odredbom Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima kako to neodređeno želi prikazati žalitelj. Konačno žalitelj i sam priznaje činjenicu da Zakonom o cestama (za kojeg smatra da se ne može primijeniti u konkretnom predmetu) je status nerazvrstanih cesta u svakom pogledu pravno riješen i to na način na koji je i prvostupanjski sud postupio u pobijanoj odluci.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5031/12-2 od 09. travnja 2013.

NASLJEDNIČKI POSJED

Stjecanja posjeda od strane nasljednika

(Čl. 24. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Nasljednik je trenutkom smrti pravnog prednika postao suposjednik nekretnine, bez obzira što nikada nije imao faktičnu vlast na toj nekretnini, budući da suposjed nekretnine prelazi na nasljednika u kvaliteti i obimu kakvog je imao njegov pravni prednik.

„Sud zaključuje da je tužitelj kao nasljednik pok. D.H., a koji je nesporno do svoje smrti bio suposjednik spornog stana, časom njegove smrti postao suposjednik prijeporne nekretnine, jer je ostaviteljev posjed prešao i na njega kao sunasljednika pa sukladno tome isti ima pravo temeljem odredbe čl. 24. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima kao suposjednik štiti svoj suposjed od drugog suposjednika ukoliko je potpuno isključen iz dotadašnjeg suposjeda ili mu je bitno ograničen dotadašnji način izvršavanja faktične vlasti. Sud otklanja prigovor tužene da bi radi donošenja odluke o tužbenom zahtjevu tužitelja bilo nužno raspravljati o pravnom odnosu stranaka jer osim što u parnici radi smetanja posjeda to nije dopušteno, tužitelj bez obzira na eventualnu valjanost ili nevaljanost usmene oporuke, čiju valjanost je ovdje tužitelj osporio tijekom ostavinskog postupka, je zatražio svoj nužni dio iz čega slijedi da je u svakom slučaju nasljednik iza pok. D.H. Jedina sporna činjenica između stranaka a koju je tužena osporila u odgovoru na tužbu jeste da li predmetni stan predstavlja ostavinsku imovinu iza pok. D.H. Sve ostale bitne činjenice na kojima tužitelj utemeljuje tužbeni zahtjev u ovom postupku tužena ne poriče. Nesporno je da su parnične stranke djeca pok. D.H. umrlog dana 19. svibnja 2005.g. iza kojeg se vodi ostavinski postupak kod prvostupanjskog suda pod brojem O. ___/05. koji nije dovršen, da su parnične stranke zakonski nasljednici iza pok. D.H., te da je on do svoje

smrti bio suposjednik predmetnog stana, da tuženik nikada nije izvršavao svoj posjed ili suposjed istog stana te da je prvi puta zatražio suposjed pismenim dopisom zaprimljenim po tuženoj dana 17. lipnja 2009.g., što je tužena odbila. Nije sporno da su parnične strane nasljednici pok. D.H. koji je do trenutka svoje smrti bio suposjednik predmetnog stana, to su obje parnične stranke trenutkom njegove smrti postale suposjednici stvari koje nasljeđuju. Kod toga s obzirom na odredbu čl. 129. ZN iz kojeg proizlazi da ostavina prelazi na nasljednike po sili samog zakona i u času smrti ostavitelja, u tom času postaje njegovo nasljedstvo te nasljednik tim časom stječe i ostala prava vezana uz njegovo nasljedstvo a ovo bez obzira na to da li je nasljednik pozvan na nasljedstvo temeljem oporuke ili zakona, s čime je vezan i posjed predmetne nekretnine (stana), to pravo na posjedovnu tužbu pripada i tužitelju bez obzira što on nije vršio nikakve posjedovne čine od smrti ostavitelja pa do časa kada je smetanje počinjeno odbijanjem tužene da mu preda suposjed predmetnog stana predajom ključeva od istog. Dakle, sama činjenica što tužitelj nije nikada vršio bilo kakvu faktičnu vlast na spornom stanu za pružanje posjedovne zaštite u trenutku kada mu drugi sunasljednik odbija predati faktičnu vlast na stvari na kojoj je prednik imao do trenutka svoje smrti suposjed, nije relevantna kako to pogrešno smatra tužena jer je i tužitelj u trenutku smrti svog pravnog prednika koji je do tog trenutka bio suposjednik, to postao, bez obzira na to da li je ikada stekao i faktičnu vlast na predmetnom stanu, jer je na tužitelja trenutkom smrti njegovog pravnog prednika prešao suposjed predmetnog stana upravo u takvoj kvaliteti i takvom obimu kakvog je imao i njegov pravni prednik. Za stjecanje suposjeda nasljednika i zaštitu u posjedovnoj parnici jedino je nužno da je prednik tužitelja bio i sam suposjednik stvari, te da bi u istoj situaciji u kakvoj je sada tužitelju bilo moguće njegovom pravnom predniku pružiti posjedovnu zaštitu. Tužitelj je imao pravo tražiti zaštitu svog suposjeda jer sunasljednici stječu suposjed u trenutku ostaviteljeve smrti, ostaju trajno nasljednici, pa to što tužena u ostavinskom postupku tužitelju osporava „pravo nasljedstva“ potpuno je irelevantno, jer za pravo na suposjed tužitelja nije potrebno raspravljati o njihovom pravnom odnosu ili veličini suvlasničkih dijelova u ostavinskoj imovini. Upravo zbog navedenog, a kako je u trenutku smrti pok. D.H. dana 19. svibnja 2005.g. na tužitelja kao nespornog zakonskog nasljednika prešao suposjed predmetnog stana kojeg je njegov pravni prednik imao u

času svoje smrti i to u kvaliteti i obimu kakvog je imao i njegov pravni prednik, to se bez obzira što tužitelj nikad nije bio u neposrednom suposjedu predmetnog stana i bez obzira što tužena njemu osporava pravo nasljedstva, smatra da je u cijelosti stupio u onakav posjed u kakvom je bio i njegov pravni prednik, pa upravo tužena a ne sud, pogrešno interpretira odredbe čl. 24. st. 1. ZV-a.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3342/11-2 od 5. rujna 2011.

SMETANJE POSJEDA

Pretpostavke za posjedovnu zaštitu

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Za smetanje posjeda dovoljno je znanje počinitelja da poduzetom radnjom smeta tuđi posjed.

„Prije svega, prvostupanjski sud kao jednu od bitnih odrednica svoje odluke postavlja pitanje subjektivnog odnosa tuženice u odnosu na činjenicu (svjesnog) zadiranja u tuđi posjed, ističući tzv. animus turbandi kao pretpostavku za posjedovnu zaštitu. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, određujući u čl. 10. st. 1. posjed kao faktučnu vlast glede neke stvari, prihvaća objektivni koncept sadržaja posjeda, što prihvaća i pravna doktrina (npr. prof.dr. Nikola Gavella u knjizi: Stvarno pravo; Informator 1998.g., (autori Nikola Gavella i suradnici); str. 112, navodi: „Postoji li (faktučna) vlast kao sadržaja posjeda stvari ili ne, nije pitanje subjektivnog stava te osobe nego njezinog objektivnog postojanja kao činjenice u odnosnom društvu“. Isto tako, po ocjeni ovoga suda, na

identičan način treba tumačiti i pitanje zadiranja u tuđi posjed – dakle, po ocjeni ovoga suda, za počinjenje smetanja (uznemiravanje) posjeda nije odlučno da li je osoba koja takvu radnju vrši namjeravala tom svom radnjom zadrijeti u tuđi posjed ili nije; dostatno je znanje da se poduzetom radnjom smeta tuđi posjed (Vrhovni sud RH, Gzz.29/87 od 22.10.1987.,g. ; PSP 38/31, sentenca, citirana u knjizi Mladena Žuvele, vlasničko pravni odnosi, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Zakon o zemljišnim knjigama, u izdanju Organizatora, Zagreb, 2009.g., st. 78, sent. red.br. 29). Dakle, potpuno je pogrešno prvostupanjsko stajalište da je namjera smetanja pretpostavka za ostvarenje prava na posjedovnu zaštitu. Prvostupanjski sud je činjenično stanje, u odnosu na posjedovno stanje, kakvo je ono bilo u trenutku sudskog uvođenja u posjed tužitelja u prvostupanjskom predmetu br. Ovr. __/08 utvrdio protivno stanju tog prvostupanjskog spisa, odnosno rješenja kojim se konstatira da je tužitelj kao ovrhovoditelj, uveden u posjed prijepora (čime mu je vraćen u posjed poslovni prostor čiji je on najmodavac) u odnosu na TD M. C. d.o.o. kao ovršenika, odnosno najmoprimca (zakupca), jer je utvrdio da je stvarni posjednik predmetnog poslovnog prostora u to vrijeme bio T.P. d.o.o., koji da je u posjed objekta ušao znatno prije deložacije, na temelju ugovora o poslovnoj suradnji s M.C. d.o.o. Nema nikakve dvojbe da je prvostupanjski sud deložaciju koju je proveo na vanjskom uredovanju (po sudskom ovršitelju) u odnosu na ovršenika M.C. d.o.o. ovršenika u tom postupku. Na uredovanju je izvršena promjena svih brava, te je izvršeno odvoženje stvari ovršenika, a objekt je predan u posjed ovrhovoditelju (s nekim stvarima ovršenika, predviđenim za otpad). Takvo sudsko oduzimanje posjeda od dotadašnjeg neposrednog posjednika prijepora (zakupca) po svojoj pravnoj naravi znači apsolutan prestanak posjeda oduzećem, jer između dotadašnjeg posjeda i stjecateljevog posjeda nema kontinuiteta (citirana knjiga: Stvarno pravo, N. Gavele, str. 199, red.br.274). U takvim okolnostima, nema nikakve dvojbe, da je prestao i eventualni neposredni posjed drugog trgovačkog društva, navodnog podzakupnika, koji nije niti bio stranka u postupku otkazivanja zakupa zakupcu (M.C. d.o.o.) niti je sudjelovao u spomenutom ovršnom postupku, niti je zakupodavac za njega znao. Nadalje, tuženica ne može imati status pomoćnika u posjedovanju, već iz razloga što se u ovom postupku usprotivila osnovanosti tužbenog zahtjeva iz samostalnih razloga, tj. da u predmetnom poslovnom prostoru

drži svoje pokretnine, dakle, isticala je samostalne razloge protivljenja tužbenom zahtjevu da mu prepusti posjed prijepora, ne pozivajući se na (u tom tijelu) navodnog stvarnog posjednika (odnosno njegovu stvarnu poziciju). Iz navedenih razloga prvostupanjski sud je pogrešno ocijenio da tuženica ne snosi samostalnu odgovornost za počinjeno smetanje, iz razloga što je bila pomoćnik u posjedovanju, odnosno što nije imala namjeru smetati tužitelja u posjedu, nego da je bila pomoćnica u posjedu – TD T. d.d.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.3280/11-2 od 12. listopada 2011.

SMETANJE POSJEDA

Predmet posjedovne zaštite – korištenje električne energije

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Korištenje električne energije ne može biti samostalni predmet posjedovne zaštite iz razloga što se posjedovna zaštita korištenja električne energije može ostvariti jedino zaštitom posjeda stvari u funkciji kojoj služi.

„Imajući u vidu žalbene navode tuženika valja prije svega ukazati da tužitelj u ovom postupku traži posjedovnu zaštitu u odnosu na nekretninu koju drži u posjedu temeljem ugovora o zakupu obavljajući ugostiteljsku djelatnost, a zbog isključenja električne energije koju je koristio na zakupljenoj nekretnini. Prema tome, objekt posjedovne zaštite je nekretnina koja se nalazi u posjedu tužitelja temeljem ugovora o zakupu

sklopljenog s društvom A. (kao zakupodavcem) i na kojoj je tužitelj koristio električnu energiju. Korištenje električne energije ne može biti samostalni predmet posjedovne zaštite, već se posjedovna zaštita korištenja električne energije može ostvariti jedino zaštitom posjeda stvari u funkciji kojoj služi (npr. kuća, stan, poslovne prostorije itd.). Da je tužitelj na taj način koristio zakupljenu nekretninu potvrđuje iskaz svjedoka D.H., direktora zakupodavca, pa je žalbeno osporavanje činjenice posljednjeg stanja posjeda nekretnine tužitelja potpuno neutemeljeno i u suprotnosti sa sadržajem provedenog dokaznog postupka. U posjedovnoj parnici sud pruža zaštitu prema posljednjem stanju posjeda i nastalom smetanju, sukladno odredbi čl. 22. st. 2. ZV, bez obzira na pravo na posjed, pravni temelj posjeda, poštenje posjednika, kao i bez obzira na to koliko bi smetanje posjeda bilo u kakvom društvenom, javnom ili sličnom interesu. Isključenjem električne energije na sporednom brojilu (označenom u skici lica mjesta slovom B) izmijenjeno je dotadašnje posjedovno stanje na nekretnini u posjedu tužitelja i taj čin se mora smatrati smetanjem posjeda. Nebitna je stoga za ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja okolnost da pravo korištenja električne energije i posjed predmetnog sporednog brojila nije preneseno na tužitelja, nego na trećetuženika, koju okolnost tuženici naglašavaju u žalbi, jer je tužitelj prema sadržaju prvostupanjskog postupka na zakupljenoj nekretnini koristio električnu energiju, pa je onemogućavanjem korištenja električne energije ograničen u dotadašnjem načinu vršenja posjeda i pripada mu pravo na posjedovnu zaštitu. Radi se, dakako, o uznemiravanju, a ne o oduzimanju posjeda.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.4024/13-2 od 06. rujna 2013.

SMETANJE POSJEDA

Posjed prava služnosti

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Vršenje provoza preko tuđe nekretnine za onoga tko je u posjedu prava služnosti preko te nekretnine znači izvršavanje tog prava, a isto se ne može podvesti pod čin smetanja posjeda.

„U konkretnom slučaju nema nikakve dvojbe da je tužba tužitelja utemeljena na tvrdnji da tuženikov provoz preko njegove nekretnine u konkretno vrijeme predstavlja čin smetanja posjeda njegove nekretnine. Tuženik, naprotiv, tvrdi (priznajući da je izvršio sporni provoz) da taj njegov provoz nema obilježje smetanja (uznemiravanja) posjeda tužiteljeve nekretnine, nego da je on ovlašteno vršio provoz, dakle tuženik implicitno tvrdi da je provoz vršio u okviru vršenja posjeda prava služnosti preko tužiteljeve nekretnine, za korist svoje susjedne nekretnine. Po ocjeni ovog suda tuženik je svoju tvrdnju dokazao, kako je to pravilno utvrdio i prvostupanjski sud te je ta okolnost dovoljna za odbijanje tužbenog zahtjeva. Naime, vršenje provoza preko tuđe nekretnine za onoga tko je u posjedu tog prava znači izvršavanje sadržaja tog prava, pa se takav čin ne može podvesti pod čin smetanja posjeda, jer čin smetanja posjeda predstavlja neovlašteno zadiranje u tuđi posjed, a time i remećenje (uznemiravanje) dotadašnjeg posjedovnog stanja, što ovdje nije slučaj. U konkretnom slučaju nema dvojbe (to je pravilno utvrdio prvostupanjski sud) da je tuženiku prijevoz preko tužiteljeve nekretnine trebao rijetko (povremeno), po potrebi u svrhu odvoza sijena ili granja nakon rezanja voćaka. U postupku je utvrđeno da je tuženik predmetni posjed prijevoza vršio povremeno dugotrajno, po potrebi, a da bi tužitelj tvrdnju da tuženik nije bio u posjedu tog prava služnosti trebao dokazati time da je taj tuženikov posjed prava prestao (obzirom na načelo trajnosti posjeda, odnosno pretpostavke da stečeni posjed traje, pa onaj koji tvrdi da je

posjed prestao treba to i dokazati). Verbalna zabrana, kojoj se tuženik nije pokorio, a što tužitelj potvrđuje već i u tužbi, nije dovoljna kao osnova za gubitak posjeda. Budući da se posjed primiruje, ukoliko se u subjektivnom roku od mjesec dana ne traži njegova zaštita, pri čemu je objektivni rok godinu dana, jasno je da je u konkretnom slučaju tuženik bio u posjedu tog prava (koje mu je prema sadržaju prvostupanjskog postupka odobrila ranija zajednička prednica u odnosu na obje nekretnine, što je potvrdila njena unuka, S. D. u svom iskazu).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2032/13-2 od 09. listopada 2013.

SMETANJE POSJEDA

Posjed prava služnosti

(Čl. 181. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN.91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09 i 53/09)

Nemaju obilježje smetanje posjeda radnje tuženika koje isti poduzima u svrhu mogućnosti normalnog korištenja puta – služnog pravca ako iste nisu usmjerene na sprječavanje ili ograničavanje tužitelja u njegovu posjedu nekretnina.

„Odbivši zahtjev tužitelja za pružanje posjedovne zaštite prvostupanjski sud ocjenjuje da navedenim iskopom i navozom šljunka, tuženik nije izvršio čin smetanja jer nasipavanjem ulegnuća, kao i uklanjanjem središnjeg travnatog dijela, kojeg nitko osim tuženika nije održavao (kosio travu), ne predstavlja kvalitativnu ni kvantitativnu promjenu pravca služnosti, već je isto izvršeno samo radi održavanja

prolaznosti služnim pravcem, bez namjere promjene postojećeg posjedovnog stanja i sprječavanja i ograničavanja tužitelja u posjedu njihovih nekretnina. Takva činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda, kao i njegov zaključak u cijelosti prihvaća i ovaj sud, smatrajući također da u radnjama tuženika nema elemenata smetanja posjeda, jer nasipavanjem ulegnuća koja su nastala prolazom vozila po putu drugim (prirodnim) materijalom na prozornim dijelovima, kao i između prozornih dijelova, koji dio puta je ranije u cijelosti održavao (košnjom trave) tuženik, ne predstavlja zadiranje u tuđi posjed, uz svijest i znanje da se time ograničava posjed tužitelja, a niti se, po ocjeni ovoga suda, navedene radnje mogu smatrati samovlašćem, jer su bile upravljene isključivo na popravak služnog pravca, a ne na izmjenu posjedovnog stanja. Kako je smetanje posjeda takav čin kojim se narušava ili mijenja odnos određene osobe prema nekoj stvari ili pravu, a na način da se taj odnos želi promijeniti, odnosno da se poduzetim činom nekoga želi spriječiti ili ograničiti u njegovom posjedu stvari ili prava, to navedene radnje tuženika u svrhu mogućnosti normalnog korištenja puta, ni po ocjeni ovoga suda nemaju obilježje smetanja posjeda, jer nije usmjereno niti na sprječavanje, a niti ograničavanje tužitelja u njihovu posjedu nekretnina, pa kako je sukladno odredbi čl. 181. ZV-a tuženik kao ovlaštenik prava služnosti, dužan snositi troškove održavanja i popravka poslužne stvari, to radnje koje je tuženik izvršio u tu svrhu, suprotno tvrdnjama tužitelja, ne mogu upućivati na zaključak o objektivnom ograničavanju tužitelja u posjedu njihovih nekretnina.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.5290/11-2 od 14. veljače 2012.

SMETANJE POSJEDA

Ovrha radi predaje u posjed nekretnine

(Čl. 22. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN.91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09 i 53/09; 139/10; 143/12)

Pravomoćna petitorna presuda na predaju stvari ne sprječava provođenje ovršnog postupka radi pružanja posjedovne zaštite.

„Nema nikakve dvojbe da sudsko rješenje o smetanju posjeda, koje je pravomoćno i ovršno, koje glasi na obvezu predaje u posjed predmetne nekretnine od strane ovršenika ovrhovoditelju, predstavlja valjanu ovršnu ispravu u smislu odredbe čl. 23. st. 1. toč. 1. u vezi s čl. 25. st. 1. Ovršnog zakona (NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04; 88/05, 121/05; 67/08; 139/10; 125/11; 150/11; 154/11; 12/12; 70/12; 112/12 – dalje: OZ), temeljem koje se nesumnjivo može provesti ovrha naložena ovršnom ispravom, time da je u sporovima radi smetanja posjeda, čl. 22. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN.91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 90/10; 143/12 – dalje: ZV) isključeno raspravljanje o pravu na posjed, pravnom temelju posjeda, poštenju posjednika, te o tome da li je smetanje posjeda bilo u kakvom društvenom, javnom ili sličnom interesu. Isto tako, bez ikakvog je utjecaja na prava stranaka koja proizlazi iz ovršne isprave, da (li) se u vezi vlasništva predmetne prikolice vodi parnični postupak pred prvostupanjskim sudom (pod brojem 25 P-___/10), jer, prema stajalištu (novije) sudske prakse, utemeljenoj na odluci Ustavnog suda RH U-III/2714/2004 od 2. svibnja 2006.g., ishod vlasničke parnice ni na koji način ne utječe na pravo na posjedovnu zaštitu (u smislu eventualne osnovanosti prigovora, koji se u ranijoj praksi smatrao osnovanim, kojim se isticalo jače pravo na posjed sporne stvari (exceptio petitorium absorbet possessorium), dakle, prema ranijoj praksi donijeta

pravomoćna petitorna presuda na predaju stvari mogla je spriječiti osnovanost odnosno izvršenje zahtjeva za pružanje posjedovne zaštite, što više nije slučaj. Budući da se posjedovna zaštita pruža neovisno o pravu vlasništva stvari i pravu na posjed, to je neosnovan prigovor koji polazi od suprotnog činjeničnog i materijalnopravnog polazišta.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4459/13-2 od 28. ožujka 2014.

SMETANJE POSJEDA

Oduzimanje posjeda

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN.91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 53/09; 139/10; 143/12)

Ukoliko je posjed vraćen prije nego što je sud donio odluku povodom tužbe zbog smetanja posjeda, tada prestaju razlozi za pružanje posjedovne zaštite ako je smetanje posjeda učinjeno oduzimanjem posjeda.

„Tužbeni zahtjev kod sudske zaštite posjeda treba sadržavati utvrđenje da je tuženik počinio smetanje tužiteljevog posjeda, naredbu tuženiku da uspostavi ranije posjedovno stanje kakvo je bilo u trenutku smetanja te zabranu tuženiku da ubuduće čini takvo ili slično smetanje pod prijetnjom ovrhe (ne pod prijetnjom novčane kazne). Tužbeni zahtjev dakle, sačinjava i deklaratorni i kondemnatorni dio a u slučaju kada je smetanje posjeda učinjeno ne uznemiravanjem nego oduzimanjem posjeda, u koliko posjed nije vraćen prije presuđenja ili u koliko oduzimanje posjeda nije prešlo u uznemiravanje posjeda, a u konkretnom slučaju niti iz iskaza I-tuženika niti iz iskaza M. N. (koja je saslušana kao tužitelj iako to

nije), a niti iz u spisu priloženog zapisnika Policijske postaje Č. o zaprimanju kaznene prijave ne može se zaključiti da bi posjed tužitelju bio vraćen, tužbeni zahtjev mora sadržavati i naredbu tuženiku da uspostavi ranije posjedovno stanje. Naime, razlozi za pružanje posjedovne zaštite kada je smetanje posjeda učinjeno oduzimanjem posjeda a ne uznemiravanjem, prestaju ukoliko je posjed vraćen prije presuđenja (tako i Ustavni sud u odluci br.U-III/793/99 od 17. svibnja 2012.g.). U konkretnom slučaju na ročištu 13. studenog 2012.g. bez ikakvog obrazloženja tužitelj je povukao dio tužbenog zahtjeva kojim se tražilo da sud naloži tuženicima vraćanje posjeda poslovnog prostora na adresi J. J. S. _ Č. i da time uspostavi posjedovno stanje kakvo je bilo prije počinjenog smetanja već su ostali samo kod zahtjeva za utvrđenje o počinjenom smetanju i kod zahtjeva za zabranu takvog smetanja ubuduće pod prijetnjom novčane kazne. U koliko posjed tužitelju nije vraćen, tada sama zabrana smetanja ubuduće uopće nije provediva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3449/13-2 od 28. travnja 2014.

PRAVO ZADRŽANJA

Ukoliko vjerovnik ima pravo zadržanja (retencije) tada ima pravo namiriti se od stvari koju ima u retenciji, ali nema pravo i posjedovati istu.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

PRAVO ZADRŽANJA

Potraživanje posjednika stvari prema vlasniku stvari

(Čl. 72.-75. Zakona o obveznim odnosima - NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99 i 88/01)

Pravo zadržanja je akcesorno pravo koje ovisi o dospelom i utuživom potraživanju posjednika stvari prema zahtjevu vlasnika da mu stvar preda u posjed, time da se na pravo zadržanja može pozvati samo pošteni posjednik.

„Opća pravila o pravu zadržanja (ius retentionis) sadržana su u Zakonu o obveznim odnosima i to u člancima od 72. – 75. Odredbom čl. 164. st. 2. ZV-a propisano je: „Zahtijeva li vlasnik da posjednik preda stvar, pošteni posjednik može tražiti naknadu za nužne i korisne troškove koje je imao, te stvar zadržati dok mu oni ne budu naknađeni.“ Iz citiranih odredbi proizlazi da je pravo zadržanja akcesorno pravo ovisno o dospelom i utuživom potraživanju posjednika stvari prema zahtjevu vlasnika da mu stvar preda u posjed i na koje pravo se može pozvati samo pošteni posjednik. U konkretnom slučaju tuženik se usprotivio zahtjevu tužitelja za predaju u posjed predmetnih nekretnina prigovorom kao procesnom radnjom da će stvar zadržati sve dok mu tužitelj u cijelosti ne podmiri njegovo potraživanje koje je i određeno naznačio u iznosu od 686.000,00 kn (podnesak – prigovor retencije od 23. siječnja 2007.g.), a ne protutužbom kojom bi zahtijevao isplatu s osnova izvršenih ulaganja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4759/13-2 od 04. prosinca 2013.

PRAVO ZADRŽANJA

Upotreba stvari

(Čl. 75. Zakona o obveznim odnosima - NN. 35/05 i 41/08)

Ovlaštenik prava zadržanja nema pravo upotrebljavati za svoje potrebe stvar koju drži u posjedu.

„Što se tiče isticanja prava zadržanja ovršenice na predmetnoj nekretnini, a sve do pravomoćnog okončanja postupka pokrenutog u parničnom postupku P. ___/10 te isto isticanje kao razloga iz čl. 61. toč. 8. OZ-a valja tek kratko reći da prijedlog za odgodu ovrhe koja se provodi radi ispražnjenja i predaje u posjed nekretnine utemeljen na navodnom pravu zadržanja ovršenice na predmetnoj nekretnini jeste kontradiktoran osnovnom istaknutom razlogu koji mora biti udovoljen za odgodu ovrhe, učinjenoj vjerojatnosti da bi provedbom ovrhe ovršenik pretrpio štetu. Naime, pravo zadržanja njegovom ovlašteniku daje jedino pravo zadržati stvar i iz iste se naplatiti (čl. 75. ZOO-a) ali mu ne daje pravo da se tom stvari služi i koristi ju za svoje potrebe, a upravo iz kojeg razloga (nemogućnosti drugog stambenog prostora) ovršenica predlaže odgodu ovrhe tvrdeći da ima pravo zadržanja uz daljnju tvrdnju da do isplate iznosa koji potražuje od ovrhovoditeljice u pokrenutom parničnom postupku ne može iseliti iz sporne nekretnine jer nema druge mogućnosti stanovanja. Dakle, ovršenica smatra da joj pravo zadržanja daje pravo posjeda i korištenja predmetne nekretnine i upravo iz tog razloga predlaže odgodu ovrhe, što kako je prethodno navedeno nije pravo koje se izvodi iz prava zadržanja.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1544/11-2 od 3. studenog 2011.

UREĐENJE SUPOSJEDOVNIH ODNOSA

Posao redovite uprave

(Čl. 85. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Prijedlog radi uređenja suposjedovnih odnosa podnosi se sudu samo ukoliko se ne može postići odluka većinom glasova suvlasnika, iz razloga jer isto predstavlja posao redovite uprave.

„U slučaju spora o veličini suvlasničkih dijelova izvanparnični postupak radi uređenja suposjedovnih odnosa se ne obustavlja kao što je to učinio prvostupanjski sud, a niti se prekida kako to pogrešno smatraju predlagateljice, već se stranku koja traži da se suposjedovni odnosi urede sa njenim zahtjevom upućuje na parnicu. Prema utvrđenjima tijekom prvostupanjskog postupka svaka od naznačenih stranaka u ovom postupku je upisana u zemljišne knjige kao suvlasnik u $\frac{1}{4}$ dijela s time da se na ročištu od 3. studenog 2010.g. kod prvostupanjskog suda I-protustranka očitovala na način da je ustvrdila kako je ona vlasnik „većeg dijela sporne nekretnine“ jer smatra da je isključivi vlasnik pojedinih objekata sagrađenih na nekretnini, no bez navođenja veličine svog suvlasničkog dijela. Iz priloženog z.k. izvotka za spornu nekretninu vidljivo je da ista nije etažirana, ne postoji vlasništvo posebnih dijelova nekretnine, što znači da su svi upisani suvlasnici, suvlasnici cijele nekretnine u idealnim dijelovima čija je veličina određena veličinom suvlasničkih dijelova jer se nekretninom smatra čestica zemljišne površine zajedno sa svime što je sa zemljištem spojeno na površini i ispod nje (čl. 2. st. 3. ZV-a), pa je pozivanje predlagatelja na odredbu čl. 85. st. 1. ZV-a, u samom podnijetom prijedlogu radi uređenja suposjedovnih odnosa potpuno promašeno, ali niti sam prijedlog radi uređenja suposjedovnih odnosa u trenutku njegovog podnošenja nije bio osnovan jer se takav prijedlog kada se radi o poslovima redovite uprave može podnijeti sudu jedino kada se ne može postići odluka većinom glasova, dok je predlagatelj prema navodima prijedloga bio suvlasnik u $\frac{3}{4}$ dijela a protustranka u $\frac{1}{4}$ dijela što znači da je

predlagatelj mogao odluku o podjeli posjeda donijeti samostalno jer do intervencije suda i sudskog postupka može doći samo ako se ne može među suvlasnicima postići većina. Već je rečeno da su poslovi o podjeli posjeda između suvlasnika poslovi redovite uprave o kojima se odlučuje većinom glasova koji se računaju prema veličini suvlasničkih udjela. Kako se I-protustranka nije osim paušalnog osporavanja suvlasničkih dijelova kako su oni upisani u z.k. knjizi decidirano izjasnila o veličini suvlasničkih dijelova za koji tvrdi da ih svaki od suvlasnika ima, već je navela da se smatra vlasnikom pojedinih objekata na nekretnini iako na nekretnini nije uspostavljeno vlasništvo posebnih dijelova nekretnine (etažno vlasništvo), to se za sada ne zna da li s obzirom na suvlasničke omjere svake od stranaka koji ovakvim navodima I-protustranke i nisu decidirano osporeni, iste ne mogu postići većinu glasova koja je dovoljna za odluku o podjeli posjeda, a niti je jasno da li I-protustranka i u kom dijelu osporava suvlasničke omjere.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gžx.109/11-2 od 9. svibnja 2011.

ZAHTJEV ZA PREDAJU U POSJED

Pravo suvlasništva više osoba na jednoj stvari

(Čl. 161. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09 i 153/09)

Ukoliko suvlasnici imaju pravo suvlasništva svaki u 1/2 dijela na istoj stvari, a jedan od suvlasnika traži predaju u posjed, sud je dužan primijeniti odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima koje se odnose na suvlasništvo više osoba na jednoj stvari, a ne odredbe o zaštiti posjeda.

„U konkretnom slučaju postavljajući tužbeni zahtjev na predaju u suposjed svih prostorija sporne stambene kuće tužitelj svoj tužbeni zahtjev utemeljuje na odredbi čl. 161. st. 1. ZV-a, dakle radi se o pravoj vlasničkoj tužbi u kojoj tužitelj temeljem čl. 162. st. 1. ZV-a treba dokazati svoje pravo vlasništva te stvar koju zahtijeva nalazi u posjedu tuženoga, a kako se u konkretnom slučaju parnične stranke suvlasnici svaki u 1/2 dijela sporne kuće uz navedene odredbe ZV-a relevantne su i odredbe koje reguliraju pravo suvlasnika na posjedovanje i upravljanje suvlasničkom stvari. Obzirom da u ovom sporu jedan suvlasnik od drugog suvlasnika od kojih svaki i ima suvlasništvo na istoj stvari u jednakom dijelu od 1/2 dijela, traži predaju u suposjed, nema mjesta primjeni odredaba o posjedu niti o zaštiti posjeda, nego odredaba o suvlasništvu više osoba na jednoj stvari. Odredbom čl. 38. st. 1. ZV-a propisano je da svaki suvlasnik smije izvršavati glede stvari sve ovlasti koje ima kao nositelj dijela prava vlasništva bez suglasnosti ostalih suvlasnika, ako time ne vrijeđa prava ostalih suvlasnika, a kako odredbom čl. 42. st. 1. ZV-a svim suvlasnicima pripada pravo na suposjed stvari, to se nikako za suvlasnika koji drugog suvlasnika isključi iz suposjeda suvlasničke stvari ne može reći da preko njega isključeni suvlasnik i dalje vrši posredan posjed jer suvlasnici imaju pravo na neposredan posjed suvlasničke stvari. Odredbom čl. 42. st. 1. ZV-a propisano je da suvlasnici mogu odlučiti da međusobno podijele posjed stvari i/ili izvršavanje svih ili nekih suvlasničkih ovlasti glede nje, dok je st. 2. iste odredbe propisano da je donošenje odluke o podjeli posao redovne uprave suvlasničkom stvari kao i odlučivanje o izmjenama i opozivu takve odluke. No u konkretnom slučaju tužitelj činjeničnim supstratom tužbe ne traži donošenje odluke o izvršavanju posjeda već traži sukladno svojim suvlasničkim ovlaštenjima predaju u suposjed cijele nekretnine koji vlasnički zahtjev ne zastarijeva (čl. 161. st. 2. ZV-a) pa je u nastavku ovog postupka sud dužan raspraviti jesu li stranke zaista donijele odluku kojom su međusobno podijelile posjed i izvršavanje svojih suvlasničkih ovlasti na način kako ih sada izvršavaju, pri čemu izbjegavanje sukoba od strane tužitelja sa tuženim prilikom pokušaja suposjedovanja svih prostora kuće ne bi se moglo tretirati kao donošenje odluke iz čl. 42. st. 1. ZV-a već kao isključenje iz suposjeda koji suposjed kao suvlasnik tužitelj ima pravo tražiti temeljem čl. 161. ZV-a da mu tuženi preda, ili ukoliko su stranke zaista podijelile svoje vlasničke ovlasti i posjed glede suvlasničke stvari pa tužitelj

traži sad drugačiju odluku, postupiti u skladu sa čl. 19. ZPP-a i spor riješiti primjenom odredbe čl. 40. ZV-a.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.9/10-2 od 2. ožujka 2010.

ODGOVORNOST SUVLASNIKA ZA ŠTETU

Šteta na nekretnini od pokretne stvari

(Čl. 7. st. 1. i 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Ukoliko je šteta na nekretnini tužitelja nastala zbog uzroka koji potječe od pokretne stvari, a ne od nekretnine u suvlasništvu tuženika, tada činjenica upisanog suvlasništva tuženika u 1/2 dijela na nekretnini u kojoj se nalazila ta pokretna stvar ne čini istoga pasivno legitimiranim za naknadu štetu.

„Osim svega dosad navedenog valja reći da iz u spisu priložene fotodokumentacije, očevida MUP-a PU V. kao i priloženog vještačkog nalaza i mišljenja D.Z., na kojim činjenicama i tužitelji temelje svoj tužbeni zahtjev, razvidno je da je do štete na posebnim dijelovima tužitelja došlo zbog izlivanja vode iz stana I i II-tuženika, no zbog puknuća gumene savitljive cijevi za vodu koja je sastavni dio sudopera, dakle pokretne stvari, a ne nekretnine na kojoj su tuženici suvlasnici, s time da sudoper u stanu koji se ne može smatrati opasnom stvari nije niti pripadak te nekretnine. Naime, pripadak ili pertinencija je pokretna stvar koju je njezin vlasnik namijenio da kao sporedna trajno služi svrsi glavne stvari, a stoji u takvom prostornom odnosu prema glavnoj stvari koji odgovara toj namjeni s time da prolazna uporaba jedne stvari za svrhu druge stvari ne daje joj svojstvo

pripatka (čl.7. st.1 i 2 ZV-a). Prema tome do štete na nekretninama tužitelja je došlo od uzroka koji potiče od pokretne stvari, a ne od nekretnine u suvlasništvu I i II-tuženika zbog čega uz sve već prethodno navedeno, sama činjenica upisanog suvlasništva II-tužene u 1/2 dijela na nekretnini u kojoj se nalazila ta pokretna stvar, a prema općim načelima obveznog prava ne čini II-tuženu pasivno legitimiranom za naknadu štete tužitelju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4109/11-2 od 11. prosinca 2012.

SUVLASNIK

Suvlasnik na realnom dijelu nekretnine

(Čl. 159. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09 i 153/09)

Osoba koja je vlasnik točno određenog dijela nekretnine ne može biti i suvlasnik idealnog dijela te nekretnine.

„Suvlasništvo postoji kada više osoba ima neku stvar u svom vlasništvu tako da svakoj pripada dio tog prava vlasništva računski određen prema cijelom pravu vlasništva na stvari. Dijelovi prava vlasništva koji pripadaju suvlasnicima su njihovi suvlasnički dijelovi. Prema tome ako je jedna osoba vlasnik točno određenog dijela nekretnine, kako to tvrdi tužitelj, tada je očito da ona ne može biti (su)vlasnik idealnog dijela, jer je tom suvlasniku na ime njegovog idealnog dijela pripao realni, točno određeni dio, čime je i došlo do faktični izvršene diobe pa suvlasništvo na cijeloj nekretnini više ne postoji, a u kom smislu tužitelj ne postavlja svoj

tužbeni zahtjev. Osim toga, tužiteljeva je tvrdnja da je on pravo vlasništva točno određenog dijela prijeporne nekretnine stekao dosjelošću, jer sam tvrdi da nikada nije bio u posjedu preostalog dijela čkbr. ___/3 što znači da na ostalom dijelu te nekretnine nije mogao steći pravo (su)vlasništva dosjelošću, pa je doista tužbeni zahtjev postavljen suprotno svim činjeničnim utvrđenjima u ovom postupku i svim činjeničnim tvrdnjama tužitelja. Iz činjenica iznijetih tijekom postupka proizlazilo bi da je tužitelj stekao pravo vlasništva, realnog, točno određenog dijela nekretnine čkbr. ___/3 čime je u naravi došlo do faktične podjela suvlasništva na točno određene realne dijelove, no tužbeni je zahtjev postavljen protivno ovim činjenicama, na utvrđenje vlasništva idealnog dijela nepodijeljene nekretnine. Prema odredbi čl. 159. st. 2. ZV-a na koji zakonski propis se tužitelj poziva u ovom postupku, propisano je da samostalni posjednik nekretnine čiji je posjed zakonit, istinit i pošten pravo vlasništva stječe dosjelošću protekom 10 godina neprekidnog samostalnog posjedovanja. Kako tužitelj nije bio zakonit, istinit i pošten posjednik nekretnine čkbr. ___/3 već je prema iznijetim činjenicama tijekom postupka na kojima sud jedino i može utemeljiti svoju odluku odlučujući u granicama tužbenog zahtjeva samo posjed takve kvalitete samo na točno određenom dijelu ove nekretnine, to je ovaj sud u cijelosti suglasan s utvrđenjima i zaključkom prvostupanjskog suda da temeljem pravnog osnova dosjelosti tužitelj nije stekao niti je mogao steći pravo suvlasništva cijele nekretnine u određenom idealnom dijelu od 1/15 dijela kako to i traži postavljenim tužbenim zahtjevom.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.4018/11-2 od 27. siječnja 2012.

MEĐUVLASNIČKI UGOVOR

Ovlaštenja upravitelja zgrade

(Čl. 375. st. 3. i 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09 i 153/09)

Upravitelj zgrade koji je imenovan ugovorom ili prinudni upravitelj ovlašten je ex lege pokretati sudske postupke u ime i za račun suvlasnika zgrade radi naplate zajedničke pričuve od suvlasnika koji tu pričuvu ne plaćaju.

„Prije svega valja naglasiti da je sud prvoga stupnja pravilno utvrdio da je međuvlasnički ugovor potpisala većina svih suvlasnika čiji su suvlasnički dijelovi gotovo 80% od cjeline svih suvlasničkih dijelova, a što je dostatno za pravnu valjanost navedenog međuvlasničkog ugovora. Potpuno je razumljivo da je tijekom vremena, od 1997.g. pa do danas, došlo do izmjena u pogledu vlasnika pojedinih posebnih dijelova, ali to ne utječe na sklopljeni ugovor, odnosno povjeravanje upravljanja predmetnom zgradom tužitelju. Nije osnovana niti žalbena tvrdnja tuženika da je tužitelj za pokretanje ovog postupka trebao imati posebnu punomoć potpisanu od strane svakog od suvlasnika. Naime, iz odredbe čl. 93. st. 2. ZV-a jasno proizlazi da je u upravljanju nekretninom upravitelj ovlašten voditi u ime svih suvlasnika nekretnine postupke pred sudom ili drugim tijelima vlasti, a što uključuje i ovlasti da opunomoćuje stručne zastupnike, odvjetnike, za vođenje takvih postupaka. Treba istaći da je Ustavni sud RH svojim odlukama U-III-4318/2005, odnosno U-III-3671/2003, jasno izrazio stajalište da je upravitelj zgrade imenovan ugovorom ili prinudni upravitelj ex lege ovlašten pokretati sudske postupke u ime i za račun suvlasnika zgrade radi naplate zajedničke pričuve od suvlasnika koji tu pričuvu ne plaćaju. Navedeno stajalište Ustavnog suda RH obvezno je sa sve sudove u Republici Hrvatskoj. Stoga tužitelju, kao upravitelju, nije potrebno posebno ovlaštenje suvlasnika za pokretanje postupka pred sudom radi naplate

zajedničke pričuve, te je isti aktivno legitimiran na pokretanje ovakvog postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.435/10-2 od 3. svibnja 2010.

ZAJEDNIČKA PRIČUVA

Račun za zajedničku pričuvu

(Čl. 90. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Suvlasnici su dužni uplaćivati sredstva zajedničke pričuve na račun koji je otvoren u tu svrhu, a ne upravitelju stambene zgrade.

„Udovoljivši zahtjevu tužitelja kao upravitelju stambene zgrade u L. radi isplate dospjelih, a neplaćenih iznosa zajedničke pričuve, sud prvog stupnja u obrazloženju pobijane presude navodi tek da je tužena vlasnica posebnog dijela predmetne stambene zgrade i u tom svojstvu u obvezi sukladno odredbi čl. 90. ZV-a i odredbi čl. 380. st. 1. ZV-a dužna platiti utuženu zajedničku pričuvu. No pri tom prvostupanjski sud zanemaruje odredbu čl. 380. st. 1. ZV-a prema kojoj su suvlasnici dužni uplaćivati sredstva zajedničke pričuve na račun koji će u tu svrhu otvoriti, dok iz izreke pobijane presude proizlazi da je platni nalog iz rješenja o ovrsi koje je donio javni bilježnik održan na snazi u dijelu kojim je naloženo tuženoj da tužitelju isplati utuženi iznos.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 GŽ.1357/12-2 od 11. lipnja 2012.

ZASTARA

Zajednička pričuva

(Čl. 1119. Zakona o obveznim odnosima - NN. 35/05; 41/08; 125/11)

Potraživanje koje suvlasnica ima prema drugom suvlasniku s osnove zakonske obveze plaćanja zajedničke pričuve razmjerno svojem suvlasničkom dijelu u poslovnom prostoru, zastarijeva u općem zastarnom roku obzirom se radi o stjecanju bez osnove izdatkom za drugoga.

„Naime, prvostupanjski sud je prigovor zastare ocijenio neosnovanim utvrdivši da se u konkretnom slučaju radi o stjecanju bez osnove izdatkom za drugoga u smislu odredbe čl. 1119. Zakona o obveznim odnosima (NN. 35/05; 41/08; 125/11 – dalje: ZOO), pa takva tražbina zastarijeva u općem zastarnom roku od pet godina, sukladno odredbi čl. 225. ZOO. Kako doprinose za zajedničku pričuvu snose svi suvlasnici razmjerno svojim suvlasničkim dijelovima, sukladno odredbi čl. 89. st. 1. i 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN.91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 – dalje: ZV), radi se o zakonskoj obvezi tuženika kao suvlasnika poslovnog prostora koju je za tuženika u utuženom razdoblju podmirila tužiteljica, pa joj pripada pravo zahtijevati povrat isplaćenog iznosa u smislu odredbe čl. 1119. ZOO, koja tražbina zastarijeva u općem zastarnom roku od pet godina, pa je prvostupanjski sud pravilno prigovor zastare istaknut od strane tuženika ocijenio neosnovanim, budući da je zastara počela teći 01. siječnja 2006. g., pa do podnošenja tužbe (27. prosinca 2010. g.) nije protekao petogodišnji zastarni rok.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4809/12-2 od 28. siječnja 2013.

ZAJEDNIČKI DIO ZGRADE

Krov stambene zgrade

(Čl. 3. Uredbe o održavanju zgrada – NN. 64/97)

Krov stambene zgrade predstavlja zajednički dio zgrade, osim ukoliko suvlasnici zgrade međuvlasničkim ugovorom ne odluče drugačije.

„Nije nikako sporno da krov stambene zgrade u smislu čl. 3. Uredbe o održavanju zgrada (NN. 64/97, dalje: Uredba) ukoliko suvlasnici zgrade ne odrede drugačije međuvlasničkim ugovorom predstavlja zajednički dio zgrade, s obzirom da Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12, dalje: ZV) nije odredio zajedničke dijelove zgrade. Osim toga polazeći od odredbe čl.86. ZV-a kojim su propisani poslovi redovite uprave zgradom jasno je da je poduzetim radnjama (sve sukladno odluci suvlasnika zgrade koji raspolažu preko 50% suvlasnički udjela u zgradi) došlo ako ne do povećanja vrijednosti zgrade barem do očuvanja vrijednosti iste. Sam način plaćanja kada se jedan dio radova isplatio iz pričuvnih sredstava također upućuje na poslove redovitog održavanja zgrade, odnosno cijele nekretnine. Dakle u takvoj pravnoj situaciji kada se nesporno radilo o potrebi poduzimanja opisanih radnji popravka krova što opisuje detaljno i upravitelj zgrade (list 109-110 spisa), kada je tužitelj sve te radove izvršio (izveo) i kada su svi suvlasnici iz zgrade isplatili svoje utvrđene iznose, a tuženici ne, tužitelj ima temelj za naplatu istog u odredbi čl.1111. st.1. i 2. Zakona o obveznim odnosima (NN br. 35/05, 41/08 i 125/11, dalje: ZOO). U opisanoj pravnoj situaciji i zajednica štiti ove imovinsko pravne (izvan ugovorne) odnose stavljajući ih u obveznopravni (zakonski) odnos i to konkretno između tužitelja i tuženika. Na opisani način s obzirom na činjenicu da tužitelj nije s tuženicima sklopio ugovorni odnos (da s tužiteljem ugovor nije sklopio niti upravitelj zgrade) ali je evidentno da je tužitelj od većine stanara (u suvlasničkom pogledu u odnosu na cijelu zgradu) pozvan obaviti radove, da

su ti radovi plaćeni (barem u takvom suvlasničkom omjeru), onda i troje tuženika temeljem čl.1111. st.1. i 2. ZOO-a su u obvezi tužitelju naknaditi vrijednost postignute koristi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4990/12-2 od 26. veljače 2013.

PRAVO SUVLASNIKA U ODNOSU NA TREĆE OSOBE

Zahtjev trećoj osobi od strane suvlasnika

(Čl. 46. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Jedan od suvlasnika može zahtijevati da mu treća osoba izvrši predaju u posjed suvlasničke stvari samo ako je na isto ovlašten od strane svih suvlasnika.

„Prema odredbi čl. 46. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) propisano je da svaki suvlasnik ima glede cijele stvari pravo postavljati protiv svakoga one zahtjeve koje može staviti i vlasnik stvari, s time da predaju cijele stvari u posjed može od trećeg zahtijevati samo prema obveznopравnim pravilima o nedjeljivim obvezama. Prednja odredba znači da svaki pojedini suvlasnik, ne tražeći za to odobrenje od ostalih suvlasnika može poduzimati sva sredstva kojima se štiti pravo vlasništva od trećih osoba, a u svakom slučaju je to i vlasnički zahtjev za povrat stvari iz čl. 161. ZV-a. Dakle, činidba koja se traži tužbenim zahtjevom je nedjeljiva obveza a što znači da čak i u slučaju kada bi tužbeni zahtjev bio podnesen i samo po I tužiteljici a na način kako je postavljen – tražeći predaju u posjed svim suvlasnicima, isti bi bio osnovan. Dakle, jedan od suvlasnika može zahtijevati da treća osoba samo njemu izvrši predaju u posjed suvlasničke stvari jedino ukoliko bi za navedeno bio

ovlašten od svih ostalih suvlasnika, dok za zahtjev da se ispunjenje tražbine glede suvlasničke stvari treba izvršiti svim suvlasnicima zajedno, jednom od suvlasnika ne treba nikakvo ovlaštenje od drugih suvlasnika. Predmetno proizlazi iz citirane odredbe čl. 46. st. 2. ZV-a u svezi sa odredbom čl. 64. st. 2. ZOO (NN 35/05 i 41/08) koja propisuje da kada u nedjeljivoj obvezi ima više vjerovnika između kojih nije ugovorena ni zakonom određena solidarnost jedan od vjerovnika može zahtijevati da dužnik ispuni tražbinu samo njemu jedino ukoliko je ovlašten od ostalih vjerovnika da primi ispunjenje a inače svaki vjerovnik može zahtijevati od dužnika da obvezu ispuni svim vjerovnicima zajedno ili da je položi sudu. Iz navedenog je razvidno da bi tužbeni zahtjev upravljen na predaju u posjed svim suvlasnicima nekretnine a postavljen i samo od jednog suvlasnika prema posjedniku nevlasniku bio osnovan.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.317/10-2 od 16. travnja 2010.

UGOVOR O DAROVANJU

Upis tereta na nekretnini koja je predmet ugovora o darovanju

(Čl. 479. Zakona o obveznim odnosima - NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Zakonom o obveznim odnosima nije propisana zabrana da se na nekretnini koja je predmet darovanja u korist darovatelja upiše teret u vidu prava osobne služnosti odnosno prava doživotnog uzdržavanja na darovanoj nekretnini ili koji drugi zakonskim propisom opisan teret.

„U tom smislu ovaj sud polazi od pojma darovanja, kao pravnog posla između stranaka, gdje ugovor o darovanju u ZOO-a nije definiran klasičnom zakonskom definicijom, već u smislu odredbe čl.479. st.1. ZOO-a je propisano da ugovor o darovanju nastaje kad se darovatelj obveže prepustiti obdareniku bez protučinidbe stvar ili pravo a obdarenik to prihvati. Inače prema jednom od najprihvaćenijih teoretskih definicija darovanje je ugovor kojim jedna strana (darovatelj) dobrovoljno i besplatno prepušta drugoj strani (daroprimcu, obdareniku) imovinsku korist a ovaj to prihvaća. Iz iznesenog jasno je da se kod ugovora o darovanju radi o besplatnom i dobrovoljnom pravnom poslu gdje na strani darodavatelja dolazi svakako do umanjenja, a kod daroprimca do povećanja imovine, do čega je došlo i u predmetnom darovanju. U takvoj pravnoj situaciji niti jedna odredba ZOO-a ne određuje zabranu da se na nekretnini koja je objekt darovanja u korist darovatelja ne bi mogao upisati teret u vidu prava osobne služnosti, odnosno prava doživotnog uživanja na darovanoj nekretnini, ili koji drugi zakonskim propisom opisan teret. Osnovna bit darovanja je besplatnost na strani darovatelja. Po ocjeni ovog suda, a polazeći i od zakonskih odredaba temeljem kojih je dopušteno i darovanje s nametom (čl.484. ZOO-a), za pravovaljanost ugovora o darovanju sa teretom u ovom konkretnom predmetu, osnovna je volja stranaka usmjerena na sklapanje upravo takvog ugovora s teretom, a koja volja upravo na sklapanje ugovora o darovanju proizlazi iz Ugovora (u kojem su tereti redom pobrojani), a što nije tijekom prvostupanjskog postupka niti sada žalbom dovedeno u pitanje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.148/13-2 od 14. siječnja 2014.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA TEMELJEM MEĐUNARODNOG UGOVORA

Primjena međunarodnih ugovora

(Ugovor o miru sklopljen između FNRJ i Mađarske 10. veljače 1947.g. - ratificiran Ukazom o ratifikaciji ugovora o miru s Mađarskom – Sl. list FNRJ br.47/72)

Ugovor o miru sklopljen između tadašnje FNRJ i Mađarske od 10.02.1947. i Uredba o prijelazu mađarske imovine na teritoriju FNRJ u državno vlasništvo tadašnje FNRJ, a koja uredba je imala snagu Zakona čime je regulirala sudbinu imovine mađarskih državljana na teritoriju tadašnje FNRJ, kao lex specialis su iznad odredbi Općeg građanskog zakonika čiji paragraf 431. je normirao da se pravo vlasništva nekretnina stječe upisom u zemljišne knjige.

„Tužiteljica je, kao što to nedvojbeno proizlazi iz stanja prvostupanjskog predmeta, tužbeni zahtjev radi utvrđenja da je vlasnica predmetnih nekretnina zasnovala i na pravnim učincima Ugovora o miru sklopljenog između FNRJ i Mađarske i na odredbi čl.77. Zakona o naknadi, a i na Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalizaciji privatnih privrednih poduzeća koji je stupio na snagu 28. travnja 1948.g. U odnosu na stjecanje prava vlasništva osnovom Ugovora o miru sklopljenog između FNRJ i Mađarske dana 10. veljače 1947.g. (ratificiranim Ukazom o ratifikaciji ugovora o miru s Mađarskom – Sl. list FNRJ br.47/72) u provedbu kojeg je ondašnja Vlada FNRJ donijela Uredbu o prijelazu mađarske imovine na teritoriju FNRJ u državno vlasništvo FNRJ (Sl.list FNRJ br.91/48) a kojom sva imovinska prava i interesi mađarskih državljana i udruženja koji su na dan stupanja na snagu tog Ugovora – 19. studenog 1947.g. – postojali na teritoriju FNRJ postala, suglasno čl.29. spomenutog Ugovora – vlasništvo države FNRJ valja navesti sljedeće: - da iz stanja prvostupanjskog spisa proizlazi da je na dan stupanja na snagu Ugovora o

miru – 19. studenog 1947.g. prednica tuženih (M. J. S.) bila mađarska državljanka i izvanknjižna vlasnica predmetne nekretnine obzirom je rješenjem ondašnjeg Gradskog narodnog odbora u V. (broj I-___/47 od 12. srpnja 1947.g. zemljišnoknjižna samovlasnica H. P. proglašena umrlom), iz čega valja zaključiti da je sva imovina pok. ostaviteljice u trenutku njezinog proglašenja umrlom prešla na nasljednike, konkretno M.J.S. iako je formalno rješenje o nasljeđivanju doneseno tek 13. listopada 1948.g. broj O.___/48. No kako je iz povijesnog zk. stanja za predmetne nekretnine vidljivo da odnosni prijelaz prava vlasništva u državno vlasništvo osnovom citiranog međunarodnog ugovora i Uredbe nikada nije proveden, to nije bilo niti formalnopravne zapreke za provedbom rješenja o nasljeđivanju iza pok. H.P. u korist M.J.S., a niti za provedbom rješenja Narodnog odbora općine V., Odjela za financije od 01. srpnja 1959.g. kojim je zk. tijelo AI čkbr. ___ dvorište u D. ulici sa 202 čhv upisano kao društveno vlasništvo. Obzirom na izneseno evidentno je da je tužiteljica kao pravna sljednica nekadašnje FNRJ stekla pravo vlasništva na osnovu međunarodnog ugovora – Ugovora o miru sklopljenog s Mađarskom dana 10.02.1947.g. i Uredbe o prijelazu mađarske imovine na teritoriju FNRJ u državno vlasništvo FNRJ prema cit. Ugovoru, a koja uredba je imala snagu Zakona čime je regulirala sudbinu imovine mađarskih državljana na teritoriju tadašnje FNRJ, te je svojom snagom kao lex specialis bila iznad odredbi Općeg građanskog zakonika (dalje:OGZ) čiji paragraf 431. je normirao da se pravo vlasništva nekretnina stječe upisom u zemljišne knjige.“

Županijski sud u Varaždinu, 10. GŽ.4665/11-2 od 14. ožujka 2012. godine.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOGRADNJOM, NADOGRADNJOM ILI PREUREĐENJEM

Odredbu čl. 156. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12) valja tumačiti tako da je za stjecanje vlasništva dogradnjom, nadogradnjom ili preuređenjem potrebno utvrditi da je vlasnik upravo to odredio, odnosno ako je vlasnik stjecanje vlasništva dogradnjom, nadogradnjom ili preuređenjem odredio u sporazumu ali nikako automatski.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOSJELOŠĆU

Pretpostavke za stjecanje prava vlasništva dosjelošću

(Čl. 28. Zakon o osnovnim vlasničkim odnosima - Sl.list SFRJ 6/80; 36/90; NN.53/91)

Tužitelj je stekao pravo vlasništva na nekretnini dosjelošću ako je tuženik u zemljišnoj knjizi bio upisan samo formalno kao suvlasnik te je potpisao očitovanje u kojem potvrđuje da je tužitelj sa svojim prednicima u dugotrajnom posjedu predmetne nekretnine.

„Iz provedenog dokaznog postupka i iskaza saslušanih svjedoka jasno proizlazi da su prednici tužitelja i sam tužitelj u posjedu predmetne

nekretnine još od 1960.g., da tuženik nikada nije bio u posjedu predmetne nekretnine, da je tuženik potpisao očitovanje, na kojem nije ovjerio potpis, da je u zemljišnoj knjizi upisan samo formalno kao suvlasnik, a da je stvarni vlasnik i posjed predmetnog dijela, ¼ dijela predmetnih nekretnina upisanih u z.k.ul. ___ k.o. Č. tužitelj I.M. više od 47 godina, i to kako osobno, tako i uključujući njegove prednike, majku Š.S. i njenog oca I.S. Dakle, sam tuženik je potpisom predmetnog očitovanja jasno potvrdio da je tužitelj zajedno sa svojim prednicima u dugotrajnom posjedu predmetne nekretnine, te da je on samo formalno upisan kao suvlasnik, pri čemu su irelevantni razlozi zbog kojih je to potpisao. Valja dodati da je tuženik došao upisan u zemljišnu knjigu kao suvlasnik na temelju rješenja o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini O. ___/95 od 16. veljače 2009.g., a već idućeg dana je to rješenje provedeno u zemljišnoj knjizi. Obzirom na gore navedeno, sud prvog stupnja je pravilno ocijenio provedene dokaze i utvrdio da je K.M. još za svog života predmetni dio nekretnine usmeno darovala svojoj kćeri M.Š. još krajem 50-tih godina prošlog stoljeća, a najkasnije 1960.g., kako to navodi kćer tuženika, te da je majka tužitelja stupila u posjed predmetne nekretnine. Dakle, radi se o izvršenom ugovoru o darovanju, a ne obećanju darovanja koje ne bi bilo izvršeno, kako to tvrdi tuženik, a što znači da je posjed tužitelja zakonit (ujedno i pošten). Od tada pa do danas u posjedu predmetne nekretnine, koja u naravi predstavlja vinograd i klijet, je isključivo tužitelj, pa je pravilno sud prvoga stupnja zaključio da je tužitelj stekao pravo vlasništva dosjelošću u skladu s odredbom čl. 28. ZOVO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.217/10-2 od 8. ožujka 2010.

PRAVNA OSNOVA ZA STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Ugovor o korištenju stana

(Čl. 3. st. 1. Zakona o stambenim odnosima – NN. 51/85 i 42/86)

Ugovor o korištenju stana ne predstavlja pravnu osnovu za stjecanje prava vlasništva dosjelošću.

„Posjed tužene temelji se na ugovoru o korištenju stana koji je u smislu odredbe čl. 3. st. 1. Zakona o stambenim odnosima predstavljao pravnu osnovu za stjecanje stanarskog prava na predmetnom stanu, a stanarsko pravo je omogućavalo tuženoj da predmetni stan trajno i nesmetano koristi pod uvjetima utvrđenim tim Zakonom. Prema tome, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da posjed tužene u smislu odredaba Zakona o vlasničkopравnim odnosima nije bio zakonit, jer Ugovor o korištenju stana nije mogao predstavljati pravnu osnovu za stjecanje prava vlasništva, nego isključivo za stjecanje stanarskog prava. Kako je tužena posjedovala stan kao nositelj stanarskog prava, morala je znati da stvar koju posjeduje nije njezina. Kako se u smislu odredbe čl. 159. st. 1. ZV dosjelošću stječe vlasništvo stvari samostalnim posjedom te stvari ako taj ima zakonom određenu kakvoću i neprekidno traje zakonom određeno vrijeme, a posjednik je sposoban da bude vlasnikom te stvari, a samostalnim posjednikom u smislu odredbe čl. 11. st. 1. ZV smatra se onaj tko stvar posjeduje kao da je njen vlasnik, tužena se očigledno ne može smatrati samostalnim posjednikom, pa i prema ocjeni ovoga suda na strani tužene nisu ostvarene pretpostavke za stjecanje prava vlasništva predmetnog stana dosjelošću, slijedom čega je prvostupanjski sud osnovano odbio protutužbeni zahtjev tužene.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 GŽ.824/10-2 od 6. rujna 2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA GRAĐENJEM

Stjecanje prava vlasništva stambene zgrade od strane suvlasnika

(Paragraf 418. Općeg građanskog zakonika)

Ukoliko tužitelji - većinski suvlasnici zemljišta, grade stambenu zgradu građevnim materijalom u svom vlasništvu, a ostali suvlasnici ne tvrde da su stekli vlasništvo te stambene zgrade, smatra se da su tužitelji stekli građenjem pravo vlasništva te stambene zgrade.

„Ovaj sud prihvaća mjerodavnost paragrafa 418. OGZ-a za reguliranje spornog odnosa između stranaka, time što prihvaća obrazloženje prvostupanjskog suda, prema kojem je izgradnjom stambene zgrade, prema stanju izgrađenosti (vidljiv iz fotografija na listu 106 prvostupanjskog suda), nastalo jedinstvo zemljišta i zgrade, koje treba razriješiti u ovom postupku primjenom paragrafa 418. OGZ-a. Kao mjerodavnu pravnu teoriju ovaj sud ocjenjuje knjigu (skriptu) prof.dr.sc. Čede Rajačića (Pravni fakultet Zagreb, 1956.g.) koji građenje definira kao podizanje na zemljištu zgrade koja po svojoj namjeni ima na njemu trajno ostati i koja se bez povrede sučanstva ne može ukloniti (gradnja znači spajanje pokretnina i nekretnine, u jednu fizičku i pravnu cjelinu (mora postojati samo jedno vlasništvo)). Opće pravilo za stjecanje prava vlasništva građenjem je da se pravilo stjecanja prava vlasništva građenjem primjenjuje samo za novogradnju, a ne primjenjuje se na popravke, pregrađivanja i sl., radi čega, primijenjeno na konkretan slučaj mjerodavan materijalnopravni učinak ima gradnja izvršena do 1962.g. (odnosno za pomoćne, gospodarske objekte do 1965.g.). Pri stjecanju vlasništva građenjem razlikuju se tri osobe: graditelj; vlasnik zemljišta; vlasnik materijala, time da jedna osoba može biti u više uloga. Iz navedenog proizlazi da tužiteljica i njen muž nisu gradili na tuđem zemljištu, nego na zemljištu kojeg su bili suvlasnici u pretežnom dijelu, pri čemu o njihovom poštenju ovisi da li su temeljem zakona stekli i suvlasništvo preostalog dijela zemljišta (ukoliko isto nisu stekli valjanim pravnim poslom). Prema

stajalištu pravne teorije (Čedo Rajačić, prof.dr.sc., Stvarno pravo, str. 189.) pošteni graditelj je ne samo onaj koji nije znao niti je morao znati da stvar (zemljište, materijal) nije njegovo, nego i onaj koji je bio u ispričivoj zabludi da mu je vlasnik dopustio da za građenje upotrijebi njegovu stvar odnosno da gradi na njegovom zemljištu. U konkretnom slučaju, tužiteljica i njen muž, prema pravilnom prvostupanjskom utvrđenju, bili su nesporni većinski suvlasnici predmetnog zemljišta; gradili su svojim materijalom; isključivo su oni bili graditelji i bili su pošteni graditelji, jer nema nikakvih podataka u spisu, odnosno niti jedan od provedenih dokaza ne ukazuje na to da bi prednik tuženica u bilo kojem trenutku osporavao tužiteljici i njenom mužu pravo vlasništva na prijeporu, odnosno da bi tvrdio da je temeljem suvlasništva na zemljištu stekao suvlasništvo stambene zgrade odnosno cjelokupne nekretnine, a takvo stanje bilo je do smrti prednika tuženica. Prema tome, ukoliko tužiteljica i njen muž nisu na osnovu pravnog posla (djelomično provedenom diobom broja suvlasničkih nekretnina) stekli pravo vlasništva zemljišta na kojem je izgrađena predmetna zgrada, oni su to pravo, temeljem paragrafa 418. OGZ-a stekli građenjem, kao pošteni graditelji, na nekretninama koje su bile u pretežnom njihovom suvlasničkom dijelu, a u manjem dijelu u suvlasništvu prednika tuženica.,,

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.689/10-2 od 10. kolovoza 2010.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Učinak upisa nasljednika u zemljišne knjige u odnosu na treću osobu

(Čl. 128. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Činjenica upisa nasljednika kao formalno pravnih suvlasnika u zemljišne knjige nakon smrti ostavitelja ne utječe na sadržaj ranije zakonito stečenog prava vlasništva tužitelja na toj istoj nekretnini.

„Nakon što je po zakonskoj osnovi stečeno pravo vlasništvo kuće i zemljišta, popravak te kuće ili eventualno njena dogradnja, ne može utjecati na sadržaj prava vlasništva, odnosno na stečeno pravo vlasništva tužiteljice i njenog muža ne može utjecati činjenica da su nakon smrti prednika tuženica one postale njegove formalnopravne sljednice (i da su se upisale kao suvlasnice u zemljišne knjige). Nadalje, treba istaći da je, prema nalazu i mišljenju mjerničkog vještaka A.J. (prvostupanjski spis, list 38, sadržanog u zapisniku s očevida 15. veljače 2008.g.) do parcelacije ranije čkbr. ___ na čkbr. ___/1 i čkbr. ___/2 došlo po prijedlogu S.K. (muža tužiteljice) 1972.g. te da nadalje te nekretnine čine jednu cjelinu jer se na njima nalaze tri građevine: kuća i dvije šupe. Navedene činjenice ukazuju da je parcelacija izvršena voljom graditelja, te nema nikakvih podataka a niti logičnih razloga da bi ona bila izvršena u svrhu diobe suvlasničke zajednice, odnosno da bi takva parcelacija tangirala prava ili interese trećih (ona je ovisila isključivo o volji predlagatelja i nije utjecala na sadržaj njegovih (njihovih) prava). Po ocjeni ovog suda, činjenica da su na sadašnjoj čkbr. ___/1 (na koju je 2004.g. proširen stambeni objekt) izgrađeni pomoćni objekti (svinjac, šupa na drva, pčelinjak), da se na toj čestici nalazi bunar i vrt, ukazuju na jedinstvenu funkcionalnu namjenu tog zemljišta, zbog čega činjenica parcelacije ne može polučivati bilo kakve promjene u stvarnopravnom statusu (vlasništvu – suvlasništvu) tih nekretnina.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.689/10-2 od 10. kolovoza 2010.

ZAŠTITA VLASNIKA OD UZNEMIRAVANJA

Pasivna legitimacija

(Čl. 167. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09 i 143/12)

Vlasnik nekretnine ovlašten je podnijeti tužbu radi zaštite od uznemiravanja protiv svake osobe koja ga bespravno uznemirava, a ne samo protiv osobe po čijem nalogu i u čiju korist je takvo uznemiravanje izvršeno.

„Naime, odredbom čl. 167. st. 1. ZV-a, propisano je da ako treća osoba bespravno uznemirava vlasnika na drugi način, a ne oduzimanjem stvari, vlasnik može i putem suda zahtijevati da to uznemiravanje prestane. Na taj način, vlasnička tužba iz čl. 167. ZV-a (actio negatoria), može se podnijeti u slučaju ako treća osoba bespravno uznemirava vlasnika u vlasništvu njegove nekretnine na drugi način, a ne oduzimanjem stvari, tako da vlasnik može i putem suda zahtijevati da to uznemiravanje prestane. Prema opće prihvaćenim načelima sudske prakse, osoba koja neosnovano uznemirava vlasnika je svaka ona osoba koja je izvršila uznemiravanje, pa je u takvoj parnici pasivno legitimiran, uz onoga po čijem je nalogu i u čiju korist to uznemiravanje izvršeno, i svaki onaj koji je izvršio uznemiravanje. Točno je da je tužitelj u takvoj situaciji tužbu radi prestanka uznemiravanja vlasništva mogao podići i protiv I. V., koji je tuženiku dao nalog da izvrši radnje na predmetnim nekretninama, ali je tužitelj, prema ocjeni ovog suda, osnovano zatražio zaštitu u odnosu na tuženika, za kojeg je u prvostupanjskom postupku pravilno utvrđeno da je upravo on (neposredno) poduzeo radnje kojima je počinjeno uznemiravanje vlasništva tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3133/11-2 od 14. svibnja 2013.

ZAŠTITA VLASNIKA OD UZNEMIRAVANJA

Zaštita od uznemiravanja prava vlasništva sadnjom čempresa

(Čl. 167. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Vlasnik nekretnine ima pravo tražiti zaštitu od uznemiravanja sadnjom čempresa po tuženiku na nekretnini koja je u njegovom vlasništvu te istovremeno zatražiti odstranjenje tih čempresa s nekretnine uz istovremenu zabranu takvog daljnjeg uznemiravanja ali samo u razdoblju kada ti čempresi puštanjem korijenja u njegovu nekretninu još nisu prirasli i postali dio njegove nekretnine.

„Valja tužitelje upozoriti bez obzira na okolnost što vlasničke tužbe, kakva je i tužba radi zaštite od uznemiravanja ne zastarijevaju, da su imali pravo zatražiti zaštitu od uznemiravanja sadnjom čempresa po tuženiku u njihovom pravu vlasništva i od tuženika istovremeno zatražiti odstranjenje, uklanjanje čempresa s nekretnine koja je u njihovom vlasništvu uz istovremenu zabranu takvog daljnjeg uznemiravanja no samo u razdoblju kada predmetni čempresi još nisu puštanjem korijenja u njihovoj nekretnini prirasli i postali dio te njihove nekretnine dakle, prije nego što li su isti postali njihovo vlasništvo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4084/11-2 od 11. prosinca 2012.

ZAŠTITA VLASNIKA OD UZNEMIRAVANJA

Pravo prilaza s nekretnine u vlasništvu fizičke osobe na državnu cestu

(Čl. 167. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 114/01, 79/06)

Pravo prilaza (priključka) nekretnine u privatnom vlasništvu na državnu cestu tužiteljica može realizirati samo u upravnom postupku.

„Tijekom prvostupanjskog postupka i u žalbi, tužiteljica tužbeni zahtjev radi zabrane uznemiravanje prava vlasništva njene nekretnine, koji je izričito utemeljen na odredbi čl. 167. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 114/01, 79/06 – dalje: ZV), temelji na tvrdnji da je tuženik na javnoj cesti, kojom on upravlja, izvršio određene radove na cestovnom zemljišnom pojasu (koji su očito izvedeni u svrhu veće sigurnosti prometa – postavljanjem odbojnika). Po ocjeni ovoga suda, takav način određivanja predmeta spora izlazi iz okvira tražene stvarnopravne zaštite u smislu odredbe čl. 167. ZV-a, na kojem se tužba i tužbeni zahtjev temelje. Da bi tužba u smislu odredbe čl. 167. ZV-a mogla biti utemeljena, tužitelj bi trebao kao predmet tražene sudske zaštite odrediti svoju nekretninu a u smislu odredbe čl. 167. st. 2. ZV-a trebao dokazati da ga druga osoba uznemirava u vršenju njegovih ovlasti u pogledu te nekretnine. Prema prvostupanjskim činjeničnim utvrđenjima, proizlazi da tužiteljica niti ne tvrdi da je tuženik bilo što poduzeo na njenoj nekretnini, nego na državnoj cesti, dakle, da je predmetom tražene sudske zaštite bilo pravo prilaza na nekretninu tužiteljice s državne ceste. Budući da je prijedor lociran na dio zemljišta (ugibalište) koji predstavlja dio javne ceste, u smislu čl. 3. Zakona o javnim cestama (NN. 180/04), proizlazi da je spor lociran na općem dobru, jer je status javnih cesta, u smislu odredbe čl. 2. Zakona o javnim cestama, određen na način da je propisano: „javne ceste su opće dobro i na njima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po drugoj

osnovi". Prema tome, postavljanjem odbojnika na državnoj cesti tuženik nije ni na koji način fizički zahvatio tužiteljčinu nekretninu, pa se u tom smislu ne može raditi o uznemiravanju prava vlasništva u smislu čl. 167. ZV-a. Prema činjeničnom stanju sporno može biti jedino pravo prilaza (priključka) nekretnine tužiteljice s javnom cestom koja je državna cesta. Takav priključak koji se nalazi na javnoj cesti, kao i čitava javna cesta, predstavlja opće dobro na kojem se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava prema tome, neosnovano je i tužiteljčino žalbeno pozivanje na tvrdnju da je „faktični pristup s nekretnina u vlasništvu tužiteljice na javnu cestu postojao davno prije donošenja ove zakonske odredbe". Naime, pravo priključka tužiteljica može ostvariti u upravnom postupku, u smislu čl. 33. Zakona o javnim cestama, pri čemu se postojeći priključci (legalni) u nekim situacijama trebaju prilagoditi izmijenjenim uvjetima (čl. 34. Zakona o javnim cestama), pa i ukinuti (čl. 35. Zakona o javnim cestama). Pravo takvog priključka, dakle, može se realizirati samo u nadležnom upravnom postupku."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.74/10-2 od 16. veljače 2010.

ZAŠTITA VLASNIKA OD UZNEMIRAVANJA

Bespravno uznemiravanje vlasnika

(Čl. 167. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

Tuženik je bespravno uznemiravao tužitelja ako nije dokazao pravo postavljanja betonskih stupova za električne vodove na tužiteljevoj nekretnini.

„Prvostupanjski sud polazi od sadržaja odredbe čl. 167. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06 – dalje: ZV) prema kojem vlasnik ima pravo na sudsku zaštitu protiv osobe koja ga uznemirava u vlasništvu na drugi način a ne oduzimanjem stvari. Nema nikakve dvojbe da tuženik, obzirom na vrstu djelatnosti koju vrši, ima mogućnosti predviđene posebnim zakonima, koji mu omogućuju ostvarenje pravne osnove za postavljanje svojih vodova na tuđem zemljištu, međutim, očito je da u konkretnom slučaju tuženik ne raspolaže pravnom osnovom za ograničenje tužiteljevih vlasničkih prava, jer u tom smislu niti je sklopio sporazum sa tužiteljem, niti je na drugi način stekao pravo na postavljanje konkretnih svojih stupova na tužiteljevoj nekretnini (npr. u postupku nepotpunog izvlaštenja u smislu odredbe čl. 1. st. 1. i 2. te čl. 4. Zakona o izvlaštenju). U takvim okolnostima tuženikovi žalbeni navodi prema kojima mu je tehnički teško izvedivo i skupo premještanje predmetnih stupova izlaze izvan okvira raspravljanja i odlučivanja o predmetu spora, jer takve okolnosti ne mogu opravdati tuženika u bespravnom ometanju tužiteljevog prava vlasništva, koje je zaštićena ustavna kategorija i zaštićena zakonska kategorija.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.178/10-2 od 23. veljače 2010.

ZAŠTITA VLASNIKA OD UZNEMIRAVANJA

Verbalno protivljenje izvođenju radova

(Čl. 167. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Verbalno protivljenje tuženika izvođenju radova bez konkretne faktične radnje od strane tuženika u sprječavanju

tužitelja u izvođenju tih radova, ne predstavlja čin uznemiravanja koji daje pravo na sudsku zaštitu temeljem odredbe čl. 167. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

„U konkretnom slučaju, tužitelji su bili dužni dokazati da su tuženici poduzeli konkretne zahvate kojima bi prisvojili neko pravo u odnosu na nekretninu tužitelja, kod čega prvostupanjski sud ocjenjuje, a što prihvaća i ovaj sud, da samo verbalno protivljenje tuženika izvođenju radova, bez konkretne faktične radnje u sprječavanju tužitelja da odstrane drvenu konstrukciju sa svoje terase, ne predstavlja čin uznemiravanja koji daje pravo na zaštitu temeljem odredbe čl. 167. ZV-a (kod toga se prvostupanjski sud poziva i na stajalište sudske prakse izraženo u odluci Vrhovnog suda RH broj Rev-2718/1999-2 od 19. veljače 2003.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1808/11-12 od 10. listopada 2013.

ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA

Grobni očevidnik

(Čl. 9. Zakona o grobljima – NN. 32/65)

U slučaju da je više osoba sklopilo s otuđivateljem pravne poslove radi stjecanja prava korištenja grobnog mjesta, pravo korištenja steći će ona osoba koje je u dobroj vjeri prva zatražila upis u grobni očevidnik.

„Groblja su izvan pravnog prometa (res extra commercium), a vlasnik groblja je jedinica lokalne samouprave, po upravi groblja, daje grobno mjesto na korištenje prema čl. 13. st. 1. Zakona o grobljima, a isto

je bilo propisano i čl. 9. ranije važećeg Zakona o grobljima (NN. 32/65). Grobni očevidnik koji je dužna voditi Uprava groblja je javni registar pa time i upisi u ove Očevidnike imaju snagu javnih isprava u smislu odredbe čl. 230. st. 1. ZPP-a kojima se dokazuje istinitost onoga što se takvom ispravom potvrđuje. Prema tada mjerodavnom Zakonu o grobljima pravo korištenja grobnog mjesta moglo se prenositi samo pravnim poslom sklopljenim u pismenom obliku, što tuženici niti ne tvrde da bi takav pravni posao bio zaključen, a niti je takav ugovor nakon uspostavljanja grobnog Očevidnika dostavljen upravi groblja radi upisa (čl. 15. st. 4. Zakona o grobljima) nosioca prava korištenja. Korištenje grobnog mjesta jeste imovinsko pravo koje nakon smrti korisnika groba nasljeđivanjem stječu njegovi nasljednici, a što su prema ostavinskom rješenju prvostupanjskog suda O-___/79 iza pok. E. S. pok. J., ovdje tužitelji te saslušani svjedok, brat tužitelja, E.M. i to bez obzira što pravo korištenja spornog grobnog mjesta nije bilo predmet raspravljanja u ostavinskom postupku, jer u času smrti ostavitelja po sili zakona njegova ostavina koja se sastoji od svega što je bilo ostaviteljevo u trenutku njegove smrti prelazi na njegove nasljednike. Stjecanje nasljeđivanjem grobnog mjesta normira sam Zakon o grobljima i na isto se imaju primijeniti pored Zakona o grobljima odredbe Zakona o nasljeđivanju, na stjecanje temeljem pravnog posla (bilo dodjelom po upravi groblja ili ugovorom o ustupanju u pismenoj formi) treba se primijeniti ZV. Tužitelj i I-tuženik su upisani u grobni Očevidnik a odredbom čl. 124. ZV-a propisano je da u slučaju ako je više osoba sklopilo sa otuđivateljem pravne poslove radi stjecanja prava vlasništva (ovdje prava korištenja) pravo vlasništva (korištenja) će steći ona osoba koja je u dobroj vjeri prva zatražila upis u zemljišne knjige, s time da se grobni očevidnik glede grobova ima izjednačiti sa zemljišnom knjigom. Prema tome, bez obzira na plaćenu grobnu naknadu od strane tužitelja 7. siječnja 2002., dakle nakon gotovo 29 godina od ranije upisanog korisnika koji nije plaćao grobnu naknadu ne znači da je tužitelj time stekao pravo korištenja a niti da je tada upisan kao korisnik grobnog mjesta, već je za utvrđivanje prava korištenja bitno kada je koja od stranaka podnijela zahtjev za upis.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1216/11-2 od 12. travnja 2011.

ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA

Naknada za korištenje dijela poslovnog prostora

(Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme Jugoslavenske komunističke vladavine – NN. 91/96, 39/99, 42/99, 91/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02 i 81/02)

Ukoliko je tužiteljici vraćen u vlasništvo poslovni prostor temeljem djelomičnog rješenja Ureda za imovinsko pravne poslove, ista ne može tražiti od zakupnika koji ima zaključen ugovor o zakupu na neodređeno vrijeme, ispražnjenje i predaju u posjed tog prostora prije isteka roka od godinu dana računajući od dana pravomoćnosti rješenja o povratu.

„Prvostupanjski sud potpuno osnovano na temelju nespornih činjenica a uz primjenu relevantnog materijalnog prava iz Zakona o naknadi utvrđuje osnovanim potraživanjem tužiteljice s osnova neplaćanja naknade za korištenje njezinog dijela poslovnog prostora po tuženom, a koji joj je poslovni prostor vraćen u vlasništvo temeljem djelomičnog rješenja Ureda za imovinsko pravne poslove V. županije, pravomoćnog s danom 14. veljače 2000.g. Naime, do toga dana tuženi je bio u zakupu predmetnog poslovnog prostora koji je zaključen s pravnim prednikom Grada V. i njegovim pravnim prednikom, dok je danom pravomoćnosti odluke o vraćanju predmetni ugovor o zakupu raskinut po sili zakona temeljem čl. 41. st. 1. Zakona o naknadi. Obzirom da se radilo o Ugovoru o zakupu poslovnog prostora sklopljenog na neodređeno vrijeme tužiteljica kao vlasnik nije mogla tražiti ispražnjenje i predaju u posjed predmetnog poslovnog prostora prije isteka roka od godinu dana računajući od dana pravomoćnosti rješenja o povratu sukladno čl. 41. st. 2. istog Zakona, dok je zakupnik, u ovom slučaju tuženi, tijekom korištenja poslovnog prostora za vrijeme od tih godinu dana bio dužan plaćati vlasniku naknadu u visini zakupnine utvrđene ranijim ugovorom o zakupu, s time da vlasnik ovu naknadu ne smije u navedenom roku od godinu dana povećavati. Valja reći

da prvostupanjski sud doduše pogrešno navodi da tužiteljica potražuje te da sud i dosuđuje zakupninu za ovaj period obzirom se ne može raditi o zakupnini jer stranke ni u tom razdoblju nisu imale zaključeni Ugovor o zakupu jer je raniji ugovor raskinut temeljem samog Zakona, a stranke drugi nisu zaključivale što znači da se i za period od 14. veljače 2001.g. radi o naknadi za korištenje predmetnog poslovnog prostora.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.448/10-2 od 7. rujna 2010.

VLASNIČKA TUŽBA PREDMNJEVANOG VLASNIKA

Tužba radi iseljenja

(Čl. 166. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09 i 143/12)

Prilikom odlučivanja o tužbi predmnjevanog vlasnika radi predaje stana u posjed, ishod upravnog postupka u kojem se odlučuje o pravu posjednika predmetnog stana na povrat imovine konfiscirane njegovom predniku ne predstavlja prethodno pitanje u smislu čl. 12. st. 1. Zakona o parničnom postupku.

„Valja još ukazati na odredbu čl. 166. st.2. ZV-a prema kojoj će predmnjevanom vlasniku na njegov zahtjev predati posjed stvari posjednik koji nema pravni temelj posjedovanja ili je slabiji time što mu je posjed nepošten ili nezakonit ili što ne može označiti svojega prednika ..., pa imajući u vidu da je tužitelj sukladno odredbi čl. 166. st.1. ZV-a dokazao pravni temelj i istinit način svoga stjecanja predmetnog stana, te da je njegov pravni temelj jači od pravnog temelja tuženika, za predmetnu publicijansku tužbu nije od odlučnog značaja da li će se ovlaštenicima

naknade, a ujedno prodavateljima predmetnog stana tuženiku, u nekom budućem vremenu vratiti imovina konfiscirana njihovom predniku. Tužitelj je sada vlasnik (predmnjevani) predmetnog stana te ima sva prava koja proizlaze iz prava vlasništva uključujući i pravo na posjed, a sukladno odredbi čl. 166. st.4. u svezi čl.161. st.1. ZV-a i pravo zahtijevati od tuženika koji posjeduje njegov stan da mu ga preda u posjed slobodan od osoba i stvari. Slijedom navedenog ovaj sud pravilnim prihvaća i stajalište prvostupanjskog suda da ishod upravnog postupka u kojem se odlučuje o pravu prodavatelja predmetnog stana na povrat imovine konfiscirane njihovom predniku, pa i predmetnog stana, ne predstavlja prethodno pitanje u smislu odredbe čl. 12. st.1. ZPP-a od odlučnog značaja za ocjenu osnovanosti ili neosnovanosti tužbenog zahtjeva tužitelja budući da i u slučaju da se u pravomoćno okončanom upravnom postupku vrati imovina njihovim ovlaštenicima isti neće postati vlasnicima retroaktivno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2086/13-2 od 17. srpnja 2013.

SUSJEDSKA PRAVA

Grane s drva koja rastu na susjedovu zemljištu u zračnom prostoru nekretnine tužitelja

(Čl. 105. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

U slučaju da se grane s drva koja rastu na susjedovu zemljištu nalaze u zračnom prostoru iznad nekretnine tužitelja, vlasnik tog zemljišta ima pravo odsjeći iste, ali ne i tražiti od vlasnika susjednog zemljišta da to učini, zbog čega u tom slučaju nema pravo na vlasničku tužbu.

„Iako tužiteljica već u samoj tužbi priznaje da je ovlaštena podrezivati grane koje s nekretnine tužene prelaze na njenu nekretninu tvrdi da isto nije i dužna obzirom su takvi postupci vezani s troškovima zbog čega, a kako smatra da je tužena neodržavanjem svoje živice uznemiravana u njezinom pravu vlasništva traži da sud naloži tuženoj prestanak takvog uznemiravanja puštanjem po tuženoj izrasta živice na nekretninu tužiteljice. Tužiteljica postavljenim tužbenim zahtjevom ne traži izravno činidbu od tužene već podnosi tzv. pravu vlasničku tužbu radi prestanka uznemiravanja (actio negatoria) reguliranu odredbom čl. 167. st. 1. ZV-a. Navedenom zakonskom odredbom propisano je da ukoliko treća osoba bespravno uznemirava vlasnika na neki drugi način a ne oduzimanjem stvari vlasnik može putem suda zahtijevati da to uznemiravanje prestane. U ovom postupku nije bilo sporno da je tužiteljica suvlasnica nekretnine za koju tvrdi da ju na istoj tužena uznemirava, to joj svakako i kao suvlasnici a temeljem odredbe čl. 46. st. 1. i 2. ZV-a pripada ovakva zaštita. Drugu pretpostavku koju tužitelj u ovakvim postupcima mora dokazati jeste da ga druga osoba uznemirava u izvršavanju njegovih ovlasti u pogledu stvari. Pod pojmom „uznemiravan“ smatra se da stanje izazvano radnjom uznemiravanja traje u vremenu stalno ili da se radnja uznemiravanja povremeno ponavlja što znači da takva radnja mora postojati u vrijeme podnošenja tužbe, dok odredba čl. 30. ZV-a propisuje koju su ovlasti vlasnika stvari pa tako on ima pravo posjedovanja, uporabe, korištenja i raspolaganja sa stvari. Treba napomenuti da uznemiravanje mora biti posljedica neke ljudske radnje ili propuštanja ili uređaja koji je čovjek stvorio, a ne slučajnog događaja ili više sile. „Puštanje živice da raste“ a na koji način se tužbom obrazlaže čin uznemiravanja tužiteljice u izvršavanju njezinih vlasničkih ovlasti na nekretnini po tuženoj, jeste prirodna pojava – biljke rastu po prirodi stvari, pa se isto ne može tretirati isključivo kao posljedicu ljudskog propuštanja, posebice sagledavajući isto u smislu citirane odredbe čl. 105. ZV-a, koja daje pravo vlasniku odsjeći grane tuđeg drveta u zračnom prostoru iznad njegove nekretnine, ali ne i tražiti od vlasnika susjednog zemljišta da to učini. Tužiteljica niti ne navodi u kojim je to vlasničkim ovlastima iz čl. 30. ZV-a tužena uznemirava. Cilj je negatorijske tužbe postići prestanak uznemiravanja pa stoga, a ovisno o načinu tog uznemiravanja tužbenim zahtjevom tužitelj može tražiti ili uspostavu stanja kako je bilo prije uznemiravanja ili prestanak ponašanja

(činjenja ili nečinjenja) kojim se čini uznemiravanja i zabranu daljnjeg uznemiravanja. Dakle kondemnatorni zahtjev tužbe radi zaštite od uznemiravanja osim što treba imati određen sadržaj radnji koje predstavljaju uznemiravanje prava vlasništva tužitelja, treba sadržavati i zabranu budućeg uznemiravanja da bi donijeta presuda u ovakvom sporu bila ovršna isprava u slučaju da tuženi ponovi uznemiravanje jer više nije moguće vođenje nove parnice radi prestanka uznemiravanja radnjama koje su već bile predmetom pravomoćno okončanog sudskog spora.,,

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1083/10-2 od 26. listopada 2010.

PRIJEDLOG ZA UREĐENJE MEĐE

Zemljišne knjige u osnivanju

(Čl. 180. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04 i 107/07)

Sud je ovlašten odbiti prijedlog za uređenje međe između nekretnina za koje se provodi nova katastarska izmjera, iz razloga što u tom slučaju nekretnine u zemljišnoj knjizi još ne postoje budući je zemljišna knjiga za određenu katastarsku općinu tek u osnivanju.

„Prije svega, ovaj sud smatra da u takvoj situaciji nekretnine u zemljišnoj knjizi ne postoje iz razloga što je ista za određenu katastarsku općinu tek u osnivanju, a u konkretnom slučaju obzirom na provođenje nove katastarske izmjere, tada je po stajalištu ovog suda, prvostupanjski sud ovlašten odbiti prijedlog za uređenje međe između takvih nekretnina. Ovaj sud naime, smatra da se ne može međa između nekretnina uređivati

u trenutku kada još nisu oformljene nove katastarske čestice, a što je očigledno konkretan slučaj, jer se provodi takav postupak za predmetne nekretnine, a u kojem postupku je žalitelj za čkbr. ____ k.o. V. podnio prigovor na novo utvrđene katastarske izmjere zemljišta. To iz razloga što je za pravni promet nekretnina mjerodavno stanje zemljišnih knjiga koja trenutno postoji, a to u smislu čl. 10. st. 3. ZZK. Osim toga odlučne su i odredbe i čl. 46. i 47. Zakona o državnoj izmjeri i katastru zemljišta (dalje: ZDIKN) jer u smislu istih propisa tijekom postupka nove katastarske izmjere stvara se novi katastarski operat što znači da nekretnine tek treba formirati pri čemu se podaci izlažu na javni uvid, a koju radnju provodi povjerenstvo državne geodetske uprave te se pri izlaganju vodi i knjiga prigovora na temelju koje se obvezno provode terenski uviđaji. Ukoliko je na temelju obavljenog terenskog uviđaja potrebno promijeniti podatke sadržane u elaboratu katastarske izmjere takvi promijenjeni podaci ponovno se izlažu na javni uvid a na što stranke imaju prigovor, pa ga je tako uložio i predlagatelj 21. studenog 2007.g. te je isto tako i proveden i terenski uviđaj, a predlagatelj se nije suglasio sa novom katastarskom izmjerom povodom čega je taj Ured donio rješenje od 18. veljače 2008.g. kojim je odbio prigovor predlagatelja na površinu nove čkbr. ____ k.o. V. utvrđene novom katastarskom izmjerom zemljišta ali je to rješenje poništeno spomenutim rješenjem Središnjeg ureda od 6. lipnja 2008.g. a iz razloga stajališta tog ureda da postupak uređenja međe predstavlja prethodno pitanje u postupku izlaganja podataka izmjere. Ovaj sud kako je već istaknuto, ne smatra pravilnim takvo stajalište upravnog tijela, jer postojanje postupka nove katastarske izmjere i formiranje novih nekretnina (katastarskih čestica) predstavlja fazu upravnog postupka u kojoj nove nekretnine još ne postoje u zemljišnoj knjizi iz razloga što je ista u osnivanju. Naime prema čl. 180. st. 1. ZZK zemljišna knjiga je osnovana onog dana koji Ministar pravosuđa nakon što utvrdi da su sastavljeni zemljišnoknjižni ulošci odredi da će se s njima postupati kao sa zemljišnom knjigom (dan otvaranja zemljišne knjige). Iz sadržaja upravnog predmeta za nekretnine za koje je predloženo uređenje međe nedvojbeno proizlazi da taj postupak nije okončan a time niti u smislu čl. 47. ZDIKN katastarski operat nekretnina za navedenu katastarsku općinu stavljen u primjenu (što znači danom otvaranja zemljišne knjige za tu katastarsku općinu o kojoj se

radi), to ne postoji nadležnost suda za uređenje međe između predmetnih nekretnini.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.992/10-2 od 11. siječnja 2011.

UREĐENJE MEĐE

Uređenje međe između nekretnine u privatnom vlasništvu i općeg dobra

(Čl. 103. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08 i 38/09)

Nije dopušteno provoditi postupak uređenja međe između nekretnine u privatnom vlasništvu i općeg dobra.

„Nema dvojbe da žalitelj svoj prijedlog za uređenje međe između predmetnih nekretnina temelji na upućivanju na taj postupak zaključkom upravnog tijela. Naime stajalište je upravnog tijela (Središnjeg ureda državne geodetske uprave RH izraženo u rješenju istog tijela od 6. lipnja 2008.g., Klasa UP-II-___, ur. br. ___ kao tijela II stupnja), da je postupak uređenja međe prethodno pitanje u smislu čl. 147. Zakona o općem upravnom postupku a u postupku izlaganja podataka nove izmjere. Međutim, sa iznesenim stajalištem upravnog tijela nije suglasan ovaj drugostupanjski sud a djelomično iz razloga istaknutih i po prvostupanjskom sudu. To prije svega, obzirom na pravni status nekretnine sa kojom graniči žaliteljeva nekretnina (čkbr. ___ upisano u z.k.ul. ___ k.o. V.), a to je predmetna nekretnina čkbr. ___ upisana u z.k.ul. ___ k.o. V, koja u smislu čl. 3. st. 2. Zakona o javnim cestama predstavlja opće dobro. Čl. 3. st. 2. istog Zakona propisano je naime da su javne ceste opće dobro i da

se na njima ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi te da se javne ceste u zemljišne knjige upisuju kao opće dobro u skladu s propisima koji uređuju zemljišnoknjižne upise. Valja napomenuti da u smislu st. 1. čl. 3. istog Zakona javnu cestu između ostalog čini i zemljišni pojas s obiju strana potreban za nesmetano održavanje ceste širine prema projektu ceste, a najmanje 1 metar računajući od crte koja spaja krajnje točke poprečnog presjeka ceste, te ju čine i prometni znakovi kao i uređaji za nadzor i sigurno vođenje prometa i oprema ceste. Iz iznesenog razloga, kao jednog od odlučnih razloga, ovaj sud smatra obzirom dakle na karakter javne ceste, kao općeg dobra, u smislu citiranih propisa, da isti ne dopuštaju da se sukladno odredbi čl. 103. ZV-a uredi međa. Kako je u pitanju međa s javnim putem kao zemljištem koje je u općoj uporabi, to iz razloga jer se na takvom dobru ne mogu steći stvarna prava, a niti posjed koji bi u smislu čl. 10. st. 1. istog Zakona predstavljao faktičnu vlast glede neke stvari.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.992/10-2 od 11. siječnja 2011.

OBNOVA MEĐE

Vindikacijski zahtjev

(Čl. 103. st. 5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Zahtjev da se obnovi ili uredi međa smatra se vindikacijskim zahtjevom, time da odluka donijeta o tom zahtjevu u izvanparničnom postupku predstavlja predmnjevu da postoji vlasništvo do novooznačene međe od trenutka kad je sud među označio.

„U konkretnom slučaju činjenični supstrat tužbe ukazuje da je tužiteljica iskoristila svoje ovlaštenje iz čl. 103. st. 6. ZV-a, da nakon pravomoćnosti rješenja kojim je uređena međa između nekretnina stranaka dokazuje vlasništvo spornog dijela, no istovremeno nije postavila zahtjev sukladno navedenoj odredbi, koja propisuje da i nakon što je sud u postupku uređenja međe obnovio ili ispravio među svatko može u parnici dokazivati vlasništvo i zahtijevati da se u skladu s time označi međa. Na prijedoru je tuženi odlukom suda stekao pravo vlasništva pravomoćnošću odluke o uređenju međe u postupku R1 _/08, pa je odlukom u ovom parničnom postupku sud, a ukoliko se radi o pravoj vlasničkoj tužbi utemeljenoj na odredbi čl. 161. ZV-a donio presudu suprotnu pravomoćnoj sudskoj odluci. Dakle, ukoliko tužiteljica ne traži da sud ponovno uredi među u skladu sa vlasništvom kojeg dokazuje tužbom, tada je oboriva presumpcija vlasništva tuženog protekom roka od 6 mjeseci postala za sudionike tog postupka neoboriva činjenica. Zahtjev da se obnovi ili uredi međa u biti je vindikacijski zahtjev, no odluka donijeta o tom zahtjevu i izvanparničnom postupku tek je predmnijeva da postoji vlasništvo do novooznačene međe od trenutka kad je sud među označio, a onaj tko tvrdi suprotno, treba to i dokazati, pa ako uspije, pravomoćna presuda oborit će tu predmnjenu o vlasništvu stvorenu pravomoćnošću odluke u postupku uređenja međe. Prema tome tuženi se nakon po sudu označavanja međe u postupku R1 _/08 smatra uvjetnim vlasnikom spornog dijela nekretnine dok ne protekne rok od 6 mjeseci od pravomoćnog uređenja međe. Protekom tog roka ukoliko u parničnom postupku koja od stranaka ne dokaže drugačije pravo vlasništva nego što je presumirano rješenjem o uređenju međe ili uopće ne pokrene parnicu u kojoj će zahtijevati da se međa označi u skladu sa drugačije označenim pravom vlasništva, više nema mogućnosti ukoliko je sudjelovala u postupku uređenja međe dokazivati da postoji njeno pravo vlasništva preko linije međe označene po sudu.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1212/10-2 od 5. siječnja 2011.

IMISIJE

Način utvrđenja štetnih imisija

(Čl. 156. st. 3. Zakona o obveznim odnosima - NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Da bi se utvrdila odgovornost tuženika za naknadu prekomjerne štete, nije potrebno da štetne imisije koje djeluju na nekretnine tužitelja budu egzaktno utvrđene.

„Točno je da štetne imisije koje djeluju na nekretnine tužitelja nisu utvrđene na egzaktan način, odgovarajućim izmjerama koje bi registrirale intenzitet buke, stupanj zagađenja zraka, onečišćenja tla i sl., međutim, uređujući sudac je na očevidu održanom 8. svibnja 2007.g. utvrdio da s auto-ceste čitavo vrijeme održavanja očevida dopire buka koja je posebna intenzivna na dvorištu, naročito prolazak teških vozila preko spojeva elemenata od kojih je izveden vijadukt, a prisutna je i u kuhinji tužitelja koja je udaljena od auto-ceste oko 75 m. Nesporno je da su nekretnine tužitelja locirane uz auto-cestu, da se određene nekretnine tužitelja nalaze unutar zaštitnog pojasa auto-ceste, dok se neke nekretnine tužitelja nalaze djelomično unutar tog pojasa, među ostalima i nekretnina na kojoj se nalazi kuća i gospodarske zgrade tužitelja, te da je auto-cesta iznad nivoa dvorišta tužitelja za oko 3-6 m. Visoku razinu buke potvrđuju i tužitelji u svojim iskazima, pri čemu naglašavaju visok intenzitet buke u ljetnim mjesecima kada je promet intenzivniji, kao i prilikom prolaska velikih i natovarenih vozila. Po ocjeni ovoga suda, činjenica da je auto cesta uzdignuta iznad nekretnina tužitelja zbog fizikalnog efekta koncentričnog širenja zvučnih valova na sve strane (u koncentričnim krugovima) utječe na jaču izloženost nekretnina tužitelja utjecaju buke nego što bi to bilo da se radi o auto cesti koja je u nivou sa susjednim nekretninama. Jasno je da je visoki nadvožnjak u neposrednoj blizini kuće i dvorišta tužitelja i vizualna smetnja a te okolnosti remete mir i ugodu svakodnevnog života članova obitelji tužitelja što je za ishod ovoga spora od posredne uzročno-posljedične važnosti. Nedvojbeno je da štetne imisije s auto ceste, kao i

sama pozicija auto-ceste u odnosu na nekretnine tužitelja kao u odnosu na normalan život u stambenom objektu, tako i u dvorištu i okolišu, smanjuje kvalitetu života vlasnika tih nekretnina a kako je taj odnos trajan, posljedice takvog negativnog utjecaja ogledaju se i na mogućnost prodaje predmetnih nekretnina i njihovu cijenu, jer je logično da bi potencijalni kupci odustali od kupnje upravo zbog pozicije nekretnina i činjenice da se auto-cesta nalazi iznad nekretnina tužitelja, odnosno bili spremni platiti znatno niži novčani iznos. Također valja ukazati da je odgovornost tuženika za prekomjernu štetu u smislu odredbe čl. 156. st. 3. ZOO objektivna, pa tuženik neosnovano u žalbi ističe prigovor nepostojanja odgovornosti, odnosno nedostatka protupravnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.195/10-2 od 19. travnja 2010.

ŠTETNE IMISIJE

Zahtjev vlasnika za stvarnopravnu zaštitu od štetnih imisija

(Čl. 1047. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08)

Sudska odluka kojom se daje stvarnopravna zaštita od štetnih imisija mora sadržavati mjere za sprečavanje daljnjeg uznemiravanja.

„Brojna sudska praksa stala je na stajalište da zahtjev vlasnika za stvarnopravnu zaštitu od štetnih imisija osim zahtjeva za propuštanjem može sadržavati i zahtjev o promjeni stanja na nekretnini s kojih potječu te štetne imisije, odnosno da ukoliko se imisije ne mogu ukloniti samo izricanje zabrane opravdano je otklanjati ih tako da se naredi poduzimanje odgovarajućih mjera u smislu čl. 1047. st. 2. ZOO-a, pri čemu je sud obvezan određeno navesti mjere za sprečavanje daljnjeg uznemiravanja.

Prema navedenom načinu odlučivanja kojim utvrđuje da je tuženik dužan poduzeti radnje u cilju sprečavanja da na nekretninu tužitelja dospiju štetne emisije, otpadne vode, čime ga uznemirava u njegovu vlasništvu, a istovremeno odbijajući zahtjev kojim bi naredio poduzimanje odgovarajućih mjera, kako to ispravno žalbom ističe tužitelj, prvostupanjska odluka pod točkom I izreke je neizvršiva. Ovo pogotovo što je način izgradnje gnojnica i taložnih jama točno propisan čl. 191. Odluke o donošenju Prostornog plana a zabrana ispuštanja otpadnih voda izričito zabranjena na okolna zemljišta i nerazvrstane ceste čl. 21 Odluke o nerazvrstanim cestama u svezi čl. 5. iste Odluke kojom je propisano da takvu cestu čine i kanali za odvodnju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.382/10-2 od 1. travnja 2010.

STANARSKO PRAVO

Prestanak stanarskog prava

(Čl. 95. Zakona o stambenim odnosima – NN. 51/85 i 42/86)

Tužitelju koji je bio nositelj stanarskog prava na stanu, a stupanjem na snagu Zakona o najmu stanova nije stekao položaj najmoprimca tog stana jer je trajno napustio stan, prestalo je stanarsko pravo po sili zakona.

„Odbivši tužbeni zahtjev tužitelja za iseljenjem i predajom u posjed nekretnine (stana s odgovarajućim suvlasničkim dijelom cijele nekretnine) prvostupanjski sud polazi od činjenice da je tužitelj bio (ali bio) nositelj stanarskog prava na nekretnini iz tužbenog zahtjeva i da isti stupanjem na snagu Zakona o najmu stanova (NN br. 91/96, 48/98, 66/98 i 22/06, dalje: ZNS) nije stekao položaj najmoprimca spornog stana budući

je stan ranije napustio. S obzirom da bi se radilo o pravoj vlasničkoj tužbi u smislu čl.161. st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12, dalje: ZV) gdje tužitelj da bi se tužbeni zahtjev mogao usvojiti mora dokazati vlasništvo stvari (konkretno stana), da se stvar nalazi u posjedu tuženika i identitet stvari, a što isti nije dokazao pa je odbijen s tužbenim zahtjevom. Nadalje ne radi se po prvostupanjskom sudu niti o predmnjevanom vlasniku u smislu čl.166. st.1. ZV-a pa je i s te osnove tužitelj odbijen s tužbenim zahtjevom. Tako da prvostupanjski sud konačno zaključuje kako tužitelj nije ovlašten od tuženika zahtijevati predaju u posjed predmetnog stana, u kojem se nalazi kćerka tuženika a sve temeljem privremenog rješenja, kojim je kao izbjeglici tuženiku stan dan na privremeno korištenje dok je bio napušten od tužitelja i njegove obitelji (bez osoba i stvari). Pogrešno se u žalbi tužitelj poziva da prestanak stanarskog prava po sili zakona nije poznat. Evidentno je da ZNS-a u čl.53. propisuje da danom stupanja na snagu ZNS-a prestaju vrijediti Glave, između ostalih i Glava V (u kojoj su regulirana stanarska prava) Zakona o stambenim odnosima (NN br. 51/85, 42/86, 22/92 i 70/93, dalje: ZSO). Konkretno potpuno pravilno se prvostupanjski sud poziva na primjenu odredbe čl.95. ZSO-a, kojim člankom je bio propisan prestanak stanarskog prava. Znači prema odredbi čl.95. ZSO-a, u vezi općih odredbi Zakona o obveznim odnosima (NN br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01, dalje: ZOO) stanarsko pravo može prestati između ostalog i u slučaju manifestiranja volje stanara da trajno napusti stan, a prestanak stanarskog prava ujedno predstavlja i zapreku da se u smislu čl.31. st.1. i 2. ZNS-a stekne status najmoprimca u smislu zaštićene najamnine. Stanarsko pravo je kao institut dakle ukinuto a pojam „korisnik plaćanja zaštićene najamnine“ u smislu čl.8. ZNS-a i pojam stanarsko pravo iz čl.3. ZSO-a nisu sinonimi, zbog čega i nisu osnovani niti žalbeni navodi tužitelja u smislu „da tužitelju nikada nitko nije osporio niti oduzeo stanarsko pravo“.

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5026/12-2 od 19. ožujka 2013.

NAČELO POVJERENJA U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Načela zemljišno knjižnog prava

(Čl. 115. st. 1. i 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Pravnom načelu da nitko na drugog ne može prenijeti više prava nego što ih sam ima, treba dati prednost pred načelom povjerenja u zemljišne knjige.

„Naime, i u brojnim odlukama Ustavni sud RH, s time da je obvezatnost i poštivanje odluka Ustavnog suda RH određena čl. 31. st. 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH, zauzima pravni stav da u konkurenciji pravnog načela povjerenja u zemljišne knjige i načela da nitko na drugog ne može prenijeti više prava nego što ih sam ima, prednost se daje ovom drugom načelu. Vlasništvo prednika je jedna od pretpostavaka za derivativno stjecanje prava vlasništva nekretnina, kakvo je i stjecanje pravnim poslom, pa kako prodavatelj, I-tuženi, u vrijeme zaključenja pravnog posla Ugovora o kupoprodaji od 31. srpnja 2008.g. nije bio vlasnik nekretnine niti je njegov upis više bio istinit, jer je pravo vlasništva stekao tužitelj, čime je dotadašnje pravo I-tuženog prestalo, ali je i dalje ostalo upisano u zemljišnoj knjizi, sada kao neistinito, to pravo vlasništva koje nije ni imao, nije mogao niti prenijeti na II-tuženog. Upravo zbog navedenog pravni posao zaključen između I i II-tuženog jeste suprotan čl. 115. st. 1. i 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, pa time i ništav sukladno čl. 322. st. 1. ZOO-a, a ne pobojan kako ističe II-tuženi u žalbi, a na tu ništavost tužitelj se i pozivao kao odlučnu činjenicu zbog koje traži brisanje vlasništva osobe koja usprkos izvršenog upisa u zemljišne knjige nije stekla pravo vlasništva i svoj upis prava vlasništva sukladno čl. 125. st. 2. ZV-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.871/10-2 od 21. rujna 2010.

PRETPOSTAVKE ZA UPIS U ZEMLJIŠNU KNJIGU

Materijalno pravna pretpostavka zemljišnoknjižnog upisa

(Čl. 72. st. 2. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine – NN. 92/96, 39/99, 42/99, 43/00, 131/00, 27/01, 65/01, 118/01 i 81/02;

Čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08)

Ukoliko u ispravi na temelju koje se zahtijeva upis, kao nositelj knjižnog prava nije navedena osoba upisana u zemljišne knjige, tada nije udovoljeno temeljnoj materijalno-pravnoj pretpostavci zemljišnoknjižnog upisa.

„Žalbene tvrdnje predlagateljice koje se odnose na obvezu suda da sukladno odredbi čl. 72. st. 2. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (dalje: Zakon o naknadi...- NN broj 92/96, 39/99, 42/99, 43/00, 131/00, 27/01, 65/01, 118/01 i 81/02) promjene zemljišnoknjižnog stanja temeljem rješenja dostavljenog mu od strane županijskog ureda nadležnog za donošenje rješenja iz čl. 69. citiranog zakona, provodi po službenoj dužnosti, nisu od značaja za pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja jer su predmetni prijedlog o kojemu je odlučeno pobijanim rješenjem prvostupanjskog suda podnijele osobno predlagateljice. Valja navesti da se prvostupanjski sud i posve osnovano pozvao na odredbu čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK – NN 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08) prema kojoj je upis dozvoljen samo protiv osobe koja je u času podnošenja zahtjeva za upis u zemljišnoj knjizi bila upisana kao vlasnik, jer je obzirom na stanje zemljišne knjige u času primitka prijedloga predlagateljica utvrdio da upisani zk. samovlasnik E.N. nije stranka upravnog postupka koji je rezultirao donošenjem djelomičnog rješenja od 17.11.2000.g. te stoga u odnosu na predlagateljice nema svojstvo njihovog knjižnog prednika, već to svojstvo po utvrđenju prvostupanjskog suda mogu imati Republika Hrvatska ili jedinica lokalne samouprave koje bi bile u obvezi povrata

konkretnih nekretnina. Valja nadodati da iz citirane odredbe čl. 40. ZZK ujedno proizlazi i da se u ispravi na temelju koje se zahtijeva upis, kao pravni prednik osobe u čiju se korist zahtijeva upis nekog knjižnog prava mora navesti upravo njezin knjižni prednik, pa ukoliko u ispravi na temelju koje se zahtijeva upis kao nositelj knjižnog prava nije naveden u zk. upisan nositelj, nije udovoljeno temeljnoj materijalno-pravnoj pretpostavci zemljišnoknjižnog upisa.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 GŽ.1343/10-2 od 16. veljače 2011.

FORMIRANJE POJEDINAČNE NEKRETNINE IZ DIJELA POSTOJEĆE NEKRETNINE

Da bi dio postojeće nekretnine dobio svojstvo pojedinačne nekretnine, odnosno zemljišne čestice na kojoj se prema čl. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima može stjecati pravo vlasništva, potrebno je da se provede parcelacija, sačini prijavni list koji će biti propisno ovjeren od strane nadležnog katastarskog ureda i tek nakon toga u skladu s prijavnim listom provede razvrgnuće, budući da se pravo vlasništva može uknjižiti samo na određenoj zemljišnoknjižnoj čestici ali ne i na fizički određenom dijelu nekretnine.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

UKNJIŽBA

Kupoprodajni ugovor potpisan po punomoćniku prodavatelja

(Čl. 53. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 – Odluka US RH)

Uz prijedlog za uknjižbu prava vlasništva na nekretnini, predlagatelj je dužan uz kupoprodajni ugovor koji je potpisan po punomoćniku, dostaviti punomoć kojim je prodavatelj ovlastio punomoćnika za prodaju nekretnine.

„U konkretnom slučaju radi se o prijedlogu za uknjižbu prava vlasništva nekretnine (stana) temeljem kupoprodajnog ugovora od 8. studenog 1996.g. kojeg je predlagatelj kao kupac sklopio s prodavateljem I.Š. zastupanim po punomoćniku I.T., kako to proizlazi iz sadržaja pisane isprave o sklopljenom ugovoru. Da bi se uknjižba na temelju privatne isprave potpisane po punomoćniku mogla dopustiti, on se kao takav mora iskazati punomoći koja mu je izdana za taj posao, sukladno odredbi čl. 53. st. 2. ZZK. Dakle, predlagatelj je uz prijedlog bio dužan priložiti punomoć kojom prodavatelj I.Š. ovlašćuje za zastupanje I.T. prilikom sklapanja kupoprodajnog ugovora s predlagateljem, jer se radi o prilogu koji je nužan za donošenje odluke o osnovanosti prijedloga u smislu odredbe čl. 53. st. 2. ZZK.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.3046/11-2 od 4. studenog 2011.

UKNJIŽBA

Upis prava vlasništva

(Čl. 32. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - NN. 91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Nije dopušten upis prava vlasništva na dijelu nekretnine koji ne predstavlja zasebnu cjelinu iako je u ugovoru o darovanju naznačen kao fizički zaseban predmet darovanja.

„Po ocjeni ovoga suda iz odredaba predmetnog Ugovora o darovanju, suprotno zaključku prvostupanjskog suda proizlazi da darovateljica predlagateljima-obdarenicima daruje svoj suvlasnički dio predmetnog stana kao cjeline, a da isti u fizičkom ekvivalentu predstavlja neuređeni tavan, koji ne predstavlja samostalnu cjelinu. Međutim i bez obzira na to prvostupanjski sud je pravilno odlučio odbivši prijedlog predlagatelja. To stoga što je omjer suvlasništva kako su se stranke Ugovora sporazumjele, a potom predlagatelji predložili upisati u zemljišnu knjigu nedopušten i nemoguć. Upis na dijelu koji ne predstavlja zasebnu cjelinu, a prema ugovoru predstavlja fizički zaseban predmet darovanja i prijenosa vlasništva nije dopušten. Naime, takvom raspolaganju treba prethoditi odgovarajući upravni postupak preetažiranja, a kako bi se predmet prodaje koji predstavlja fizički ekvivalent suvlasničkog dijela zgrade mogao upisati u zemljišnu knjigu. Predmetom prijenosa suvlasništva može biti samo idealno određeni dio u odnosu na cjelinu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4888/12-2 od 10. listopada 2013.

UKNJIŽBA

Upis javnog dobra u zemljišnu knjigu

(Čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08)

Sud nije u mogućnosti samo na temelju uvjerenja Hrvatskih voda iz kojeg proizlazi da se nekretnina nalazi u evidenciji vodnog dobra te da je u sustavu održavanja Hrvatskih voda, zaključiti da je nekretnina predstavljala vodno dobro do dana stupanja na snagu Zakona o vodama, a to je relevantan trenutak za dozvolu takvog upisa prava vlasništva.

„Prije svega, zemljišnoknjižni sud je u konkretnoj situaciji osnovano primijenio odredbu čl. 40. ZZK-a, prema kojoj su upisi u zemljišnu knjigu dopušteni samo protiv osobe koja je u času podnošenja prijedloga za upis u toj zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik zemljišta ili nositelj prava glede kojega se upis zahtijeva ili koja bar istodobno bude kao takva upisana ili predbilježena (knjižni prednik), obzirom da nije sporno da je u času podnošenja prijedloga, koji trenutak je pravno relevantan za odlučivanje o prijedlogu za upis (čl. 107. ZZK) kao vlasnik sporne nekretnine bio upisani Grad Z. Kod toga se predlagatelj neosnovano poziva na uvjerenje Hrvatskih voda iz kojeg proizlazi da se predmetna nekretnina nalazi u evidenciji vodnog dobra, te je u sustavu održavanja Hrvatskih voda. Naime, odredbom čl. 11. st. 1. Zakona o vodama, propisano je da javno vodno dobro čine zemljišne čestice iz čl. 8. toga Zakona, koje su do dana stupanja na snagu Zakona o vodama (NN. 107/95) bile temeljem zakona ili temeljem bilo koje druge pravne osnove: opće dobro, javno dobro, javno vodno dobro, vodno dobro, javno dobro – vode, državno vlasništvo, vlasništvo jedinice lokalne samouprave, društveno vlasništvo, bez obzira tko je bio nositelj prava korištenja, upravljanja ili raspolaganja, odnosno koje su u zemljišnoj knjizi bile upisane kao javno dobro, javno vodno dobro, vodno dobro, državno vlasništvo, vlasništvo jedinice lokalne samouprave, društveno vlasništvo s naznakom ili bez naznake prava

korištenja, upravljanja ili raspolaganja, općenarodna imovina, opće dobro i sl. Iz navedenog uvjerenja može se jedino zaključiti da se navedena nekretnina vodi kao vodno dobro u evidenciji Hrvatskih voda i da se nalazi u sustavu održavanja Hrvatskih voda, te da je uvjerenje izdano na temelju podataka iz evidencije vodnog dobra koje vodi Vodno-gospodarski odjel Hrvatskih voda. Međutim iz tog uvjerenja nije moguće zaključiti da je navedena nekretnina predstavljala vodno dobro do dana stupanja na snagu Zakona o vodama (NN. 107/95), pa nije bilo materijanopravne osnove da zemljišnoknjižni sud usvoji prijedlog predlagatelja radi uknjižbe prava vlasništva i upisa javnog vodnog dobra.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 GŽ.3048/11-2 od 30. kolovoza 2011.

UKNJIŽBA

Upis prava vlasništva

(Čl. 123. st. 1. i 2. Zakona o cestama – NN. 84/11)

Javne ceste koje su izgrađene do dana stupanja na snagu Zakona o cestama upisuju se u zemljišne knjige kao neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske uz upis pravne osobe koja njime upravlja ako je izrađena snimka izvedenog stanja te ako su iste evidentirane u katastru.

„Naime, javna cesta se upisuje u zemljišne knjige kao javno dobro u općoj uporabi i u vlasništvu RH, uz upis prava upravljanja tim cestama u korist pravne osobe koja je nadležna njome upravljati, ovisno o kategorizaciji konkretne ceste, na temelju pravomoćne uporabne dozvole (čl. 3. st. 6 Zakona o cestama). Javne ceste izgrađene do dana stupanja na snagu Zakona o cestama upisuju se kao neotuđivo vlasništvo RH uz upis

pravne osobe koja njome upravlja, ukoliko je izrađena snimka izvedenog stanja i ukoliko su evidentirane u katastru. Za upis javnih i nerazvrstanih cesta u zemljišnu knjigu predviđeno je da nadležni Ured državne geodetske uprave dostavi zemljišnoknjižnom sudu: odgovarajuću Odluku o javnoj ili nerazvrstanoj cesti; odgovarajuću odluku o ulici (ako je riječ o ulici); očitovanje upravitelja javnih cesta; prijavni list za zemljišnu knjigu uz kopiju katastarskog plana za zemljišnu knjigu i snimku izvedenog stanja. Prema navedenoj uputi geodetski elaborat nije potrebno izrađivati u slučaju kada se poklapaju granice zemljišta na kojem je izvedena cesta s granicama jedinstvene katastarske čestice evidentirane na katastarskom planu i ako je ta katastarska čestica upisana u zemljišne knjige. Tada je potrebno da ovlašteni ing. geodezije izradi prijavni list za katastar i prijavni list za zemljišnu knjigu s pripadajućim kopijama katastarskog plana. U ovom predmetu predlagateljica je, i to tek uz dopunu odgovora na žalbu, priložila izvod iz katastra i izvod iz katastarskog plana, što su manjkavi dokazi u odnosu na sadržaj odredbe čl. 123. st. 1 Zakona o cestama, koji propisuje činjenične i materijalnopravne pretpostavke za traženi upis, koje, kao i uz svaki zemljišnoknjižni prijedlog, moraju biti dokumentirane odgovarajućim priložima (ispravama)."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5294/12-2 od 14. svibnja 2013. godine.

UPIS PRAVA VLASNIŠTVA NA OPĆENARODNOJ IMOVINI

Nekretnina upisana u zemljišnoj knjizi kao općenarodna imovina

(Čl. 365. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09)

Predlagatelj se ne može smatrati nositeljem prava korištenja na nekretnini koja je upisana u zemljišnoj knjizi kao općenarodna imovina bez uknjiženog prava korištenja u bilo čiju korist.

„Naime, iz sadržaja zemljišne knjige proizlazi da je navedena nekretnina upisana kao općenarodna imovina temeljem čl. 1. i 5. Uredbe o knjiženju prava vlasništva na državnoj nepokretnoj imovini (Sl. list FNRJ 58/47) a upis je proveden u zemljišnim knjigama pod br. Z-___/47. Odredbom čl. 1. navedene Uredbe određeno je da će se državna nepokretna imovina uknjižiti u zemljišnim knjigama kao općenarodna imovina sa oznakom organa kome je ova imovina predana na upravljanje (organa upravljanja), time da se svaka promjena organa upravljanja mora upisati u zemljišnoj knjizi. U slučaju da je nekretnina već uknjižena u korist države, zemljišnoknjižni sud će po službenoj dužnosti izvršiti ispravak uknjiženja u smislu čl. 1. iste Uredbe, kako je to određeno odredbom čl. 5. Uredbe. Točno je, kako to predlagatelj ističe u žalbi, da se u smislu odredbe čl. 5. st. 1. Zakona o uknjižbi nekretnina u društvenom vlasništvu (Sl. list SFRJ 12/65), koji je stupio na snagu 01. travnja 1965. godine uknjižbe izvršene na osnovi Uredbe o uknjiženju prava vlasništva na državnoj nepokretnoj imovini smatraju kao uknjižbe nekretnina u društvenom vlasništvu, a naznačenje organa upravljanja – kao naznačenje nositelja prava korištenja. Međutim, predmetna nekretnina uknjižena je kao općenarodna imovina bez ikakve naznake organa upravljanja, pa se niti predlagatelj, a niti njegov prednik ne može smatrati nositeljem prava korištenja, zbog čega je promašeno pozivanje predlagatelja na odredbu čl. 5. st. 1. Zakona o uknjižbi nekretnina u društvenom vlasništvu jer u konkretnom slučaju nedostaje osnovna pretpostavka da bi se prednika predlagatelja moglo smatrati nositeljem prava korištenja, budući da je uknjižba općenarodne imovine izvršena bez naznake organa upravljanja.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.3052/11-2 od 16. listopada 2012.

UPIS PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINAMA U DRUŠTVENOM VLASNIŠTVU

Pravo fizičke osobe da upiše pravo vlasništva na nekretninama upisanim u zemljišnoj knjizi kao društveno vlasništvo

(Čl. 362. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09)

Ukoliko iz podataka iz zemljišne knjige proizlazi da nekretnine u društvenom vlasništvu imaju korisnika iz predmeta u kojem je izdana zemljišnoknjižna isprava koja je pohranjena u zemljišnoj knjizi, a na temelju koje je došlo do upisa nositelja prava korištenja, tada je isključena primjena odredbe čl. 362. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, budući da u zemljišnoj knjizi postoji podatak da je određen i poznat titular.

„Naime, predlagatelj tvrdi da je na predmetnim nekretninama upisano društveno vlasništvo bez upisanog prava korištenja ili raspolaganja i da je stoga ovlašten na upis prava vlasništva. Međutim, žalbeni navodi predlagatelja u suprotnosti su sa sadržajem spisa, odnosno isprava koje prileže u spisu. Naime, predmetne nekretnine su temeljem rješenja Općinskog suda u Z. broj O-___/90 od 29. listopada 1990.g. kao naknadno pronađena imovina iza pok. M.V. uručene njezinoj nasljednici T.S. u cijelosti, koja je svojim očitovanjem na zapisniku od 14. prosinca 1990.g. sastavljenim kod Odsjeka za imovinskopravne i stambene poslove Sekretarijata za građevinarstvo, komunalne i stambene poslove Općine M. navedene nekretnine kao građevinsko zemljište u društvenom vlasništvu predala na korištenje Općini M., dajući suglasnost da se u zemljišnim knjigama izvrši uknjižba prava korištenja u korist te Općine. Upis Općine M. kao nositelja prava korištenja izvršen je pod br. Z-___/91, prema tome podaci iz zemljišne knjige, posebno iz zbirke isprava ukazuju da je određen i poznat titular prava korištenja predmetnih nekretnina u društvenom

vlasništvu, zbog čega u konkretnom slučaju nije primjenjiva zakonska pretpostavka da ne postoji nositelj prava korištenja. Dakle, podaci iz zemljišne knjige koje zemljišno knjižni sud treba imati u vidu u smislu odredbe čl. 108. st. 1. al. 1. ZZK prilikom odlučivanja o prijedlogu ukazuju da predmetne nekretnine u društvenom vlasništvu imaju svojeg korisnika iz predmeta u kojem je izdana zemljišnoknjižna isprava koja je pohranjena u zemljišnoj knjizi, a na temelju koje je došlo do upisa Općine M. kao nositelja prava korištenja. Takvo stanje upisa i priloženih isprava isključuje primjenu odredbe čl. 362. st. 3. ZV, tj. upis prava vlasništva predlagatelja temeljem predmnjeve prava vlasništva Republike Hrvatske na temelju upisa društvenog vlasništva u zemljišnu knjigu, obzirom da u zemljišnoj knjizi postoji podatak da je određen i poznat titular prava korištenja predmetnih nekretnina.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 GŽ.3071/11-2 od 17. listopada 2012.

UPIS PRAVA SUVLASNIŠTVA NA NEKRETNINI U VLASNIŠTVU BRAČNOG DRUGA

Upis prava suvlasništva na nekretnini na kojoj je zabilježena ovrha

(Čl. 108. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08)

Nije dopušten upis prava suvlasništva bračnog druga na nekretnini na kojoj je zabilježena ovrha, temeljem ugovora o diobi nekretnine bračnih drugova, ako je zemljišno knjižni vlasnik samo jedan bračni drug.

„Iako su točni žalbeni navodi o zakonskoj predmnjevi suvlasništva bračnih (i izvanbračnih) drugova u bračnoj stečevini i to svakoga u 1/2 dijela, sadržaj isprave koja se prilaže uz prijedlog i na kojoj su po javnom bilježniku ovjereni potpisi stranaka, nije isprava temeljem koje bi sukladno čl. 108. st. 1. ZZK-a bio dopušten upis prava suvlasništva predlagatelja nakon što je na predmetnim nekretninama upisana zabilježba ovrhe. Naime, u čl. 2. Ugovora o utvrđenju i diobi zajedničke imovine izričito se navodi da stranke iz rečenog ugovora suglasno utvrđuju i dijele zajednički stečenu imovinu tako da svakom pripadne 1/2 dijela. Prema tome, pravni osnov stjecanja prava suvlasništva predlagatelja jeste pravni posao (ugovor o diobi) zaključen uz suglasnost upisanog zemljišnoknjižnog vlasnika i predlagatelja, ili drugim riječima pravni posao utemeljen na raspoložbi upisanog zk. vlasnika na čijoj je nekretnini u trenutku zaključenja ovog pravnog posla rješenjem prvostupanjskog suda br. Z ___/09 upisana zabilježba ovrhe. Isprava kakvu prilaže predlagatelj u kojoj joj zemljišnoknjižni vlasnik priznaje vlasnička prava na nekretnini, nije, ako ne postoje druge pravno relevantne okolnosti, dokaz da je ona stekla, kako se tvrdi, temeljem zakona, a ne raspoložbom protustranke, vlasničko pravo. Naime, iz iste nije vidljivo niti kad je predmetna nekretnina stečena, a niti predlagatelj dokazuje javnom ispravom činjenicu braka sa protustrankom (izvod iz matice vjenčanih) odnosno postojanja izvanbračne zajednice (odlukom suda). Prema rečenom, kako iz sadržaja isprave temeljem koje je predložen upis prava suvlasništva predlagatelja proizlazi da je ovo pravo stečeno temeljem pravnog posla, Ugovora zaključenog između predlagatelja i protustranke kojim se vrši dioba nekretnina čiji je upisani zemljišnoknjižni vlasnik protustranka, a Ugovor je uvijek dvostranoobvezni pravni posao za čije zaključenje je potrebna suglasnost svih stranaka, to je i ovaj sud suglasan sa stavom prvostupanjskog suda da promjena upisa prava vlasništva na nekretninama na kojima je zabilježena ovrha nije dopuštena.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.3067/11-2 od 2. kolovoza 2011.

UPIS PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINAMA OSTAVITELJICE

Dužnost univerzalnog sukcesora

(Čl. 119. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 73/06, 79/06, 141/06, 146/08)

Univerzalni sukcesor ostaviteljice dužan je trpjeti uknjižbu prava vlasništva tužitelja na nekretnini glede koje je tužitelj zaključio kupoprodajni ugovor s pravnom prednicom tuženika ukoliko je uknjižbeno očitovanje u sadržaju ugovora.

„Odredbom čl. 119. st. 1. ZV-a određeno je da se vlasništvo nekretnine stječe zakonom predviđenim upisom stjecateljeva vlasništva u zemljišnoj knjizi na temelju valjano očitovane volje dotadašnjeg vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja. Ova volja prodavatelja, pravne prednice tuženika izražena je u toč. III Ugovora o prodaji nekretnina od 25. studenog 2003.g., u kojoj se navodi da prodavatelj ovlašćuje kupca da bez svakog daljnjeg pitanja i odobrenja ishodi u zemljišnoj knjizi uknjižbu prava vlasništva na ime i vlasništvo kupca. Obzirom da tužitelj na temelju nesporno valjanog pravnog posla nije izvršio uknjižbu svog prava vlasništva u zemljišnim knjigama to je do trenutka smrti prodavateljica M.H. bez obzira na zaključeni pravni posao bila vlasnica sporne nekretnine. Odredba čl. 129. st. 1. ZN-a propisuje da u času ostaviteljeve smrti nasljednik stječe nasljedno pravo i na njega po sili zakona prelazi ostavina umrle osobe, čime postaje njegovo nasljedstvo. Time što je tužitelj zaključio kupoprodajni ugovor sa pravnom prednicom tuženika on nije stekao pravo vlasništva sporne nekretnine već je vlasnikom i nadalje ostala ona, te je trenutkom njezine smrti predmetna nekretnina i postala vlasništvo tuženika i on je u odnosu na istu i postao sveopći pravni slijednik svoje pravne prednice M.H. Prednje znači da on nije stekao nasljeđivanjem samo određena prava, konkretno pravo

vlasništva sporne nekretnine već je u vezi iste nekretnine postao njezin sveopći pravni slijednik, pa kako je njegova pravna prednica u zaključenom Ugovoru o prodaji nekretnina od 25. studenog 2003.g. valjano očitovala volju kao dotadašnja vlasnica da njezino vlasništvo prijeđe na stjecatelja – tužitelja, dakle ovlasila je tužitelja da na temelju Ugovora o prodaji nekretnine uknjiži svoje pravo vlasništva u zemljišnu knjigu, to je navedeno očitovanje volje prešlo na tuženika kao njezinog univerzalnog sukcesora u pogledu sporne nekretnine. Upravo slijedom navedenog, tuženik je dužan trpjeti uknjižbu prava vlasništva tužitelja na spornoj nekretnini bez obzira što je isti nasljeđivanjem po sili zakona stekao vlasništvo prijepora.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ.1315/10-2 od 16. veljače 2011.

PROVEDBA RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU

Predmet provedbe rješenja o nasljeđivanju

(Čl. 100. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08)

Predmet provedbe rješenja o nasljeđivanju nije upis nekretnine u zemljišnu knjigu već uknjižba prava vlasništva nasljednika nakon provedenog ostavinskog postupka.

„U konkretnom slučaju predmet provedbe je toč. III/ izreke rješenja o nasljeđivanju, dakle uknjižba prava (su)vlasništva utvrđenih nasljednika u odnosu na tamo utvrđenu ostavinsku imovinu, pa je okolnost što je ostavinska imovina u odnosu na koju se nalaže uknjižba prava (su)vlasništva uopće nije uknjižena u zemljišnu knjigu, odlučna činjenica u prilog stajališta prvostupanjskog suda, jer ponavlja se, predmet provedbe

rješenja o nasljeđivanju nije upis nekretnine u zemljišnu knjigu, nego uknjižba prava vlasništva. Prethodno izneseno istodobno anulira osnovanost žalbenog stajališta da je prvostupanjski sud trebao primijeniti odredbu čl. 100. st. 1. ZZK prema kojoj se ukoliko podnositelj prijedloga ne odredi vrstu upisa koju zahtjeva, uzima da isti prešutno u sebi sadrži prijedlog za onu vrstu upisa (uknjižbu, predbilježbu i zabilježbu) koji je po postojećom zemljišnoknjižnom stanju i priložima prijedloga najpovoljniji za osobu u čiju se korist upis zahtjeva, ako je moguć i dopušten.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.3031/11-2 od 10. lipnja 2011.

DIOPA NEKRETNINE

Upis u novi zemljišno-knjižni uložak

(Čl. 3. Zakona o zemljišnim knjigama - NN. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08)

Sud neće dopustiti diobu nekretnine koja je zatražena temeljem prijavnog lista ukoliko je samo jedan dio nekretnine ostao u istom zemljišnoknjižnom ulošku dok je preostali dio prenijet u druge zemljišnoknjižne uloške, posebice ako bi u tom slučaju zabilježba iz Sporazuma o osiguranju novčane tražbine bila upisana samo na novoformiranoj čestici, a prije provedbe prijavnog lista ista je bila upisana samo na jednoj nekretnini čiji su dijelovi ušli u sastav drugih zemljišnoknjižnih tijela.

„Dakle, prijavnim listom provedena je dioba nekretnine čkbr. __, ali ne na način da je ona ostala unutar istog zemljišno-knjižnog tijela već je samo jedan dio ostao u istom zemljišnoknjižnom tijelu z.k.ul. __, ali ostali dio je prenijet u druga zemljišna knjižna tijela odnosno u z.k.ul. __ k.o. B. I

i z.k. ul. ___ k.o. B. I. Na nekretninama za koje je pobijanim rješenjem dopušteno cijepanje, promjena kulture izgrađenosti, promjena njihove površine, u zemljišnim knjigama, osim prava vlasništva K. d.d. koji je u nadležnom Uredu za katastar prijavio promjene na zemljištu, u vlastovnici su upisana i knjižna prava trećih ovlaštenika i to pravo građenja, pravo zaloge, pravo služnosti kao i što je zabilježena činjenica da je na nekretnini čkbr. ___ sa 2381 m² pravo vlasništva prenijeto u svrhu osiguranja tražbine, to a kako provedba prijavnog lista o promjeni podataka o obliku, površini ili izgrađenosti zemljišta ne može utjecati na opseg, sadržaj i opstojnost knjižnih prava, osim uz priloženu valjanu tabularnu ispravu podobnu za upis promjena u pogledu knjižnih prava, kakva isprava nije priložena, to nema uvjeta za provedbu dostavljenog prijavnog lista. Naime, nakon što bi prijavni list bio proveden, ona kao prethodni vlasnik kada ispuni svoju obvezu iz Sporazuma o osiguranju novčane tražbine, ne bi imala mogućnosti od prethodnog vlasnika zahtijevati povrat svojeg vlasništva s obzirom da je zabilježba koja se nalazi na vlasničkom listu B čkbr. ___ upisane u z.k.ul. ___ k.o. B.I o prijenosu prava vlasništva na K. d.o.o. K. radi osiguranja novčane tražbine, ostala upisana samo na novoformiranoj čkbr. ___/1 od 30 m² i čkbr. ___/2 od 10 m², dok je prije provedbe prijavnog lista bila upisana na nekretnini čkbr. ___ sa 2381 m² čiji su dijelovi ušli i u sastav drugih zemljišnoknjižnih tijela. Kako uz dostavljeni prijavni list, kopiju katastarskog plana i pravomoćnog rješenja Područnog ureda za katastar nije priložena takva isprava, a uz činjenicu da je za odlučivanje o prijedlogu za upis mjerodavno stanje u času kad je taj prijedlog stigao sudu (čl. 107. ZZK-a), to je zemljišno knjižni sud pogrešno primijenio materijalno pravo iz čl. 145. st. 4. ZZK-a i čl. 66. st. 3. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.1561/11-2 od 10. ožujka 2011.

POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK

Pretpostavke za vođenje pojedinačnog ispravnog postupka

(Čl. 108. Zemljišnoknjižnog poslovnika – NN. 81/97; 109/02 i 123/02 i 14/05)

Pojedinačni ispravni postupak može se voditi samo kada za to postoji opravdani razlog odnosno kada predlagatelj javnom ili javno ovjerovljenom ispravom učini vjerojatnim da mu pripada pravo koje može biti predmet zemljišno knjižnog upisa, a koje nije u njegovu korist upisano i radi čijeg bi upisa trebalo ispraviti određeni zemljišnoknjižni upis.

„Ovaj sud još dodaje, a u okviru iznijetih žalbenih razloga predlagateljice, da je odredbom čl. 200. st. 1. ZZK-a, određeno da se kad za to postoji opravdani razlog, može provesti pojedinačni ispravni postupak glede određenog zemljišnoknjižnog uloška, dok je odredbom čl. 108. st. 1. i 2. Zemljišnoknjižnog poslovnika (NN br. 81/97; 109/02; 123/02; 153/02 i 14/05), određeno da se pojedinačni ispravni postupak glede određenog zemljišnoknjižnog uloška u već osnovanoj zemljišnoj knjizi vodi kad za to postoji opravdani razlog, a da opravdani razlog za vođenje pojedinačnog ispravnog postupka postoji kad je javnom ili javno ovjerovljenom ispravom učinjeno vjerojatnim da nekoj osobi pripada pravo koje nije u njezinu korist upisano i radi čijeg bi upisa trebalo ispraviti određene zemljišnoknjižne upise, a radi se o pravu koje po odredbama ZZK-a može biti predmet zemljišnoknjižnog upisa. Na taj način je pojedinačni ispravni postupak definiran kao postupak u kojem se u određenom zemljišnoknjižnom ulošku ispravljaju zemljišnoknjižni upisi po pravilima o ispravnom postupku, a cilj pojedinačnog ispravnog postupka je da se u ulošku glede kojeg se vodi postupak, zemljišnoknjižno pravno stanje nekretnina uskladi sa stvarnim, izvanknjižnim pravnim stanjem, te da se isprave podaci o zemljištima u posjedovnici, a da se u vlastovnici i teretovnici isprave, nadopune, odnosno izbrišu pojedini zemljišnoknjižni upisi, time da se pojedinačni ispravni postupak može voditi kad za to postoji opravdani razlog, a opravdani razlog

postoji kad je javnom ili javno ovjerovljenom ispravom učinjeno vjerojatnim da nekoj osobi pripada pravo koje nije u njezinu korist upisano i radi čijeg bi upisa trebalo ispraviti određene zemljišnoknjižne upis, a radi se o pravu koje po odredbama ZZK-a može biti predmet zemljišnoknjižnog upisa. Kod toga je vjerojatnost takva kvaliteta (stupanj) uvjerenosti u postojanje ili nepostojanje neke činjenice koja je pretežnija od kvalitete (stupnja) uvjerenosti u suprotni zaključak o toj činjenici."

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-2408/12-8 od 29. listopada 2013. godine

TUŽBA ZA ISPRAVAK POGREŠNOG UPISA

Neistinit ili nevaljan upis u zemljišnu knjigu

(Čl. 117. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 – odluka US RH)

Neistinit ili nevaljan upis u zemljišnu knjigu ne može se ispravljati tužbom radi pogrešnog upisa već nezadovoljna stranka takvo rješenje o upisu može pobijati žalbom ili brisovnom tužbom.

„Tužba za ispravak pogrešnog upisa je specifična tužba propisana čl. 117. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK), te prema navedenoj odredbi aktivno legitimiran za podnošenje tužbe za ispravak pogrešnog upisa je osoba koju je zemljišno knjižni sud uputio na parnicu, dok je pasivno legitimiran, nositelj knjižnih prava koji je bio pozvan od strane zemljišno knjižnog suda da se suglasi s prijedlogom za ispravak, ali koja takovu suglasnost nije dala. Tužbeni zahtjev kod ove tužbe treba u sebi sadržavati utvrđenje da je određeni upis u zemljišnoj knjizi pogrešan, odnosno da je protivan rješenju zemljišno knjižnog suda da se provede

upis, a isto tako treba da sadrži nalog za ispravak pogrešnog upisa uz određenje kako bi taj upis trebao pravilno glasiti. Dakle, tužitelj u takvoj parnici mora dokazati da je upis proveden u zemljišnoj knjizi protivan rješenju zemljišno-knjižnog suda o dozvoli upisa, te treba navesti kako pobijani upis treba točno glasiti. Dakle, neistinit ili nevaljan upis u zemljišnu knjigu ne može se ispravljati tužbom radi pogrešnog upisa već nezadovoljna stranka takvo rješenje o upisu za kojeg tvrdi da je nevaljano ili neistinito može pobijati bilo pravnim lijekovima (žalbom), ili brisovnom tužbom. Pogrešan upis u zemljišnoj knjizi prema svemu prethodno rečenom postoji jedino u slučaju kada je provedeni upis u zemljišnoj knjizi različit od sadržaja naloga u rješenju o upisu, odnosno u konkretnom slučaju ukoliko je provedeni upis različit od sadržaja prijavnog lista koji je dostavljen zemljišnoknjižnom sudu na provedbu. Ukoliko tužitelji tvrde da se radi o neistinitom, nevaljanom upisu kojim je povrijeđeno njihovo zemljišnoknjižno pravo, odnosno da su tužbu podnijeli kako i u žalbi tvrde radi osporavanja sadržaja određenog upisa, tada su dužni postaviti tužbeni zahtjev na potpuno drugi način sukladno odredbi čl. 129. ZZK-a, kao brisovnu tužbu, koja je po svojoj naravi stvarnopravna tužba i u kakvom postupku tužitelji mogu dokazivati neistinit upis tuženih na prijeporu s time da isti nisu ograničeni rokom iz čl. 129. st. 2. ZZK-a jer prema njihovim tvrdnjama nekretnina je i dalje uknjižena kao vlasništvo osoba za koje tvrde da je uknjižba izvršena nevaljanim upisom.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1030/10-2 od 4. ožujka 2011.

ISPRAVAK POGREŠNOG UPISA

Ispravak nakon što je žalitelj stekao određena knjižna prava

(Čl. 117. Zakona o zemljišnim knjigama - NN.91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Kada zemljišnoknjižni sud uoči da je došlo do pogreške prilikom upisa, a žalitelj je nakon pogrešnog upisa stekao određena knjižna prava na nekretnini u svrhu osiguranja, tada se takav upis može ispraviti samo nakon provedenog postupka za ispravak sukladno odredbi čl. 117. Zakona o zemljišnim knjigama.

„Kako je ovdje žalitelj nakon upisa brisanja prava zaloga u korist HBOR-a na svim nekretninama u z.k.ul. ___ provedenog pod brojem Z-___/08 koji upis brisanja se pobijanim rješenjem ispravlja na navedenim nekretninama stekao založno pravo temeljem pravnih poslova kojima je odobrio kredit, a kao osiguranje istog i stekao određena prava na navedenim nekretninama odnosno, upisan je kao hipotekarni vjerovnik pri čemu se rukovodio stanjem u zemljišnim knjigama zbog čega mu je pobijanim rješenjem o ispravku i prouzročena izravna šteta, jer će njegova tražbina zbog upisa biti u kasnijem redu naplate. Kako je došlo do pogreške u upisu, a tekst upisan u zemljišnoj knjizi ne smije se naknadno mijenjati, to su za ispravak takve pogreške mjerodavne odredbe čl. 116.-119. ZZZK-a. Kako je u konkretnom slučaju nakon provedbe pogrešnog upisa žalitelj na svim nekretninama upisanim u z.k.ul. ___ k.o. V. stekao knjižno pravo (založno pravo) u svrhu osiguranja svoje tražbine prema vlasniku nekretnine u vrijeme kada u zemljišnim knjigama nije upisana (zbog pogrešnog upisa brisanja) hipoteka u korist HBOR-a u visini od 8.000.000,00 kn koji upis je ponovno pobijanim rješenjem o ispravku proveden, to je više nego očito da je pobijano rješenje o ispravku donijeto suprotno odredbi čl. 118. st. 1. ZZZK-a jer dovodi u pitanje već stečeno pravo žalitelja, obzirom da je njegovo pravo zaloga sada nakon provedbe upisa sukladno pobijanom rješenju upisano i nalazi se u kasnijem redu naplate od prava koje je ponovno upisano pobijanim rješenjem. Zbog navedenog, bez obzira što je prvostupanjski sud nakon više od tri godine uočio da je doista došlo do pogreške u upisu, takav upis se više nije mogao ispraviti bez vođenja postupka za ispravak sukladno čl. 117. ZZZK-a. Kako prvostupanjski sud nije prije donošenja pobijanog rješenja koji predstavlja nalog za upis ispravka uočene pogreške u upisu, saslušao sve zainteresirane stranke niti proveo postupak prema čl. 117. ZZZK-a iako su nakon provedbe pogrešnog upisa a prije donošenja i provedbe pobijanog rješenja o ispravku treće osobe između ostalog i žalitelj, postupajući s

povjerenjem u zemljišne knjige, stekle zemljišnoknjižna prava na predmetnim nekretninama, to je pobijano rješenje o ispravku i temeljem njega provedeni upis, kako se pravilno ističe u žalbi, protivno odredbama ZZK-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.4713/11-2 od 10. travnja 2012.

BRISOVNA TUŽBA

Aktivna legitimacija

(Čl. 129. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08)

Tužitelj nije aktivno legitimiran na podnošenje brisovne tužbe ukoliko je prije upisa tuženika kao vlasnika predmetnih nekretnina u zemljišnim knjigama bilo upisano društveno vlasništvo.

„Brisovna tužba je po svojoj naravi stvarnopravna tužba kojom se štite upisana knjižna prava. Brisovnom tužbom nositelj knjižnog prava ostvaruje zaštitu zbog povrede knjižnog prava koja je izvršena nevaljanom ili neistinitim upisom i ovlašten je radi zaštite tog svog prava zahtijevati brisanje svake uknjižbe koja ga vrijeđa i uspostavu prijašnjeg zemljišnoknjižnog stanja. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 129. st. 1. ZZK aktivno legitimiran za podnošenje brisovne tužbe je nositelj knjižnog prava, dakle, onaj koji je u zemljišnoj knjizi prije provedbe nevaljanog, neistinitog upisa bio upisan kao nositelj knjižnog prava. Tužitelj tvrdi da je upis tuženika kao vlasnika predmetnih nekretnina nezakonit, zahtijevajući uspostavu zemljišnoknjižnog stanja kakvo je bilo prije upisa tuženika u

zemljišne knjige. Međutim, prije upisa tuženika kao vlasnika predmetnih nekretnina bilo je upisano društveno vlasništvo. Dakle, prije provedbe upisa tuženika kao vlasnika tih nekretnina tužitelj nije bio upisan kao nositelj knjižnog prava (vlasnik nekretnina), već su nekretnine bile upisane kao društveno vlasništvo. Obzirom na takvo zemljišnoknjižno stanje za ocjenu ovlaštenja tužitelja na podnošenje brisovne tužbe nije bitno da je prije upisa društvenog vlasništva kao vlasnik tih nekretnina bila upisana N.Z., za koju tužitelj tvrdi da je njegov pravni prednik, jer prije upisa tuženika kao vlasnika predmetnih nekretnina tužitelj nije bio upisan kao njihov vlasnik, budući da su nekretnine bile upisane kao društveno vlasništvo, koju činjenicu tužitelj očigledno zanemaruje, pa tužitelju ne pripada niti ovlaštenje na podnošenje brisovne tužbe. Dakle, imajući u vidu činjenicu da su prije upisa tuženika kao vlasnika predmetnih nekretnina one bile upisane kao društveno vlasništvo, da se pretvorba društvenog vlasništva u privatno vlasništvo provodila temeljem Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i posebnih propisa, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da tužitelj nije ovlašten zahtijevati brisanje uknjižbe tuženika kao vlasnika jer prije osporavanog upisa nije bio upisan kao nositelj knjižnog prava, pa je protivno mišljenju tužitelja prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo odbivši njegov tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.1304/10-2 od 17. siječnja 2011.

ZASTARA BRISOVNE TUŽBE

Rok za podnošenje brisovne tužbe

(Čl. 129. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

U slučaju da je tužitelj izgubio svoje stvarno pravo temeljem odluke prednika upisanog zemljišno knjižnog vlasnika, a nije došlo do daljnjeg prijenosa prava vlasništva, tada nije ograničen rokom za podnošenje brisovne tužbe.

„Za postavljanje tužbenog zahtjeva o kojem je odlučeno pobijanom presudom tužiteljice nisu, kako je to pravilno zaključio prvostupanjski sud, ograničene rokom za podnošenje brisovne tužbe određenim odredbom čl. 129. st. 2. ZV-a, odnosno čl. 129. st. 2. ZZK-a, jer se radi o neposrednom odnosu između stranaka temeljem pravnog odnosa utemeljenog na odluci tijela vlasti (prednika tuženika) na osnovu koje je došlo do gubitka stvarnih prava tužiteljica (dakle, nije došlo do daljnjeg (daljnjih) prijenosa prava korištenja odnosno vlasništva), pa nema niti činjeničnih pretpostavki za potrebu zaštite daljnjeg, poštenog stjecatelja. U neposrednom odnosu između stranaka tužiteljice nisu ograničene rokom za dokazivanje svog prava vlasništva predmetne nekretnine uz posljedično pravo na upis prava vlasništva u zemljišne knjige.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.717/10-2 od 31. kolovoza 2010.

ZABILJEŽBA ZABRANE OTUĐENJA I OPTEREĆENJA

Pretpostavka za upis zabrane opterećenja i otuđenja

(Glava XXXI Ovršnog zakona – NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08)

Temeljna pretpostavka za upis zabrane opterećenja i otuđenja nekretnine u zemljišnoj knjizi je postojanje sudske odluke donesene sukladno odredbama Ovršnog zakona.

„Imajući u vidu da su predlagateljice u prijedlogu od 28.10.2008.g. predložile i zabilježbu zabrane otuđenja i opterećenja, citira se: „svih ostalih čk.br. koje su u cijelosti ili dijelom nastale iz oduzetog zemljišta 1946.g. sukladno Popisu k.č. sa posjednicima u k.o. V., koji su ovlaštenice dobile od Područnog ureda za katastar V. od 31.01.2006.g. njihovim dopisom Klasa: __, ur. br.____ od 17.02.2006.“ a da pri tome nisu priložile rješenje o osiguranju zabranom opterećenja i otuđenja donesenog sukladno odredbama Ovršnog zakona (sadržanih u Glavi XXXI koje normiraju institut osiguranja donošenjem privremenih mjera) osnovano je prvostupanjski sud ocijenio i takav njihov prijedlog neosnovanim. Dakle, temeljna je pretpostavka da bi zemljišno-knjižni sud izvršio zabranu opterećenja i otuđenja (pa i prema odredbi čl. 74. Zakona o naknadi) jest postojanje odnosne sudske odluke donesene sukladno odredbama Ovršnog zakona kao što je to i navedeno u obrazloženju odnosnog stajališta prvostupanjskog – kao zemljišnoknjižnog suda.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.1343/10-2 od 16. veljače 2011.

ZABILJEŽBA

Nevaljani upis zabilježbe

(Čl. 70. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 – odluka US RH)

Radi se o nevaljanom upisu ukoliko je u zemljišne knjige upisana zabilježba koja nije određena odredbama Zakona o zemljišnim knjigama niti drugim pozitivnim materijalnim propisima Republike Hrvatske.

„Nedvojbeno je da navedena zabilježba nije bila određena odredbama ZZK-a, niti je bila određena odredbama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN. br. 10/97), na koji propis se poziva zemljišnoknjižni sud u rješenju br. Z. __/98, kojim je zabilježba upisana u zemljišnu knjigu (u z.k. ul.br. __ k.o. L.), a niti odredbama kojeg drugog zakona, pa se na taj način radi o nevaljanom, neistinitom upisu za kojeg nisu bile ispunjene pretpostavke određene materijalnim pravom, jer takav upis („zabilježba prava nesmetanog korištenja prostora dok prema zakonu Republika Hrvatska ima svoja tijela odnosno ustrojstvene jedinice sa sjedištem u gradu L.“), nije bio određen niti odredbama ZZK-a, niti odredbama drugog zakona, pa u odnosu na takav upis niti nisu mogli nastupiti pravni učinci upisa određeni materijalnim pravom. Nevaljani upis čini knjižno stanje neistinitim jer provedbom takvog upisa dolazi do diskrepancije između zemljišnoknjižnog (publiciranoga) i zbiljskog (aktualnog pravnog) stanja nekretnina, pa je pobijanim rješenjem (neovisno o razlozima i propisima na kojima je to rješenje utemeljeno) zapravo taj nesklad uklonjen. Stoga u ovom postupku nisu relevantni navodi žalbe protustranke, jer se radi o žalbi povodom zemljišnoknjižnog upisa (brisanja tog upisa) koji je od samog početka bio nevaljan, neistinit.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.1564/11-4 od 02. svibnja 2011.

ZABILJEŽBA   UGOVORA   O   DOSMRTNOM UZDRŽAVANJU

Mogućnost zabilježbe ugovora o dosmrtnom uzdržavanju

(Čl. 581. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05 i 41/08)

U zemljišne knjige nije dopušteno upisati zabilježbu ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

„Pravilno prvostupanjski sud utvrđuje da niti Zakon o zemljišnim knjigama, niti ijedan drugi pozitivni propis (zakon) ne predviđa da bi se u zemljišne knjige mogao izvršiti upis zabilježbe ugovora o dosmrtnom uzdržavanju. Prema ocijeni ovoga suda odredbu čl. 581. st. 1. ZOO-a nije moguće niti na odgovarajući način primijeniti kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju (mogućnost odgovarajuće primjene predviđena je odredbom čl. 589. ZOO-a), obzirom da se kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju jedna strana (davatelj uzdržavanja) obvezuje da će drugu stranu ili trećega (primatelja uzdržavanja) uzdržavati do njegove smrti, a druga strana se obvezuje da će mu za života prenijeti svu ili dio svoje imovine (čl. 586. st. 1. ZOO-a), na koji način davatelj uzdržavanja stječe mogućnost (ako je predmet ugovora nekretnina) da zatraži uknjižbu (odnosno predbilježbu) prava vlasništva u zemljišnoj knjizi. Kod ugovora o doživotnom uzdržavanju stjecanje stvari i prava (tako i prava vlasništva na nekretnini) je odgođeno do trenutka smrti primatelja uzdržavanja (čl. 579. st. 1. ZOO-a), pa je davatelj uzdržavanja ovlašten zatražiti zabilježbu tog ugovora u zemljišnu knjigu (čl. 581. st. 1. ZOO-a).„

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.3019/11-2 od 25. svibnja 2011.

ZABILJEŽBA

Zabilježba spora

(Čl. 81. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - NN. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10 – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske)

Sud će dopustiti zabilježbu spora u zemljišnim knjigama na cijeloj nekretnini ako predlagatelj kod upravnih tijela potražuje vraćanje svog suvlasničkog dijela od 1/4 predmetne nekretnine sa specifikacijom određenih prostorija, a na istoj nije proveden postupak etažiranja.

„U konkretnom slučaju kod nadležnog upravnog tijela vodi se postupak za povrat dijela predmetne nekretnine, pa nema sumnje da je ta pretpostavka iz čl. 81. st. 1. toga Zakona ispunjena, time da je za upis novog stanja odlučna određenost rješenja o povratu imovine, dok je prema sadašnjem sadržaju upisa, isti dovoljno jasan i određen, a za zabilježbu spora na predmetnoj nekretnini. Kako na predmetnoj nekretnini nije proveden nikakav postupak etažiranja, a predlagatelj naznačujući određene prostorije traži povrat ekvivalenta od 1/4 suvlasničkog dijela, to obzirom na takav upis u zemljišnu knjigu, sud nije imao drugu mogućnost nego zabilježbu spora dopustiti u zemljišnim knjigama na čitavoj nekretnini.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 GŽ.1889/11-2 od 23. ožujka 2011.

ZABILJEŽBA

Zabilježba spora

(Čl. 81. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - NN.91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Ukoliko je predmet spora utvrđenje da predmetna nekretnina za koju se predlaže zabilježba spora ne ulazi u ostavinsku imovinu ostavitelja, tada je ispunjena pretpostavka za upis zabilježbe spora.

„Naime, predlagateljica je svojim prijedlogom jasno zatražila zabilježbu spora koji se vodi kod Općinskog građanskog suda u Z. pod br. P. ___/05, u kojem se između ostalog tužbom traži utvrditi da tamo tužene kao zakonske nasljednice pok. V.Š. nemaju pravo na nužni dio iz njegove ostavine, te da u njegovu ostavinu ne ulazi nekretnina na kojoj predlagateljica predlaže zabilježbu spora, koja u zemljišnoj knjizi dolazi upisana kao vlasništvo pok. V.Š. Kako je dakle, predmet spora u postupku koji se vodi kod Općinskog građanskog suda u Z. pod br. ___/05 utvrđenje da predmetna nekretnina na kojoj se predlaže zabilježba spora ne ulazi u ostavinsku imovinu ostavitelja čije zakonske nasljednice su stranke u tom parničnom postupku, što je potpuno jasno i očito iz uvida u priloženi izvornik tužbe uz prijedlog za zabilježbu spora, koji prijedlog je i jasno artikuliran kao prijedlog za zabilježbu spora vođenog kod Općinskog građanskog suda u Z. pod br. P. ___/05 radi utvrđenja da predlagateljici ne pripada pravo na nužni dio predmetne nekretnine, to su ispunjene pretpostavke iz čl. 81. st. 1. i 82. st. 3. ZZK, jer će ishod tog postupka imati utjecaj na uknjižbu, postojanje, opseg i sadržaj prava vlasništva na nekretnini.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ.3086/11-2 od 21. svibnja 2012.

ZABILJEŽBA

Zabilježba upravnog postupka

(Čl. 81. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - NN.91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Nije dopušten upis zabilježbe postupka u kojem se traži donošenje odluke o poništenju građevinske dozvole.

„Uz prijedlog za upis zabilježbe spora dostavljen je prijedlog predlagatelja upućen upravnom tijelu G. Z. kojim se traži obnova postupka, ukidanje klauzule konačnosti, pravomoćnosti i ovršnosti rješenja kojim je izdana građevinska dozvola G.B. za izgradnju građevine na čkbr. ___/11 upisane u z.k.ul. ___ k.o. G.S., kao i poništenje predmetnog rješenja. Prethodno navedenim prijedlogom kako to ispravno prvostupanjski sud u pobijanom rješenju navodi ne odlučuje se o zemljišno-knjižnom pravima, a koja su sukladno odredbi čl. 31. st. 1. ZZK pravo vlasništva i druga stvarna prava na nekretninama (pravo služnosti, pravo stvarnog tereta, pravo građenja i založno pravo), pravo nazadkupa, prvokupa, najma, zakupa i koncesije te ostala prava na nekretninama za koje je to posebnim Zakonom dopušteno, pa i nema uvjeta za zabilježbu takvog postupka u smislu odredbe čl. 81. st. 1. ZZK-a. Zbog navedenog nije dopuštena zabilježba postupka u kojem se traži donošenje odluke o poništenju građevinske dozvole temeljem izvanrednog pravnog lijeka – obnove upravnog postupka u kojem se predlaže ukidanje pravomoćnosti, konačnosti i ovršnosti upravnog akta, jer takav postupak nije postupak o knjižnom pravu pa predlagatelj nije ovlašten u smislu prethodno navedenih odredaba čl. 82. st. 1. u vezi s čl. 81. st. 1. ZZK-a tražiti zabilježbu predmetnog upravnog postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.3022/11-2 od 21.V.2012.

ZABILJEŽBA

Pobijanje dužnikovih pravnih radnji

(Čl. 85. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08)

Ukoliko tužitelj pobija dužnikove pravne radnje, a ishod spora ne može utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje knjižnog prava, tada nije tužitelj nije ovlašten tražiti upis zabilježbe tog spora.

„Prvostupanjski sud je rješenjem odbio tužiteljev prijedlog za zabilježbu spora, jer se zabilježba spora može izvršiti kada ishod spora može utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenja knjižnog prava na nekretnini, u smislu odredbe čl. 81. ZZK-a, a u konkretnom odnosu to nije slučaj. Po prvostupanjskom materijalnopravnom stajalištu, u konkretnom slučaju ne radi se o situaciji iz čl. 81. ZZK-a, nego situaciji iz čl. 85. ZZK-a, prema kojoj je tužitelj mogao tražiti zabilježbu tužbe radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, a ne zabilježbu spora.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.216/10-2 od 17. ožujka 2010.

ZABILJEŽBA

Pretpostavke dopustivosti zabilježbe spora

(Čl. 81 Zakona o zemljišnim knjigama - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 – odluka US RH)

Prikladnost za uknjižbu odluke koja će biti donijeta povodom prijedloga predlagatelja u sporu za koji predlaže zabilježbu spora, nije pretpostavka dopustivosti zabilježbe spora.

„U konkretnom slučaju predlagatelj svoj zemljišnoknjižni prijedlog za zabilježbu spora temelji na priloženom presliku prijedloga radi utvrđenja prava vlasništva u odnosu na čkbr. ___ i čkbr. ___ upisanu u zk.ul. ___ k.o. J., a koji je zaprimljen kod nadležnog upravnog tijela 7.4.2009.g., kao što to proizlazi iz odnosne ovjere na poledini istog. Iz sadržaja tog prijedloga proizlazi da predlagatelj pretendira na vlasništvu navedenih nekretnina, na dijelu na kojem treće osobe nisu na zakonit način stekle pravo vlasništva i to na osnovu odredbe čl. 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine. No nejasno je stajalište prvostupanjskog suda da je pretpostavka dopustivosti zabilježbe spora – prikladnost za uknjižbu odluke koja će biti donijeta povodom prijedloga predlagatelja u sporu kojeg se zabilježba predlaže jer navedeno ne proizlazi niti iz jedne odredbe koja normira institut zabilježbe spora (čl. 81.- 84. ZZK).“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.3062/11-2 od 14. rujna 2011.

ZABILJEŽBA

Predmet zabilježbe spora

(Čl. 81. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 – odluka US RH)

Predmet zabilježbe spora ne može biti postupak osiguranja nenovčane tražbine donošenjem mjere osiguranja zabrane i otuđenja nekretnine.

„Naime, u konkretnom slučaju predlagateljica svoj zemljišnoknjižni prijedlog za zabilježbu spora temelji na prijedlogu podnesenom istom prvostupanjskom sudu radi određivanja privremene mjere zabrane opterećenja i otuđenja nekretnina za koje tvrdi da predstavljaju bračnu stečevinu nje i bivšeg supruga M.M. U konkretnoj pravnoj situaciji valja odmah naglasiti da ZZK ne predviđa da bi predmet zabilježbe spora mogao biti spor - konkretno postupak osiguranja nenovčane tražbine donošenjem mjere osiguranja, jer bez dvojbe takav spor po svom sadržajnom određenju ne udovoljava pretpostavkama koje ZZK vezuje uz dopustivost zabilježbe spora prema cit. odredbi čl. 81. ZZK da se u pogledu zemljišnoknjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga prava i to u odnosu na predlagateljicu.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.2028/11-2 od 12. rujna 2011.

ZABILJEŽBA

Zabilježba postupka radi utvrđivanja prava na naknadu za oduzetu imovinu temeljem Zakona o naknadi za oduzetu imovinu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine

(Čl. 30. st. 4. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 – odluka US RH)

Ukoliko se kod nadležnog ureda državne uprave vodi postupak radi utvrđivanja prava na naknadu za oduzetu imovinu temeljem Zakona o naknadi za oduzetu imovinu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, predlagatelj ima pravo tražiti upis zabilježbe tog postupka u zemljišne knjige.

„Naime, zabilježbi ima mjesta ne samo kada je u tijeku neki parnični postupak nego i kada je u tijeku i drugi postupak pred nadležnim tijelom pa i kada se radi o upravnom postupku kakav se vodi temeljem Zakona o naknadi. Dakle, u ovom upravnom postupku za koji je razvidno prema uz prijedlog predlagatelja dostavljenom rješenju Ministarstva pravosuđa od 30. prosinca 2010. g. da je u tijeku i kojeg predlagatelj predlaže zabilježiti, donosi se rješenje koje ima konstitutivni karakter te ga zemljišnoknjižni sud provodi po službenoj dužnosti nakon što mu bude dostavljeno. Obzirom da je čl. 40. Zakona o naknadi propisana mogućnost da se ranijem vlasniku daje u vlasništvo poslovna zgrada i poslovni prostor koji mu je oduzet, to je očito da se vodi postupak glede knjižnog prava čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava, a čime je udovoljeno uvjetima iz čl. 81. st. 1. i čl. 82. st. 2. ZZK-a za upis zabilježbe postupka kako je predlagatelj podnijetim prijedlogom i zatražio. Kako se postupak vodi glede knjižnog prava te ishod tog postupka bi mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava, a i Zakon o naknadi propisuje što rješenje donijeto po postupku propisanim navedenim Zakonom mora sadržavati (podatke o imovini o kojoj se postupak vodi) te da se isto dostavlja zemljišnoknjižnom sudu koji ga je dužan po službenoj dužnosti provesti,

naravno uz primjenu pravila zemljišnoknjižnog prava koja određuju postupanje tog suda kada upis određuje drugo nadležno tijelo ili sud (čl. 108. st. 2. ZZK), zbog čega su postojale sve zakonske pretpostavke za zabilježbu postupka koji se vodi kod nadležnog Ureda državne uprave radi utvrđivanja prava na naknadu za oduzetu imovinu temeljem Zakona o naknadi a u kojem postupku se odlučuje i o pravu vlasništva na nekretnini na kojoj je određena zabilježba spora.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ.3779/11-2 od 5. listopada 2011.

ZABILJEŽBA

Upis zabilježbe upravnog postupka

(Čl. 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine -NN. 92/96, 92/99 – ispr., 80/02 i 81/02- ispr., 39/09 – Odluka USRH, 42/99 – ispr., 43/00, 131/00, 27/01, 34/01 ispr., 65/01)

Zemljišno knjižni sud nije ovlašten odbiti upis zabilježbe pokretanja upravnog postupka na temelju pretpostavke da odluka u postupku čije se vođenje predlaže zabilježba, neće ispunjavati uvjete za upis.

„Dakle, u upravnom postupku koji je pokrenuo predlagatelj i kojeg predlaže zabilježiti, donosi se rješenje koje ima i konstitutivni karakter te ga zemljišnoknjižni sud provodi po službenoj dužnosti nakon što mu bude dostavljeno. Naime, prvostupanjski sud se u pobijanom rješenju bavi pitanjem pretpostavaka za uknjižbu knjižnih prava (čl. 55. st. 1/b ZZK-a), iako se radi o prijedlogu za upis zabilježbe vođenja postupka, kao što se bavi i pitanjem osnovanosti samog zahtjeva u postupku koji je pokrenut po

predlagatelju, o čemu je odluku ovlašten donijeti jedino nadležni organ kod kojeg se postupak vodi. Na zemljišnoknjižnom sudu nije da prosuđuje hoće li se taj postupak i u kojem dijelu uspješno završiti za predlagatelja već samo je li riječ o postupku ishod kojeg bi mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga prava. Da li će odluka u postupku čije se vođenje predlaže upisati predmetnim upisom (zabilježbom) ispunjavati sve pretpostavke za upis, odlučivati će se kada ta odluka bude donijeta. Stoga u postupku u kojem je zatražena tek zabilježba pokretanja upravnog postupka, zemljišnoknjižni sud nikako na temelju pretpostavke da ona možda neće ispunjavati uvjete za upis, ne može odbiti upis zabilježbe tog postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2974/11-2 od 27. prosinca 2011.

ZABILJEŽBA

Zabilježba spora

(Čl. 109. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 114/01; 100/04; 107/07; 152/08 i 126/10 – odluka US RH)

Smatra se da je predlagatelj upisa zabilježbe spora dovoljno odredio nekretninu ako je predmet prijedloga jedna zemljišnoknjižna čestica koja je u prijedlogu određena brojem katastarske čestice i zemljišnoknjižnog uloška.

„Valja naposljetku napomenuti da je zaključak prvostupanjskog suda o neutemeljenosti prijedloga predlagatelja radi toga što ne sadrži i podatke o površini katastarske čestice pogrešan i s aspekta primjene odredbe čl. 109. st. 2. ZZK-a. Suprotno ocijeni prvostupanjskog suda predmetna nekretnina obzirom na stanje zemljišne knjige i bez obzira na nedostatak navođenja površine nekretnine, po stajalištu ovoga suda,

dovoljno je određena označavanjem već i broja zemljišnoknjižnog uloška u koji je upisan. Naime, obzirom da prijedlog za upis zabilježbe spora sadrži podatke o broju katastarske čestice i zemljišnoknjižnog uloška, a radi se o samo jednoj zemljišnoknjižnoj čestici, tada je prema ustaljenom stajalištu sudske prakse nekretnina dovoljno određena označavanjem već broja zemljišnoknjižnog uloška u koji je upisan. Radi toga, pored svega navedenog, obzirom i na stanje zemljišne knjige iz koje proizlazi da je predmetom upisa jedna zemljišnoknjižna čestica i to z.k.č. br. ___ Z. upisana u z.k.u. ___ k.o. J. to ovaj sud smatra da je i bez naznake površine u prijedlogu za upis dovoljno označena, a da bi predmetni upis bio provediv.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2974/11-2 od 27. prosinca 2011.

ZABILJEŽBA

„Pozitivna“ zabilježba

(Čl. 268/a st. 1. Zakona o prostornom uređenju i gradnji – NN. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11)

Zemljišno knjižni sud je dužan prilikom provedbe prijavnog lista po službenoj dužnosti upisati tzv. „pozitivnu“ zabilježbu da je priložen akt za uporabu građevine koja se upisuje, ukoliko mu je od strane katastarskog ureda dostavljen isti te je evidentiran u katastarskom operatu na temelju pravomoćnog rješenja.

„Prema sadržaju prvostupanjskog rješenja proizlazi da je taj sud odbio postupiti prema odredbi čl. 94. Zakona o izmjenama i dopunama ZPUG-a (NN. 90/11: dalje ZID ZPUG) kojom odredbom je dodan novi čl. 268/a kojim je određeno da sud prilikom upisa građevine u zemljišnu

knjigu po službenoj dužnosti u posjedovnici zemljišne knjige stavlja zabilježbu da je priložen akt za uporabu građevine koja se upisuje, uz navođenje naziva i oznake tog akta, odnosno uz navođenje oznake potvrde nadležnog upravnog tijela da se za uporabu građevine ne izdaje akt za uporabu, iz razloga što je prijavnim listom, koji je sud i proveo, zatražen upis objekta od 65 m² dok je dostavljenim rješenjem iz 1982.g. dozvoljena gradnja stambenog objekta ukupne površine 7,50 x 7,50 dakle, 56,25 m². Katastarski ured zemljišno knjižnom sudu dostavlja prijavni list tek nakon što je promjene istim evidentirane proveo u katastarskom operatu, nakon provedenog upravnog postupka. Iz dostavljenog rješenja tog ureda zemljišnoknjižnom sudu uz prijavni list vidljivo je da je prilikom donošenja rješenja taj organ imao u vidu rješenje o građenju izdano od Sekretarijata za upravno pravne i opće poslove Općine N.M. od 7. travnja 1982.g. kao i potvrdu nadležnog organa da se u vezi građevine koju evidentira ne provodi inspekcijski postupak. Kako je prema odredbi čl. 93. st. 4. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (dalje ZPUG) kojim je izmijenjen čl. 268. istog Zakona propisano da je katastarski ured zajedno s dokumentima propisanim posebnim propisima za upis građevine u zemljišnu knjigu nadležnom sudu dužan dostaviti i akt za uporabu te građevine temeljem kojeg je sukladno čl. 268. st. 1. ZPUG-a istu evidentirao u katastarskom operatu, što je ovaj i učinio, to je prvostupanjski sud, a jer je toč. I svog rješenja postupajući po odredbi čl. 108. st. 2. ZZK-a prijavni list i proveo u zemljišnim knjigama, nije mogao i nije bio ovlašten odbiti zabilježbu o tome da je priložen akt za uporabu građevine koju je upisao u zemljišne knjige, već je ukoliko je smatrao da katastarski ured nije dostavio valjani akt za zabilježbu bio ovlašten jedino prijedlog za provedbu prijavnog lista odbit. Prema svemu do sad rečenom a sukladno čl. 93. i 94. ZDI ZPUG kojim je izmijenjen čl. 268. ZPUG-a i dodan novi čl. 268/a koji normiraju evidentiranje građevina u katastarskom operatu i zemljišnoj knjizi, proizlazi da katastarski ured građevinu evidentira u katastarskom operatu samo ako je za istu građevinu izdan akt za uporabu ili potvrda nadležnog upravnog tijela da se za uporabu te građevine ne izdaje akt za uporabu. Stoga prijavnim listom koji se dostavlja sudu ne može biti evidentirana nezakonito izgrađena građevina, zbog čega je sud i bio dužan prilikom provedbe takvog prijavnog lista po službenoj dužnosti, ne upuštajući se u ocjenjivanje zakonitosti i pravilnosti upravnog rješenja nadležne Državne

geodetske uprave, jer za isto nije ni ovlašten temeljem čl. 108. st. 2. ZZK-a, po službenoj dužnosti postupiti prema čl. 268/a st. 1. ZPUG-a i upisati tzv. „pozitivnu“ zabilježbu, jer je nadležni katastarski ured i dostavio akt za uporabu građevine kojim je i on istu evidentirao u svojim operatima i o istom donio pravomoćno rješenje.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ.5468/11-2 od 30. siječnja 2012.

ZABILJEŽBA

Zabilježba spora

(Čl. 81. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - NN.91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Postupak osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini ne predstavlja pretpostavku za upis zabilježbe spora u zemljišne knjige.

„Naime, odredbom čl. 81. st. 1. ZZK-a propisano je da je zabilježba spora upis kojim se čini vidljivim da se glede zemljišnoknjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga prava, dok se postupak osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini (povodom kojeg je predlagatelj predložio zabilježbu spora), koji je normiran odredbama čl. 257.-260 Ovršnog zakona (NN. 57/96, 29/99, 42/00 – odluka US RH, 173/03, 194/03- ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08 i 139/10; dalje: OZ) vodi radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja koja je utvrđena ovršnom ispravom. Dakle, postupak osiguranja ne vodi se glede zemljišnoknjižnog prava (konkretno, založnog prava) nego radi osiguranja novčane tražbine

predlagatelja osiguranja (kao što to pravilno utvrđuje zemljišnoknjižni sud), kod čega je osiguranje novčane tražbine zasnivanjem založnog prava samo sredstvo ovrhe (radnja osiguranja kojom se po zakonu tražbina prisilno osigurava – čl. 4. st. 1. OZ-a). Naime, postupak osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini vodi se pred sudom (a ne pred drugim nadležnim tijelom), ali u tom postupku predlagatelj osiguranja ne podnosi tužbu (nego prijedlog za osiguranje), pa ne može niti ishoditi donošenje pravomoćne presude koja će imati učinak u smislu odredbe čl. 81. st. 2. ZZK-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.606/12-2 od 22. veljače 2012.

ZABILJEŽBA

Zabilježba ovršnog postupka

(Čl. 81. Zakona o zemljišnim knjigama - NN. 91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Sud će odbiti prijedlog predlagatelja radi zabilježbe ovršnog postupka budući da je predmet ovršnog postupka prisilna naplata tražbine ovrhovoditelja i zabilježba ovršnog postupka u zemljišne knjige.

„Obzirom je predmet ovršnog postupka prisilna naplata tražbine ovrhovoditelja, to evidentno zabilježba ovršnog postupka nema značaj kakav iziskuje dikcija odredbe čl. 81. Zakona o zemljišnim knjigama prema kojoj je zabilježba spora upis kojim se čini vidljivim da se glede zemljišnoknjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava. Iz prethodno navedenoga jasno proizlazi da je nužna pretpostavka osnovanosti i dopustivosti zabilježbe

spora da upravo stranka koja predlaže zabilježiti neki spor u zemljišnu knjigu pretendira na određenom zemljišnoknjižnom pravu – drugim riječima da bi se izvršila zabilježba spora mora između stranaka postojati spor glede nekog zemljišnoknjižnog prava.“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.5641/11-2 od 21. ožujka 2012.

ZABILJEŽBA

Zabilježba spora

(Čl. 81. Zakona o zemljišnim knjigama - NN.91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Nije dopuštena zabilježba spora koji se vodi radi valjanosti obveznopravnog ugovora.

„Iako iz činjeničnog supstrata podnesene tužbe i u njoj istaknutog tužbenog zahtjeva proizlazi da predlagatelj u odnosu na nekretnine koje su bile predmetom kupoprodaje/zamjene ima vlasničkih pretenzija koje nastoji ostvariti posljedično utvrđenju ništetnosti Ugovora o kupoprodaji i zamjeni od 15.05.2009.g. to ipak valja upozoriti da je predmet navedenog parničnog postupka raspravljanje zakonom propisanih pretpostavaka mjerodavnih za prosudbu instituta ništetnosti pravnog posla, pa evidentno zabilježba takvog spora nema značaj kakav iziskuje dikcija odredbe čl.81. Zakona o zemljišnim knjigama. Iz prethodno navedenog jasno proizlazi da je nužna pretpostavka osnovanosti i dopustivosti zabilježbe spora da upravo stranka koja predlaže zabilježiti neki spor u zemljišnu knjigu pretendira na određenom zemljišnoknjižnom pravu - drugim riječima da bi se izvršila zabilježba spora mora između stranaka postojati spor glede

nekog zemljišnoknjižnog prava a ne valjanosti/nevaljanosti nekog obvezno-pravnog ugovora.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3041/13-2 od 21. lipnja 2013.

ZABILJEŽBA

Zabilježba spora

(Čl. 100. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama - NN.91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04, 107/07)

Ukoliko je predlagatelj zatražio isključivo upis zabilježbe spora tada je zemljišno knjižni sud dužan postupati u okviru takvog zahtjeva.

„Neprihvatljivo je pozivanje predlagatelja da je zemljišnoknjižni sud, ukoliko je smatrao da nije bilo mjesta upisu zabilježbe spora, trebao zabilježiti dostavljenu tužbu radi pobijanja pravnih radnji (kod čega se predlagatelj poziva i na praksu ovog suda iz rješenja br. GŽ-850/03 od 14. kolovoza 2003.g.). Naime, pregledom prvostupanjskog spisa, utvrđeno je da je predlagatelj u činjeničnom i materijalnopravnom smislu podnio prijedlog isključivo (i izričito), radi upisa zabilježbe spora, navodeći da su dana 19. studenog 2010.g., D. DTD d.o.o. i D. R., zaključili ugovor o kupoprodaji nekretnina na temelju kojeg je predbilježeno pravo vlasništva u korist D.R., pa temeljem odredbe čl. 81. ZZK-a, predlaže da zemljišnoknjižni sud rješenjem odredi zabilježbu spora. Naime, odredbom čl. 100. st. 1. ZZK-a, propisano je da podnositelj mora odrediti koju vrstu upisa zahtijeva; inače prijedlog za upis prešutno sadrži u sebi prijedlog za onu vrstu upisa (uknjižbu, predbilježbu, zabilježbu) koji je po postojećem zemljišnoknjižnom stanju i priložima prijedloga najpovoljniji za osobu u čiju se korist upis zahtijeva, a moguć je i dopušten, dok je odredbom stavka 2.

propisano da prijedlog za uknjižbu sadrži u sebi prešutni prijedlog za predbilježbu, ako je podnositelj nije izriječno isključio. S obzirom da je sam predlagatelj izričito odredio koju vrstu upisa zahtijeva (zabilježbu spora), to je zemljišnoknjižni sud pravilno odlučivao u okviru podnijetog prijedloga, pa sudska praksa na koju se poziva predlagatelj nije primjenjiva u konkretnom slučaju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2560/12-2 od 30. travnja 2013.

BRISANJE UPISA ZABILJEŽBE

Pretpostavke za brisanje zabilježbe

(Čl. 277. Ovršnog zakona – NN. 57/96 i 29/99)

Predlagatelj je ovlašten tražiti brisanje zabilježbe da je prijenos prava vlasništva na nekretnini izvršen radi osiguranja i upis prava vlasništva na toj nekretnini temeljem potvrde javnog bilježnika koja predstavlja javnu ispravu i to nakon provedenog postupka iz čl. 277. Ovršnog zakona.

„Brisanje zabilježbe da je prijenos vlasništva izvršen radi osiguranja te upis predlagatelja kao punopravnog vlasnika nekretnine, zemljišnoknjižni sud pobijanim rješenjem određuje na temelju potvrde javnog bilježnika da je proveden postupak iz čl. 277. mjerodavnog Ovršnog zakona (NN. 57/96 i 29/99) te da su za navedeno ispunjene pretpostavke iz iste zakonske odredbe OZ-a koji je bio na snazi u vrijeme upisa zabilježbe koja se traži brisati, jer se obzirom na prijelazne i završne odredbe i svim kasnijim Zakonima o dopunama i izmjenama OZ-a primjenjuju odredbe OZ-a o javnobilježničkom osiguranju prijenosom prava vlasništva na stvari koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka. Dakle, potvrda javnog

bilježnika koju predlagatelj prilaže uz prijedlog jeste javna isprava sukladno čl. 3. st. 1. i 2. Zakona o javnom bilježništvu koju je ovaj ovlašten izdati nakon provedenog postupka iz čl. 277. OZ-a i temeljem koje je predlagatelj ovlašten zatražiti brisanje zabilježbe da je prijenos izvršen radi osiguranja te da je postao punopravni vlasnik. Uz navedeno valja reći da se predmetnom potvrdom po javnom bilježniku potvrđuje da je proveden postupak sukladno čl. 277. OZ-a te da je predlagatelj postao punopravni vlasnik predmetne nekretnine, a ne kako se u žalbi pogrešno tvrdi da je donošenjem potvrde namirena tražbina predlagatelja. Kako temeljem potvrde o stjecanju punopravnog vlasništva predlagatelj ima zakonsko ovlaštenje tražiti brisanje zabilježbe, to je sud usvajajući prijedlog predlagatelja zakonito donio pobijano rješenje."

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.3064/11-2 od 3. kolovoza 2011.

UPIS BRISANJA ZABILJEŽBE

Građevina izgrađena prije 15. veljače 1968. godine

(Čl. 331. Zakona o prostornom uređenju i gradnji – „Narodne novine“ broj 76/07)

Ukoliko je kuća predlagatelja izgrađena prije 15. veljače 1968. godine, a na istoj katastarskoj čestici dograđeno je 18 m² temeljem pravomoćne građevinske dozvole, time da iz potvrde u vezi s tom građevinom nije u tijeku postupak građevinske inspekcije, tada se za takvu građevinu ne izdaje uporabna dozvola.

„Evidentno je da je u konkretnoj pravnoj situaciji, u odnosu na zgradu od 18 m², prvostupanjski sud krenuo od nespornih činjenica da je

na predmetnoj katastarskoj čestici kuća građena prije 15. veljače 1968. g., a da je 18 m² (do)građeno na temelju pravomoćne građevinske dozvole izdane do 19. lipnja 1991. g. i da iz potvrde u vezi s tom građevinom nije u tijeku postupak građevinske inspekcije, pa u smislu čl. 331. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN br. 76/07), se za takvu građevinu ne izdaje uporabna dozvola, zbog čega je temeljem odredbe čl. 141 st. 2. Zakona o gradnji (NN175/03) dozvolio upis brisanja zabilježbe pod 1, izreke rješenja. Istodobno je odbacio kao neuredan, jer da nije razvidno da se opisani dokazi odnose i na tu drugu (manju) zgradu, s obzirom da iz iznesenog po stavu ovog drugostupanjskog suda je identičan pravni i stvarni režim „obju zgrada“, obuhvaćane su obje jednim te istim ispravama, odnosno na niti jednu ne proizlaze nikakve različitosti, u ovom dijelu u kojem je prijedlog odbačen je valjalo preinačiti pobijani dio rješenja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3041/11-5 od 10. svibnja 2013.

PREDBILJEŽBA

Predbilježba prava vlasništva

(Čl. 121. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09; 143/12)

Ukoliko se zemljišnoknjižnim prijedlogom traži upis prava suvlasništva na cijeloj nekretnini temeljem ugovora o kupoprodaji kojim je kao predmet kupnje određen iskolčen pristupni put kao dio predmetne nekretnine, zemljišnoknjižni sud će takav prijedlog odbiti.

„U konkretnom slučaju zemljišnoknjižnim prijedlogom traži se upis prava suvlasništva na predmetnim nekretninama, iako se čl. 4. tog ugovora određuje da je predmet kupnje iskolčen pristupni put, kako je u elaboratu od 06. srpnja 2010.g., izrađenom po G. studiju d.o.o. Zagreb, T., taj put označen i kako je iskolčen, tako da je daljnja namjera stranaka sklopiti diobni ugovor sposoban za provedbu u zemljišnim knjigama, a koji se parcelacijski elaborat treba provesti u svrhu formiranja pristupnog puta, istovremeno s uknjižbom prava služnosti provoza i prolaza preko cijele novoformirane čestice pristupnog puta, za korist preostalih novoformiranih nekretnina protustranke (koje ostaju nakon izdvajanja čestice puta). Temeljem naprijed navedenoga proizlazi da predlagatelj u prijedlogu nije naveo po kojoj osnovi traži upis predbilježbe prava suvlasništva na cijeloj nekretnini, obzirom da je nedvojbeno svrha sklapanja predmetnog kupoprodajnog ugovora kupnja konkretne iskolčene površine, na kojoj bi predlagatelj formirao put, na kojem bi istovremeno protustranci zasnovao pravo služnosti provoza i prolaza.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5021/12-4 od 27. ožujka 2013.

NADHIPOTEKA

Prestanak postojanja hipotekarnog vjerovnika

(Čl. 69. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama – NN. 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08))

Ukoliko je hipotekarni vjerovnik prestao postojati, a predlagatelji u odnosu na tražbinu hipotekarnog vjerovnika koji ima upisanu nadhipoteku nisu priložili brisovno očitovanje, zemljišnoknjižni sud je dužan u odnosu na hipoteku upisati predbilježbu brisanja založnog prava sa uvjetnim učinkom.

„Točno je da odredba čl. 278. st. 1. ZV-a normira prestanak stvarnog tereta (pa i založnog prava) u slučaju prestanka založnog vjerovnika, a i da založno pravo, sukladno odredbi čl. 350. ZV-a prestaje i u slučaju ako pravna osoba koja je založni vjerovnik izgubi svoju osobnost, a nema sveopćeg pravnog slijednika no založno pravo upisano u zemljišnu knjigu prestat će tek brisanjem. Prema odredbi čl. 315. ZV-a vjerovnik založnog prava na nekretninu može, u granicama svog prava na namirenje iz određene nekretnine, na postojećem založnom pravu (hipoteci) osnovati hipoteku u korist treće osobe (nadhipoteku). Sukladno odredbi čl. 303. st. 3. ZV-a za podzalog vrijedi na odgovarajući način ono što i za zalog, ako što drugo zakonom nije određeno ili ne proizlazi iz pravne prirode podzaloga. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 69. st. 1. ZZK iz koje jasno i nedvosmisleno proizlazi da za brisanje hipoteke u odnosu na koju je upisana tzv. nadhipoteka vrijede posebna pravila, to je prvostupanjski sud u svijetlu utvrđene činjenice da je hipotekarni vjerovnik M. d.o.o. prestao postojati i da predlagatelj u odnosu na tražbinu hipotekarnog vjerovnika – G. banku d.d. nisu priložili brisovno očitovanje, pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio i prijedlog radi brisanja upisanog založnog prava jer je sukladno cit. odredbi čl. 69. st. 1. ZZK u odnosu na opisano založno pravo (hipoteku) trebao upisati predbilježbu brisanja založnog prava sa uvjetnim učinkom jer će pravni učinci brisanja založnog prava (hipoteke) nastupiti tek kada bude izbrisano i podzaložno pravo (nadhipoteka).“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.3102/11-2 od 16. veljače 2012.

UGOVOR O USTUPU TRAŽBINE

Prijenos založnog prava temeljem ugovora o ustupu

(Čl. 15. st. 3. Zakona o zemljišnim knjigama - NN. 91/96; 68/98; 137/99, 114/01; 100/04 i 107/07)

Ugovorom o ustupu tražbine na cesionara (primatelja) prelaze sporedna prava kao što je i založno pravo na nekretnini, time da se u tom slučaju ne radi o uknjižbi založnog prava ustupom prvenstvenog reda, već o stjecanju založnog prava koje je u zemljišnim knjigama upisano u korist osobe koja prenosi tražbinu na drugu osobu.

„Naime, pregledom spisa može se utvrditi da je predlagateljica podnijela prijedlog temeljem Ugovora o ustupu tražbine (cesija) od 30. rujna 2010.g., ovjeren po javnom bilježniku Ž.M. iz Z., pod brojem Ov. ___/10, koji je zaključen između cedenta (ustupitelja) C. d.d., Z. i cesionara (primatelja) I. d.d. Z., a kojim su ugovorne stranke suglasno utvrdile da cedent ukupnu svoju tražbinu koju na dan 30. rujna 2010.g. ima prema društvu Š. d.o.o. S., ustupa cesionaru I. d.d. Z. (čl. 1. Ugovora). Ugovorne strane su čl. 3. ugovorile da s ustupom tražbine cesionaru, sukladno čl. 88. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (NN br. 35/05 i 41/08) prelaze sva sporedna prava, kao što su pravo na kamate, prava iz eventualnih tužbi koja proizađu iz tog ugovora, instrumenti osiguranja plaćanja (založna prava na pokretninama i nekretninama, bankovna garancija, prava iz ugovora s jamcem, bjanko i obične zadužnice, mjenice i sl.). Nadalje, ugovorne strane su utvrdile da cedent u svrhu osiguranja naplate tražbine koju ustupa cesionaru ima zasnovano založno pravo na nekretnini (hipoteka) upisanoj u zemljišne knjige, z.k.ul. br. ___ k.o. L., koje je upisano pod brojem Z. ___/06. Ujedno je potpisom navedenog ugovora cedent dao cesionaru bezuvjetnu suglasnost i dozvolu da se u zemljišnim knjigama upiše kao nositelj hipoteke. Na taj način se u ovoj pravnoj stvari radi o ustupu tražbine (cesija), temeljem čega na cesionara (primatelja) I. d.d. prelaze i sporedna prava (pa tako i založno pravo na nekretnini), a ne radi

se o uknjižbi založnog prava ustupom prvenstvenog reda, kako to pogrešno zaključuje prvostupanjski sud, obzirom da se kod ustupa prvenstvenog reda, što proizlazi iz odredbe čl. 46. ZZK-a, uknjižbom ili predbilježbom mogu zamijeniti mjesta koja u prvenstvenom redu imaju pojedina prava na istoj nekretnini, uz daljnje uvjete koji su propisani tom odredbom. Dakle, da bi uopće moglo doći do ustupa prvenstvenog reda mora se raditi o pravima koja su uknjižena na istoj nekretnini. Naprotiv, u konkretnom slučaju na predmetnoj nekretnini bilo je uknjiženo samo založno pravo u korist cedenta (ustupitelja) C. d.d., dok cesionar (primatelj) I. d.d. niti nije bio nositelj knjižnog prava na predmetnoj nekretnini. Kako se u ovoj pravnoj stvari radi o stjecanju založnog prava koje je u zemljišnim knjigama upisano u korist osobe koja prenosi tražbinu na drugu osobu, na tu je osobu ujedno prešlo i to založno pravo, a upis je deklaratorne (publicitetne) naravi, jer njime ne dolazi do promjene prvenstvenog reda već upisane hipoteke, već se daje samo vanjska vidljivost izvanknjižnoj promjeni hipotekarnog vjerovnika (čl. 15. st. 3. i čl. 35. st. 3. ZZK)."

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.1800/11-2 od 23. veljače 2011.

DRUŠTVENO VLASNIŠTVO

Dokazivanje stjecanja društvenog vlasništva

(Čl. 364. st. 6. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Činjenica da društveno vlasništvo, odnosno pravo upravljanja, korištenja ili raspolaganja nije upisano u zemljišnim knjigama, nije zapreka za dokazivanje stjecanja takvog prava.

„Međutim, prvostupanjski sud je propustio uzeti u obzir da je u vrijeme sklapanja kupoprodajnog ugovora od 11. travnja 1960.g. bila na snazi Uredba o uknjižbenju prava vlasništva na državnoj nepokretnoj imovini (Sl. FNRJ 58/47 od 11. srpnja 1947.g.) kojom je bilo propisano da će se uknjižba općenarodne imovine s oznakom organa upravljanja izvršiti na temelju isprave kojom se nesumnjivo utvrđuje svojstvo nekretnine kao državne imovine i isprave kojom se nadležni državni organ određuje kao organ upravljanja (čl. 1. i 4.). U slučaju da nekretnina nije bila uknjižena u korist države, svojstvo nekretnine kao državne imovine utvrđivalo se, između ostalog, ako je nekretnina prešla u državno vlasništvo na temelju ugovora koji je sklopljen između državnog nadležstva, ustanove ili poduzeća sa zadrugom ili narodnom organizacijom, kao i sa privatnim fizičkim i pravnim osobama – pismenim ugovorom između stranaka (čl. 6. st. 1.c.). Iz sadržaja navedene odredbe nesumnjivo proizlazi da je za prijenos nekretnine iz privatnog u državno vlasništvo bio dovoljan pisani ugovor kojemu je bio cilj prijenos prava vlasništva na nekretnini u državno vlasništvo (općenarodnu imovinu), tj. da je temeljem samog ugovora izvršen prijenos nekretnina iz privatnog u državno vlasništvo, bez uknjižbe u zemljišnu knjigu. Imajući u vidu sadržaj odredaba navedene Uredbe, prvenstveno odredbu čl. 6. st. 1.c., zaključak prvostupanjskog suda da predmetne nekretnine nisu dobile status društvenog vlasništva, odnosno općenarodne imovine, potpuno je pogrešan i neprihvatljiv i očigledno je rezultat pogrešne primjene materijalnopравnih propisa. Naime, Zakon o uknjižbi nekretnina u društvenom vlasništvu (Sl. SFRJ 12/65 od 24. ožujka 1965.g.) je stupio na snagu 1. travnja 1965.g. a tek stupanjem na snagu tog zakona je prestala važiti Uredba o uknjiženju prava vlasništva na državnoj nepokretnoj imovini. Osim toga, odredbom čl. 364. st. 6. ZV-a je određeno da će osobe koje u zemljišnim knjigama nisu upisane kao nositelji prava upravljanja, korištenja ili raspolaganja, a ne raspolažu ispravom valjanom za zemljišnoknjižni prijenos vlasništva, upisati pravo vlasništva tih nekretnina upisom u zemljišnu knjigu na temelju odluke suda, pošto dokažu da su bile izvanknjižni nositelji takvog prava na nekretnini u društvenom vlasništvu. Obzirom na sadržaj citirane odredbe, okolnost da društveno vlasništvo, odnosno pravo upravljanja, korištenja ili raspolaganja nije upisano u zemljišnim knjigama, protivno mišljenju prvostupanjskog suda, nije zapreka za dokazivanje stjecanja takvog prava. Prema tome, u

ovom postupku je radi razjašnjenja pitanja stvarnopravnih ovlaštenja i vlasničkih prava na predmetnim nekretninama bilo nužno utvrditi da li je prednik tužitelja na valjani način stekao pravo korištenja predmetnih nekretnina, pri čemu okolnost da to pravo nije upisano u zemljišnim knjigama ne sprječava tužitelja u dokazivanju da je takvo pravo stečeno.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gžx.79/10-2 od 1. veljače 2011.

DRUŠTVENO VLASNIŠTVO

Nekretnina upisana kao općenarodna imovina

(Čl. 362. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Na nekretninu koja je u zemljišnim knjigama upisana kao općenarodna imovina ne primjenjuje se predmnjeva iz čl. 362. st. 1. i 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

„Obzirom na upis konkretne nekretnine u vlastovnici (općenarodna imovina) povodom prijedloga predlagatelja za upis prava vlasništva valjalo je odlučiti upravo temeljem odredbe čl. 362. st. 3. ZV-.a, jer se radi o nekretnini za koju nije utvrđeno u čijem je vlasništvu, pa se za tu nekretninu ne može primijeniti predmnjeva iz čl. 362. st. 1. i 2. ZV-a (u zemljišnim knjigama nije upisan nositelj prava društvenog vlasništva niti je upisan nositelj prava upravljanja, raspolaganja, korištenja odnosno prvenstvenog prava korištenja već je nekretnina upisana kao općenarodna imovina). Kod toga je za odlučivanje o prijedlogu pravno relevantan trenutak propisan odredbom čl. 107. Zakona o zemljišnim knjigama, prema kojoj je za odlučivanje o prijedlogu za upis mjerodavno stanje u času kad

je taj prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu (sporna nekretnina bila je u tom času u vlastovnici upisana kao općenarodna imovina).“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž. 3066/11-2 od 30. kolovoza 2011.

DRUŠTVENO VLASNIŠTVO

Pravo korištenja nekretnine

(Čl. 388. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Vlasnik nekretnine koja je postala društveno vlasništvo na dan stupanja na snagu Zakona o nacionalizaciji, imao je samo pravo korištenja te nekretnine.

„Pravilno prvostupanjski sud navodi da je stupanjem na snagu Zakona o nacionalizaciji (Sl. list FNRJ br. 52/58, 3/59, 24/59, 24/61 i 1/63) provedena nacionalizacija između ostalog i građevinskih zemljišta u gradovima i naseljima gradskog karaktera (koji karakter je imalo i sporno zemljište, što među strankama nije ni sporno) i to danom stupanja na snagu tog Zakona 26. prosinca 1958.g. Prema tome vlasništvo B.R. koji što i nije sporno je bio isključivi vlasnik spornih nekretnina na dan 26. prosinca 1958.g. prestalo je ex lege upravo tog dana, s time da su kasnije donesene odluke pa i odluka o deposedaciji, donijeta temeljem čl. 8. st. 2. Zakona o nacionalizaciji, imale značaj odluka deklaratornog (utvrđujućeg) karaktera jer je pravo vlasništva B.R. prestalo stupanjem na snagu Zakona o nacionalizaciji. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09; dalje: ZOVO), koji je stupio na snagu 1. siječnja 1997.g. u

svom čl. 388. st. 2. propisuje da se stjecanje promjena, pravni učinci i prestanak stvarnog prava do stupanju na snagu tog zakona prosuđuju prema Pravilima koja su se primjenjivala u trenutku stjecanja promjene i prestanka prava i njihovih pravnih učinaka, to se i na gubitak prava vlasništva ranijeg vlasnika B.R. ima primijeniti upravo Zakon o nacionalizaciji. Pravo vlasništva stečeno temeljem samog Zakona ne stječe se upisom u zemljišnu knjigu već danom stupanja na snagu zakona. Iz rješenja o deposedaciji od 6. rujna 1961.g. na koji dan se i traži utvrđenje prava vlasništva bake tužitelja, P.R. na spornom zemljištu, jasno je vidljivo da se istim samo utvrđuje koje su građevinske nekretnine na dan 26. prosinca 1958.g. te se navedenom ranijem vlasniku određuje njihova predaja u posjed Odjelu za građevinarstvo, urbanizam i komunalne poslove NO Općine S. Na prethodno iznijetom stajalištu je i praksa Vrhovnog suda RH izražena u mnogobrojnim odlukama tog suda (npr. br. Rev.698/05, Rev. 2018/96, Rev 557/02) isto tako i praksa Ustavnog suda RH (npr. br. U-III-2856/02 od 19. veljače 2004.g.) pa i praksa Europskog suda za ljudska prava (npr. Odluka Gottwald – Markušić protiv Hrvatske). Točno je da je odredbom čl. 39. Zakona o nacionalizaciji raniji vlasnik nacionaliziranog građevinskog neizgrađenog zemljišta imao pravo to zemljište sve dok je u njegovom posjedu besplatno koristiti ili ga za to vrijeme drugome dati na korištenje uz naknadu ili bez naknade, no iz prednje odredbe nikako ne slijedi da nekretnina na kojoj je prestalo vlasništvo bivšeg vlasnika i koja je postala društveno vlasništvo na dan stupanja na snagu Zakona o nacionalizaciji, time što se mogla dati drugome na korištenje bi i nadalje ostala u vlasništvu vlasnika kojem je nacionalizirana i da je isti imao pravo njenog otuđenja darovanjem, već je mogao prenijeti samo pravo korištenja. Pravo korištenja koje je ostalo ranijim vlasnicima nacionaliziranih nekretnina, samo je jedno od prava koje pripada vlasniku no ne znači da osoba koja ima pravo korištenja nekretnine jeste ujedno njezin vlasnik."

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1263/11-2 od 3. svibnja 2011.

IZVLAŠTENJE

Naknada zbog umanjene vrijednosti nekretnine

(Čl. 156. st. 3. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01;)

Podnositelji zahtjeva za izvlaštenje cijele nekretnine imaju pravo da se o njihovom pravu na naknadu s naslova umanjene vrijednosti nekretnine odlučuje u postupku izvlaštenja, a ukoliko u postupku izvlaštenja nisu istaknuli zahtjev za izvlaštenjem preostalog dijela nekretnine, isto ne isključuje njihovo pravo na naknadu prekomjerne štete u parničnom postupku.

„Ovaj sud smatra potrebnim ukazati, osim na dosadašnju praksu Vrhovnog suda RH prema kojoj se oštećenicima priznaje pravo na naknadu prekomjerne materijalne štete u cijelosti i na praksu Europskog suda za ljudska prava u Strassbourgu, koji je u predmetu *Bistrović c/a Republika Hrvatska*, zahtjev br. 25774/05 ukazao da je mirno uživanje prava vlasništva zajamčeno čl. 1. Protokola br. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao jedno od temeljnih prava, pri čemu valja ukazati da je pravo vlasništva na isti način zaštićeno odredbom čl. 46. Ustava RH. Nema nikakve sumnje da je auto-cesta Z.-G. izgrađena u svrhu opće potrebe, međutim, u više odluka Europskog suda za ljudska prava u odnosu na postupke izvlaštenja, ukazana je potreba za postizanjem poštene ravnoteže između općeg interesa zajednice i zahtjeva za zaštitu temeljnih prava pojedinaca. Prema pravnom stajalištu Europskog suda za ljudska prava podnositelji zahtjeva u navedenom predmetu imali su pravo tražiti da se o njihovom pravu na naknadu (radilo se o zahtjevu za izvlaštenje čitave nekretnine – kuće, dvorišnih objekata i zemljišta, zbog izvlaštenja manjeg dijela nekretnine) s naslova smanjene vrijednosti imovine odlučuje u postupku izvlaštenja i to iz razloga što bi se upućivanjem na poseban građanski postupak pretjerano rastegnule njihove dužnosti na temelju čl. 35. st. 1. Konvencije, što znači da su ovdje tužitelji

već u postupku izvlaštenja mogli tražiti da se integralno riješi njihovo pitanje ograničenja prava vlasništva, odnosno smanjenja vrijednosti njihove imovine, a kako to nisu učinili u tom postupku, svakako imaju to pravo u posebnom, parničnom postupku. Stoga činjenica da tužitelji prema žalbenim navodima tuženika u postupku izvlaštenja nisu istaknuli zahtjev za izvlaštenjem preostalog dijela nekretnina, ne isključuje pravo tužitelja na naknadu prekomjerne štete u smislu odredbe čl. 156. st. 3. ZOO-a. Niti činjenica da je na predmetnoj dionici auto-ceste izveden zid za zaštitu od buke i drugih štetnih imisija, na koju činjenicu tuženik ukazuje u žalbi, nema poseban, a pogotovo ne presudan značaj u odnosu na ocjenu odgovornosti tuženika i visinu štete. Kako je prvostupanjski sud na temelju provedenog vještačenja pravilno utvrdio da je tržišna vrijednost nekretnina tužitelja smanjena za 198.352,50 kn i da se radi o prekomjernoj šteti iz čl. 156. st. 3. ZOO za koju je odgovoran tuženik, pravilno je primijenio materijalno pravo udovoljivši tužbenom zahtjevu tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 195/10-2 od 19. travnja 2010.

IZVLAŠTENJE

Stjecanje prava vlasništva na dijelu nekretnine u vlasništvu fizičke osobe u svrhu rekonstrukcije ceste

(Čl. 105. st. 1. Zakona o javnim cestama - NN. 180/04; 138/06; 146/08; 38/09; 124/09; 153/09; 73/10; 84/11;

Čl. 32. Zakona o izvlaštenju - NN. 9/94; 35/94; 114/01; 79/06; 45/11 i 34/12)

Da bi općina stekla dio nekretnine u vlasništvu fizičke osobe u svrhu rekonstrukcije ceste potrebno je provesti postupak izvlaštenja, međutim ukoliko isti nije proveden, fizička osoba je

ovlaštena zatražiti naknadu za oduzeti dio nekretnine u njezinom vlasništvu u visini tržišne vrijednosti te nekretnine.

„Po ocjeni ovog suda, sadržaj provedenog postupka ukazuje da je nesporno da je tuženik pri rekonstrukciji ceste kroz naselje B., u uređenju (asfaltiranju) nogostupa, zauzeo 46 m² tužiteljevih nekretnina (dijelova čkbr. ___/3 i ___ k.o. B.). Nesporna je tuženikova pasivna legitimacija, jer je tuženik, prema odredbi čl. 3. toč. 10 (8) Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN. 26/03; 82/04; 110/04; 178/04; 38/09; 79/09; 49/11; 144/12) dužan održavati nerazvrstane ceste, koje se nalaze se na području njegove jedinice lokalne samouprave, kao i javne ceste koje prolaze kroz naselja, a ne održavaju se kao javne ceste prema posebnom zakonu. Da bi tuženik stekao vlasništvo dijela susjedne nekretnine fizičke osobe u svrhu građenja, odnosno rekonstrukcije ceste, a što je aktivnost od interesa za Republiku Hrvatsku, u smislu odredbe čl. 105. st. 1 Zakona o javnim cestama (NN. 180/04; 138/06; 146/08; 38/09; 124/09; 153/09; 73/10; 84/11 – dalje ZJC), bilo je potrebno provesti postupak izvlaštenja u smislu odredbe čl. 26. tog Zakona, što nije učinjeno, međutim, temeljem činjeničnog i materijalnopravnog utemeljenja tužiteljeva tužbenog zahtjeva nedvojbeno se može zaključiti da je on zatražio naknadu za zauzeti dio njegove nekretnine u visini tržišne vrijednosti predmetne nekretnine, što odgovara kriterijima za određivanje pravične naknade u smislu odredbe čl. 32. Zakona o izvlaštenju (NN. 9/94; 35/94; 114/01; 79/06; 45/11 i 34/12), priznajući pri tome činjenične i pravne posljedice samovlasnog zauzimanja dijela njegove nekretnine po tuženiku.„

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.3111/12 od 12. veljače 2013. godine.

IZVLAŠTENJE

Utvrđivanje vrijednosti nekretnine

(Čl. 35. st. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda)

Ukoliko tužitelji nisu u postupku izvlaštenja tražili da se riješi pitanje ograničenja njihova prava vlasništva odnosno smanjenja tržišne vrijednosti njihove nekretnine zbog blizine auto ceste koja je izgrađena u svrhu opće potrebe, tada isto imaju pravo tražiti u posebnom sudskom postupku.

„Po ocjeni ovog suda jasno je da činjenica da je autocesta uzdignuta iznad nekretnine tužitelja, zbog fizikalnog efekta koncentričnog širenja zvučnih valova na sve strane (u koncentričnim krugovima), utječe na jaču izloženost nekretnine tužitelja utjecaju buke, nego što bi to bilo da se radi o autocesti koja je u nivou sa susjednim nekretninama. Jasno je da je visoki nadvožnjak u blizini autoceste tužiteljima i vizualna smetnja a te okolnosti remete mir i ugodu svakodnevnog života ukućana tužiteljeve nekretnine, što je za ishod ovog spora od posredne uzročno-posljedične važnosti. Jasno je da štetne imisije s autoceste kao i sama pozicija autoceste u odnosu na nekretninu tužitelja kako u odnosu na normalan životu u stambenom objektu, tako i u dvorištu i okolišu smanjuje kvalitetu života vlasnika tih nekretnina, a kako je taj odnos trajan, posljedice takvog negativnog utjecaja ogledaju se i na mogućnost prodaje predmetnih nekretnina i njihovu cijenu. Logično je da bi mnogi od potencijalnih kupaca odustali od kupnje, upravo zbog pozicije nekretnine i činjenica da se autocesta nalazi iznad nekretnine tužitelja, odnosno ukoliko bi i kupili, tada bi za takvu nekretninu ponudili daleko nižu cijenu. Stoga je sud prvoga stupnja potpuno pravilno prihvatio nalaz i mišljenje građevinskog vještaka jer je isti uzeo u obzir sve parametre koji utječu na tržišnu vrijednost nekretnine tužitelja, odnosno kada je isti utvrdio da je vrijednost nekretnine tužitelja smanjena za otprilike 1/3. Ovaj sud kod toga posebno smatra za potrebnim istaći i praksu Europskog suda za ljudska prava iz

Strassbourga, koji je u predmetu Bistrović c/a Republika Hrvatska, zahtjev br. 25774/05, ukazao da je mirno uživanje vlasništva zajamčeno čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, jedno od temeljnih prava. Nema nikakve dvojbe da je autocesta Zagreb-Goričan izgrađena u svrhu opće potrebe, međutim, u više odluka Europskog suda za ljudska prava u odnosu na postupke izvlaštenja ukazana je potreba za postizanjem poštene ravnoteže između općeg interesa zajednice i zahtjeva za zaštitu temeljnih prava pojedinaca. Prema pravnom stajalištu Europskog suda za ljudska prava podnositelji zahtjeva u navedenom predmetu imali su pravo tražiti da o njihovom pravu na naknadu (radilo se o zahtjevu za izvlaštenje čitave nekretnine, a zbog izvlaštenja manjeg dijela nekretnine) s naslova smanjene vrijednosti imovine odlučuje u postupku izvlaštenja i to iz razloga što bi se upućivanjem na poseban građanski postupak pretjerano rastegnula njihova dužnost na temelju čl. 35. st. 1. Konvencije, što znači da su ovdje tužitelji već u postupku izvlaštenja mogli tražiti da se integralno riješi njihovo pitanje ograničenja prava vlasništva, odnosno smanjenja vrijednosti njihove imovine. Kako to isti nisu učinili u tom postupku, oni to pravo svakako imaju u posebnom sudskom postupku, a što isti i traže u ovom predmetu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 198/10-2 od 19. travnja 2010.

UMANJENJE TRŽIŠNE VRIJEDNOSTI NEKRETNINA ZBOG RADOVA U JAVNOM INTERESU

Naknada štete

(Čl. 156. st. 3. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Smatra se da je tužiteljica saznala za štetu koja predstavlja umanjene tržišne vrijednosti njezinih nekretnina,

nakon gradnje pristupnih puteva a ne nakon formalnog okončanja postupka izvlaštenja.

„U predmetnom postupku je utvrđeno, a što niti nije bilo sporno da je postupak djelomičnog izvlaštenja predmetnih nekretnina pokrenut 31. listopada 2002.g. nakon čega je isti tekao donošenjem više odluka upravnih tijela pa i odluka ovoga suda te da je isti postupak kako je to opisano u pobijanoj presudi, a na što je ukazao ovaj sud i u ovoj presudi, formalno okončan doista 3. travnja 2007.g. Ovaj sud jednako kao i prvostupanjski sud, ne smatra odlučnim a za ocjenu početka tijeka zastarnog roka tražbine tužiteljice formalni kriterij, koji tužiteljica iznosi kroz spomenuto osporavanje valjanosti isprava i postupanja tuženika lege artis kod izgradnje pristupnih putova kao i vrijeme formalnog okončanja upravnog postupka izvlaštenja, već kriterij kada je tužiteljica stvarno saznala za štetu i štetnika. To je, po ocjeni i ovoga suda vrijeme kada je tuženik, nakon što je nesporno stupio prije okončanja postupka izvlaštenje u posjed (30. srpnja 2003.g.), tada postupio po zahtjevu tužiteljice i sagradio pristupne putove, što je konačno nakon što je pristala na djelomično izvlaštenje bio i uvjet nespornog nastavka toga postupka, a nakon čega se prema činjeničnom osnovu predmeta stanje nekretnina u tom smislu nije promijenilo. Dakle, nema dvojbe da su radovi od strane tuženika na pristupnim putevima, radi čije neadekvatnosti u gradnji tužiteljica tvrdi da trpi štetu u vidu umanjenja tržišne vrijednosti njezinih nekretnina, završeni tada u lipnju 2004.g. sa ključnim datumom 30. lipnja 2004.g., pa imajući u vidu da se stanje nekretnina nije mijenjalo do tada, to i ovaj sud smatra protivno žalbi da su upravo to relevantne činjenice za ocjenu početka tijeka zastarnog roka za predmetnu naknadu štete, u smislu čl. 376. st. 1. ZOO-a. Naime, i ovaj sud smatra da je tužiteljica nakon gradnje pristupnih puteva, a ne nakon formalnog okončanja postupka izvlaštenja, za štetu a nesporno i štetnika saznala već tada, pri čemu nije odlučno za ocjenu početka tijeka roka zastare kakve su valjanosti bile isprave tuženika pri njihovoj izgradnji, te ih sud niti nije trebao ocjenjivati a niti o istima raspravljati jer bi te činjenice, uz ostale odlučne iz činjeničnog supstrata, bile predmetom tek da se sud upustio u meritorno raspravljanje spora.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 76/11 od 3. ožujka 2011.

NAKNADA ŠTETE

Korištenje nekretnine u javnom interesu

(Čl. 32. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06 i 146/08)

Da bi tužitelji imali pravo na naknadu štete zbog korištenja nekretnine u njihovom vlasništvu u interesu Republike Hrvatske, potrebno je da je proveden postupak ograničenja prava vlasništva u javnom interesu temeljem Zakona o izvlaštenju, a u protivnom im pripada naknada štete prema općim načelima obveznog prava.

„Odredba čl. 108. ZV-a propisuje da je postavljanje vodova na tuđoj nekretnini bez pristanka njezina vlasnika moguće u interesu RH na temelju zakonskih odredaba koje određuju nepotpuno izvlaštenje. Nadalje, čl. 26. Zakona o elektroprivredi (NN 21/90, 47/90, 61/91, 26/93, 78/94, 105/99, 51/01) bilo je propisano da je izgradnja i održavanje elektroprivrednih objekata od općeg interesa. Navedeni Zakon je stavljen izvan snage donošenjem Zakona o tržištu električne (NN 68/01), kada je stupio na snagu i Zakon o energiji (NN 68/01 i 177/04) koji u čl. 4. propisuje da je izgradnja energetskih objekata te njihovo održavanje i korištenje djelatnost od interesa za RH a čl. 20. st. 2. da je djelatnost proizvodnje, prijenosa i distribucije električne energije javna usluga, što znači da provedba tog javnog interesa znači ograničenje prava vlasništva na nekretninama koje su u vlasništvu fizičkih i pravnih osoba. Ograničenje prava vlasništva u prethodno navedenom smislu (a radi se o zakonskim služnostima sada reguliranim u čl. 185. ZV-a na koje se ne primjenjuju pravila o služnostima iz ZV-a) mora biti utemeljeno na zakonito provedenom postupku koji postupak je propisan odredbama Zakona o izvlaštenju, a u vrijeme kada je i došlo do ograničenja prava vlasništva tužitelja na njihovoj nekretnini Zakonom o eksproprijaciji. Prema tome, u pravu su tužitelji kada ističu da im naknada ne može biti određena primjenom odredaba Zakona o izvlaštenju kako to pogrešno smatra

prvostupanjski sud, obzirom se odredbe čl. 46. i 47. toga Zakona shodno primjenjuju samo na postupke u kojima je prije stupanja na snagu tog zakona započet postupak eksproprijacije, odnosno u postupcima u kojima je provedeno izvlaštenje prema propisima koji su bili na snazi do 22. ožujka 1978.g., ukoliko naknada nije isplaćena, a u ovom slučaju nit je započet a još manje proveden postupak eksproprijacije. Dakle, da bi tužitelji imali pravo na naknadu zbog samog korištenja njihove nekretnine u skladu s posebnim propisom mora biti zakonito proveden postupak ograničenja prava vlasništva u javnom interesu, što propisuje Zakon o izvlaštenju (ranije Zakon o eksproprijaciji) zbog čega je zahtjev tužitelja za isplatu naknade radi korištenja njihove nekretnine pozivom na čl. 30. Zakona o energiji neosnovan, no tužiteljima pripada naknada štete prema općim načelima obveznog prava. Obzirom je pravo vlasništva tužitelja ograničeno time što kroz njihovu nekretninu prolazi podzemni visokonaponski strujni vod a radi se o obavljanju općekorisne djelatnosti za koju postoji dozvola nadležnog organa (rješenje o odobrenju za izgradnju od 18. prosinca 1968.g. i uporabna dozvola od 12. prosinca 1969.g.) u ovom konkretnom slučaju mjerodavna je odredba čl. 156. st. 3. ZOO važećeg u vrijeme podnošenja tužbe (odnosno istovjetna odredba čl. 1047. st. 3. sada važećeg ZOO-a) koja odredba propisuje da se naknada štete koja nastane u obavljanju općekorisne djelatnosti za koju je dobiveno odobrenje nadležnog organa, može zahtijevati ukoliko nastala šteta prelazi uobičajene granice (prekomjerna šteta).“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ. 862/10-2 od 1. prosinca 2010.

II. OBVEZNO PRAVO

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Stopa zakonske zatezne kamate

(Čl. 22. st. 4. Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05 i 41/08)

Od 1. siječnja 2008. godine primjenjuje se jedinstvena stopa zakonske zatezne kamate na novčane obveze neovisno o vremenu sklapanja ugovora koji se otkazuje kao i valute u kojoj su obveze izražene.

„Žalbeno stajalište tužiteljica prema kojem je prvostupanjski sud pogrešno zaključio o primjeni odredbe čl. 22. st. 4. ZOO-a (NN. 35/05 i 41/08) koja uvodi primjenu jedinstvene stope zakonske zatezne kamate na novčane obveze neovisno od valute u kojoj su obveze izražene jer je predmetni obvezni odnos nastao prije stupanja na snagu citiranog ZOO-a je pogrešno. Naime, kratko valja navesti da je točno da je predmetni ugovor o kreditu sklopljen dana 4. srpnja 2001.g. dakle u režimu važenja ranijeg ZOO-a no da je također i prestao u režimu važenja istog i to otkazom po kreditoru dana 4. svibnja 2003.g. Obveze tužiteljice se dakle od dana prestanka obveznog odnosa više ne prosuđuju po ugovornim kondicijama već po kogentnim i važećim zakonskim normama (pa tako i one iz odredbe čl. 22. st. 4. ZOO-a – NN. 35/05 i 41/08). Pravilno je stoga financijska vještakinja, sukladno odnosnom nalogu suda, od 1.1.2006.g. obračunavala ugovornu – kao zakonsku zateznu kamatu rukovodeći se odredbom čl. 277. st. 2. ZOO-a a nakon toga uz primjenu odredbe čl. 22. st. 4. ZOO-a primijenila prvo stopu od 15% godišnje, a nakon 1.1.2008.g. stopu od 14% godišnje. Tuženik u žalbi osporava utvrđenje financijske vještakinje o visini dugovanja tužiteljica na dan 3.5.2010.g. jer, kako

navodi- nije razvidno na koji je način (vještak) došao do iznosa od 3.731,32 EUR-a, pozivajući se u dokaz osnovanosti takve žalbene tvrdnje na Izvadak iz poslovnih knjiga kojeg je dostavio uz podnesak od 19.5.2010. u kojemu je dugovanje tužiteljica na taj dan iskazano iznosom od 5.136,93 EUR."

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.1534/11-2 od 14. veljače 2011.

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Naknada imovinske štete radi uništenih odjevnih predmeta

(Čl. 186. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Zakonske zatezne kamate na iznos imovinske štete radi uništenih odjevnih predmeta dosudit će se od dana štetnog događaja pa do isplate ukoliko tužitelj isto temelji na cijenama u vrijeme podnošenja tužbe koja je podnijeta nedugo nakon štetnog događaja.

„Kako se dakle radi o novčanoj materijalnoj šteti iz čl.195. st.1. ZOO-a, a koja je i nastala tužitelju u trenutku štetnog događaja (kada su uništeni njegovi odjevni predmeti), to ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud dosudivši tužitelju kamatu od nastanka štetnog događaja pravilno primijenio i materijalno pravo, jer je tada dospjela i tražbina tužitelja, to u smislu čl. 186. ZOO-a. Iz obrazloženja pobijane presude doduše proizlaze samo razlozi o visini presuđenog iznosa za taj osnov štete, a točno je da se može shvatiti da je ovu odluku sud donio po slobodnoj ocijeni temeljem odredbe čl.223. ZPP-a, jer je ista utemeljena na iskazu zakonskih zastupnika tužitelja, a ne na priloženim ispravama – računima. Pogrešan je međutim zaključak žalbe tuženika da bi ta naknada bila određena prema cijenama u vrijeme donošenja presude, jer to ne proizlazi iz razloga

pobijane presude, a što je odlučno ne proizlazi niti iz sadržaja predmeta. Naime, tužitelj je tužbu i za taj osnov naknade štete podnio 04. ožujka 2002.g. te je zahtjev od 1.400,00 kn po tom osnovu ostao jednak kroz čitav tijek postupka. Iz toga se može zaključiti da se visina zahtjeva obrazložena u činjeničnom opisu tužbe temelji na cijenama u vrijeme podnošenja tužbe, koja je podnijeta niti godinu dana nakon štetnog događaja (24. ožujka 2001.g.). Sud je dakle odlučivao o tom zahtjevu prema cijenama iz vremena podnošenja tužbe koje su vrijedile i za vrijeme štetnog događaja, a ne po cijenama u vrijeme donošenja odluke, kako to pogrešno smatra žalba tuženika. Prema tome ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud osnovano odlučio o početku tijeka zakonske zatezne kamate za materijalnu štetu radi uništenih odjernih predmeta od 24. ožujka 2001.g. kao dana štetnog događaja pa do isplate, jer je u smislu čl.186. ZOO-a tužitelju tada i ta šteta nastala."

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.116/11-2 od 09. svibnja 2012.

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Zakonska zatezna kamata na dosuđenu naknadu imovinske štete

Zatezna kamata na dosuđenu naknadu imovinske štete koja se utvrđuje prema cijenama na dan presuđenja i koja je dospjela na na dan presuđenja, teče od dana donošenja i objave odluke.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 10. listopada 2012.

ANATOCIZAM

Isplata uglavničene zakonske zatezne kamate

(Čl. 29. st. 7. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Prije isplate glavnice ne može se tražiti isplata obračunate zakonske zatezne kamate, time da je stupanjem na snagu Zakona o obveznim odnosima iz 2005. godine anatocizam dopušten samo u odnosu na poslovanje banaka i drugih financijskih institucija isključivo u odnosu na njihovo depozitno poslovanje, ali ne i u bankarskim kreditnim odnosima.

„Po ocjeni ovog suda, osnovano je prvostupanjski sud zaključio da ovrhovoditelj nema pravo na naplatu zakonske zatezne kamate na redovnu kamatu i zateznu kamatu, pri čemu treba posebno naglasiti da je ona u ovršnom prijedlogu na nepravilan način zatražena, jer je izražena u apsolutnom iznosu, pribrajanjem glavničnom neotplaćenom iznosu kredita, dakle, obuhvaćena je glavničnim iznosom do 314.008,00 kn, a prema do sada prihvaćenoj sudskoj praksi i ugovorna i zakonska zatezna kamata treba biti izražena prvenstveno određenjem perioda tijekom i stopom (visinom), kako bi se pravilnost i osnovanost obračuna kamate mogla provjeriti, a posebno, prije isplate glavnice ne može se tražiti kamata na zakonsku zateznu kamatu (dospjela). Nadalje, ovršni prijedlog podnesen je 2008.g., dakle, za vrijeme važenja novog ZOO-a, iz NN. 35/05, u koje vrijeme više nije bio dopušten anatocizam u odnosu na ugovore o kreditu, odnosno on je zabranjen čl. 27. st. 7 ZOO-a, doduše ne apsolutno, ali je dopušten samo u odnosu na poslovanje banaka i drugih financijskih institucija i to isključivo u odnosu na njihovo depozitno poslovanje, dakle, ne više i u bankarskim kreditnim odnosima (tako i odluka Ustavnog suda RH br. U-I/2361/2005 od 20. listopada 2009.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2786/13-2 od 30. travnja 2014.

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Kamata na kamatu

(Čl. 31. st. 2. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Tužitelj ima pravo potraživati uglavničen iznos zakonske zatezne kamate ukoliko je tuženik podmirio glavnicu.

„Pobijani dio odluke pod toč. II izreke ne predstavlja odluku o zahtjevu kojima tužitelji potražuju isplatu tražbine koja bi predstavljala kamatu na kamatu. Tim dijelom odluke sud je tužiteljima dosudio a na što u smislu čl. 31. st. 2. ZOO-a imaju pravo, zakonsku zateznu kamatu izraženu u apsolutnom novčanom iznosu, a odijeljenu od glavnog duga, koji glavni dug predstavlja dio ispunjenog zahtjeva naknade imovinske i neimovinske štete, koji je bio nesporan i koji je tuženik isplatio tužiteljima povodom njegovog pisanog zahtjeva. Tužitelji dakle potražuju uglavničeni iznos zakonske zatezne kamate za predmetno nesporno razdoblje od podnošenja zahtjeva pa do dospelosti pojedinih oblika štete, koje vrijeme je nesporno između stranaka (17. kolovoza 2007.g.) i koji iznosi se odnose na nesporno po tuženiku isplaćene iznose naknade štete sa zakašnjenjem 09. prosinca 2009., pa na to u tako apsolutno izraženom novčanom iznosu imaju i pravo, te se stoga ne može prihvatiti stajalište žalbe tuženika o postojanju u konkretnom slučaju zabranjenog anatocizma.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.471/10-2 od 13. listopada 2010.

UGOVORNA KAZNA

Naplata ugovorne kazne

(Čl. 350. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05; 41/08; 125/11)

Ugovorna kazna ne može se samostalno naplatiti ukoliko se raskine ugovor.

„Točno je da ugovorna kazna ima akcesorni karakter u odnosu na glavnu ugovornu obvezu, da za naplatu iste postoje uvjeti dok egzistira ugovor između stranaka, jer je smisao njenog utemeljenja postrožiti odgovornost za slučaj neispunjenja ugovora. U slučaju raskida ugovora naplata ugovorne kazne gubi smisao i ne može se samostalno naplatiti, te je točno da je u tom smislu i Vrhovni sud RH u Rev.2024/84 izrazio identično pravno stajalište, a ne postoje nikakvi stvarni niti materijalnopravni razlozi da bi se u takvom slučaju sudska praksa mijenjala.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.762/10-2 od 17. svibnja 2011.

NAČELO MONETARNOG NOMINALIZMA

Obračun kamata

(Čl. 394. Zakona o obveznim odnosima NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Neovisno o načinu obračuna kamata, odnosno da li se zatezne kamate obračunavaju na dinare i taj dobiveni iznos

denominira na dan uvođenja hrvatskog dinara, odnosno kada se kamate obračunavaju na hrvatski dinar te dobiveni iznos denominira na dan uvođenja kune kao platežnog sredstva ili kada se kamate izračunavaju odmah na pravilnom denominacijom utvrđeni iznos u kunama, dolazi se do istog konačnog rezultata, iz razloga što je bitna stopa kamata.

„Neosnovani su i žalbeni navodi tuženika da je knjigovodstveno financijski vještak kamatu obračunavao na kune, a bez da je izvršio denominaciju jer da je kuna uvedena kao platežno sredstvo u RH tek sa 30. svibnja 1994.g. Naime, vještakinja je izračunala dug tuženih upravo preračunavanjem jugoslavenskih dinara i hrvatskih dinara u kune sukladno načelu monetarnog nominalizma izraženom u odredbi čl. 394. ZOO-a i propisanom paritetu pojedine valute. Tako se dinar denominira u paritetu 10.000 : 1 u tzv. konvertibilni dinar, konvertibilni dinar u hrvatski dinar počevši od 23. prosinca 1991.g. u paritetu 1 : 1 kako je to i propisano Odlukom o uvođenju hrvatskog dinara kao sredstva plaćanja na teritoriju RH (NN. 71/91), a sa 30. svibnja 1994.g. hrvatski se dinar preračunava u kune prema paritetu 1.000 : 1 (NN. 37/94). Upravo je na navedeni način u konkretnom slučaju izvršena denominacija te izračun kamata kao i utvrđenje glavnog duga, nakon odbijanja nesporno izvršenih uplata. Naime, do istog se konačnog rezultata dolazi i kada se zatezne kamate obračunavaju na dinare i taj dobiveni iznos denominira na dan uvođenja hrvatskog dinara, odnosno kada se kamate obračunavaju na hrvatski dinar te dobiveni iznos denominira na dan uvođenja kune kao platežnog sredstva ili kada se kamate izračunavaju odmah na pravilnom denominacijom utvrđeni iznos u kunama, obzirom je relevantna stopa i način izračuna kamata što je vještak ispravno i učinio.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gžx. 46/11-2 od 16. veljače 2011.

DJELJIVA OBVEZA

Trošak komunalne usluge suvlasnika

(Čl. 413. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Suvlasnik je u obvezi podmiriti trošak komunalne usluge samo razmjerno svojem suvlasničkom udjelu osim ako ne postoji pravna osnova da ga se tereti za cjelokupni trošak.

„Ovaj sud ne prihvaća tužiteljevu ocjenu da se radi o ispunjenju nedjeljive obveze, jer se na strani korisnika usluge, ukoliko suvlasništvo predodređuje razmjere namirenja te usluge, radi o novčanoj obvezi koja je djeljiva (radi se o odnosu reguliranom ranijim ZOO-om, radi čega je ranijim ZOO (NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01) mjerodavna odredba čl. 413. ZOO-a). Iz sadržaja materijalnopравnih odredbi koje određuju odnos suvlasnika u odnosu na predmet suvlasništva, kao i njihov odnos prema trećima odredbama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima nije propisana solidarnost za naknadu troškova koja tereti cijelu stvar, pa u tom smislu treba primijeniti odredbu čl. 37. st. 3 ZV-a, prema kojoj se u pravnom prometu uzima da je idealni dio stvari samostalna stvar, te da sve što je određeno za stvari vrijedi i za idealne dijelove, iz čega proizlazi da bi, načelno, tuženik bio u obvezi podmiriti trošak predmetne komunalne usluge samo razmjerno ukoliko ne postoji pravna osnova da ga se tereti za cjelokupni trošak. Pri tome ovaj sud naglašava da Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN. 26/03; 82/04; 110/04; 178/04; 38/09; 79/09) propisuje u čl. 20. st. 5 da se cijena komunalne usluge plaća pružatelju usluge, a obveznik plaćanja je vlasnik nekretnine ili korisnik kad je vlasnik obvezu plaćanja ugovorom prenio na korisnika. Nadalje treba navesti da je Zakonom o otpadu propisano da se troškovi gospodarenja otpadom obračunavaju prema kriteriju količine i svojstva otpada po načelu: onečišćivač plaća (NN.151/03), da su ti kriteriji prema Zakonu o otpadu iz NN. 151/03 čl.14 bili količina, svojstvo, te m² prostora koji se koristi, da bi se u Izmjenama Zakona o otpadu NN.178/04,

čl.17 dozvolili i drugi kriteriji (za komunalni otpad) u skladu s propisima koji uređuju komunalno gospodarstvo, iz čega proizlazi da je tužitelj tuženika mogao obvezati na plaćanje komunalne usluge prema navedenim kriterijima (u cijelosti) ukoliko bi dokazao da su u konkretnom slučaju ispunjene činjenične pretpostavke da se tuženika obvezuje za naknadu troška na osnovu takvog sporazuma između suvlasnika kojim bi tuženik preuzeo tu obvezu, ili ukoliko bi u tom smislu postojao valjan sporazum između ovdje parničnih stranaka, ili eventualno tužiteljev za tuženika obvezujući akt.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž-5109/13-2 od 19. veljače 2014.

OBVEZA PLAĆANJA RTV PRISTOJBE

Obveza pravne osobe na plaćanje RTV pristojbe

(Čl. 53. st. 1. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji – NN. 25/03)

Plaćanje RTV pristojbe je zakonska obveza vlasnika radijskih i televizijskih prijamnika zbog čega se u slučaju spora zbog neplaćanja RTV pristojbe od strane pravne osobe ne radi o odnosu iz trgovačkog ugovora niti o ugovoru između trgovca i osobe javnog prava.

„Međutim, osnovano tuženik u žalbi ukazuje da je dosuđenjem zakonskih zateznih kamata po stopi određenoj uvećanjem eskontne stope HNB-a za osam postotnih poena, prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo. Naime, u konkretnom slučaju između tužitelja i tuženika ne radi o odnosu iz trgovačkog ugovora, odnosno ugovoru između trgovca i osobe javnog prava, već se radi o zakonskoj obvezi tuženika na plaćanje (RTV) pristojbe, koja obveza proizlazi iz odredbe čl. 53. st. 1. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji (NN br. 25/03), prema kojoj su vlasnici radijskih i

televizijskih prijavnika na području RH dužni HRT-u plaćati pristojbu. Dakle, pristojbeni obveznik svaki je vlasnik radio i/ili RTV prijavnika na području Republike Hrvatske, a (zakonska) obveza temelji se na činjenici prava vlasništva nad radio i/ili RTV prijavnikom. Kako je odredbom čl. 29. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (NN br. 35/05; 41/08 i 125/11; dalje: ZOO), normirano da se stopa zatezних kamata na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava određuje, za svako polugodište, uvećanjem eskontne stope HNB-a koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za osam postotnih poena, a u ostalim odnosima za pet postotnih poena, to je pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo odrediti zatezne kamate po stopi koja se dobiva uvećanjem eskontne stope HNB-a za pet postotnih poena.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž-4273/12-2 od 21. listopada 2013.

OBVEZA PLAĆANJA PRISTOJBE

Odjava prijavnika

(Čl. 36. st. 3. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji – NN. 137/10)

Ukoliko je televizijski prijavnik prodan na javnoj dražbi, tuženik time nije oslobođen od obveze plaćanja pristojbe, iz razloga što se isti može osloboditi te obveze samo odjavom prijavnika na zakonom propisan način.

„No prvostupanjski sud je pravilno ocijenio da za ishod postupka nije odlučno da li je tuženik u spornom periodu bio ili nije bio vlasnik TV prijavnika, jer prema odredbi čl. 34. stav.1. ZHRTV dužan je plaćati pristojbu, a ta obveza, u smislu čl.36.stav.3. istog Zakona traje sve dok vlasnik prijavnika prijavnik ne odjavi. Budući da je nesporno da je tuženik u predmetnom periodu bio evidentirani vlasnik TV prijavnika i obveznik

zakonske obveze plaćanja pristojbe, jer se te obveze nije oslobodio na zakonom propisani način to je prvostupanjski sud u cijelosti prihvatio tužiteljev zahtjev i naložio tuženiku traženu isplatu uz naknadu ovršnog i parničnog troška. Po ocjeni ovog suda, neovisno o činjenici da je tuženik za dio perioda (koji je prethodio predmetnom) bio po prvostupanjskom sudu oslobođen od obveze plaćanja pristojbe zbog prodaje na javnoj dražbi TV prijamnika tuženika se ne može osloboditi od podmirenja te obveze obzirom na odredbe ZHRTV-u koje propisuju način oslobođenja obveznika od plaćanja RTV pristojbe, dakle, obveznik se te obveze oslobađa odjavom televizora, koja treba biti utemeljena na zakonom predviđenim razlozima (osnova za odjavu je: propast (neupotrebljivost) televizora, njegovo pečaćenje, otuđenje i sl.). Dok se odjava ne izvrši sukladno odredbi čl.36.stav.3. ZHRTV obveza plaćanja pristojbe traje, pa je u tom smislu prvostupanjska presuda pravilno činjenično i materijalno-pravno utemeljena.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3885/13-2 od 20. kolovoza 2013.

PREDUGOVOR

Određenost predmeta i cijene predmeta predugovora

(Čl. 268. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Ukoliko u predugovoru nisu određeni a niti odredivi predmet prodaje i cijena, tada se takav predugovor ne može smatrati glavnim ugovorom.

„Ovaj sud ne prihvaća kvalifikaciju sadržaja predmetnog predugovora iz razloga što ocjenjuje da niti predmet prodaje niti cijena iz predugovora nisu određeni, a niti odredivi temeljem podataka iz predugovora. Naime, predmet prodaje je buduća stvar, stan koji je trebao biti izgrađen u zgradi

koja će se tek izgraditi. U čl. 1. Predugovora spominje se da će se zgrada izgraditi na dijelu čkbr. ___/1 i dijelu čkbr. ___/2 k.o. S., te da se zgrada i stan trebaju izgraditi prema idejnom rješenju projekta broj ___/07 (izgrađenog od ovlaštenog arhitekta). Za stan je navedeno da je veličine oko 50 m² i da će se površina definirati glavnim ugovorom, odnosno glavnim projektom i projektom etažiranja. Tumačeći naprijed reproduciranu odredbu ugovora, proizlazi da se ugovorom uopće ne određuje na kojem dijelu zemljišnoknjižnih čestica će biti locirana predmetna zgrada (koje veličine), pa se prema tome, može zaključiti da su predmetnim predugovorom tužitelji trebali steći etažnu jedinicu (stan) u zgradi na predmetnoj čestici, a da nije ugovorom određena niti površina čestice, niti neto površina (korisna) pojedinih stambenih jedinica, odnosno ukupna korisna stambena površina, iz čega ostaje potpuno nedefinirano o kojoj se veličini zemljišta i zgrade radi i u kojim suvlasničkim omjerima da bi tužitelji trebali postati suvlasnici zemljišta i zajedničkih dijelova zgrade, te koji su to dijelovi. Nadalje, nije određena niti pozicija stana u predmetnoj zgradi, niti je određeno od čega se stan treba sastojati (od kojih prostorija i koje bi veličine trebale biti prostorije), koji su kriteriji kvalitete izgradnje stana ugovoreni itd. Pozivanje na idejno rješenje nije dostatno da bi bilo izvjesno sve naprijed navedeno, odnosno da bi ugovor bio odrediv glede tog bitnog elementa – određenja predmeta prodaje; idejno rješenje ne daje niti izvjesnost da će gradnja zgrade, pa i stana, biti pravno dopuštena. Slično se odnosi i na cijenu stana: potpuno je neizvjesno koje su referente (relevantne) cijene pet prodavatelja u naselju K., čijim bi aritmetičkim prosjekom trebalo vršiti obračun cijene apartmana. U navedenim okolnostima, maksimalno pravo koje tuženici mogu crpsti iz takvog ugovora je njihovo pozivanje na obvezu sastava glavnog ugovora – u za to predviđenom roku u smislu primjene čl. 269. st. 5. ZOO-a u kojem smislu je pravilno takvo stajalište prvostupanjskog suda.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.5151/11-2 od 14. veljače 2012.

SOLIDARNOST JAMACA

Odgovornost jamca-platca

(Čl. 1004 st. 3 Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Jamca – platca ne oslobađa od njegove solidarne obveze ispunjenja tražbine tužitelja činjenica što mu se već plijeni mirovina i isplaćuje tužitelju na temelju njegovog pristanka na zapljenu mirovine, odnosno isto nije procesna zapreka da isti bude utužen temeljem istog ugovora o kreditu.

„Točna je žalbena tvrdnja četvrtotužene da se njoj nesporno od unatrag deset godina, točnije od 22. ožujka 2002.g. plijeni njezina mirovina i isplaćuje tužitelju radi ispunjenja obveze kredita prvotuženika. Dakle, četvrtotuženoj se plijeni mirovina temeljem njezinog pristanka na zapljenu mirovine, odnosno postoji njezin pristanak na ispunjenje tražbine tužitelja („administrativna zabrana“), što se izvjesno temelji na odredbi čl.178. st.1 Ovršnog zakona sa učinkom propisnim st.2 istog propisa. Međutim, postojanje „administrativna zabrane“ na mirovini četvrtotužene, iako prema pravilnom isticanju žalbe ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi ukoliko je izjava o pristajanju javnobilježnički ovjerovljena (ovjerovljen potpis), istu ne oslobađa od njezine solidarne obveze ispunjenja tražbine tužitelja odnosno, po ocjeni ovoga suda, nema nedostatka pravnog interesa na strani tužitelja, a time niti nedostatka prava na podnošenje zahtjeva tužbe i protiv četvrtotužene. Pri tome je osiguranje kredita vezano na jamce regulirano posebno još i čl. 10. Ugovora (zalog). U smislu odredbe čl. 1004 st. 3 Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01; dalje ZOO/91) obvezivanjem četvrtotužene kao solidarnog jamca zasnovana je njezina obveza prema tužitelju kao vjerovniku, a koje je jednaka obvezi prvotuženika kao korisnika kredita, jer takav jamac (jamac – platac) odgovara vjerovniku kao glavni dužnik za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje bilo od glavnog

dužnika bilo od jamca ili od obojice u isto vrijeme (solidarno jamstvo). Radi toga je nesumnjivo da na strani tužitelja postoji pravni interes za podnošenje tužbe i protiv četvrtotužene.“

Županijski sud u Varaždinu, broj Gžx.200/11 od 06. lipnja 2012.

RASKID UGOVORA

Pravovaljanost raskida ugovora

(Čl. 2. st. 1. Zakona o zaštiti potrošača - NN. 127/07, 125/07, 79/09 i 89/09)

Smatra se da je pravovaljano raskinut ugovor kojim se uređuju prava i odnosi iz pretplatničkih odnosa između operatera i pretplatnika tih usluga, ukoliko je tuženik zbog neposredno nastalih i neotklonjivih smetnji u korištenju tužiteljevih usluga, pismeno na formularu tužitelja raskinuo ugovor.

„Neosnovano tužitelj nastoji isključiti u konkretnom odnosu mehanizme pravne zaštite koji tuženiku pripadaju prema Zakonu o zaštiti potrošača, jer je odredba čl. 2. st. 1. Zakona o zaštiti potrošača (NN. 127/07, 125/07, 79/09 i 89/09) određuje da primjena odredba tog zakona ne utječe na prava koje potrošači imaju na temelju drugih zakona, dok odredba čl. 41. st. 3. Zakona o elektronskim instalacijama (NN. 73/08) određuje da ugovori (kojima se uređuju prava i odnosi iz pretplatničkih odnosa između operatera i pretplatnika tih usluga) moraju sadržavati odredbe koje su utvrđene posebnim zakonom kojima je uređena zaštita potrošača, te drugim posebnim propisima. Dakle, i po ocjeni ovoga suda, provedeni postupak pred prvostupanjskim sudom (i temeljem njega pravilno je obrazložena prvostupanjska presuda) daje osnova za zaključak da je tuženik, u konkretnim činjeničnim i materijalnopравnim okolnostima,

zbog odmah nastalih i neotklonjivih smetnji u korištenju tužiteljevih telekomunikacijskih usluga imao razlog i da je pisanim putem, na tužiteljevom formularu raskinuo predmetni ugovor na što je ovlašten temeljem, po prvostupanjskom sudu primijenjenih odredbi Zakona o obveznim odnosima, tako i u smislu primijenjenih odredbi Zakona o zaštiti potrošača, a što je u skladu i s odredbama čl. 50. st.. 4. Zakona o elektronskim komunikacijama.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 GŽ.339/12-2 od 18. travnja 2012.

UGOVOR O PRUŽANJU JAVNE USLUGE POTROŠAČU

Ugovor o zasnivanju pretplatničkog odnosa

(Čl. 124. Zakona o obveznim odnosima NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01;

Čl. 22. Zakona o zaštiti potrošača – NN. 96/03)

U slučaju raskida ugovora o zasnivanju pretplatničkog odnosa od strane potrošača ili zbog krivnje potrošača unutar obveznog trajanja pretplatničkog odnosa, trgovac nema pravo na naplatu svih preostalih mjesečnih naknada na koje se obvezao obveznim trajanjem pretplatničkog odnosa ukoliko isti nije istovremeno obvezan pružiti nikakvu protučinidbu u vidu usluge radi koje je takav ugovor sklopljen.

„Valja ukazati da je predmetni ugovor o zasnivanju pretplatničkog odnosa sklopljen između tužitelja kao trgovca i tuženice kao fizičke osobe koji predstavlja ugovor o pružanju javne usluge potrošaču u smislu čl.22. Zakona o zaštiti potrošača (NN. 96/03 – dalje ZP) koji je važio u vrijeme nastanka predmetnog ugovornog odnosa između stranaka. Odredbama tog

Zakona reguliran je pojam nepoštenih odredbi u potrošačkim ugovorima pa tako je u čl. 81. st.1. propisano da se ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Smatra se da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, a poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranoga standardnog ugovora trgovca (st.2.). U odredbi čl.82. ZP-a primjerice su navedene odredbe koje bi se mogle smatrati nepoštenima, pa se tako, između ostalih i ugovorna odredba kojom se obvezuje potrošača na ispunjenje njegovih ugovornih obveza čak i u slučaju kad trgovac nije ispunio svoje ugovorne obveze, smatra nepoštenom. Zakonom o telekomunikacijama („Narodne novine“ broj:122/03, 158/03, 177/03, 60/04 i 70/05) također je uređena zaštita prava korisnika pa u svom čl.43. st.3. propisuje da pisani ugovor s pretplatnikom o pružanju javnih telekomunikacijskih usluga mora sadržavati i odredbe utvrđene posebnim zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača. Predmetni ugovor o zasnivanju pretplatničkog odnosa, sklopljen je prema unaprijed sadržaju formuliranom od strane tužitelja kao trgovca o kojima tuženica kao druga ugovorna strana i potrošač, nije mogla pregovarati već je iste, ukoliko je željela koristiti usluge predviđene tih ugovorom, morala prihvatiti u već određenom obliku uključujući i odredbe Općih uvjeta poslovanja tužitelja kao sastavni dio ugovora kojima je tužitelj kao jača strana, iskorištavajući svoj superiorni položaj u odnosu na tuženicu, ugovorio za sebe iznimno povoljne odredbe, pa tako u toč. 22. Općih uvjeta i obvezu tuženice da za slučaj ili jednostranog raskida ili raskida od strane tužitelja krivnjom tuženice unutar obveznog trajanja pretplatničkog odnosa, jednokratno plati puni iznos svih preostalih mjesečnih naknada za pristup X-mobile mreži do ukupnog broja mjesečnih naknada na koje se obvezala obveznim trajanjem pretplatničkog odnosa, dok tužitelj istovremeno nije obvezan pružiti nikakvu protučinidbu u vidu usluge radi koje je ugovor i sklopljen, a u čemu se, po ocjeni ovog suda, ogleda neravnopravnost u pravima i obvezama ugovornih strana i to na štetu tuženice kao potrošača. Sve navedeno daje osnovu za zaključak o nepoštenosti odredbe toč.22. Općih uvjeta poslovanja tužitelja, a posljedica

nepoštenosti ugovorne odredbe, sukladno odredbi čl. 87. st.1. ZPP-a je njezina ništavost.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-5174/12-2 od 02. rujna 2013.

RASKID UGOVORA

Prijevremeni jednostrani raskid ugovora

(Čl. 132. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Prilikom utvrđivanja naknade zbog prijevremenog jednostranog raskida ugovora od strane pretplatnika potrebno je utvrditi da li utuženi iznos predstavlja adekvatnu kompenzaciju za eventualno nastalu štetu tužitelju zbog pogodnosti koje je pretplatnik stekao sklapanjem ugovora u vidu povoljnijih cijena mobitela ili na drugi način.

„U konkretnom su slučaju Ugovori sklopljeni prema unaprijed formuliranom sadržaju od strane trgovca – tužitelja o kojima tužiteljica kao potrošač nije mogla pregovarati već iste, ako je željela koristiti usluge koji se njima predviđaju, prihvatiti u već određenom obliku. Na taj način se očitovala jača pozicija tužitelja, te je isti, iskorištavajući svoj superioran položaj u odnosu na tuženicu, ugovorio u svoju korist iznimno povoljne odredbe prema kojima bi tuženica bila dužna platiti sve daljnje iznose F. do ukupnog broja mjesečnih iznosa F. na kojeg se tuženica obvezala, kao i naknadu radi prijevremenih raskida Ugovora (čl.11. Specifikacije T. 3GB – nastavno: Specifikacija - koja predstavlja sastavni dio Ugovora), dok tužitelj istovremeno nije obvezan pružiti nikakvu protučinidbu u vidu usluge radi koje su Ugovori sklopljeni, a što predstavlja očiglednu neravnopravnost u pravima i obvezama ugovornih strana i to na štetu tuženice kao potrošača,

a na definiranje koje obveze tuženica kao slabija ugovorna strana nije mogla utjecati. Sve navedeno daje osnovu za zaključak o nepoštenosti istaknutih odredbi čl.11. Specifikacije, a što sukladno odredbi čl.87. ZP-a za sobom povlači ništavost nepoštene ugovorne odredbe (koja, međutim, ne povlači ništavost i samog ugovora ako on može opstati bez ništave odredbe), a što prvostupanjski sud nije uzeo u obzir. U nastavku postupka prvostupanjski sud će izvesti dokaze koje parnične stranke predlože na okolnost eventualno nastale štete tužitelju, tj. radi utvrđivanja predstavlja li zahtijevani iznos adekvatnu kompenzaciju za eventualno nastalu štetu tužitelju uslijed pogodnosti koje je tuženica stekla sklapanjem predmetnih Ugovora u vidu povoljnijih cijena mobitela ili na drugi način, nakon čega će, ocijeniti te i već izvedene dokaze te ponovno donijeti odluku o (ne)osnovanosti tužbenog zahtjeva uz pravilnu primjenu materijalnog prava.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 5087/12-2 od 21. kolovoza 2013.

ZASTARA

Saznanje o postojanju štete

(Čl. 230. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Saznanje o postojanju štete podrazumijeva saznanje oštećenika o obujmu štete odnosno o elementima visine štete.

„Tuženik u žalbi tvrdi da je tužitelj istog dana kada se zbio štetni događaj, dakle 27. prosinca 2007.g., prijavio štetu i da je tada imao sve podatke koji su mu bili potrebni za poduzimanje odgovarajućih radnji s ciljem ostvarivanja štete, i to kako o osobi navodnog počinitelja, tako i o nastalim oštećenjima. Iako je prihvatljivo žalbeno stajalište, koje tuženik

podupire odgovarajućom sudskom praksom, da u odnosu na početak tijeka zastarnog roka nije odlučno kada je procijenjena šteta, već da je odlučno kada oštećenik sazna za oštećenje vozila i osobu štetnika, prema ocjeni ovog suda pod saznanjem oštećenika za štetu valja razumjeti ne samo saznanje o postojanju štete, već i saznanje o obujmu štete, odnosno o elementima njezine visine, a to je saznanje, u konkretnom slučaju, tužitelj mogao steći tek nakon izvršenog izvida štete po tuženiku, dakle nakon 10. siječnja 2008.g., s obzirom da se u tom izvidu navodi popis oštećenja osobnog vozila tužitelja (dijelovi za zamjenu i za popravak), te opis vrste radova, broj potrebnih radnih sati, kao i predviđena satnica. Na taj je način, tek u tom trenutku tužitelj imao saznanja o šteti (o njenom obujmu, odnosno o elementima njezine visine), pa kako je tužitelj podnio tužbu prvostupanjskom sudu dana 10. siječnja 2011.g., to od dana saznanja za štetu (10. siječnja 2008.g.), nije protekao (subjektivni) zastarni rok od tri godine.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-5313/11-2 od 26. rujna 2013.

ZASTARA

Početak zastarnog roka

(Čl. 379. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Za početak zastarnog roka prema odredbi čl. 379. st. 1. Zakona o obveznim odnosima mjerodavno je vrijeme pravomoćnosti sudske odluke.

„Upravo je vrijeme pravomoćnosti sudske odluke mjerodavno za početak zastarnog roka prema odredbi čl. 379. st. 1 Zakona o obveznim odnosima (NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01 –

dalje ZOO), koji zakon se primjenjuje na predmetni odnos koji je nastao u režimu tog zakona, prema sadržaju odredbe čl. 1163. st. 1 ZOO-a i NN. 35/05; 41/08. Dakle, od pravomoćnosti ovršne isprave do podnošenja novog ovršnog prijedloga, koji je podnesen prvostupanjskom sudu 21. siječnja 2013.g. nije protekao navedeni (deset godina) zastarni rok za zastaru potraživanja utvrđenog predmetnom ovršnom ispravom, pravomoćnim sudskim rješenjem o ovrsi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3260/13-2 od 11. srpnja 2013.

ZASTARA   REGRESNE   TRAŽBINE   PREMA NEOSIGURANOM VLASNIKU MOTORNOG VOZILA

Rok zastare

(Čl. 225. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Regresna tražbina prema neosiguranom vlasniku motornog vozila zastarijeva u općem zastarnom roku od 5 godina.

„Naime, pravilan je zaključak suda prvog stupnja da regresna tražbina prema neosiguranom vlasniku motornog vozila zastarijeva u općem zastarnom roku od 5 godina, sukladno odredbi čl. 371. ZOO/91 kao i odredbi čl. 225. ZOO/05 (istovjetno je i stajalište prihvaćeno na sjednici Građanskog odjela VS od 25. veljače 1985. godine, PSP-26/85), time da zastarijevanje počinje teći od prvog dana od kojeg je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze, tj. nakon isplate svakog pojedinog iznosa. Komparacijom datuma plaćanja pojedinih računa i vremena podnošenja prijedloga za ovrhu na temelju kojeg je doneseno rješenje o ovrsi broj Ovr-__10-2 od 08. lipnja 2010. godine vidljivo je da niti jedna tražbina tužitelja nije zastarjela, budući da je najstariji račun plaćen dana 25.

listopada 2005. godine, dok je prijedlog za ovrhu podnesen dana 28. svibnja 2010. godine.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.4139/11-2 od 18. lipnja 2013.

ZASTARA

Imovinsko-pravni zahtjev

(Čl. 377. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Ukoliko je tuženik pravomoćnom presudom osuđen za kazneno djelo, tada se zastara potraživanja oštećenika računa od počinjenja kaznenog djela do podnošenja tužbe, time da se uzima u obzir apsolutna zastara kaznenog progona.

„Ujedno je prvostupanjski sud odbio prigovor zastare potraživanja, pozivom na odredbu čl. 377. st. 1. ZOO-a, kod čega utvrđuje da od počinjenja kaznenog djela do podnošenja tužbe (26. veljače 2004.g.), nije protekao rok od 10 godina. Za kazneno djelo iz čl. 224. st. 4. KZ-a, zapriječena je kazna zatvora od 6 mjeseci do 5 godina, pa apsolutna zastara kaznenog progona za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora do 5 godina, sukladno odredbi čl. 19. KZ-a, iznosi 10 godina od počinjenja kaznenog djela. Kako su trećetuženik J. T. i ranije tuženica J. J. Š., osuđeni za radnje koje su počinili u razdoblju od 1996.g. do travnja 1999.g., to od počinjenja kaznenog djela do podnošenja tužbe dana 26. veljače 2004.g., nije protekao zastarni rok od 10 godina. Nadalje, u odnosu na istaknuti prigovor zastare, prvostupanjski sud primjenjuje i odredbu čl. 390. ZOO-a, prema kojoj se zastarijevanje prekida podizanjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom radi utvrđivanja osiguranja ili

ostvarivanja potraživanja. Kako je tužitelj svoju tražbinu prema tuženicima zahtijevao u kaznenom postupku, te je s postavljenim imovinskopравnim zahtjevom upućen na parnicu i kako je kaznena presuda postala pravomoćna 02. prosinca 2003.g., a tužitelj je tužbu podnio 26. veljače 2004.g., to nije niti protekao rok od 3 mjeseca od pravomoćnosti kaznene presude do podnošenja tužbe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž-2408/13-4 od 12. prosinca 2013.

ZASTARA

Namirenje zastarjele tražbine

(Čl. 368. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Bez obzira što je dug zastario tužitelj ima pravo tražiti namirenje tražbine iz hipotekom opterećenih nekretnina ali samo za glavni iznos iz razloga što se zastarjela potraživanja kamata i drugih povremenih davanja ne mogu namiriti iz hipotekom opterećenih stvari.

„Prvostupanjski sud je ocijenio djelomičnim osnovanim prigovor tuženika u pogledu zastare potraživanja tužitelja, obzirom na činjenicu da je tuženicima ugovor o kreditu odobren na rok od 10 godina i s rokom počeka od 3 godine, kojeg su tuženici trebali otplaćivati u godišnjim anuitetima od 27.253,41 kn, time da je prvi anuitet dospio na naplatu 1. srpnja 2002.g. a posljednji 1. srpnja 2011. g., pa kako tuženici, nesporno, nisu platili niti jedan anuitet, a najstarije potraživanje je dospjelo na naplatu 1. srpnja 2002.g. a posljednji 1. srpnja 2011.g., u smislu odredbe čl. 373. ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima došlo je do zastare samog prava tužitelja zahtijevati ispunjenje. Međutim, kako je pravo

tužitelja osigurano hipotekom, tužitelj je unatoč zastari u smislu odredbe čl. 368. st. 1. ZOO ovlašten tražiti namirenje svoje tražbine iz hipotekom opterećenih nekretnina i to samo za glavni iznos od 180.000,00 kn budući da se prema odredbi st. 2. iste odredbe zastarjela potraživanja kamata i drugih povremenih davanja ne mogu namiriti niti iz opterećene stvari."

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.974/10-2 od 27. rujna 2010.

ZASTARA

Prekid zastare

(Čl. 241. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Podnošenjem imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku prekida se zastara.

„Naime, podnošenjem imovinskopravnog zahtjeva došlo je do prekida zastare sukladno odredbi čl.241. ZOO-a budući da je tom odredbom određeno da se zastara prekida podnošenjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom radi utvrđenja, osiguranja ili ostvarenja tražbine. O imovinsko pravnom zahtjevu tužitelja u kaznenom postupku odlučeno je na način da je tužitelj radi ostvarenja istog upućen na građansku parnicu, pa je stoga za pitanje nastupa zastare odlučna odredba čl.243. st.1. ZOO-a koja propisuje:„Ako je tužba protiv dužnika odbačena zbog nenadležnosti suda ili kojeg drugog uzroka koji se ne tiče biti stvari, pa vjerovnik ponovno podnese tužbu u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke o odbacivanju tužbe, smatra se da je zastara prekinuta prvom tužbom.“, a prema stavku drugom isto vrijedi i za pozivanje na zaštitu i za isticanje prijetoja tražbine u sporu, te u slučaju kad je sud ili drugo tijelo uputilo

dužnika da svoju prijavljenu tražbinu ostvaruje u parničnom postupku. Protivno stajalištu prvostupanjskog suda, vođenje kaznenog postupka protiv tuženika koji je završio obustavom kaznenog postupka, a tužitelj upućen sa imovinskopravnim zahtjevom na parnicu, zastarni rok nije počeo teći iznova u smislu odredbe čl.245. st.1. ZOO-a, već je tužitelj, da bi se ostvarili učinci prekida zastare nastali podnošenjem imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku, morao podnijeti tužbu protiv tuženika u roku tri mjeseca od dana dostave odluke kojom je upućen na parnicu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž-4120/13-2 od 22. siječnja 2014.

PREKID ZASTARE

Radnje vjerovnika koje se ne smatraju prekidom zastare potraživanja

(Čl. 371. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Osnova prekida zastare potraživanja ne može biti prijava potraživanja u ostavinskom postupku, plaćanje dijela duga temeljem ugovora o kreditu odnosno pravomoćne presude ukoliko dužnik nije odredio da priznaje cjelokupno dugovanje niti osnovu i visinu dugovanja niti ovršni postupci koji su obustavljeni zbog procesnih propusta vjerovnika i njegove procesne dispozicije.

„Prije svega treba navesti da prijava tužiteljičinog potraživanja prema predniku tuženice u ostavinskom postupku iza pok. sina tuženice, ne predstavlja postupak radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja potraživanja, jer takav postupak nije usmjeren na ostvarenje naplate, niti se u rješenju javnog bilježnika konkretizira visina duga, pa ne može biti osnova prekida zastare potraživanja. Isto tako, plaćanje dijela duga temeljem ugovora o kreditu, odnosno pravomoćne presude temeljem koje

proizlazi dugovanje korisnika kredita, ne znači konkludentno priznanje duga u smislu odredbe čl. 387.st.2. ZOO-a, a takvo materijalnopravno stajalište zauzeo je i Vrhovni sud RH u Revt.68/03-2 od 29. svibnja 2003.g., u kojoj presudi navodi da je za ostvarenje prekida tijekom zastarnog roka, koji može biti prekinut konkludentnom radnjom, potrebno priznanje kako osnova, tako i visine te tražbine i namirenje dijela duga ne znači priznanje drugog dijela duga, te duga koji nije plaćen (identično pravno stajalište zauzeto je i u presudi Vrhovnog suda RH br. Rev.794/08-2, prema kojem općenita izjava o postojanju duga, bez navođenja pravnog posla iz kojeg potječe i bez određivanja iznosa duga, ne može predstavljati priznanje duga, kada dug postoji po više ugovora). Treba navesti da se tužiteljica poziva na 10-godišnji zastarni rok za zastaru potraživanja iz čl. 379. ZOO-a, i na prekid tog roka temeljem vođenja ovršnih i ostavinskog postupka – iako vodi parnični postupak radi naplate potraživanja temeljem – vjerodostojne isprave - ovjerenog izvotka iz poslovnih knjiga. Prema ispravi na kojoj je utuženje utemeljeno veći dio potraživanja odnosi se na obračun zakonske zatezne kamate (14.819,58 kn), dok se na glavnicu odnosi 7.202,10 kn. Uz takvu argumentaciju zastarnog roka i razloga za prekid, tužba tužiteljice bila bi nedopuštena zbog presuđene stvari (zbog procesnopravnog načela ne bis in idem), na što sud pazi po službenoj dužnosti u smislu odredbe čl. 333. st. 2. ZPP-a. Međutim, kontradiktorno u odnosu na takvu argumentaciju, kojom se želi polučiti uspjeh u ovom sporu, tužiteljica postupak prisilne naplate pokreće – temeljem vjerodostojne isprave. Obračun kamata, a i drugi sastojci tužiteljčina terećenja tuženice prema vjerodostojnoj ispravi, koje predstavljaju njen jednostrani akt (radnju), trebao bi se temeljiti na sudskoj presudi (ovršnom naslovu), a u ovom postupku ispituju se kako posljedice neuspjele prisilne naplate, tako i osnovanost ponovnog utuženja. U navedenom smislu, ukoliko se izvadak iz poslovnih knjiga temelji na sadržaju pravnog posla (ugovora o kreditu) nema dvojbe da je istekao zastarni rok za traženje njegove prisilne naplate (opći zastarni rok iz čl. 371. ZOO-a). Isto tako, ukoliko se radi o potraživanju utvrđenom sudskom presudom (i u kojem slučaju se ne bi mogao voditi novi parnični postupak u vezi istog potraživanja iz naprijed navedenih razloga), takav rok za prisilnu naplatu iz čl. 379. st.1. ZOO-a je istekao, jer je presuda, kojom je utvrđeno tužiteljčino potraživanje, postala pravomoćna, kako je to pravilno utvrdio prvostupanjski sud 1995.g., a ovaj

postupak pokrenut je 16. svibnja 2011.g. Obzirom na naprijed navedenu, nejasnu činjeničnu i materijalnopравnu osnovu utuženja (pokretanja ovrhe, kojom je iniciran ovaj postupak) jasno je i da prednik tuženice, odnosno tuženica, djelomičnim namirenjem dugovanja, kako proizlazi iz sudske presude, a kojima nije odredila da priznaje cjelokupno dugovanje za koje ju u ovom postupku tereti tužiteljica, nije mogla (nisu mogli; odnosi se i na prednika), niti je (niti su) priznala (priznali) osnovu i visinu predmetnog dugovanja. Ovršni postupci koji su u međuvremenu obustavljeni, obustavljeni su zbog procesnih propusta tužiteljice (ovrhovoditeljice) i njene procesne dispozicije i takvi postupci ne mogu biti osnova za primjenu instituta prekida zastare potraživanja (tako i VS RH u Rev.180/05-2 od 15. ožujka 2005.g.) utvrđenog sudskom presudom (ugovorom o kreditu)."

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.476/12-2 od 29. svibnja 2012.

UGOVOR O KUPOPRODAJI

Otuđenje nekretnina u tuđem vlasništvu

(Čl. 155. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Ukoliko tuženica zaključi ugovor o kupoprodaji nekretnina koje su u suvlasništvu drugih osoba te otuđi iste, takva radnja ne predstavlja stjecanje bez osnove već protupravnu štetnu radnju tuženice.

„Obzirom na sve nesporne činjenice sud utvrđuje da u vrijeme zaključenja predmetnog kupoprodajnog ugovora između tužene i V.d.d., tužena nije bila vlasnica cijelih prodanih nekretnina, jer je osim nje u 1/2 dijela bio upisan pravni prednik tužiteljica pa je prema tome raspolagala i dijelom nekretnina na kojima nije stekla vlasništvo u smislu čl. 119. st. 1.

ZV-a čime je i stekla nepripadnu imovinsku korist (kupoprodajna cijena za prodane nekretnine navedena je u Kupoprodajnom ugovoru od 21. veljače 2003.g. naznačena je iznosom od 149.448,00 kn) koju je sukladno odredbi čl. 210. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima (NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) mjerodavnog u vrijeme nastanka obvezno pravnog odnosa dužna vratiti tužiteljicama kao zakonskim nasljednicama S.L.. Naime tužena je stekla kako sud navodi nepripadnu imovinsku korist raspoložuci nekretninama u suvlasništvu tužiteljica koje su one kao i tužena stekle sukladno čl. 128. st. 1. ZV-a u času otvaranja nasljedstva njihovih pravnih prednika, tužena im je prouzročila materijalnu štetu i to umanjnjem njihove imovine sukladno čl. 155. ZOO-a. Zaključenje kupoprodajnog ugovora za nekretnine u suvlasništvu tuženih i otuđenje istih jeste protupravna štetna radnja kojom je tužiteljicama nastala šteta i to barem u iznosu od 1/2 postignute kupoprodajne cijene, to tužiteljice ovu štetu i potražuju.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1545/11-2 od 25. svibnja 2011.

ODGOVORNOST ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE

Skriveni nedostatak na automobilu

(Čl. 410. Zakona o obveznom odnosu – NN. 35/05 i 41/08)

Radi se o skrivenim nedostacima na automobilu ukoliko su se isti utvrdili redovitim korištenjem istoga.

„Kako kod potrošačkih ugovora o kakvom se ugovoru i radi i u konkretnom slučaju kupac nije obvezan pregledati stvar, a niti se kod tehničke stvari kakav je automobil skriveni nedostaci mogu utvrditi na drugi način osim redovitom eksploatacijom, korištenjem te stvari na uobičajeni način, to se u konkretnom slučaju radi o skrivenim nedostacima koji su se

pojavljivali u tijeku redovne eksploatacije vozila, po tužiteljici promptno prijavljivali, a po tuženiku i drugim ovlaštenim serviserima na koje je bila upućena otklanjali, ali ne i otklonili odnosno i nakon što su se otklonili ponovno su se pojavili i u konačnici postoje i u trenutku pregleda i učinjenih probnih vožnji po prometno tehničkom vještaku u ovom postupku. Tijekom ovog postupka tuženik nije prigovarao niti je na bilo koji način isticao, a isto ne čini niti u žalbi da bi do nesporno utvrđenih materijalnih nedostataka na automobilu došlo mehaničkim oštećenjem ili nepravilnim rukovanjem vozila po tužiteljici tijekom eksploatacije a na isto ukazuje i okolnost da su prijavljeni nedostaci o trošku proizvođača i otklanjani (ne i otklonjeni). Isto tako nije bilo sporno da je tužiteljica svaki uočeni nedostatak odmah prijavljivala, pa kako se prava kupca koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o postojanju nedostatka gase nakon isteka dvije godine računajući od dana odašiljanja obavijesti prodavatelju (čl.422. st.1 ZOO-a) to s obzirom je ova tužba podnijeta 31. prosinca 2008.g., a tužiteljica je obavještavala prodavatelja o nedostacima sve do dva mjeseca prije utuženja a posljednji popravak po ovlaštenom serviseru bio 29. listopada 2008.g., što je vidljivo iz nalaza i mišljenja prometno tehničkog vještaka, te i nije sporno, to je prvostupanjski sud valjano primijenio materijalno pravo kada je zahtjev tužiteljice razriješio primjenom odredaba koje reguliraju odgovornost prodavatelja po osnovi materijalnih nedostataka primljene stvari. Prodavalac ili drugi ovlašteni koncesionari su prihvaćali tužiteljicine reklamacije koje su uslijedile već nakon nekoliko dana po preuzimanju vozila pa sve do neposredno prije utuženja, koja činjenica već sama po sebi znači priznanje da isporučeni automobil ima nedostataka pa žalbeni razlog iz kojeg bi se moglo zaključiti da tuženik ukazuje i na promašeni rok u kojem kupac ima određena prava zbog materijalnih nedostataka primljene stvari je posve neutemeljen (tako npr. VSRH broj Rev-965/07-2 od 08. siječnja 2008.g.). Osim toga pravila o odgovornosti prodavatelja i proizvođača temeljem jamstva (garancije) za ispravnost prodane stvari ne isključuju primjenu pravila o odgovornosti prodavatelja za nedostatke stvari sukladno čl.423. st.2 ZOO-a.,

Županijski sud u Varaždinu, Gž-3724/11-2 od 19. veljače 2013.

ODGOVORNOST PRODAVATELJA ZA NAKNADU ŠTETE

Krajnja nepažnja prodavatelja

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN.91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09)

Tuženik je postupao s krajnjom nepažnjom ako je neodređeno pokazao nekretnine na kojima je tuženiku prodao drvenu masu.

„Naime, tužiteljica u ovom postupku kao vlasnica nekretnine potražuje naknadu pričinjene štete prouzročenu neovlaštenom sječom drvene mase za koju tvrdi da je odgovoran tuženik, dok se u postupku radi smetanja posjeda sukladno čl. 441. ZPP-a i čl. 22. st. 2. ZV-a utvrđuje samo posljednji mirni posjed i čin smetanja te je u takovim postupcima isključeno raspravljanje o pravu na posjed, pravnoj osnovi, savjesnosti, nesavjesnosti posjeda kao i o zahtjevima za naknadu štete, a što znači da su u ovim parnicama za odlučivanje o tužbenom zahtjevu relevantne i odlučne potpuno druge činjenice. Kako sam tuženik u svom iskazu tijekom prvostupanjskog postupka navodi da je upravo on prodao šumu M.Z., što znači da je imenovani rušenje vršio po ovlasti tuženoga te je upravo tuženome isplatio cijenu za kupljenu drvenu masu, okolnost da tuženik nije vlasnik nekretnine na kojoj je kupca ovlastio za rušenje drvene mase doista nije relevantna za utvrđenje pasivne legitimacije tuženika, a uostalom tužiteljica potražuje naknadu pričinjene štete na nekretnini u svojem vlasništvu, a ne na nekretnini treće osobe (sina tuženika). Ugovor koji je zaključen između tuženika i M.Z. nikako ne može obvezivati tužiteljicu jer ista nije stranka tog ugovora, a pravni posao kakav je i predmetni ugovor obvezuje samo stranke koje su ga zaključile. Obzirom na odredbe tog ugovora tuženik bi eventualno mogao imati regresni zahtjev prema kupcu M.Z. ukoliko je ovaj postupio protivno odredbama rečenog ugovora, ali tužiteljica nema nikakva ovlaštenja da temeljem istog ugovora od Z.M. potražuje naknadu štete koja joj je nastala krivnjom tuženika. Pravilno sud

prvog stupnja utvrđuje da je neodređeno pokazivanje tuženika kupcu M.Z. nekretnine na kojoj mu je prodao drvenu masu postupanje s krajnjom nepažnjom.,,

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 2563/11-2 od 22. rujna 2011.

KAPARA

Prodaja buduće stvari

(Čl. 303. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Ukoliko se radi o prodaji buduće stvari, koja nije određena predugovorom, isplata određenog iznosa novca temeljem takvog predugovora ne smatra se kaparom.

„U konkretnom slučaju, posebno imajući na umu da se radilo o prodaji buduće stvari, ne može se isplata predmetnog novčanog iznosa temeljem predugovora smatrati kaparom iz više razloga. Osnovni argumenti, da se ne radi o kapari, su da je namjena razlike iznosa, koji s naslova prodaje nekretnine tužitelja ostaje nakon podmirenja kreditne obveze tužitelja prema Z. banci, određena pisanim i izvršenim ugovorom o prodaji od 07. svibnja 2007.g., kojim se namjena, još uvijek neutvrđene neutrošene razlike preostale prodajne cijene, označava kao predujam za apartman od 45 do 50 m² – o čemu će se sklopiti poseban ugovor. Dakle, namjena tog iznosa nije da on predstavlja kaparu, niti se ona može dati bez ikakvih podataka koji se odnose na individualizaciju buduće stvari, tj. temeljnih podataka za buduću nekretninu (a osnovni podaci za nekretninu su, prema čl. 9. st. 1. ZV-a, zemljišna čestice odnosno zemljišnoknjižni uložak, za etažnu jedinicu i određenje suvlasničkih prava u zgradi u smislu

čl. 66. st. 1. ZV-a). U tom ugovornom članku (čl. 2. navedenog ugovora) ne navodi se da li se predviđa prodaja gotovog apartmana ili onog koji će se graditi, u kojoj zgradi je taj apartman ili će biti, kakva suvlasnička prava na nekretnini temeljem takve kupnje za kupca slijede itd. Nema nikakve dvojbe da pri kupnji buduće stvari (nekretnine – stambene jedinice) zahtjev forme i sadržaj ugovora ima poseban značaj, pa, po ocjeni ovoga suda, da bi se moglo prihvatiti da je takva stvar u takvu svrhu individualizirana u dovoljnoj mjeri (odrediva), nužno je da prethodno budu razriješene pravne i administrativne pretpostavke da prodavatelj (investitor; graditelj) može pristupiti gradnji i na pouzdan način odrediti koju stvar prodaje (da je izvjesno da su ostvarene pretpostavke koje mu omogućuju da izgradi stambenu jedinicu točno određenih karakteristika, u vezi koje se sklapa kupoprodajni ugovor). Dakle, u navedenom smislu bilo bi nužno da se uopće, na ozbiljan način, može pristupiti prodaji buduće stvari, da se prodavatelj legitimira kao vlasnik zemljišta i ovlaštenu graditelj u građevinskoj dokumentaciji precizno individualizirane stambene jedinice, u stambenoj zgradi konkretne veličine stambenog prostora (podatak nužan radi utvrđenja veličine suvlasničkog udjela kupca u odnosu na cjelokupnu nekretninu), što je u konkretnom slučaju izostalo. Posebno treba ukazati na činjenicu da se predmetnim predugovorom kupcu nameće obveza sudjelovanja u kupnji dijela zemljišta – potrebnog za put, dakle, za formiranje građevinske parcele, odnosno za ostvarenje jedne od bitnih pretpostavki da bi se uopće ishodila građevinska dokumentacija, pri čemu nije definirano na koji način bi sudjelovanje tužitelja u kupnji takve parcele utjecalo na status njihovih prava na cjelokupnoj nekretnini.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 GŽ.5151/11-2 od 14. veljače 2012.

KAPARA

Ugovor o kapari

(Čl. 79. Zakona o obveznim odnosima – NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Budući da je ugovor o kapari akcesoran (sporedan) realan ugovor, to isti ne može egzistirati samostalno kada ugovor o prodaji ne postoji.

„Dakle, ugovorom o posredovanju obvezuje se posrednik da nastoji naći i dovesti u vezu s nalogodavcem osobu koja bi s njim pregovarala o sklapanju određenog ugovora, a nalogodavac se obvezuje isplatiti mu određenu naknadu ako taj ugovor bude sklopljen. Naprijed navedene isprave, ni uz pretpostavku njihove eventualne vjerodostojnosti, po ocjeni ovoga suda, nisu dostatne da bi se predmetna isplata mogla smatrati kaparom u smislu odredbe čl. 79. ZOO-a. Tom odredbom je propisano da ako je trenutkom zaključenja ugovora jedna strana dala drugoj stanovit iznos novaca..., kao znak da je ugovor sklopljen (kapara), ugovor se smatra zaključenim kad je kapara dana, ako nije što drugo ugovoreno. U navedenom smislu, ugovor o kapari je po svojoj prirodi akcesoran (sporedan) realan ugovor, te ne može egzistirati samostalno, kad ugovor o prodaji ne postoji. Isto stajalište zauzeo je i Vrhovni sud RH u odluci Rev. 33248/99 od 16. studenog 1999.g., Izbor 1/2000-22, u kojoj odluci se u skraćenom navodi: Kad ugovor o prodaji ne postoji, ni plaćeni iznos ne može biti znak da je ugovor sklopljen, pa stoga ne može imati značaj kapare u smislu čl. 79. st. 1. ZOO-a. Prema tome, tijekom postupka tuženik niti nije tvrdio da je u ime DD s tužiteljem sklopio ugovor o prodaji predmetne nekretnine, slijedom čega niti uplata iznosa od 8.000,00 kn ne može imati značaj sklopljenog ugovora o kapari (realni, akcesorni ugovor).“

Županijski sud u Varaždinu, 13Gž.588/10-2 od 17. kolovoza 2010.

UGOVOR O LEASINGU

Zastara

(Čl. 374. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Ugovor o leasingu predstavlja kombinirani ugovor o prodaji s obročnom otplatom cijene i ugovor o najmu, za koji je za trgovačka društva određen zastarni rok u trajanju od tri godine.

„Za ocjenu početka tijeka zastarnog roka i njegovo trajanje od tri godine, koji je nesumnjivo u primjeni, prvostupanjski sud je pravilno materijalnopravno kvalificirao predmetni odnos, kao kombinirani ugovor: ugovor o prodaji s obročnom otplatom cijene i ugovor o najmu, pri čemu su prodavatelj (davatelj leasinga) i kupac (primatelj leasinga) trgovačka društva, te je mjerodavan zastarni rok iz čl. 374. ZOO-a (od tri godine). Taj isti rok primjenjuje se i na solidarnog dužnika, jamca platca, u smislu odredbe čl. 1002. st. 1 ZOO-a, jer jamčeva obveza ne može biti veća od obveze glavnog dužnika, što po ocjeni ovog suda treba primijeniti i u odnosu na zastarni rok, tj. da se primjenjuje kraći zastarni rok iz čl. 374. ZOO-a i u odnosu između jamca i vjerovnika, kao i jamca i glavnog dužnika. U ostalome, u odnosu na početak tijeka tog roka, ovaj sud u cijelosti prihvaća činjenična i materijalnopravna utvrđenja prvostupanjskog suda.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-2601/12-2 od 12. rujna 2013.

KORISNICI ELEKTRIČNE ENERGIJE

Ugovor o priključenju na elektroenergetsku mrežu

(Čl. 3. Općih uvjeta isporuke električne energije - NN. 129/06)

Tuženik koji je korisnik električne energije smatra se potrošačem električne energije temeljem Općih uvjeta isporuke električne energije bez obzira da li je zaključio ugovor o priključenju na elektroenergetsku mrežu prije početka važenja Općih uvjeta isporuke električne energije.

„U odnosu na žalbenu tvrdnju tuženika da je predmetni stan priključen na elektroenergetsku mrežu prije početka važenja Općih uvjeta isporuke električne energije i da za taj stan (kao i stanove u svim starim objektima) nije sklopljen nikakav ugovor, valja ukazati da se tuženik, bez obzira na činjenicu da li je i kada ugovor sklopljen, u smislu odredaba Općih uvjeta isporuke električne energije mora smatrati potrošačem električne energije jer se prema odredbi čl. 3. tih Općih uvjeta potrošačima električne energije smatraju svi korisnici električne energije. Nebitno je, kako to tuženik navodi u žalbi, da li je tužitelj u svim drugim slučajevima prihvatao činjenicu da je najmoprimac preuzeo obvezu plaćanja naknade za isporučenu električnu energiju ugovorom o najmu, već je bitno da navedenu činjenicu u odnosu na najmoprimca T.B. u konkretnom slučaju tuženik nije dokazao. Činjenica da novi vlasnici stana G.J. i M.F. nisu postupili u smislu odredbe čl. 62. Općih uvjeta isporuke električne energije jer nisu prijavili promjenu vlasništva predmetnog stana, nema nikakvog utjecaja na ovlaštenje tužitelja da zahtijeva ispunjenje tražbine s osnove isporučene električne energije za navedeni stan od tuženika, jer se jedino tuženik u smislu odredbe čl. 122. Općih uvjeta za opskrbu električnom energijom koji su bili na snazi u utuženom razdoblju, može smatrati kupcem električne energije kojega tereti obveza plaćanja utrošene električne energije. Stoga niti tvrdnja tuženika da u vrijeme na koje se odnosi račun za isporučenu električnu energiju nije bio vlasnik stana, niti je tim stanom upravljao, nema nikakvog utjecaja na ocjenu pravilnosti

pobijane presude, budući da prema odredbi čl. 122. Općih uvjeta za opskrbu električnom energijom koji se primjenjuju od 01. travnja 2006.g. svi ugovori zaključeni s kupcima električne energije do dana početka primjene tih Općih uvjeta, a odnose se na korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, važe i nadalje, pa se u smislu tih Općih uvjeta kupcem električne energije, kako je to već navedeno, može smatrati jedino tuženik.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.732/12-2 od 09. ožujka 2012.

NAKNADA ZA ISPORUČENU TOPLINSKU ENERGIJU

Obveza korisnika stana

(Čl. 84. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - NN.91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09;)

Naknadu za isporučenu toplinsku energiju u obvezi je plaćati korisnik stana ukoliko isporučitelj u svojoj evidenciji kao obveznika plaćanja vodi korisnika, a istome je ispostavljaio i račune za isporučenu toplinsku energiju.

„Radi toga ovaj sud smatra potpuno nebitnom činjenicu da je tužitelj uz prijedlog za ovrhu priložio izvod iz poslovnih knjiga iz kojeg proizlazi zaduženje tuženika za namirenje predmetnih troškova, budući da se radi o vjerodostojnoj ispravi iz čl. 28. st. 1. Ovršnog zakona (NN. 57/96; 29/99; 42/00-odluka US RH; 173/03; 194/03 – ispr., 151/04, 88/05, 121/05, 67/08 – dalje: OZ) koja, međutim, nema dokaznu snagu javne isprave u smislu odredbe čl. 230. st. 1. ZPP-a, jer se u slučaju makar i općenitog osporavanja osnovanosti tražbine iz vjerodostojne isprave postupak ovrhe

mora nastaviti u parnici tijekom koje je vjerovnik dužan dokazati osnovanost svoje tražbine. U takvim okolnostima nebitna je i činjenica da li je tuženik vlasnik stana. Kako je tužitelj u svojoj evidenciji za utuženo razdoblje V. R. (korisnika stana) vodio kao obveznika plaćanja toplinske energije jer je račune za izvršenu uslugu ispostavljao na njegovo ime, obveznikom plaćanja računa za isporučenu toplinsku energiju mora se smatrati stvarni korisnik stana na kojeg glase računi za tu uslugu za cijelo utuženo razdoblje i na kojeg je prenesena obveza plaćanja računa, a s takvim prijenosom obveze plaćanja se tužitelj, protivno njegovoj tvrdnji, nedvojbeno suglasio izdavajući račune na ime korisnika stana, pa ovaj sud nalazi osnovanim prigovor promašene pasivne legitimacije.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.468/13-2 od 20. ožujka 2013.

ZASTARA

Zastara naknade za isporučenu električnu energiju

(Čl. 232. st. 1. toč. 1. Zakona o obveznim odnosima – NN.35/05; 41/08; 125/11)

Ako je tužena prilikom plaćanja naknade za isporučenu električnu energiju jasno odredila koje obveze ispunjava, tada tužitelj nije bio ovlašten uračunati namirenje za najstarije obveze tužene prema vremenu dospijeca do prekida zastare niti se može smatrati da je tužena neredovitim plaćanjem naknade za isporučenu električnu energiju priznala dug.

„Iz sadržaja provedenog postupka, prvenstveno priložene dokumentacije, a i provedenih vještačenja, jasno proizlazi da se tužbeni zahtjev tužitelja odnosi na naknadu za isporučenu električnu energiju tuženoj u razdoblju od 4. rujna 2007.g. do 5. veljače 2008.g., da troškovi

isporučene električne energije za utuženo razdoblje iznose 3.936,20 kn, koje je tužena u cijelosti podmirila, dok se preostali iznos potraživanja tužitelja odnosi na ranije razdoblje pa je prvostupanjski sud pravilno zaključio da je tražbina tužitelja zastarjela, jer zastara tražbine naknade za isporučenu električnu energiju u smislu odredbe čl. 232. st. 1. toč. 1. ZOO iznosi jednu godinu, a tužitelj je prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave kojim je iniciran ovaj postupak podnio prvostupanjskom sudu 2. lipnja 2008.g., dok tražbina tužitelja potječe iz razdoblja prije 2. lipnja 2007.g. Niti žalbena tvrdnja tužitelja da je način njegovog obračuna ispravan, nije osnovana i nema nikakvog uporišta u sadržaju odredbe čl. 171. ZOO jer je prvostupanjski sud na temelju priložene dokumentacije pravilno utvrdio da je tužena prilikom plaćanja računa za isporučenu električnu energiju jasno odredila koje obveze ispunjava i za koje razdoblje, pa je tužitelj bio dužan obaviti uračunavanje onim redom koji je odredila tužena prilikom ispunjenja, sukladno odredbi čl. 171. st. 1. ZOO, budući da tek u slučaju kad nema dužnikove izjave o uračunavanju bi tužitelj bio ovlašten obveze namiriti redom kako je koja dospjela za ispunjenje u smislu odredbe čl. 171. st. 2. ZOO. Žalbena tvrdnja tužitelja da je došlo do prekida zastare u smislu odredbe čl. 240. ZOO također je potpuno neosnovana, jer se ne može smatrati da je tužena neredovitim plaćanjem naknade za isporučene električnu energiju priznala dug.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.904/10-2 od 17. studenog 2010.

KOMUNALNA NAKNADA

Nadležnost

(Čl. 22. st. 1. Zakona o komunalnom gospodarstvu – „Narodne novine“, br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03-pročišćeni tekst, 82/04, 110/04 – Uredba, 178/04, 38/09, 79/09 i 153/09)

Za donošenje odluke o komunalnoj naknadi te za naplatu iste, nadležno je predstavničko tijelo lokalne samouprave.

„Sukladno odredbi čl. 23. ZKG utvrđivanje i naplata komunalne naknade u ingerenciji je predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave koje donosi odluku o komunalnoj naknadi kojim se obvezno utvrđuju – naselja u jedinicama lokalne samouprave u kojima se naplaćuje komunalna naknada, područja zona u gradu, odnosno općini, koeficijent zona (Kz) za pojedine zone, koeficijent namjene (Kn) za poslovni prostor i za građevno zemljište koje služi u svrhu obavljanja poslovne djelatnosti, rok plaćanja komunalne naknade, nekretnine važne za jedinicu lokalne samouprave koje se u potpunosti ili djelomično oslobađaju od plaćanja komunalne naknade, opći uvjeti i razlozi zbog kojih se u pojedinim slučajevima može odobriti potpuno ili djelomično oslobađanje od plaćanja komunalne naknade, izvori sredstava iz kojih će se namiriti iznos za slučaj potpunog ili djelomičnog oslobađanja od plaćanja komunalne naknade.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 3274/11-2 od 16. lipnja 2011.

ODLAGANJE KOMUNALNOG OTPADA

Osnova za plaćanje usluge odlaganja komunalnog otpada

(Čl. 4. Zakona o komunalnom gospodarstvu - NN. 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09 i 79/09)

Osnova za plaćanje usluge odlaganja komunalnog otpada ne može biti ugovor o koncesiji sklopljen između jedinice lokalne samouprave i tužitelja kao koncesionara, nego generalni (odluka o komunalnom redu) ili individualni upravni akt ili ugovor, kojim se zasniva obveznopravni odnos između koncesionara i tuženika,

kao primatelja usluge, za djelatnost za koju postoji zakonska obveza sklapanja ugovora.

„Po ocjeni ovoga suda, nema nikakve dvojbe da je u smislu odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu odlaganje komunalnog otpada komunalna djelatnost, koja se obavlja kao javna služba (čl. 2. st. 1. i čl. 3. st. 1. toč. 7. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN. 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09 i 79/09). Tu djelatnost prema navedenom zakonu može vršiti (čl. 4. navedenog Zakona) trgovačko društvo koje osniva jedinica lokalne samouprave ili javna ustanova koju osniva jedinica lokalne samouprave ili služba – vlastiti pogon koju osniva jedinica lokalne samouprave, ili pravna i fizička osoba na temelju ugovora o koncesiji, ili pravna ili fizička osoba na temelju ugovora o povjeravanju komunalnih poslova (čl. 4. st. 1. navedenog Zakona). U naprijed navedenom smislu Ugovor o koncesiji sklopljen između Općine J. i tužitelja (E. d.o.o. J.) od 22. studenog 2005.g., na koji se tužitelj u ovom postupku poziva, valjana je osnova, u smislu naprijed navedenih propisa, za tužiteljevo vršenje i naplatu komunalnih usluga na području Općine J., za vrijeme važenja tog ugovora. Postavlja se pitanje postoji li pravna osnova za vršenje naplate usluge odvoza komunalnog otpada od strane tužitelja prema tuženiku, u vrijeme za koje tužitelj tuženika tereti za neplaćenu uslugu, na temelju tuženikova suvlasništva kuće za odmor na području Općine J., u periodu za koji tuženika tereti. Po ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud osnovano odbija tužbeni zahtjev tužitelja iz razloga što tuženik, koji je suvlasnik kuće za odmor, nije s tužiteljem, kao koncesionarem vršenja usluge zbrinjavanja komunalnog otpada, sklopio ugovor za zbrinjavanje tog otpada, a da je ugovor o preuzimanju kante za smeće potpisala bivša žena tuženika N.P., također suvlasnica predmetnih nekretnina. Naime, osnova za plaćanje nije ugovor o koncesiji sklopljen između Općine J. i E. d.o.o. jer je predmet tog ugovora reguliranje odnosa između jedinica lokalne samouprave i tužitelja kao koncesionara. Tim ugovorom, doduše, jedinica lokalne samouprave prenosi svoja prava i obveze na vršenje i naplatu komunalne usluge na koncesionara, međutim, nedostaje bilo kakav generalni ili individualni upravni akt ili ugovor, što proizlazi iz smisla prvostupanjske presude, kojim bi se zasnivao obveznopravni odnos između koncesionara i tuženika, kao primatelja usluge, za djelatnost za koju postoji zakonska obveza sklapanja

ugovora (obveznopravnog odnosa). Situaciju kada je obvezno sklapanje i obvezni sadržaj ugovora regulira odredba čl. 248. ZOO koja propisuje: st. 1. ako je netko po zakonu vezan sklopiti ugovor zainteresirana osoba može zahtijevati da se takav ugovor bez odgađanja sklopi, st. 2. – odredbe i propisi kojima se djelomično ili u cijelosti određuje sadržaj ugovora, sastavni su dio tih ugovora te ih upotpunjuju ili stupaju na mjesto ugovornih odredbi koje nisu u skladu s njima.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5196/11-2 od 14. ožujka 2012.

KOMUNALNI OTPAD

Zbrinjavanje komunalnog otpada

(Čl. 3. Zakona o komunalnom gospodarstvu - NN. 36/95; 128/99; 57/00; 129/00; 59/01; 150/02; 82/04; 110/04; 178/04; 38/09; 79/09; 49/11 i 144/12)

Fizička soba nije ovlaštena samostalno zbrinjavati komunalni (kućni) otpad.

„U odnosu na žalbeni sadržaj u kojem tuženik ponavlja da uslugu tužitelja nije koristio jer je posudu za otpad vratio, a da je malu količinu otpada zbrinjavao putem komunalnih službi u V., valja ponoviti da tuženik nije ovlašten na samostalno zbrinjavanje svog komunalnog (kućnog) otpada jer način, vrsta i dinamika zbrinjavanja otpada općenito, nije ostavljena na izbor građanima obzirom je odredbom čl.3. Zakona o komunalnom gospodarstvu (dalje:ZKG - NN br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 110/04 – Uredba i 178/04) kao jedna od komunalnih djelatnosti normirano i održavanjem čistoće i odlaganje komunalnog otpada. Prema odredbi čl.3.stav.7. ZKG održavanje čistoće podrazumijeva čišćenje javnih površina te skupljanje i

odvoz komunalnog otpada na uređena odlagališta utvrđena prema posebnim propisima, time da se prema stav.8. pod odlaganjem komunalnog otpada razumijeva obrađivanje i trajno odlaganje komunalnog otpada na odlagališta komunalnog otpada te saniranje i zatvaranje odlagališta, na temelju posebnih propisa. Prema stav.2. stav.1. ZKG komunalne djelatnosti obavljaju se kao javna služba pri čemu su jedinice lokalne samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju komunalne djelatnosti obvezne na temelju tog Zakona i posebnih propisa osigurati trajno i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti, osigurati održavanje komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti, osigurati obavljanje komunalnih djelatnosti na načelima održivog razvoja, osigurati javnost rada. Sukladno prethodno cit. zakonskoj obvezi, jedinica lokalne samouprave donijela je i u konkretnom slučaju ranije cit. Odluku kojom se normira provedba komunalne djelatnosti sakupljanja i odvoza komunalnog otpada na području grada I. na području kojeg se nalazi i mjesto tuženikovog stanovanja – Š..“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.883/13-2 od 23. rujna 2013.

IZDVAJANJE IZ SUSTAVA ZAJEDNIČKE KOTLOVNICE

Naknada za isporuku plina

(Čl. 41. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06)

Ukoliko tužitelj nije isporučio tuženiku plin u svrhu korištenja centralnog grijanja iz razloga što je tuženik uveo etažno grijanje i izdvojio se iz sustava zajedničkog grijanja, tada nije ovlašten potraživati od tuženika naknadu za isporuku plina.

„Navedeni žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava u cijelosti osnovanim prihvaća ovaj sud iz razloga što predmetni obvezno-pravni odnos između parničnih stranaka valja prosuđivati primjenom odredbi Zakona o obveznim odnosima (dalje:ZOO – NN. 35/05 i 41/08) koje normiraju dvostrano-obvezne ugovore i pravila njihovog ispunjenja. Kako tužitelj evidentno tuženoj nije isporučio plin u svrhu korištenja centralnog grijanja obzirom na nespornu činjenicu što je tužena uvela etažno grijanje te se izdvojila iz sustava zajedničkog centralnog grijanja, to nije ni u kakvom ugovornom odnosu sa tužiteljem iz kojeg bi isti bio ovlašten od nje potraživati utuženu naknadu. U odnosu na tvrdnju tužitelja da tužena nije na zakonit način provela postupak izdvajanja iz zajedničkog sustava centralnog grijanja, valja navesti da se radi o odnosu s ostalim vlasnicima posebnih dijelova predmetne stambene zgrade koji uz ispunjenje određenih pretpostavaka zadržavaju pravo na naknadu eventualno im time nastale štete.“

Županijski sud u Varaždin, Gž.2567/12-2 od 12. lipnja 2012.

UGOVOR O PARKIRANJU

Ukoliko korisnik parkirališta postupi protivno pravilima o parkiranju te ne istakne parkirnu kartu, ne prijavi korištenje parkirališta putem SMS poruke ili se ne pridržava vremena zadržavanja na parkiralištu, tada pravna osoba kojoj je jedinica lokalne samouprave povjerila uslugu organiziranja parkirališta na svom području na temelju ugovora o koncesiji ima pravo naplatiti dnevnu kartu u visini koja je unaprijed određena te pod uvjetom da je isto javno objavio tako da su korisnici parkirališta unaprijed upoznati sa općim uvjetima poslovanja.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 22. ožujka 2013.

NEPRAVILNO PARKIRANJE NA JAVNOM PARKIRALIŠTU

Ukoliko korisnik parkirališta nepravilno koristi usluge parkiranja na način da parkiranjem osobnog vozila unutar parkirnog prostora pod koncesijom tužitelja zauzima dva parkirna mjesta odnosno ometa parkiranje susjednom parkirnom mjestu tada je dužan platiti cijenu za dva parkirna mjesta.

„Naime, po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud je u konkretnom slučaju na nepravilan način primijenio materijalno pravo, time što je nepravilno parkiranje izvršeno unutar parkirnog prostora, pod koncesijom tužitelja, tretirao kao prekršaj iz nadležnosti upravnih tijela zaduženih za sigurnost prometa, jer se bitne značajke predmetne situacije trebaju tretirati kao povreda građanskopravnog odnosa između parničnih stranaka, tj. nepravilno korištenje usluge parkiranja, pri kojem se zauzimaju dva parkirna mjesta (odnosno, uz parkiranje u jednom, ometa parkiranje u susjednom parkirnom mjestu), što ne mora značiti, niti prema raspoloživim podacima u spisu znači, da je time ugrožena sigurnost prometa, o kojoj, prvenstveno brinu djelatnici MUP-a, nego znači da tuženik takvom radnjom prisvaja više prostora od potrebnog za njegovo normalno parkiranje, u kojem slučaju je moguće na odgovarajući način izvršiti naplatu takvog korištenja – plaćanjem cijene dvaju parkirnih mjesta, pa je ovaj sud u tom smislu prihvatio žalbeni navod tužitelja, i preinačio prvostupanjsku presudu prihvaćanjem tužbenog zahtjeva tužitelja za daljnji iznos od 22,00 kn, primjenom odredbe čl. 373. toč. 2 i 3 ZPP-a, odnosno primjenom odredbi tužiteljevog Pravilnika (cjenika).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1592/13-2 od 13. prosinca 2013.

UGOVOR O NAJMU STANA

Iseljenje najmoprimca

(Čl. 30. st. 1. i 2. Zakona o najmu stanova – NN. 91/96, 48/98, 66/98, 22/06)

Ukoliko tuženik kojem je prestalo stanarsko pravo stupanjem na snagu Zakona o najmu ne postavi zahtjev za sklapanje ugovora o najmu stana, osoba koja je ex lege stekla prava i obveze najmodavca, ima pravo tražiti iseljenje najmoprimca, budući da se isti nalazi u stanu bez valjane pravne osnove.

„Tuženoj je stanarsko pravo na predmetnom stanu prestalo danom stupanja na snagu Zakona o najmu stanova (05. studenog 1996.g.) a tužena je ex lege stekla prava i obveze najmoprimca, sukladno odredbi čl. 30. st. 1. i 2. Zakona o najmu stanova. Tužitelj kao vlasnik stana i tužena kao najmoprimac bili su dužni sklopiti ugovor o najmu stana na neodređeno vrijeme, sukladno odredbi čl. 31. st. 1. Zakona o najmu stanova, time da je tužena kao bivši nositelj stanarskog prava (čl. 8. istog Zakona) imala pravo ugovoriti zaštićenu najamninu. Nije sporno da između stranaka nije sklopljen ugovor o najmu, niti je tužena otkupila predmetni stan u smislu Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, tvrdeći da zbog nesređenog zemljišnoknjižnog stanja nije bila u mogućnosti ostvariti navedeno pravo kao bivši nositelj stanarskog prava. Točno je da su Zakonom o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo utvrđeni rokovi za podnošenje zahtjeva za kupnju stana, međutim odredbom čl. 4. st. 3. tog Zakona određeno je da izuzetno, rok za sklapanje ugovora za stan za koji u vrijeme određeno za podnošenje zahtjeva za kupnju stana nisu nesumnjivo utvrđene sve činjenice odlučne za prodaju stana prema zakonu, počinje teći od dana kada se ove činjenice utvrde. Valja ukazati da je svrha Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo omogućiti da na dotadašnjem društvenom vlasništvu bude jasno određen titular prava vlasništva i da to, prvenstveno budu osobe koje su stanove i

ranije zakonito koristile. Obzirom na složenost okolnosti vezanih uz njegovu primjenu, Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo je višekratno mijenjan i dopunjavan, pa su se pojedine izmjene odnosile, pored ostalog i na produljenje rokova u kojima su nositelji stanarskih prava, odnosno drugi ovlaštenici imali poduzeti određene radnje radi ostvarivanja prava vezanih uz kupnju društvenih stanova. Stoga je očigledno da je zakonodavac uvažavao objektivne okolnosti koje su u pojedinim situacijama onemogućavale građane da određene radnje poduzmu u predviđenim rokovima, pa je iz navedenog razvidno da cilj zakonodavca nije bio gubitak prava građana zbog prekluzije rokova, jer bi to bilo suprotno svrsi Zakona (tako i Ustavni sud RH, odluka br. U-III-395/2007 od 13. svibnja 2010.g., odluka br., U-III-344/2002 od 8. prosinca 2005.). Prema tome, tužena je bez obzira na protek rokova, bila ovlaštena tužitelju podnijeti zahtjev za otkup stana, a tužitelj je kao vlasnik stana bio dužan sklopiti ugovor, odnosno u protivnom tužena je imala pravo u smislu odredbe čl. 10. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo pokrenuti sudski postupak i zatražiti od suda presudu koja u cijelosti nadomješta ugovor, koju mogućnost je iz nepoznatih razloga propustila. Stoga u slučaju kada najmoprimac ne postavi zahtjev za sklapanje ugovora o najmu stana, najmodavac ga na to ne može prisiliti, pa mu jedino preostaje zahtijevati iseljenje najmoprimca, koji zaključak polazi od toga da se najmoprimac, odnosno osoba koja je ex lege stekla prava i obveze najmoprimca, a bez opravdanih razloga ne želi sklopiti ugovor o najmu, nalazi u stanu bez valjane pravne osnove, pa ne samo da gubi posebnu zaštitu koju uživa kao zaštićeni najmoprimac, već gubi i pravo na daljnje korištenje stana (tako i Ustavni sud RH, odluka br. U-III-2000/2001 od 10. srpnja 2002.). Što se tiče problema u vezi utvrđivanja vlasnika predmetnog stana, valja ukazati da prema odredbi čl. 33. st. 4. Zakona o najmu stanova, ako najmoprimac ne može utvrditi vlasnika stana, smatrat će se da je vlasnik stana osoba koja je upisana u zemljišne knjige ili u knjigu položenih ugovora ili osoba kojoj je fond za gospodarenje stambenim zgradama uplaćivao amortizaciju za dotični stan.“

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.824/10-2 od 6. rujna 2010.

ZAŠTIĆENA NAJAMNINA

Pravo na zaštićenu najamninu

(Čl. 31. st. 2. Zakona o najmu stanova - NN. 91/96, 48/98, 66/98, 22/06)

Tužena nema pravo na zaštićenu najamninu ukoliko ima u vlasništvu useljivu kuću, time da nije od odlučnog značaja veličina ili neka druga karakteristika takve kuće, pa tako niti udaljenost predmetne kuće od sredstava javnog prijevoza.

„U okviru žalbenog razloga pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, tuženica osporava zaključak prvostupanjskog suda da ima u vlasništvu useljivu kuću, tvrdeći da se radi o vikendici, kod čega iznosi primjedbe (koje se u bitnome odnose na kvalitetu sporne građevine), koje je u sadržajno identičnom obliku iznosila i tijekom prvostupanjskog postupka. Suprotno takvim žalbenim tvrdnjama, ovaj sud u cijelosti prihvaća zaključak prvostupanjskog suda da je sporna kuća (u vlasništvu tuženice) na M. useljiva, a takvo utvrđenje ima podlogu u nalazu i mišljenju građevinskog vještaka A. E., dipl. ing. (koji je nalaz i mišljenje sačinio nakon provedenog očevida na licu mjesta). Dakle, odlučno je da je predmetna zgrada (kuća) trajna, stabilna, sigurna za korisnike i okolinu, te da ima prostore za pripremu hrane, odmor i osobnu higijenu (da je useljiva), a te odlučne činjenice tuženica žalbenim navodima nije dovela u sumnju. Nije od odlučnog značaja da je kuća tuženice smještena na otoku M., te se nalazi na lokaciji udaljenoj od javnog prijevoza (tuženica u žalbi tvrdi da je javni prijevoz u vrijeme ljetnih mjeseci udaljen 3 km, dok u ostalom razdoblju nema javnog prijevoza).“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx.171/11-2 od 08. travnja 2013.

NAKNADA ZA KORIŠTENJE POSLOVNOG PROSTORA

Kada vlasnik poslovnog prostora zakupniku ne isplati naknadu za učinjena ulaganja

(Čl. 41. st. 4. Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme Jugoslavenske komunističke vladavine – NN. 91/96, 39/99, 42/99, 91/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02 i 81/02)

Vlasnik poslovnog prostora ima pravo tražiti naknadu za korištenje poslovnog prostora i nakon godinu dana od pravomoćnosti rješenja o utvrđivanju prava vlasništva poslovnog prostora, ukoliko je zakupnik i dalje u posjedu istoga, i to bez obzira što zakupniku nije isplatio naknadu za učinjena ulaganja, time da nakon godinu dana više nije vezan visinom zakupnine iz ranije zaključenog ugovora.

„Neovisno o tome što pravomoćno rješenje o utvrđivanju prava vlasništva poslovnog prostora doista ima snagu ovršne isprave istekom roka iz čl. 41. Zakona o naknadi (jedna godina), a tužiteljica nije tražila iseljenje tuženoga, istoj pripada, suprotno žalbenim navodima tuženoga, naknada i za korištenje od strane tuženoga dijela poslovnog prostora koji je u njenom suvlasništvu i nakon isteka navedenih godinu dana. Naime, da je tužiteljica i tražila iseljenje i predaju poslovnog prostora od tuženog isti bi imao pravo ovo uskratiti obzirom da prema odredbi čl. 41. st. 4. Zakona o naknadi zakupnik nije dužan poslovni prostor predati u posjed vlasniku sve do vremena dok mu vlasnik ne isplati naknadu za učinjena ulaganja ili na temelju njihovog međusobnog ugovora ili na temelju pravomoćne sudske odluke ako se drugačije ne sporazume. S obzirom na navedeno a kako je tuženi nesporno tražio od tužiteljice u pokušaju mirnog rješenja ovog spora, isplatu ulaganja u predmeti poslovni prostor to tužiteljica i nije s obzirom da stranke nisu postigle dogovor mogla tražiti njegovo iseljenje bez obzira što je imala ovršni naslov, što ne znači, da je tuženi poslovni prostor u njenom suvlasničkom omjeru mogao koristiti bez ikakve naknade

za korištenje. Ovakav zaključak slijedi upravo iz već prethodno citiranih zakonskih odredbi Zakona o naknadi jer i za prvih godinu dana kada se ne može tražiti ispražnjenje i predaja u posjed vlasnik ima prava na naknadu za korištenje poslovnog prostora od strane zakupnika, doduše u visini zakupnine koja je i do tada plaćana, pa prema tome u svakom slučaju slijedi da i nakon godinu dana po pravomoćnosti rješenja o vraćanju bez obzira što vlasnik nije isplatio naknadu za učinjena ulaganja zakupniku, ima pravo ukoliko ovaj i nadalje koristi poslovni prostor tražiti naknadu za korištenje, no više nije vezan visinom zakupnine iz ranije zaključenog ugovora.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ.448/10-2 od 7. rujna 2010.

UGOVOR O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Nekretnine koje nisu obuhvaćene ugovorom o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 242. Zakona o nasljeđivanju - NN. 48/03; 163/03; 35/05)

Ukoliko određene nekretnine nisu obuhvaćene pismenim ugovorom o doživotnom uzdržavanju, tada davatelji uzdržavanja nisu mogli iste steći temeljem usmenog dogovora (ugovora) sa primateljima uzdržavanja.

„Ugovor kojim se stječu nekretnine, bio on naplatni pravni posao obveznog prava kakav je zaključen između tužitelja kao davaoca uzdržavanja i M.R. i M.I. kao primaoca uzdržavanja ili ugovor nasljednog prava i u vrijeme zaključenja istoga 1991.g. morao je biti zaključen u pismenom obliku da bi bio valjan (za ugovor o doživotnom uzdržavanju kojim vlasništvo nekretnina za života primatelja uzdržavanja prelazi na

davatelja uzdržavanja zahtjeva se pismeni oblik ali nije potrebna ovjera od suda, VSRH, Rev-2570/87 od 29. lipnja 1988.g.). Obzirom da sporne nekretnine nisu bile obuhvaćene pismenim ugovorom, ukoliko je prava volja stranaka i bila stjecanje istih po tužiteljima na što se u žalbi pozivaju tužitelji, ista je izražena u usmenoj formi, a usmeni ugovor koji ima za cilj stjecanje prava vlasništva nekretnina nije valjani pravni posao. Da bi pravni posao mogao proizvesti pravni učinak prijenosa prava vlasništva mora se raditi o kauzalnom pravnom poslu kojem je svrha prijenos vlasništva s time da se mora raditi i o objektivno valjanom pravnom poslu, valjanom u smislu zakonskih propisa a ne o pravnom poslu koji same stranke smatraju valjanim. Zbog navedenog je stav prvostupanjskog suda da je Ugovor o doživotnom uzdržavanju od 26. kolovoza 1991.g. zaključen između tužitelja i pok. M.R. i I. u pogledu nekretnina koje su predmet ovog postupka, nevaljani pravni posao, prihvaća u cijelosti i ovaj sud.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2305/11-2 od 14. veljače 2012.

UGOVOR O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Ispunjavanje ugovora o doživotnom uzdržavanju od strane jednog davatelja uzdržavanja

(Čl. 579. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05; 41/08; 125/11)

Ukoliko je obveze iz ugovora o doživotnom uzdržavanju ispunjavao samo jedan davatelj uzdržavanja, tada neispunjenje dijela obveza od strane drugog davatelja uzdržavanja ne predstavlja razlog za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju.

„Ovaj sud u cijelosti prihvaća činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda, kao i zauzeto materijalnopravno stajalište da se u konkretnom slučaju nisu stekle pretpostavke za raskid ugovora o doživotnom

uzdržavanju, u smislu odredbe čl. 583. st. 3. ZOO-a. Naime, kraj nesporne činjenice da su pok. D. F., kao primateljica uzdržavanja, te tuženici Z. F. i J. F., kao davatelji uzdržavanja, sklopili pravno valjani ugovor o doživotnom uzdržavanju, od odlučnog je značaja okolnost da je ispunjenje obveza iz ugovora o doživotnom uzdržavanju vezano uz potrebe i zahtjeve uzdržavane osobe (u konkretnom slučaju radilo se o potrebama i zahtjevima primateljice uzdržavanja, sada pok. D. F.). Stoga, ako uzdržavanoj osobi i nije bilo potrebno pružanje i ispunjenje svih onih obveza navedenih u ugovoru o doživotnom uzdržavanju (tako je primateljica uzdržavanja i nakon zaključenja ugovora nastavila živjeti u donjem dijelu kuće, te očigledno nije imala potrebu tražiti od davatelja uzdržavanja da joj osiguraju smještaj u svom stanu koji se nalazi na katu iste kuće, a niti je u tijeku postupka bilo koja parnična strana isticala da je primateljica uzdržavanja to tražila od davatelja uzdržavanja), odnosno ako je uzdržavana osoba dio svojih potreba sama ispunjavala (u onom razdoblju u kojem je to pok. D. F., zbog svog zdravstvenog stanja, bila u mogućnosti činiti) ili je to činila treća osoba (konkretno S. F., bilo samoinicijativno, bilo prema dogovoru s drugotuženicom, nakon što se je primateljica uzdržavanja, u proljeće 2008.g., vratila iz bolnice), kod čega nije od odlučnog značaja da je obveze iz ugovora (kao ugovorna strana) prema primateljici uzdržavanja ispunjavala samo drugotuženica, kao davateljica uzdržavanje (a ne i prvotuženik, također davatelj uzdržavanja), to neispunjenje dijela obveza od strane davatelja uzdržavanja ne predstavlja razlog za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju u smislu odredbe čl. 583. st. 3. ZOO-a, jer tek ako bi uzdržavana osoba imala potrebu za pružanjem uzdržavanja na način i u opsegu kako je to ugovoreno, a davatelji uzdržavanja bi to odbili i izbjegli izvršavanje preuzetih obveza, nastupio bi raskidni uvjet zbog neispunjenja obveza preuzetih ugovorom o doživotnom uzdržavanju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3708/11-2 od 08. siječnja 2013.

UGOVOR O DJELU

Popravak osobnog vozila

(Čl. 590. Zakona o obveznim odnosima – NN. NN. 35/05)

Ukoliko je tužitelj temeljem ugovora o djelu obavio popravak osiguranikovog osobnog vozila prema izvidu štete sačinjenog po osiguratelju, a osiguratelj otkloni svoju obvezu da osiguraniku naknadi prouzročenu štetu, tada je osiguranik dužan tužitelju isplatiti novčani iznos temeljem uručenog mu računa.

„Naime, prvostupanjski sud je, polazeći od nespornih činjenica – da je tužitelj obavio popravak tuženikovog osobnog vozila prema Izvidu štete sačinjenog po HOK-u (Hrvatskoj osiguravajućoj kući – dalje: osiguratelj) broj ___ /00 od 27.12.2007.g. nakon odnosne prijave štete po tuženiku, a prema kojoj je dana 27. prosinca 2007.g. osiguranik tuženika S.R. neoprezno se krećući svojim vozilom marke Hummer unazad udario u prednji dio tuženikovog osobnog vozila, po provedenom dokaznom postupku utvrdio da unatoč činjenici što je osiguratelj HOK otklonio svoju obvezu naknaditi tuženiku prouzročenu štetu o čemu ga je i izvijestio odnosnim dopisom od 28. veljače 2008.g. tuženik u obvezi isplatiti tužitelju novčani iznos obzirom na činjenicu što je vozilo popravljeno, što je tuženik isto preuzeo dana 7. veljače 2008.g. i što mu je tužitelj o popravku ispostavio i uručio račun broj 08-00-1399 od 31. ožujka 2008.g. Prvostupanjski sud zaključuje da s aspekta konkretnog obvezno-pravnog odnosa parničnih stranaka koji se prosuđuje primjenom odredbe čl. 590. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO – NN. 35/05) koja normira ugovor o djelu, osiguratelj HOK ima položaj treće osobe čija će se eventualna obveza da tuženiku naknadi štetu proizašlu iz događaja od 27.12.2007.g. za koju tuženik smatra odgovornim osiguranika navedenog osiguratelja, prosuđivati u drugom postupku (ukoliko ga tuženik inicira) pa je i tvrdnje tuženika da je upravo navedeni osiguratelj u obvezi isplatiti tužitelju utuženi iznos jer bi u protivnom tuženik popravio svoje vozilo kod drugog mehaničara ocijenio irelevantnim za prosudbu konkretnog obvezno-

pravnog odnosa parničnih stranaka. Valja tek ponoviti da je od odlučnog značaja činjenica što je tuženik pristao na popravak svog vozila upravo kod tužitelja (a koji pristanak niti ne osporava), iako je bio slobodan u odabiru pružatelja predmetne usluge pa kraj činjenice što je preuzeo popravljeno vozilo to je i u obvezi namiriti utuženi iznos."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1034/10-2 od 10. studenog 2010.

UGOVOR O GRAĐENJU

Ugovor o građenju s ugovorenom klauzulom „ključ u ruke“

(Čl. 640. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Ako su temeljem ugovora o građenju s klauzulom „ključ u ruke“ dobavu nekih građevinskih elemenata i izvođenje nekih radova u okviru ugovorom određenog predmeta radnje izvršili drugi izvođači koji nisu preuzeli obvezu izgradnje po principu „ključ u ruke“, tada takav ugovor o građenju ne predstavlja ugovor kojim se izvođač obvezuje samostalno izvršiti skupno sve radove.

„Klauzula pisanog ugovora o građenju, koja određuje radove prema pisanom ugovoru po sistemu „ključ u ruke“, očito je pogrešna tehničko-pravna kvalifikacija predmeta pisanog ugovora, jer predmetni ugovor o građenju nosi naslov: „Ugovor za radove na adaptaciji i preuređenju, te dogradnji terase i stubišta terase i potpornog zida na stambenoj zgradi“, time da, iz u prvostupanjskom postupku nespornih činjenica, proizlazi da su dobavu nekih građevinskih elemenata (npr. stolarije) i izvođenje nekih radova u okviru navedenim ugovorom određenog predmeta gradnje, vršili drugi izvođači, koji nemaju nikakve veze (koji nisu zajednički s tužiteljem

preuzeli obvezu izgradnje po principu „ključ u ruke“) s tužiteljem, radi čega niti po predmetu ugovora, niti po načinu izvršenja radova, predmetni ugovor ne predstavlja ugovor kojim se: „izvođač samostalno obvezuje izvršiti skupno sve radove potrebne za izgradnju i upotrebu određenog cjelovitog objekta“, kako to sadržaj odredbe „ključ u ruke“ definira čl. 640. st. 1. ZOO-a. Već iz tog razloga, a i iz razloga što naknadni radovi izlaze iz okvira pisanim ugovorom obuhvaćenih radova, isplata cijene po pisanom ugovoru ne predstavlja isplatu u cijelosti, a tuženik tijekom postupka nije uspio dokazati da su mu ti radovi napravljeni besplatno, a koja tvrdnja je nelogična i neprihvatljiva već iz razloga vrijednosti više radova i odnosa te vrijednosti prema vrijednosti radova iz osnovnog ugovora, kao i činjenice da se u vezi te isplate vodi dugogodišnji spor.“

Županijski sud u Varaždinu, Gžx. 24/10-2 od 10. kolovoza 2010.

UGOVOR O NALOGU

Protuugovorno postupanje nalogoprimca

(Čl. 262. st. 2. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko tužitelj nije dokazao da mu je nastala šteta zbog protuugovornog postupanja njegovog punomoćnika, odnosno iz razloga što je zbog postupanja istog propustio rok za ulaganje tužbe Ustavnom sudu, tada isti nema pravo na naknadu štete.

„Nije sporno da je tuženi postupio protivno Ugovoru o nalogu (punomoći) te pravomoćnu presudu Županijskog suda u Zagrebu tužitelju dostavio po proteku dva mjeseca od zaprimanja iste čime je i propušten rok za ulaganje tužbe Ustavnom sudu, čime je za tužitelja sukladno čl. 262. st. 2. ZOO-a nastalo pravo zahtijevati štetu koju je uslijed toga pretrpio.

Jedino što tužitelj ističe i na čemu temelji svoj zahtjev za naknadu štete jeste tvrdnja kako on smatra da bi pravodobna ustavna tužba za njega imala pozitivne efekte. Istovremeno tužitelj niti predlaže niti prilaže bilo kakav dokaz iz kojeg bi doista i bilo vidljivo da bi podnošenje pravodobne ustavne tužbe na bilo koji drugi način bio riješen njegov zahtjev koji je presudom Županijskog suda u Zagrebu odbijen, dakle ne dokazuje da mu je šteta zaista i nastala. Upravo zbog navedenog, a kako tužitelj nije dokazao da je zbog protuugovornog postupanja tuženika njemu doista i nastala šteta, valjalo je tužbeni zahtjev odbiti kako je to prvostupanjski sud i učinio.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.1491/11-2 od 1. veljače 2011.

UGOVOR O NALOGU

Odvjetničko društvo

(Čl. 434/a st. 1. Zakona o parničnom postupku- NN. 53/91; 91/92; 58/93; 112/99; 88/01; 117/03; 88/05; 02/07- odluka US RH; 84/08; 96/08 – odluka US RH; 123/08 – ispr.; 57/11.)

Pristanak opunomoćitelja da izabranog punomoćnika zamjenjuje odvjetničko društvo ne proizvodi nikakve učinke iz razloga što odvjetničko društvo ne može biti punomoćnik već samo fizička osoba, odnosno odvjetnici tog društva.

„U specijalnoj punomoći kojom tužitelj opunomoćuje zaposlenika u SSSH Ured V. županije da ga zastupa u ovoj parnici sukladno odredbi čl. 434/a st. 1. ZPP-a, navedeno je, da opunomoćitelj pristaje da izabranog punomoćnika zamjenjuje „odvjetničko društvo M“. Prema odredbi čl. 89.a. ZPP-a propisano je da stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno, osoba koja je s njom u

radnom odnosu ako je potpuno poslovno sposobna te srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra ili bračni drug ako je potpuno poslovno sposoban i ako se ne bavi nadriparstvo, dok je već spomenutim čl. 434/a. st. 1. mogućnost zastupanja radnika u radnom sporu kao punomoćniku dana i osobama koje su zaposlene u sindikatu čiji je radnik član, prema tome pristanak ovdje tužitelja kao opunomoćitelja da njegovog izabranog punomoćnika zamjenjuje odvjetničko društvo nema nikakvog uporišta u odredbama ZPP-a, jer odvjetničko društvo ne može biti punomoćnik već samo fizička osoba, odvjetnici tog odvjetničkog društva. Zbog navedenog, ovakav pristanka opunomoćitelja ne proizvodi nikakve pravne učinke jer je suprotan zakonu. Osim toga jedino ukoliko je punomoć izdana odvjetniku, odvjetnik može punomoć prenijeti na drugog odvjetnika ili ovlastiti drugog odvjetnika na poduzimanje pojedinih radnji u postupku (čl. 95. st. 1. toč. 4. ZPP-a) što znači a kako tužitelj nije izdao punomoć odvjetniku već zaposleniku sindikata čiji je član, to niti poduzimanje radnje zastupanja tužitelja na ročištu dana 9. lipnja 2011. g. ova punomoć nije mogla biti prenijeta na treću osobu, odvjetnika."

Županijski sud u Varaždinu, 12. Gž.4385/11-2 od 21. rujna 2011.

UGOVOR O NALOGU

Naknadno ispostavljeni račun odvjetnika

(Čl. 18. st. 3. Zakona o odvjetništvu – NN. 9/94; 117/08 i 50/09)

Odvjetnik ima pravo zahtijevati nagradu za svaku obavljenu radnju idućeg dana od kada je ista obavljena, ali ne i obvezu, zbog čega propust odvjetnika da nalogoprimcu ispostavi račun odmah po svakoj obavljenoj radnji zastupanja ne kvalificira naknadno ispostavljene račune neobvezujućim.

„Valja naglasiti, kao što to pravilno upućuje i tužitelj u odgovoru na žalbu, da dinamika ispostavljanja računa za obavljenju odvjetničku uslugu nije od utjecaja na samu obvezu korisnika takve usluge (nalogodavca) da je i podmiri, dok se svrha održanog sastanka u rujnu mjesecu 2005.g. i po ocjeni ovoga suda može tretirati tek instruktivnim sastankom radi dogovora oko dinamike ispostavljanja računa za obavljene usluge, a nikako u prilog teze tuženika da je na istome sklopljena usmena dopuna ugovora o poslovnoj suradnji, nalogu ili sl. između parničnih stranaka na način na koji to želi imputirati tuženik – da bi se tužitelj odrekao svih svojih potraživanja prema njemu ukoliko ne bi mjesečno ispostavio račune radi naplate istih. Pravilno je prvostupanjski sud pravni odnos između parničnih stranaka prosuđivao primjenom odredbe čl. 776. ZOO/05 koja normira ugovor o nalogu i prema kojoj odvjetnik ima pravo zahtijevati od stranke nagradu za svoj rad kad ispuni nalog, povezujući istu sa Tumačenjem Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore u kojemu rok za naplatu odvjetničkog honorara teče od izvršenja naloga odnosno otkaza ili opoziva punomoći, a i sa Tumačenjem istog tijela od 13.11.2010.g. koje se odnosi na Tbr. 43. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (dalje: Tarifa) prema kojem potpisivanjem punomoći odvjetnik i stranka sklapaju ugovor o nalogu (toč. 1. Tumačenja), odvjetnik je obavezan obračunati nagradu za svoj rad kada ispuni nalog u cijelosti (toč. 2.) pri čemu se smatra da je odvjetnik ispunio nalog stranke pravomoćnom ovršnom odlukom u odnosnoj pravnoj stvari i/ili otkazom zastupanja i/ili opozivom punomoći odvjetniku (toč. 3.).“

Županijski sud u Varaždinu, 10 Gž.1365/12-2 od 07. svibnja 2012.

ZASTARA

Potraživanje naknade štete zbog povrede obveze iz ugovora o nalogu

(Čl. 376. st. 3. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Potraživanje naknade štete zbog povrede obveze iz ugovora o nalogu zastarijeva u općem zastarnom roku.

„Iako, kako je navedeno, sud pravilno utvrđuje da s time što je tužitelj pozvao tuženika na sklapanje vansudske nagodbe i isplate naknade štete nije došlo do prekida zastare, jer do prekida zastare dolazi sukladno čl. 388. Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO) a koji se i primjenjuje u konkretnom slučaju obzirom na vrijeme izdavanja punomoći, podizanjem tužbe i svakom drugom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarivanja potraživanja tužitelja. Naime, prvostupanjski sud pravilno obrazlaže da se u konkretnom slučaju radi između tužitelja i tuženog o zaključenju ugovora o nalogu, normiranom čl. 749. ZOO-a, koji ugovor je zaključen izdavanjem punomoći tužitelja tuženom za zastupanje u postupku koji se vodi kod Općinskog i Županijskog suda u Zagrebu. U konkretnom slučaju za zastaru tražbina po Ugovoru o nalogu nije predviđen nikakav specijalan zastarni rok pa se mora primijeniti opći zastarni rok propisan odredbom čl. 371. ZOO-a kojim je propisano da potraživanja zastarijevaju za pet godina ukoliko zakonom nije određen neki drugi rok zastare. Prema tome potraživanje naknade štete od tuženog, a koja šteta bi nastala povredom obveze iz ugovora o nalogu kakav karakter ima izdana punomoć za zastupanje tuženiku, zastarijeva u općem zastarnom roku, a ne u trogodišnjem roku propisanom odredbom čl. 376. st. 1. ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 GŽ.1491/11-2 od 1. veljače 2011.

UGOVOR O NALOGU

Uputa za zastupanje

(Čl. 41. Kodeksa odvjetničke etike – NN. 64/07 i 72/08)

Odvjetnik nije ovlašten primiti uputu za zastupanje od treće osobe niti toj osobi uručiti prazan obrazac punomoći.

„No pri tome prvotuženik u potpunosti zanemaruje činjenicu da je njegov zaposlenik primio i uputu za zastupanje od strane treće osobe, koja – iako u času davanja upute u bračnom odnosu sa potencijalnim nalogodavcem – nije bila strankom u postupku, niti stranka ugovora iz kojeg je proizašla tražbina radi namirenja koje je iniciran postupak protiv tužiteljice, a uz to je toj osobi uručio i prazan obrazac punomoći dok je pravilnom, odgovornom i savjesnom postupanju trebao zatražiti da potencijalni nalogodavac pristupi u njegov ured i tamo potpiše punomoć za zastupanje te dade uputu vezanu uz zaštitu svojih prava u budućem sudskom postupku. Konkretno, suprotno postupanju svjedoka Z. nedvojbeno se ne može smatrati savjesnim, stručnim i odgovornim postupanjem kvalificiranog punomoćnika – odvjetnika što na koncu potvrđuje i ishod postupka kojeg je u ime P.O. neovlašteno inicirao kao i tamo iskazana dispozicija P.O., neovisno o tome da li je istom djelovala na svoju štetu ili ne. U prednjem kontekstu osnovano je i pravilno prvostupanjski sud utvrdio da su odvjetnici dužni pružati pravnu pomoć savjesno (a što tuženik neosnovano u pogledu materijalno-pravne osnove dovodi u pitanje) jer je navedena obveza ustanovljena čl. 41. Kodeksa odvjetničke etike prema kojoj je odvjetnik dužan posvetiti svu svoju stručnost i savjesnost zastupanju stranke te toč. 6. općih načela propisanih također navedenim Kodeksom prema kojem je dužan savjesno ispunjavati dužnosti koje proizlaze iz odvjetničkog poziva. Žalbena tvrdnja o nepostojanju materijalno pravnog uporišta za provjeru istovjetnosti potpisa na punomoći fragmentarna je i neutemeljena jer propust zaposlenika prvotuženika ne sastoji se samo u prihvaćanju punomoći koje je potpisala

neovlaštena osoba već i u činjenici što je prihvatio uputu od takve neovlaštene osobe, koje manjkavo postupanje se ne može opravdati ranije postojećim poslovnim odnosom sa navedenom neovlaštenom osobom i svjedokinjom O. niti odnosom povjerenja na relaciji odvjetnik – stranka koje načelo reflektira odnos punomoćnika sa opunomoćiteljem, no bez značaja je u odnosu na obveze koje iz takvog odnosa proizlaze prema trećima.”

Županijski sud u Varaždinu, 10 GŽ.3156/11-2 od 23. travnja 2012.

UGOVOR O NALOGU

Pravo odvjetnika na ugovorenu naknadu

(Čl. 19. Zakona o odvjetništvu – „Narodne novine“, broj 9/94, 117/08, 50/09, 75/09, 18/11)

Ukoliko je ugovorom o nalogu ugovorena naknada odvjetniku u iznosu od 10% od ukupno naplaćenih potraživanja nalogodavca, tada odvjetniku pripada naknada u ugovorenom postotku samo u slučaju uspjeha u parnici.

„Stoga valja kratko ponoviti da je odredbom čl. 3. ugovora o zastupanju od 22. listopada 2002.g. ugovorena naknada nalogoprimca (odvjetnika M. Š.) u skladu s odredbom čl. 19. Zakona o odvjetništvu i Tbr. 39. toč. 3. Tarife i to u iznosu od 10% od ukupno naplaćenih potraživanja nalogodavca (tuženika), računajući i sudske troškove koji se odnose na zastupanje po odvjetniku sukladno Tarifi, a koje nalogodavac naplati. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 3. Ugovora o zastupanju, potpuno je pogrešna i neprihvatljiva žalbena tvrdnja tužitelja da tim ugovorom nije utvrđena naknada odvjetnika M. Š. za slučaj neuspjeha u sporu koji se

vodio pod br. P-___/02 i da u tom slučaju odvjetnik ima pravo na naknadu za sve obavljene radnje temeljem izdane punomoći u smislu odredaba Zakona o odvjetništvu i Tarife, budući da je odredbom čl. 3. Ugovora o zastupanju izričito određeno da za obavljanje poslova iz članka 1. ovog ugovora (zastupanje u predmetu br. P-___/02) stranke ugovaraju naknadu koja pripada nalogoprimcu..., pa prema jasnom sadržaju citirane odredbe Ugovora nalogoprimcu pripada naknada u ugovorenom postotku samo u slučaju uspjeha u parnici, obzirom da se naknada obračunava prema ukupno naplaćenim potraživanjima nalogodavca, uključujući i sudske troškove koji se odnose na zastupanje po odvjetniku sukladno Tarifi, a koje nalogodavac naplati. Prema sadržaju ugovora nalogoprimac je za izvršene usluge ovlašten izdati račun nakon što nalogodavac naplati potraživanja, pa u konkretnom slučaju obzirom na nespornu činjenicu da je tužbeni zahtjev tuženika u parnici br. P-___/02 pravomoćno odbijen, odvjetnik M. Š. nije bio ovlašten izdati račun jer tuženiku nije dosuđeno potraživanje koje je bilo predmet postupka br. P-___/02, pa nije niti bio u mogućnosti naplatiti tražbinu, zbog čega je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da potraživanje koje je predmet ove parnice nije osnovano."

Županijski sud u Varaždinu, 15 Gž.4853/11-3 od 11. lipnja 2012.

UGOVOR O NALOGU

Kada se smatra nalog ispunjen

(Glava 3. toč. XVIII. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – „Narodne novine“, broj 91/04 i 37/05)

Odvjetnik je ovlašten obračunati nagradu za svoj rad prema sklopljenom ugovoru o nalogu i izdati račun stranci kada ispuni nalog stranke u cijelosti, time da se ispunjenje naloga od strane odvjetnika smatra donošenje pravomoćne i ovršne odluke.

„Prema odredbi Glave 3. toč. XVIII. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (NN. broj 91/04 i 37/05; dalje: Odvjetnička tarifa), koja je bila na snazi u vrijeme održanog sastanka između stranaka (u rujnu 2005. g.) Upravni odbor Hrvatske odvjetničke komore (dalje: UO HOK-a) ili organ koji UO HOK-a odredi, jeste tijelo koje je jedino ovlašteno dati objašnjenja glede primjene Odvjetničke tarife. Prema tumačenju danom u više navrata, proizlazi da je odvjetnik obavezan obračunati nagradu za svoj rad i izdati račun stranci kada ispuni nalog stranke u cijelosti i da je odvjetnik ispunio nalog stranke tek donošenjem pravomoćne i ovršne odluke u pravnoj stvari za koju mu je dana punomoć, ili otkazom zastupanja ili opozivom punomoći odvjetniku. Na taj način je bespredmetno pozivanje tuženika na odredbe Zakona o porezu na dodanu vrijednost (prema kojima obračunsko razdoblje za prijavu poreza traje od prvog do posljednjeg dana u mjesecu, što znači da se račun mora izdati do kraja mjeseca u kojem je usluga izvršena, te da izdavatelj računa mora podnijeti poreznu prijavu za izdani račun do zadnjeg dana u tekućem mjesecu za radnje obavljene u prethodnom mjesecu) jer u odnosu u kojem su bile parnične stranke, odredbe Odvjetničke tarife, zajedno s njihovim tumačenjem od strane UO HOK-a, predstavljaju specijalni propis, dok pozivanje na (opću) odredbu čl. 18. st. 3. Zakona o odvjetništvu, prema kojoj je odvjetnik dužan izdati stranci račun nakon izvršene usluge, valja tumačiti upravo u kontekstu navedenih odredbi Odvjetničke tarife i tumačenja UO HOK-a, koja odgovaraju na pitanje kada se smatra da je odvjetnik izvršio uslugu stranci (i tada je odvjetnik obavezan obračunati nagradu za svoj rad i izdati račun stranci). Valja navesti i to, da odvjetnik ima pravo i prije ispunjenja naloga u potpunosti tražiti predujam za svoju nagradu, što proizlazi iz odredbe čl. 758. ZOO-a, koji iznos je dužan uračunati u obračun po ispunjenju naloga.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2925/11-2 od 25. listopada 2011.

UGOVOR O NALOGU

Tumačenje nejasnih ugovornih odredbi

(Čl. 320. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Ukoliko je tužitelj profesionalni pravnik koji tuženiku vrši i naplaćuje pravne usluge, tada je prilikom tumačenja nejasne ugovorne odredbe glede poslova koje je tužitelj ovlašten posebno naplaćivati, potrebno voditi računa o zaštiti osobe kojoj su takve pravne usluge pružene.

„Dakle, odredbe Ugovora o nalogu, u njegovim naprijed spomenutim člancima, koji reguliraju predmet ugovora i obveze nalogodavca, treba shvatiti na način da paušalni iznos naknade pokriva sve troškove (za izvršenje svih odvjetničkih usluga) osim onih koji su posebno izdvojeni u čl. 8.st. 2. i 3. Ugovora o nalogu. Prema tome, osnovano tuženik navodi da se ugovorna odredba treba tumačiti onako kako ona glasi, pri čemu treba ukazati da sadržaj ugovora ne ukazuje da bi postojala namjera ugovaratelja proširivati krug poslova (usluga) koje tužitelj može posebno naplaćivati izvan priznatog paušalnog iznosa, jer bi u protivnom to trebalo izričito odrediti (što je učinjeno isključivo za izradu zahtjevnijih strukovnih ugovora (u odnosu na zastupanje pred sudom stranke su očito vodile računa o odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika)). Nadalje, u predmetnom odnosu tužitelj je profesionalni pravnik, koji tuženiku vrši i naplaćuje pravne usluge, slijedom čega, ukoliko bi se i radilo o nejasnom ugovornom određenju kruga poslova koje je moguće posebno naplaćivati, treba dodatno voditi računa o zaštiti osobe kojoj se takve pravne usluge pružaju u smislu sadržaja odredbe čl. 320. st. 2. ZOO-a, kojom je reguliran način tumačenja nejasnih odredaba ugovora (u naplatnim ugovorima treba ostvariti pravičan odnos uzajamnih činidaba).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2402/12-2 od 21. kolovoza 2012.

ZAKONSKI ZASTUPNIK TRGOVAČKOG DRUŠTVA

Ovlaštenja zakonskog zastupnika trgovačkog društva

(Čl. 49. Zakona o trgovačkim društvima - NN.111/93; 34/99; 121/99; 118/03; 107/07; 196/08 i 137/09)

Zakonski zastupnik trgovačkog društva ovlašten je sklapati ugovore s tim trgovačkim društvom u svoje ime i za svoj račun kao izravni suugovaratelj, u svoje ime i za tuđi račun kao komisionar ili u tuđe ime i za tuđi račun kao zastupnik samo uz posebnu ovlast tog trgovačkog društva.

„Naime, odredbom čl. 49. ZTD-a, propisano je da prokurist ne može bez posebne ovlasti trgovačkog društva nastupati kao druga ugovorna strana i s društvom sklapati ugovore u svoje ime i za svoj račun, u svoje ime, a za račun drugih osoba ili u ime i za račun drugih osoba, dok je odredbom čl. 41. st. 3. ZTD-a, propisano da se na zastupnike društva iz stavka 1. tog članka, odnosi ograničenje iz članka 49. tog Zakona. Dakle, drugotuženik je kao zastupnik (direktor) prvotuženika (trgovačkog društva) mogao sklapati ugovore s društvom u svoje ime i za svoj račun (izravni suugovaratelj), u svoje ime i za tuđi račun (komisionar) ili u tuđe ime i za tuđi račun (zastupnik) samo uz posebnu ovlast trgovačkog društva. Na taj način se isključuje sklapanje ugovora sa samim sobom kod kojih se javlja sukob interesa, kod čega je dovoljno da se zastupnik društva (direktor) nalazi u određenom ugovornom odnosu i u ulozi zastupnika društva i u ulozi druge ugovorne strane (bilo kao izravni suugovaratelj ili komisionar ili zastupnik treće osobe). Kako je odredbom čl. 49. u vezi čl. 41. st. 3. ZTD-a, propisano da se takvi ugovori ne smiju sklapati bez posebne ovlasti društva, a navedena zakonska zabrana ima učinak prema svima (izvan svake sumnje je da takvu posebnu ovlast drugotuženik nije imao), to je navedeni Ugovor ništav temeljem odredbe čl. 103. ZOO-a, s obzirom da je protivan prisilnom propisu, dok je primjenom odredbe čl. 104. st. 1. ZOO-a,

u slučaju ništavosti ugovora, svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj sve ono što je primila po osnovi takvog ugovora.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 437/10-3 od 14. rujna 2011.

UGOVOR O ORGANIZIRANJU PUTOVANJA

Obveza putnika

(Čl. 294. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01;)

Putnik je dužan organizatoru putovanja platiti cijenu za korišteno putovanje i usluge koje je koristio, bez obzira tko je za njega ugovorio putovanje te u čije ime i za čiji račun je putovanje ugovoreno.

„Pravilno sud navodi da je zakonom propisana forma u kojoj se zaključuje ugovor o organiziranju putovanja, pismena forma, no obzirom na od strane tužitelja u cijelosti ispunjene ugovorne obveze iz ugovora zaključenog u usmenoj formi sa B.I. te od strane tuženika kao putnika tog ugovorenog putovanja konzumirane usluge putovanja u cijelosti, valja primijeniti odredbu čl. 294. ZOO-a i smatrati ga valjanim iako nije sklopljen u zakonom propisanom obliku. Prema odredbi čl. 894. ZOO-a putnik je taj koji je dužan organizatoru putovanja platiti cijenu za korišteno putovanje. Putnik je nesporno bio tuženi, pa prema tome bez obzira tko je za njega ugovorio putovanje i u čije ime i za čiji račun je putovanje ugovoreno, obveza plateža prema tužitelju je na tuženiku kao putniku za usluge koje je putnik i koristio. Za tužitelja odnos između osobe koja je naručila putovanje za tuženika i samog tuženika nije relevantan, već je tuženik taj ukoliko je doista između njega i B.I. postojao dogovor o tome da će troškove

putovanja podmiriti B.I. koji ima od njega pravo regresa, nakon što svoje konzumirano putovanje podmiri tužitelju. Naime, pravni odnos između tuženika i treće osobe ne može obvezivati tužitelja koji nije stranka tog pravnog posla a koji je svoju obvezu izvršio i upravo tuženiku izvršio uslugu putovanja i boravka u K. u razdoblju od 02. do 11. veljače 2007.g. Kako je nesporno da je tuženik putovanje koje je organizirano po tužitelju doista i konzumirao kao putnik, da na samu uslugu putovanja nije stavio nikakve prigovore i pritužbe to niti okolnost što tužitelj nema pismenu narudžbu za organiziranje putovanja od tuženika nije od važnosti za pitanje tko je dužan podmiriti konzumirano putovanje po tuženiku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2063/11-2 od 30. studenog 2011.

UGOVOR O OSIGURANJU

Dostava police osiguranja

(Čl. 925. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Propust osiguratelja da dostavi policu osiguranja ugovaratelju osiguranja ne utječe na postojanje ugovora o osiguranju.

„Naime, odredbom čl. 925. st. 1. ZOO određeno je da je ugovor o osiguranju sklopljen kada je ponuda o osiguranju prihvaćena. Imajući u vidu nespornu činjenicu da je tuženik prihvatio tužiteljevu ponudu o osiguranju, kako to proizlazi i iz sadržaja isprave priložene na listu br. 9 spisa, mora se zaključiti da je između stranaka sklopljen ugovor o osiguranju u smislu odredbe čl. 925. st. 1. ZOO. Točno je da u smislu odredbe čl. 925. st.2. ZOO o sklopljenom ugovoru o osiguranju osiguratelj

dužan bez odgađanja ugovaratelju osiguranja predati uredno sastavljenu i potpisanu policu osiguranja ili neku drugu ispravu o osiguranju, međutim, propust osiguratelja da dostavi policu osiguranja ugovaratelju osiguranja ne utječe na postojanje ugovora o osiguranju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1103/10-2 od 17. studenog 2010.

UGOVOR O KASKO OSIGURANJU

Zakonska zatezna kamata zbog zakašnjenja osiguratelja u plaćanju ugovorenog iznosa osiguraniku

(Čl. 919. st.1. i 2. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05, 41/08 i 125/11)

Obveza osiguratelja na plaćanje kamata zbog zakašnjenja u plaćanju ugovorenog iznosa temeljem ugovora o kasko osiguranju teče od kada je osiguratelj zakasnio s izvršenjem svoje obveze, a ukoliko je za utvrđivanje postojanja njegove obveze ili iznosa naknade štete potrebno određeno vrijeme, tada takva obveza počinje teći od dana kada je utvrđeno postojanje obveze osiguratelja i njezin iznos.

„U ovom predmetu radi se o zahtjevu iz ugovora o kasko osiguranju pa osigurateljeva obveza plaćanja kamata (zato što je zakasnio isplatiti ugovorenu svotu po ugovoru za dobrovoljno osiguranje) ne teče od dana koji navodi tužiteljica (03. lipnja 2008.g.) već od trenutka kada je osiguratelj zakasnio s izvršenjem svoje obveze u smislu odredbe čl.919. st.1. i 2. Zakona o obveznim odnosima (NN br. 35/05, 41/08 i 125/11, dalje; ZOO). Iz navedenog proizlazi da kada se dogodi osigurani slučaj osiguratelj je dužan isplatiti naknadu ili svotu određenu ugovorom u

ugovorenom roku koji ne može biti dulji od 14 dana računajući od kada je osiguratelj dobio obavijest da se osigurani slučaj dogodio. Ali ako je za utvrđivanje postojanja osiguravateljeve obveze ili njezina iznosa potrebno stanovito vrijeme, taj rok počinje teći od dana kada je utvrđeno postojanje njegove obveze i njezin iznos. Kako je u predmetu bilo potrebno vještačenje da bi se utvrdila visina štete, a ista je utvrđena na dan objave presude (26. travanj 2010.g.), to onda i zatezna kamata kako pravilno ističe prvostupanjski sud u pobijanoj odluci teče od tog dana.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 3015/11-2 od 05. veljače 2013.

TROŠKOVI SASTAVA ODŠTETNOG ZAHTJEVA

Odgovornost za štete nanесene trećim osobama

(Čl. 11. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – NN. 151/05, 36/09, 75/09)

Tužitelj ima pravo na naknadu troškova sastava odštetnog zahtjeva po osnovi obveznog osiguranja vlasnika od odgovornosti za štete nanесene trećim osobama koji je dostavio neposredno odgovornom osiguratelju prije pokretanja parničnog postupka.

„Osnovano tužitelj ističe u žalbi da mu pripada pravo na naknadu troškova prethodnog postupka. Radi se o troškovima sastava odštetnog zahtjeva upućenog tuženiku prije pokretanja ovog postupka. Prema odredbi čl. 11. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu oštećenik je ovlašten podnijeti odštetni zahtjev po osnovi obveznog osiguranja vlasnika od odgovornosti za štete nanесene trećim osobama neposredno odgovornom osiguratelju, pa trošak sastava odštetnog zahtjeva kojeg je tužitelj uputio tuženiku prije pokretanja ovog postupka, protivno mišljenju prvostupanjskog suda, predstavlja izdatak koji je učinjen u povodu ovog

postupka, zbog čega se smatra dijelom parničnih troškova, sukladno odredbi čl. 151. st. 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4812/12-2 od 28. siječnja 2013.

PRAVO REGRESA

Pravo Hrvatskog ureda za osiguranje

(Čl. 91. st. 4. Zakona o osiguranju – „Narodne novine“, br. 46/97)

Hrvatski ured za osiguranje ima pravo na naplatu iznosa s naslova naknade štete oštećenima od strane osobe koja je odgovorna za štetu.

„Što se tiče primjene čl. 91. st. 4. Zakona o osiguranju (NN. 46/97) u odnosu na odgovornost ovdje tuženika, za ovaj sud nije upitno da je navedenim propisom regulirano pravo na regres Hrvatskog ureda za osiguranje za naplatu iznosa isplaćenog s naslova naknade štete izravnim oštećenima i to od strane štetnika (osobe odgovorne za štetu). U konkretnom slučaju, neovisno o mogućnoj odgovornosti vlasnika (imaoca opasne stvari) za nastanak štete izravnom oštećeniku (temeljem objektivne odgovornosti), nema nikakve dvojbe da je u smislu zakonske sintagme: od „osobe koja je odgovorna za štetu“ utemeljena odgovornost vozača koji je prouzročio štetu; u navedenom smislu osobno vozilo predstavlja objekt, sredstvo kojim je šteta počinjena, dok pod pojam osobe koja je odgovorna za štetu treba uključiti osobu koja je izvršila štetnu radnju, tj. koja je protupropisno vozila i skrivila prometnu nesreću, a to je tuženik.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.688/10-2 od 30. lipnja 2010.

ODGOVORNOST IMATELJA MOTORNIH VOZILA ZA ŠTETU KOJU PRETRPE TREĆE OSOBE

Pravo regresa

(Čl. 178. st. 4. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Ukoliko je osiguravajuće društvo isplatilo naknadu štete oštećenoj koja je pretrpila štetu kao treća osoba, tada tužitelj ima pravo regresa od tuženika kao imatelja motornog vozila u roku od pet godina.

„Točno je, doduše, da se u konkretnom slučaju ne radi o zakonskoj subrogaciji u smislu odredbe čl. 939. ZOO jer tužitelj nije isplatio štetu svojem osiguraniku nego trećoj osobi (suputnici u vozilu njegovog osiguranika), pa u takvom slučaju nema osnove za primjenu te odredbe. Isplata naknade štete izvršena od strane tužitelja oštećenoj M. H. temelji se na odredbi čl. 178. st. 4. ZOO, kako to i tuženik pravilno navodi u žalbi, budući da za štetu koju pretrpe treće osobe imatelji motornih vozila odgovaraju solidarno obzirom na činjenicu da se u konkretnom slučaju radi o nezgodi izazvanoj motornim vozilima u pokretu. Međutim, pogrešna je žalbena tvrdnja tuženika da se u konkretnom slučaju primjenjuje zastarni rok iz čl. 376. ZOO. Naime, tužitelj u ovom postupku zahtijeva od tuženika regres isplaćene štete u smislu odredbe čl. 208. ZOO, pa se obzirom na pravnu prirodu potraživanja tužitelja u konkretnom slučaju primjenjuje zastarni rok od pet godina u smislu odredbe čl. 371. ZOO koji počinje teći od dana izvršene isplate. Prema tome, ne radi se o potraživanju naknade štete pa nema osnove za primjenu zastarnog roka iz čl. 376. ZOO, nego općeg zastarnog roka od pet godina. Kako je tužitelj izvršio isplatu oštećeniku 03. lipnja 1999. g., a tužba je podnesena 22. kolovoza 2003. g., očigledno je da zastarni rok od pet godina nije protekao, pa je prvostupanjski sud, neovisno o razlozima navedenim u obrazloženju,

prigovor zastare iznesen od strane tuženika pravilno ocijenio neosnovanim.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2202/12-2 od 18. veljače 2013.

UGOVOR O OSIGURANJU

Gubitak prava iz osiguranja

(Čl. 963. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05 i 41/08)

Vozač osiguranog vozila koji je u vrijeme štetnog događaja bio pod utjecajem alkohola, ne gubi svoja prava iz osiguranja ako dokaže da nije kriv za postojanje okolnosti koje isključuju osigurateljevo pokriće ili ukoliko dokaže da štetni događaj nije u uzročnoj vezi s činjenicom da je u trenutku prometne nezgode bio pod utjecajem alkohola.

„Naime, tuženik je zaključio obvezni Ugovor o osiguranju sa tužiteljem sukladno čl. 22. Zakona o obveznom osiguranju u prometu (NN. 151/05, 36/09, 75/09) čime je osiguratelj došao u obvezu isplatiti štetu oštećeniku nastalu uporabom osiguranog vozila ukoliko to od njega oštećenik zatraži (čl. 964. st. 1. ZOO-a), a osiguranik tu štetu osiguratelju nadoknaditi ako je do štete došlo radnjama koje dovode do gubitka prava iz osiguranja. Temeljem čl. 11. Zakona o obveznom osiguranju u prometu te čl. 1. Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti koji su sastavni dio Ugovora o osiguranju zaključenog između parničnih stranaka propisano je da se osiguratelj obvezuje nadoknaditi štetu na temelju propisa o odgovornosti za naknadu štete, ako je pri uporabi osiguranog vozila došlo do između ostalog uništenja odnosno oštećenja stvari. Prema tome iz navedenih odredaba proizlazi obveza tužitelja da trećem kod kojeg je došlo do oštećenja uporabom tužiteljevog osobnog vozila isplati štetu i

bez da to osiguranik odobri ili bude o tome obaviješten. Doduše treba reći da niti u slučaju kada je vozač osiguranog vozila pod utjecajem alkohola u smislu prethodno navedenog, on ne gubi svoja prava iz osiguranja ako dokaže da nije kriv za postojanje okolnosti koje isključuju pokriće ili ukoliko dokaže da štetni događaj nije u uzročnoj vezi sa činjenicom da je vozač u trenutku prometne nezgode bio pod utjecajem alkohola.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž. 1226/10-2 od 2. veljače 2011.

UGOVOR O BANKARSKOM TEKUĆEM RAČUNU

Pokriće na tekućem računu

(Čl. 1052. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Banka je ovlaštena obavljati plaćanje preko tekućeg računa kada na istome ima pokrića, ali samo do dopuštenog prekoračenja.

„U konkretnom slučaju između stranaka nije sporno da je na tekućem računu kojeg je vlasnik I.S. nastalo nedopušteno prekoračenje a na kojem računu je ovdje tužena potpisujući pristupnicu postala punomoćnik, zakonski zastupnik vlasnika tekućeg računa kako to i proizlazi iz u spisu priležće pristupnice, čime je bila ovlaštena za raspolaganje novčanim sredstvima na tom tekućem računu. U ovom postupku nije sporno da je tužiteljica, dakle, banka, isplaćivala iznose s tekućeg računa vlasnika I.S. iako na računu nije bilo pokrića. Prema odredbi čl. 1054. st. 2. ZOO-a kao i prema toč. 2. Ugovora o tekućem računu zaključenog između tužitelja i I.S. dana 2. lipnja 2004.g. proizlazi da je banka dužna obavljati preko tekućeg računa plaćanja i onda kad na tom računu nema pokrića no do iznosa

dopuštenog prekoračenja, odnosno da vlasnik može svoj tekući račun dovesti u dugovni saldo do visine propuštenog prekoračenja. Naime, tužitelj svojom tužbom potražuje naplatu iznosa za koji izričito tvrdi da je nastao nedopuštenim prekoračenjem salda na tekućem računu. Prema tome tužitelj je isplaćivao nešto što nije bio dužan, jer jedina odredba Ugovora kojom se regulira pitanje nedopuštenog prekoračenja propisuje ovlaštenje Banke na podnošenje kaznene prijave protiv vlasnika tekućeg računa, te u toč. 5. Ostalih uvjeta na onemogućavanje daljnjeg poslovanja po račun, otkaza Ugovora i zatvaranje tekućeg računa u slučaju nepridržavanja odredaba Ugovora. Naime, pravilnom interpretacijom već spomenute odredbe čl. 1054. ZOO-a dolazi se do zaključka da vlasnik tekućeg računa kao i njegov opunomoćenik raspolažu novčanim sredstvima na tom računu i banka je dužna preko tekućeg računa obavljati plaćanja kada na računu postoje sredstva, izuzetno obavljati plaćanja i kada na računu nema pokrića ali samo u granicama koje su određene Ugovorom ili posebnim Sporazumom između stranaka u skladu s odlukom Banke, što znači da banka nije dužna ali niti ovlaštena obavljati plaćanje preko tekućeg računa kada na njemu nema pokrića odnosno kada nema pokrića iznad dopuštenog prekoračenja.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2805/11-2 od 23. siječnja 2012.

UGOVOR O TEKUĆEM RAČUNU

Smrt korisnika računa

(Čl. 1007. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Poslovanje po bankarskom tekućem računu predstavlja odnos trajne naravi iz razloga što traje tako dugo dok ga stranke

ne raskinu, zbog čega takav odnos ne prestaje smrću klijenta banke budući isti nastavlja nasljednica korisnika računa.

„U konkretnom slučaju treba primijeniti odredbu čl. 213. Zakona o obveznim odnosima (NN. 35/05; 41/08 – dalje ZOO) prema kojoj smrću dužnika ili vjerovnika obveza prestaje ako je nastala s obzirom na osobna svojstva koje od ugovornih strana ili osobne sposobnosti dužnika, što u predmetnom odnosu očito nije slučaj. U konkretnom odnosu smrt pravnog prednika tuženice, prema odredbi čl. 122. i čl. 129. st. 1 i 2 ZN-a, ima učinak da na tuženicu prelaze prava i obveze vezane uz njeno svojstvo nasljednika, što znači da tuženica dolazi u ugovornu poziciju svog prednika, po tekućem računu za koji u spisu nema podataka da je zatvoren. Prema tome, obzirom na činjenicu da poslovanje po tekućem računu predstavlja odnos trajne naravi (u smislu definicije pojma bankarskog tekućeg računa iz čl.1007, 1009., 1011. i 1013. ZOO-a), obzirom da traje dok ga stranke ne raskinu, te da taj odnos nije prestao smrću pravnog prednika tuženice, nije niti mogao započeti teći zastarni rok za podmirenje negativnog salda, što je predmetom ovog spora, a koja obveza proizlazi iz čl. 4. Ugovora o tekućem računu, te čl. 16. i drugih tog Ugovora (list 17 i 18 prvostupanjskog spisa), pri čemu nije odlučno da li je punomoć tuženice temeljem ovlasti njenog prednika, za raspolaganje pravima iz tog odnosa prestala ili nije, jer ju tužitelj tereti kao nasljednicu korisnika računa (a ne kao punomoćnicu).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5002/12-2 od 05. ožujka 2013.

UGOVOR O NOVČANOM DEPOZITU

Ovlaštenja deponenta da slobodno raspolaže štednim ulogom

(Čl. 1038. st. 2. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91)

Čl. 71. Zakona o deviznom poslovanju – NN. 53/91;

Zakon o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske – NN. 106/93)

Kada je odnos između stranaka uređen Ugovorom o novčanom depozitu, prema kojem Ugovoru tužiteljica može kao deponent u svakom trenutku slobodno raspolagati svojim štednim ulogom, tada se na istu ne odnose ograničenja Zakona o deviznom poslovanju koje propisuju ovlaštenje deponenta u korištenju deviznih sredstava kao platežnog sredstva, a niti je međusobni odnos obuhvaćen Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske budući da tužiteljica devizni štedni ulog nakon osamostaljenja Republike Hrvatske nije prenijela iz banke tuženice koja je postala strana banka u poslovanju na teritoriju RH u neku od hrvatskih banaka.

„Po ocjeni ovoga suda, tuženica u žalbenim navodima neobjektivno, očito u skladu s njenim konačnim interesom u ovom postupku, zaobilazi značaj činjenice da su ugovorne odredbe Aneksa C Ugovora o pitanjima sukcesije usmjereni na financijske obveze koje se odnose na jamstva SFRJ ili njene Narodne banke za štedne uloge u nekoj komercijalnoj banci..., pri čemu treba uzeti u obzir potrebe zaštite devizne štednje pojedinaca. I ta odredba Ugovora o pitanjima sukcesije država sa područja bivše SFRJ, kao i Rezolucija 1410 Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, te Odluka Europskog suda za ljudska prava (predmet: Kovačić i drugi protiv Slovenije), u svojoj analizi polazi od odnosa štediša protiv države, na osnovi jamstva (bivše SFRJ), dakle, ti dokumenti ne razrađuju odnos štediša prema njihovoj banci. Temeljno za predmetni odnos je da taj odnos nije obuhvaćen Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni

dug Republike Hrvatske (NN. 106/93) jer tužiteljica, nakon osamostaljenja Republike Hrvatske, nije svoj devizni štedni ulog prenijela iz banke tuženice, koja je postala strana banka u poslovanju na teritoriju RH, u neku od hrvatskih banaka, pa se taj Zakon ne odnosi na devizne depozite tužiteljice kod tuženice (odnosi se na depozite kod domaćih banaka i njihova potraživanja prema bivšoj NBJ s osnova deponirane devizne štednje). Republika Hrvatska je u međuvremenu regulirala svoje odnose sa štedišama u odnosu na njihove devizne štedne uloge, koji su obuhvaćeni tim Zakonom, što je općepoznato. Tuženica i nadalje posluje, pa se neosnovano poziva na dokumente koji se izrijekom odnose na jamstva SFRJ, odnosno njenih slijednica, ne i na izvorni odnos štediša banke i banke za isplatu depozita, dakle, predmet spora nema nikakve veze s isplatom, obvezom iz jamstva.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.3223/11-2 od 09. svibnja 2012.

OPASNA STVAR

Protuklizne pločice

(Čl. 154. st. 2. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Mokre i klizave pločice u vrijeme nastanka štetnog događaja smatraju se opasnom stvari, bez obzira što se radi o protukliznim pločicama.

„Tijekom prvostupanjskog postupka nije bilo sporno da su pločice na unutarnjem dijelu bazena prvotužene bile mokre, što je i prema navodima prvotužene uobičajeno tijekom radnog vremena, a uobičajeno je također da tijekom ljetnih mjeseci u vodi koja se zadržava na pločicama ima

ostataka masnoće iz sredstava za sunčanje, pa se može zaključiti da su u takvom stanju pločice bile klizave, koji zaključak jasno potvrđuje i istaknuto upozorenje na klizav pod zatečeno na prostoru unutarnjeg dijela bazena prvotužene na očevidu održanom 14. siječnja 2011. g. Dakle, bez obzira na činjenicu da se radi o protukliznim pločicama koje su na unutarnjem dijelu bazena prvotužene u dobrom stanju, što je utvrđeno neposrednim opažanjem na očevidima održanim tijekom postupka, voda koja se zadržava na tim pločicama uz prisustvo masnoća iz sredstava za sunčanje utječe na klizavost tih pločica, što potvrđuje i sadržaj izjašnjenja vještaka saslušanih tijekom postupka. Kako su, dakle, u vrijeme nastanka štetnog događaja keramičke pločice bile mokre i klizave, moraju se smatrati opasnom stvari, zbog čega prema ocjeni ovoga suda prvotužena kao imatelj (vlasnik) stvari odgovara za nastalu štetu po kriteriju objektivne odgovornosti, odnosno uzročnosti, sukladno odredbi čl. 154. st. 2. u vezi s čl. 173. i čl. 174. ZOO. Dakle, nebitno je da li je na strani prvotužene bilo propusta u vezi održavanja keramičkih pločica na unutarnjem dijelu bazena, budući da se radi o opasnoj stvari jer od mokrih i klizavih pločica potječe povećana opasnost štete za okolinu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.264/12-4 od 25. ožujka 2013.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Kada sud odlučuje o naknadi neimovinske štete prema Zakonu o obveznim odnosima (NN. 35/05) dužan je u izreci odluke napisati jedinstveni iznos koji je dosudio, dok je u obrazloženju korisno (ali nije i nužno) da navede određeno za svaki kriterij odnosno kvalifikatornu okolnost koji je upotrijebio, određeni iznos koji je imao na umu kad je taj kriterij odnosno kvalifikatornu okolnost prihvatio kao pravno odlučnu činjenicu.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 06. listopada 2011.

ODGOVORNOST REPUBLIKE HRVATSKE

Naknada štete

(Čl. 1045. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05; 41/08; 125/11)

Republika Hrvatska odgovorna je za štetu (imovinsku i neimovinsku) koja je nastala tužitelju koji je imenovan na dužnost javnog ovršitelja obzirom da mu je stavljanjem izvan snage zakona temeljem kojeg je na tu dužnost imenovan ta služba prestala i prije nego ju je on stvarno počeo vršiti, a nakon što je ostvario osobne, prostorne i druge pretpostavke za vršenje te dužnosti protivno njegovom legitimnom očekivanju da će ubuduće vršenjem te dužnosti osigurati redovne prihode.

„Prvostupanjski sud nadalje nalazi da je tužitelj dokazao da mu je u konkretnoj situaciji nastala šteta, imovinska i neimovinska, kako ju propisuje čl. 1046. Zakona o obveznim odnosima (NN. 35/05 i 41/08 – dalje ZOO), koja je nastala iz razloga koje tužitelj opisuje u tužbi i koju štetu (u odnosu na imovinsku štetu) tijekom postupka dokumentira. Prvostupanjski sud se dijelom obrazloženja međupresude poziva na argumentaciju Ustavnog suda RH iz rješenja br. U-I-5612/2011, U-I-6274/2011, U-I-178/2012, U-I-480/2012 od 23. siječnja 2013.g. (na listovima 173-192 prvostupanjskog spisa) u kojoj Ustavni sud RH prihvaća za ovdje tužitelja, kao i za ostale fizičke osobe koje su se našle u identičnoj pravnoj i životnoj situaciji, da je sa svoje strane ostvario sve pretpostavke i uvjete koje je tuženica propisala da ostvari status javnog ovršitelja i da je imao zakonito očekivanje da će vršenjem dužnosti javnog ovršitelja ujedno ostvariti redovne poslovne prihode. U tim okolnostima, konstatira prvostupanjski sud, tužitelju, a i ostalim imenovanim javnim ovršiteljima, imenovanim na dužnost čija je služba prestala, prije nego je realno i započela, Ustavni sud RH je priznao pravo na novčanu zadovoljštinu, ali i pravo na ostvarenje naknade štete u redovnom (parničnom) postupku. Ovaj sud ukazuje na neke bitne elemente iz navedene odluke, osobito na argument iz toč. 19. (str. 13), prema kojem je pravomoćno rješenje o

imenovanju tužitelja na dužnost javnog ovršitelja... stvorilo njegovo legitimno očekivanje da mu prava koja su mu priznata tim rješenjem neće biti retroaktivno poništena na njegovu štetu. Ustavni sud RH razloge tog zaključka temelji i na relevantnim stajalištima Europskog suda za ljudska prava o zaštiti vlasništva, osobito o legitimnim očekivanjima u smislu čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, što je obrazložio u rješenju br. U-I-2921/2003 i dr. od 19. studenog 2008.g. (NN.137/08)... Načinom odgode početka rada javnih ovršitelja i konačnim prestankom te službe, po ocjeni Ustavnog suda RH, koju u cijelosti prihvaća i ovaj sud, te osobe našle su se u situaciji potpune pravne nesigurnosti (što su tvrdnje predlagatelja koje, Ustavni sud prihvaća), uz naznaku da su se javni ovršitelji pripremali za službu udovoljavajući nametnutim obvezama iz Pravilnika Ministra, a zakonodavac je ukinuo tu službu (str. 14. navedene odluke, toč. 19.2., zadnji stavak). Radi navedenoga ovaj sud ocjenjuje da je prvostupanjski sud pravilno zaključio da su u konkretnom slučaju, među subjektima ovog odštetnopravnog odnosa ispunjene sve pretpostavke iz čl. 1045. i čl. 1046. ZOO-a za utvrđenje tuženičine odštetne odgovornosti tužitelju, koja proizlazi iz činjenice da je tužitelj, nakon ispunjenja svih uvjeta, imenovan za javnog ovršitelja, da bi, nakon zakonskih odgoda početka njegove službe, prestankom zakona temeljem kojeg je na tu dužnost i imenovan, ta služba (njegova dužnost) prestala, čime je ostao bez očekivanih redovnih prihoda, ali i onih koje je vršeci odvjetničke poslove ranije ostvarivao, a isto tako imao je materijalne troškove radi ostvarenja osobnih i drugih (materijalnih) pretpostavki za vršenje poslova javnog ovršitelja, koji su u većoj ili manjoj mjeri (kako koji trošak) postali beskorisni za tužitelja, što žalbenim navodima tuženica nije dovela u sumnju".

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-5818/13-2 od 16. siječnja 2014.

ODGOVORNOST REPUBLIKE HRVATSKE

Nezakonit ili nepravilan rad suca

(Čl. 67. Zakona o sudovima – NN. 150/05., 16/07., 113/08., 153/09., 116/10., 27/11. i 130/11)

Pogrešna ocjena javno ovjerovljene privatne isprave od strane nižestupanjskih sudova, a posljedica čega je pogrešna primjena određene zakonske odredbe, ne može se smatrati nezakonitim ili nepravilnim radom suca u smislu odredbe čl. 67. Zakona o sudovima.

„Upravo imajući u vidu sadržaj i prvostupanjskog i drugostupanjskog rješenja kojim tužitelj tvrdi da mu je počinjena šteta, kao i sadržaj rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske, proizlazi pravilnost stajališta suda prvog stupnja da se u konkretnom slučaju radi o pogrešnoj prosudbi nižestupanjskih sudova – odnosno sudaca o sadržaju javno ovjerovljene privatne isprave kojom treća osoba prigovorom dokazuje svoje pravo na predmetu ovrhe, a što je imalo za posljedicu da su odlučujući o tom prigovoru treće osobe u ovršnom postupku pogrešno primijenili odredbu čl. 56. st.2. OZ-a umjesto odredbe čl. 56.st.1. OZ. U okolnostima kada tužitelj niti ne tvrdi da bi sudac Općinskog suda u Č. i sudac Županijskog suda u Č. u donošenju predmetnih rješenja postupali nepravilno i nezakonito uz prisutnost volje, odnosno pristanak da time oštete njegova prava i interese, te da odredba čl. 56. st.2. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj:57/96. i 29/99) ne navodi određeno što javno ovjerovljena privatna isprava mora sadržavati da bi se smatralo da je treća osoba tom ispravom opravdala svoj prigovor, i po ocjeni ovog suda pogrešna ocjena javno ovjerovljene privatne isprave radi koje je došlo do pogrešne primjene odredbe čl.56. st.2. OZ-, ne čini rad sudaca koji su donosili predmetna rješenja nezakonitim niti nepravilnim u smislu odredbe čl. 67. ZS-a.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.5127/12-2 od 03. srpnja 2013.

ODGOVORNOST JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Odgovornost za štetu koju poćini pas lotalica

(ćl. 1063. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05, 41/08 i 125/11)

Jedinica lokalne samouprave odgovorna je za štetu koju poćini životinja (pas) koja luta na njenom teritoriju, a ćiji je vlasnik nepoznat ukoliko se Odlukom o drćanju kućnih ljubimaca obvezala hvatati pse i maćke lotalice.

„Obvezavši tućenika na snaćanje nastale imovinske štete tućitelju prvostupanjski sud polazi od ćinjenice da tućenik odgovara za štetu temeljem odredbe ćl.1063. Zakona o obveznim odnosima (NN br. 35/05, 41/08 i 125/11, dalje: ZOO), jer je odgovoran za štetu koju poćini životinja (pas) koja luta, a ćiji je vlasnik nepoznat, jer je u smislu odredbe Odluke o drćanju kućnih ljubimaca od 07. veljaće 1995.g. (Slućbeni vjesnik Grada Varaćdina br. 1/95, dalje: Odluka) i to ćl.25., propisano je postupanje s psima i maćkama lotalicama a kojim se tućenik obvezao hvatati pse i maćke lotalice. U ćalbi tućenik ne spori da bi bio odgovoran (ćak što više to izrijekom istiće) da je do takve štete doćlo na nekoj od gradskih ulica ili trgova, gdje ne bi postojala mogućnost da pas s podrućja druge općine ili grada podtrći pod vozilo. Takav prigovor nije osnovan zbog toga što u situaciji kada je nesporno da se pas lotalica zatekao na teritoriju koje je nesumnjivo teritorij tućenika, i upravo na teritoriju tućenika se dogodio štetni dogaćaj, a tućenika je obvezao Zakon o veterinarstvu (NN br. 70/07 i 105/01) u ćl.17. propisati uvjete i naćin postupanja s neupisanim psima i maćkama lotalicama, kao i drugim opasnim i zloćudnim životinjama tućenik se svojom ranije citiranom Odlukom kao podzakonskim aktom obvezao hvatati pse lotalice, te na taj naćin otkloniti i eventualni nastup štetnih posljedica od takvih životinja u bilo kojem obliku, pa i posljedica ovakvog konkretnog štetnog dogaćaja. Nedvojbeno je da je pas bio bez odgovarajuće markice, da vlasnik psa nije pronaćen tako da svu brigu o takvom psu po stavu ovog suda bez obzira otkud taj pas doćao, ili se

kretao prije nego je došao na teritorij tuženika je dužan preuzeti tuženik s obzirom da se isti obvezao na postupanje s takvim životinjama pa se on ima smatrati vlasnikom takve stvari u smislu čl.1064. ZOO-a.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3791/11-3 od 26. veljače 2013.

ODGOVORNOST ORGANIZATORA JAVNOG OKUPLJANJA

Javni prosvjed

(Čl. 16. Zakona o javnom okupljanju – NN. 128/99, 90/05, 139/05, 150/05, 82/11)

Organizator javnog okupljanja nije u obvezi održavati javni red i mir na prostorima uz mjesto javnog prosvjeda, budući da isto obavlja policijska uprava.

„Dakle, nema spora između stranaka da je kritične zgode u smislu čl. 2. Zakona o javnom okupljanju bio organiziran javni prosvjed, povodom izgradnje repetitora na nekretninama koje su nesporno u posljednjem posjedu tužitelja. Sporno je bilo da li su prvo i drugotuženi postupili u okviru svojih dužnosti kao organizatora odnosno voditelja koje propisuju odredbe čl. 16. i 17. toga Zakona. Naime, prema čl. 16. organizator je dužan osigurati red i mir na javnom prosvjedu (st. 1.) dovoljan broj redara (st. 2.), time da poslove održavanja javnog reda i mira na prostorima uz mjesto javnog prosvjeda te na mjestu javnog prosvjeda obavlja policijska uprava. Po ocjeni ovoga suda činjenica postavljanja pojedinih sudionika prosvjeda svojih vozila na put po kojem su se trebala kretati vozila sa materijalom tužitelja a do spornog gradilišta kao i njihovo otklanjanje nije bilo kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud, u ovlastima tuženih. Obzirom na utvrđeno činjenično stanje da su sudionici postavili traktor sa

prikolicom na taj put, a kod utvrđenja suda da su to učinili samoinicijativno, jer to nije bilo predviđeno javnim prosvjedom, u kojem dijelu je pravilno sud ocijenio iskaz tuženih, time prvotuženik kao organizator nije postupio protivno odredbi čl. 16. st. 1. i 2. te čl. 17., a niti drugotužena kao vođitelj protivno čl. 21. st. 1. i 2. sve Zakona o javnom okupljanju, jer poslove održavanja javnog reda i mira na prostorima uz mjesto javnog prosvjeda i na tom mjestu obavlja policijska uprava. Stoga iz navedenih razloga, na strani prvo i drugotuženih nije bilo elemenata samovlašća u postupanju kritične zgrade radi čega i ovaj sud smatra da tužitelj nema pravo na posjedovnu zaštitu radi smetanja posjeda od strane tuženih.“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.1053/12-3 od 23. travnja 2012.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU NASTALU NALETOM DIVLJAČI NA OSOBNO VOZILO

I/ Pravna osoba koja upravlja cestom odnosno koncesionar u smislu Zakona o cestama temeljem odredbe čl. 50. st. 1. Zakona o cestama (NN. 84/11) za štetu trećim osobama nastalu na javnoj cesti zbog naleta na divljač odgovara po osnovi krivnje.

II/ Vozač osobnog automobila za štetu koja mu nastane zbog naleta divljači odgovara samo na temelju krivnje.

III/ Osoba koja gospodari lovištem odnosno lovačko društvo za štetu trećim osobama nastalu na javnoj cesti zbog naleta na divljač odgovara na temelju odredbe čl. 1063. Zakona o obveznim

odnosima, odnosno kao za štetu od opasne stvari – po načelu objektivne odgovornosti.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 22. ožujka 2013.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU

Nalet osobnog vozila na divljač

(Čl. 50. Zakona o cestama – NN. 84/11)

Za štetu trećim osobama nastalu na javnoj cesti zbog naleta na divljač, odgovara se po osnovi krivnje.

„Štetni događaj dogodio se 27. travnja 2011. g., koji činjenični navod tužbe tuženik ne pobija. S obzirom na nesporno vrijeme samog štetnog događaja valja upozoriti prvostupanjski sud da materijalni propis na temelju kojeg je taj sud usvojio prigovor promašene pasivne legitimacije nije bio na snazi. Iako je točno da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu koji je donijet 19. lipnja 2009.g. i objavljen u NN. 75/09 propisano da odgovornost za nastalu štetu na vozilu snosi vozač ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti tako da može pravovremeno postupiti po prometnom pravilu i znaku, a u protivnom osoba koja gospodari prometnicom na kojoj je šteta nastala, a samo iznimno štetu snosi ovlaštenik prava lova ukoliko je šteta uvjetovana vršenjem skupnog lova, no ova odredba je stavljena izvan snage čl. 29. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama koji je donijet dana 11. prosinca 2009.g. i objavljen u NN. 153/09. Prema tome, propis na koji se prvostupanjski sud pozvao u vrijeme štetnog događaja kao i u vrijeme pokretanja ovog postupka nije uopće postojao. Spomenutim

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama čl. 13. dodan je u tom Zakonu novi članak 32/a koji je propisao da odgovornost za štetu koju na javnoj cesti osobama ili na vozilu prouzroči divljač snosi ili vozač ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti i nije postupao po prometnom pravilu ili znaku, ili osoba ovlaštena upravljati javnom cestom prema odredbama tog Zakona ukoliko nije postupala sukladno čl. 7. istog Zakona ili osoba koja gospodari lovištem u skladu s propisima koji uređuju lovstvo u svim ostalim slučajevima. Dakle, osoba ovlaštena upravljati javnom cestom odgovara oštećeniku jedino ukoliko javna cesta nije građena i održavana na način da ju na siguran način mogu koristiti svi korisnici cesta kojima su namijenjene (čl. 7. Zakona o javnim cestama). Iako je i ova odredba Zakona o javnim cestama prestala važiti stupanjem na snagu Zakona o cestama koji je donijet 12. srpnja 2011.g. (NN. 84/11) i koji je stavio izvan snage Zakon o javnim cestama sa svim njegovim izmjenama i dopunama te je svojom odredbom čl. 50. propisao pravila i osobe koje su dužne nadoknaditi štetu od divljači na način da za štetu trećim osobama nastalu na javnoj cesti zbog naleta na divljač odgovara se po osnovi krivnje, u ovom sporu, a prema danu štetnog događaja valja primijeniti upravo Zakon o javnim cestama, odnosno konkretno odredbu čl. 13. Zakona o izmjenama i dopunama Zakon o javnim cestama donjetog 11. prosinca 2009. godine.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4789/11-2 od 25. siječnja 2012.

OPASNA STVAR

Prolijevanje masnog derivata po cesti

(Čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05)

Prolijevanje masnog derivata po cesti ne predstavlja višu silu, a pravna osoba odgovorna za održavanje ceste dužna je

osigurati pravovremeno djelovanje iz razloga što cesta na kojoj se nalazi masna mrlja predstavlja opasnu stvar za vozače motornih vozila koji njome prometuju.

„Isto tako, tuženik neosnovano nastoji prolijevanje derivata (vjerojatno ulja) po cesti prikazati kao višu silu, obzirom da je viša sila po definiciji za subjekte konkretnog odnosa neočekivan, izvanredan i nepredvidiv događaj, koji isključuje odgovornost za štetu, a prolijevanje masnog derivata po cesti ne predstavlja događaj koji bi imao takve karakteristike, nego se može očekivati, iako se ne može unaprijed znati vrijeme i lokacija nastanka takvog događaja, u kojem smislu pravna osoba odgovorna za održavanje predmetne ceste mora osigurati svoje pravovremeno djelovanje, u slučaju nastanka takvog događaja. U tom smislu potpuno je neprimjereno tuženikovo pozivanje na – spremnost reagiranja za slučaj policijske dojave i sl. Nema nikakve sumnje da masnu mrlju na strmom i zavojitom kolniku treba, pravna osoba nadležna za održavanje predmetne ceste u stanju podobnom za siguran promet, što prije ukloniti (osposobiti za promet), te je dužna promptno poduzeti i druge mjere za osiguranje sigurnosti prometa (i prije uklanjanja masne mrlje). Cesta na kojoj se nalazi masna mrlja predstavlja opasnu stvar za vozače motornih vozila koji njome prometuju, a tuženikova odgovornost temelji se na propustu dovođenja ceste u stanje sigurno za promet, pri čemu se tuženiku može tolerirati, u opravdanju (promptnog) nepoduzimanja mjera u kraćem vremenu, potrebno vrijeme za saznanje o takvom stanju ceste i za poduzimanje mjera otklanjanja uzroka opasnosti, međutim, tuženik mora opravdati, odgovarajućom dokumentacijom i dokazima, svoj propust na objektivno prihvatljiv način, što tuženik ne čini – nego naprotiv, načelno otklanja svoju odgovornost za poduzimanje mjera na otklanjanju predmetne masne mrlje (koju je u konačnici i otklonio).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5011/12-2 od 05. ožujka 2013.

ODGOVORNOST ZA OPASNU STVAR

Odgovornost za štetu vlasnika motornog vozila

(Čl. 22. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – NN. 151/05, 36/09 i 75/09;

Čl. 1068. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05 i 41/08)

U slučaju nastanka štete od jednog vozila u pogonu zbog krivnje vozača, bez obzira što su vučno i priključno vozilo osigurani kod dva različita osiguratelja, za štetu odgovara osiguranik motornog vozila.

„Tužitelj i tuženik se potpuno neosnovano u međusobnom razgraničenju odgovornosti pozivaju na odredbu iz čl. 22. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN. 151/05, 36/09 i 75/09; dalje: ZOOUP), s obzirom da isti regulira osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama, konkretno st. 5. na način, ako je šteta nastala od vučnog ili priključnog vozila dok su oba vozila bila spojena i činila jednu cjelinu ili ako je šteta nastala tijekom vožnje nakon odvajanja priključnog vozila, za štetu trećim osobama solidarno odgovaraju vlasnici oba vozila pa oštećena osoba može podnijeti odštetni zahtjev ili osiguratelju vučnog vozila ili osiguratelju priključnog vozila. No, prvostupanjski sud na potpuno utvrđeno činjenično stanje, primjenjuje pogrešnu odredbu Zakona o obveznim odnosima (NN. 35/05 i 41/08; dalje: ZOO) čl. 1072. ZOO-a jer tom odredbom su regulirani međusobni odštetni zahtjevi vlasnika motornih vozila, odnosno nastanak štete pogonom dvaju ili više motornih vozila, a u ovom predmetu nije sporno da se radi o pravnoj situaciji nastanka štete od jednog vozila u pogonu, ali u situaciji kada su vučno i priključno vozilo osigurani kod dva različita osiguravatelja je prouzročilo štetu trećoj osobi. Odnosno, pravilno je potrebno primijeniti odredbu čl. 1068. ZOO-a, koja regulira odgovornost za štete izazvane motornim vozilom u pogonu, gdje u smislu st. 2. istog se sastavnim dijelom

motornog vozila smatra i s njime povezana prikolica, gdje je prikolica ili poluprikolica priključno vozilo. Bez obzira što u spisu ne postoji podatak o utvrđenoj prekršajnoj odgovornosti, postoji krivnja vozača za nastalu štetu, jer očito nije poduzeo sve mjere potrebne za sigurnu vožnju, to proizlazi i iz njegova iskaza, kako to primjećuje i sud prvog stupnja, jer sam navodi da je bio malo neoprezan. Osim svega navedenoga, šteta u konkretnom slučaju svakako potječe od opasne stvari, jer teretno vozilo s natovarenim priključnim vozilom, šlepom, u prometu, svakako je opasna stvar u smislu čl. 1063. ZOO-a, pa je i odgovornost u konkretnom predmetu, potrebno prosuđivati po kriteriju odgovornosti od opasne stvari, pa u situaciji kada nije sporno da šteta potječe upravo od motornog vozila, to za konkretnu štetu odgovara osiguranik vlasnika motornog vozila kako ga definira čl. 1068. st. 1. i 2. ZOO-a, odnosno tuženik.“

Županijski sud u Varaždinu, 4 Gž. 3218/11-2 od 13. veljače 2012.

ODGOVORNOST ČLANOVA UPRAVE TRGOVAČKOG DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Izbjegavanje obveza od strane članova trgovačkog društva

(Čl. 10. st. 2. i 3. Zakona o trgovačkim društvima - NN.111/93; 34/99; 121/99; 118/03; 107/07; 196/08 i 137/09)

Sud je ovlašten u svakom konkretnom slučaju utvrđivati da li su članovi trgovačkog društva zloupotrebjavali okolnost da ne odgovaraju za obveze društva.

„U odnosu na tužitelje koji nisu obuhvaćeni kaznenim postupkom odnosno u odnosu na koje je utvrđena apsolutna zastara kaznenog progona prema tuženicima, prvostupanjski sud je pobijanu presudu

utemelji na odredbi čl. 10. st. 3. ZTD-a. Prije svega treba istaći da je točno, a na što ukazuju i tuženici u žalbi, da sukladno čl. 430. ZTD-a vjerovnici nemaju pravo zahtijevati naknadu štete protiv članova uprave društva s ograničenom odgovornošću, ako su oni povrijedili dužnost da vode poslove tog društva pažnjom urednog i savjesnog gospodarstvenika, a koje stajalište je istaknuto u revizijskim odlukama Vrhovnog suda Republike Hrvatske na koje se u žalbi pozivaju tuženici. Međutim, u odnosu na tuženike, u konkretnom slučaju, prvostupanjski sud nije njihovu odgovornost za naknadu štete prosuđivao po odredbi čl. 430. ZTD-a (u vezi čl. 252. istog Zakona), kako to žalba pogrešno smatra, već je istu prosuđivao po odredbi čl. 10. st. 2. i st. 3. istog Zakona. Citiranom zakonskom odredbom Zakona o trgovačkim društvima zapravo je dao opću klauzulu protiv zlouporabe svojstva člana ne navodeći točno koje su to okolnosti zlouporabe, a čime je dano ovlaštenje sudu da u svakom konkretnom slučaju utvrdi je li do takve zlouporabe .“

Županijski sud u Varaždinu, 14 Gž.46/09-2 od 27. travnja 2012.

ODGOVORNOST ČLANA UPRAVE TRGOVAČKOG DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Odgovornost člana uprave trgovačkog društva s ograničenom odgovornošću vjerovnicima

(Čl. 430. Zakona o trgovačkim društvima – NN. 11/93, 34/99, 52/00)

Član uprave trgovačkog društva s ograničenom odgovornošću prije izmjena Zakona o trgovačkim društvima objavljenim u Narodnim novinama broj 118/03, bio je odgovoran samo tom društvu.

„Pravilnom primjenom materijalnog prava prvostupanjski sud je trebao odbiti tužbeni zahtjev tužitelja, jer tužitelj kao vjerovnik društva s ograničenom odgovornošću nije aktivno legitimiran da od tuženika kao člana uprave društva traži naknadu štete zbog nemogućnosti namirenja svoje tražbine od društva (d.o.o.), budući ta mogućnost nije predviđena zakonom. Tužitelj je u ovom predmetu tužbu podnio 21.veljače 2003.g., što znači prije stupanja na snagu čl.209. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima (dalje: ZID ZTD, NN 118/03) pa se stoga odredba čl.430 ZTD-a, koja je izmijenjena tim Zakonom, ne može primijeniti u ovom postupku, te ista odredba nema u konkretnom slučaju utjecaj na ocjenu odgovornosti tuženika kao člana uprave društva s ograničenom odgovornošću. Iz svega iznesenog proizlazi da vjerovnicima društva s ograničenom odgovornošću nije dana aktivna legitimacija za naknadu štete zbog nemogućnosti namirenja tražbine od društva (tako i odluke VSRH br. Rev 850/03-2 od 08. ožujka 2005.g. i br. Rev 1399/07-2 od 17.prosinca 2008.g.). To znači da ni tužitelj kao vjerovnik nije aktivno legitimiran zahtijevati u predmetnom postupku naknadu štete od tuženika kao člana uprave TD „I.“d.o.o. umjesto od imenovanog društva kao dužnika od kojeg nije mogao namiriti svoji tražbinu iz ugovora o kratkoročnom zajmu od 21.svibnja 2001.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1143/11-3 od 19. travnja 2011.

ODGOVORNOST ZADRUGARA

Opseg odgovornosti zadrugara

(Čl. 22. Zakona o zadrugama - NN. 36/95, 67/01 i 12/02)

Na obveze zadrugara primjenjuju se odredbe Zakona o obveznim odnosima koje reguliraju odnose u ortaštvu, što znači da za obveze zadruge odgovaraju svi ortaci neograničeno.

„Za obveze zadruge odgovaraju zadrugari, u skladu s odredbama Zakona o zadrugama (NN. 36/95, 67/01 i 12/02 – dalje: ZZ), koji čl. 22. u vezi čl. 2. toga Zakona određuje odgovornost zadruge (članova zadruge) za dugove zadruge; zadrugari odgovaraju za obveze zadruge u skladu sa zakonom i pravilima zadruge, time da se na obveze zadrugara primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima koje reguliraju odnose u ortaštvu. Prema odredbi čl. 648. st. 4. ZOO-a za obveze ortaštva solidarno odgovaraju svi ortaci. Kako odredba ugovora o osnivanju zadruge, čl. 11. ograničava odgovornost svakog osnivača do visine od 1.000,00 kn ali prema čl. 11. sudionici ugovornog odnosa mogu svoj obvezni odnos urediti drugačije nego što je zakonom određeno ako iz pojedine odredbe ZOO ili njenog smisla ne proizlazi što drugo, osnivači zadruge nisu slobodni ograničiti svoju odgovornost do visine osnivačkog uloga i odgovaraju za obveze zadruge do visine vrijednosti svoje imovine. Po ocjeni ovoga suda, točno je da je ugovorom o osnivanju zadruge određeno da su tuženici njeni osnivači (ugovorom o osnivanju solemniziranom po javnom bilježniku 04. prosinca 2006.g. čl. 12. st. 1. propisana je solidarna odgovornost članova zadruge za dugove nastale za vrijeme članstva u zadruzi u iznosu osnivačkog pologa, odnosno na iznos od 1.000,00 kn. Postavlja se pitanje odgovaraju li članovi zadruge za dugove zadruge trećima prema navedenim internim pravilima ili neograničeno, u smislu propisa na koji se prvostupanjski sud u obrazloženju svoje presude poziva. Ovaj sud priklanja se materijalnopравnom stajalištu prvostupanjskog suda u ocjeni da zadrugari, za vrijeme važenja ranijeg Zakona o zadrugama odgovaraju, prema trećima neograničeno, svom svojom imovinom, jer, po ocjeni ovoga suda, čl. 22. st. 2. ZZ-a propisuje odgovornost zadrugara koja se ravna prema Zakonu (Zakonu o zadrugama) i Pravilima zadruge, što se ne može tumačiti u smislu isključenja ili bitnog ograničenja odgovornosti zadrugara prema trećima za slučaj nemogućnosti namirenja iz sredstava zadruge (primjerice doc.dr.sc. Dubravka Akšamović, u stručnom članku objavljenom u Hrvatskoj pravnoj reviji, srpanj-kolovoz 2011., u analizi razlike između starog i novog Zakona o zadrugama (novi Zakon o zadrugama – NN.

34/11) navodi da novi Zakon o zadrugama ukida načelo neograničene i solidarne odgovornosti zadrugara za obveze zadruge, koje je inače karakteristično za društvo osoba, te propisuje novi režim odgovornosti zadrugara za obveze zadruge). Novi Zakon o zadrugama propisuje visinu članskih uloga na način na koji je kasnijim izmjenama Zakona o zadrugama postao zakonski normirani način, ne znači da su oni mogli na taj način ograničiti svoju odgovornost u režimu važenja ranijeg zakona, koji je pitanje njihove odgovornosti drugačije propisivao.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.4934/11-3 od 10. siječnja 2012.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Utvrđivanje visine imovinske štete

(Čl. 1086. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Budući da se visina imovinske štete utvrđuje prema cijenama u vrijeme učinjenih izdataka, to tužitelj ima pravo na zateznu kamatu od dana kada je popravio nastalu mu štetu.

„Obrazlažući pobijanu presudu u ovom dijelu, prvostupanjski sud navodi da tužitelj nije dokazao da je platio popravak štete, pa mu je zakonska zatezna kamata dosuđena od dana presuđenja do isplate (a ne od dana dospijeca računa br. ___/2006 od 3. srpnja 2006.g. izdanog po „E“ vlasnik M.K. iz Z., sa dospijecom 18. srpnja 2006.g., koji se odnosi na popravak oštećenih segmenata vrata). Međutim, tijekom postupka nije bilo sporno da je tužitelj popravio predmetna vrata zamjenom oštećenih segmenata. Popravkom oštećene stvari nenovčana imovinska šteta pretvorena je u novčanu tražbinu (trošak popravka) koje se visina utvrđuje prema cijenama u vrijeme učinjenih izdataka jer je odštetni zahtjev tužitelja repariran (tužitelj je uspostavio prijašnje stanje). Kako se prema

odredbi čl. 1086. ZOO-a obveza naknade (imovinske) štete smatra dospjelom od trenutka nastanka štete, to je polazeći od pogrešne premise (da je relevantno da tužitelj nije dokazao da je platio popravak), prvostupanjski sud odbijanjem tužbenog zahtjeva u dijelu koji se odnosi na zakonsku zateznu kamatu na dosuđeni iznos glavnice (za razdoblje od 19. srpnja 2006.g. do 30. ožujka 2010.g.) pogrešno primijenio materijalno pravo, jer je pravilnom primjenom materijalnog prava (čl. 29. st. 1. u vezi čl. 1086. ZOO), tužitelju valjalo dosuditi zakonsku zateznu kamatu od trenutka nastanka štete tj. od 19. srpnja 2006.g. s obzirom da je tužitelj popravio štetu, a račun koji se odnosi na popravak štete dospio je tog datuma.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.2712/11-2 od 29. veljače 2012.

NAKNADE IMOVINSKE ŠTETE

Početak tijeka zakonske zatezne kamate

(Čl. 11. st. 2. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – NN. 151/05, 36/09 i 75/09)

Kada nije moguće utvrditi točan datum kada je tužiteljica podnijela odštetni zahtjev odgovornom osiguratelju niti podatak kada je ista sanirala štetu, tada se trošak radi saniranja štete određuje prema cijenama u vrijeme kada je tužiteljica popravila oštećenu stvar, time da zatezne kamate teku od dana podnošenja tužbe.

„Naime, iz spisa nije moguće utvrditi kada je točno tužiteljica podnijela odštetni zahtjev prema odgovornom osiguratelju u smislu čl. 11. st. 2. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine br.

151/05, 36/09 i 75/09) a od kojeg bi onda datuma i tekla kamata, također u spisu ne postoji niti jasan podatak o tome kada je tužiteljica sama dala sanirati štetu, odnosno kada je točno sama dala popraviti oštećenu uličnu ogradu pa bi i nastala obveza, pa i ista značila početak tijeka zatezних kamata. U odsutnosti svega navedenog za ovaj sud je jedino prihvatljivo i to u situaciji kada je tužiteljica popravila oštećenja na svojoj ogradi, pa je ona time svoju nenovčanu imovinsku štetu pretvorila u novčanu tražbinu (trošak popravka ograde), i iznos troškova popravka ograde koji je ona podmirila sama određuje se prema cijenama u vrijeme kada je te izdatke i učinila. Znači popravkom oštećene stvari tužiteljica je uspostavila prijašnje stanje i trošak popravka se ocjenjuje prema cijenama kada je popravak i izvršen a zatezne kamate na tražbinu naknade štete teku od dana kada je nenovčana materijalna šteta postala novčana i to u smislu čl. 1086. ZOO-a. S obzirom da u spisu ne postoje podaci kada je to imovinska šteta prešla u novčanu tražbinu i u situaciji kada nije sporno da je tužiteljica štetu na ogradi sama otklonila do podnošenja tužbe, to je ujedno datum podnošenja tužbe uzet kao najraniji datum kada je tužena saznala za visinu sada novčane tražbine, bez obzira što se nakon vještačenja tužiteljica zadovoljila i nižim iznosom od novčanog iznosa kojeg je imala popravljajući oštećenu ogradu.“

Županijski sud u Varaždinu, 4 Gž.2842/11-2 od 02. veljače 2012.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Štetni događaj nastao izvan javne ceste

(Čl. 22. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – NN. 151/05, 36/09 i 75/09)

Ukoliko se štetni događaj dogodio na dvorištu odnosno izvan javne ceste ili površine na kojoj se odvija promet, osiguranik nema pravo na naknadu imovinske štete od osiguravatelja temeljem police osiguranja od automobilske odgovornosti.

„Naime, odbivši tužbeni zahtjev tužitelja, prvostupanjski sud polazi od nespornog mehanizma i mjesta nastanka štetnog događaja u kojemu je oštećeno osobno vozilo tužitelja marke BMW __ D dana 28. listopada 2009. godine na dvorištu u K. br. __ na način da je otac tužitelja S.B. popravljajući traktor odjednom istim krenuo unazad te udario u parkirano vozilo tužitelja oštetivši mu pri tom prednji poklopac i prednju plastiku na vozilu. Prvostupanjski sud se u obrazloženju svog stajališta pozvao na odredbu čl. 22. st. 1. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN. 151/05, 36/09 i 75/09) prema kojoj je vlasnik vozila dužan sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom vozila može nanijeti trećim osobama zbog – između ostalog – uništenja ili oštećenja stvari. Prema st. 3. cit. odredbe čl. 22. takvim ugovorom o osiguranju pokrivena su štete nastale od vozila koja se kreću javnim cestama i ostalim površinama na kojima se odvija promet, a koja podliježu obvezi registracije te po propisima o registraciji moraju imati prometne dozvole. Kako se predmetni štetni događaj dogodio na dvorištu, dakle, nedvojbeno izvan javne ceste ili površine na kojoj se inače odvija promet, sud prvog stupnja je tužbeni zahtjev tužitelja ocijenio osnovanim te ga odbio. „

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2163/12-2 od 28. svibnja 2012.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Pravo regresa od oštećenika

(Čl. 113. st. 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju – NN. 150/08; 94/09; 153/09 i 71/10)

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje dužan je od osobe koja je prouzročila bolest, ozljedu ili smrt osigurane osobe, tražiti naknadu prouzročene štete u vidu troškova za zdravstvene i druge usluge te iznose novčanih naknada i drugih davanja koje plaća za tog osiguranika.

„Prema odredbi čl. 113. st. 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju tužitelj (Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje) je obvezan zahtijevati naknadu prouzročene štete od osobe koja je prouzročila bolest, ozljedu ili smrt osigurane osobe. Naknada štete koju tužitelj ima pravo zahtijevati u smislu odredbe čl. 113. st. 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, obuhvaća troškove za zdravstvene i druge usluge, te iznose novčanih naknada i drugih davanja koje plaća tužitelj, sukladno odredbi čl. 120. istog Zakona. Kako je tuženik skrivio ozljede J.B., osiguranika tužitelja, što je utvrđeno pravomoćnom kaznenom presudom, a u parničnom postupku je sud u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti počinitelja vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim, sukladno odredbi čl. 12. st. 3. ZPP-a, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da tuženik odgovara za svu štetu koja je nastala kao posljedica izvršenja kaznenog djela, sukladno odredbi čl. 154. st. 1. ZOO, pa je u obvezi podmiriti štetu koja se odnosi na troškove liječenja J.B. u utuženom iznosu koji je u skladu sa sadržajem priložene dokumentacije, koju štetu je tužitelj ovlašten zahtijevati od tuženika u smislu odredaba Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, slijedom čega je osnovano udovoljio tužbenom zahtjevu tužitelja, pravilno primijenivši materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1110/10-2 od 17. studenog 2010.

POVRAT ISPLAĆENE OPSKRBNINE

Pravo na opskrbninu ukinuto retroaktivno

(Čl. 87. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji - NN.174/04; 92/05; 107/07; 65/09; 137/09; 55/11 i 144/12)

Ukoliko je tuženikovo pravo na opskrbninu u smislu odredbe čl. 87. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji rješenjem nadležnog tijela ukinuto retroaktivno, tada je isti u obvezi naknaditi tužiteljici sve isplaćene iznose od prestanka prava do zadnje neosnovane isplate.

„Po ocjeni ovog suda, žalbeni navodi tuženika su neosnovani, pri čemu ovaj sud ocjenjuje da njima tuženik nije doveo u sumnju pravilnost materijalnopravnog utemeljenja pobijane presude, koja se zasniva na činjenici da je tuženiku njegovo pravo na opskrbninu po nadležnom upravnom tijelu retroaktivno ukinuto, u smislu primjene čl. 88. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihove obitelji (NN.174/04; 92/05; 107/07; 65/09; 137/09; 55/11 i 144/12) prema tekstu važećem u vrijeme gubitka tog prava, jer (a u tom smislu zakon nije izmijenjen) je jedan od konstitutivnih uvjeta da osoba koja ostvaruje to pravo ne ostvaruje samostalno gospodarsku ili profesionalnu djelatnost. Ovaj sud prihvaća prvostupanjsko procesnopravno stajalište prema kojem je, glede prava na opskrbninu (prestanka tog prava s danom 06. travnja 2005.g.), sud u ovom postupku vezan, u smislu primjene čl. 12. st. 1 ZPP-a, konačnom i pravomoćnom odlukom nadležnog upravnog tijela. Dakle, tuženik je samo u upravnom postupku, u kojem mu je to pravo ukinuto, mogao ostvarivati sudsku zaštitu pred nadležnim upravnim sudom, u upravnom sporu, a koje pravo, evidentno, nije koristio kako bi zaštitio svoje subjektivno pravo na opskrbninu, za koju tvrdi da mu za sporni period pripada tj. da mu je s osnovom isplaćena i da tu osnovu i sada treba uvažavati. Pravilno je prvostupanjski sud zaključio na temelju naprijed

navedenoga da se tuženik u ovom postupku postavljenom tužbenom zahtjevu za povrat nesporno isplaćene opskrbnine, u nespornom periodu i u nespornim iznosima, može suprotstavljati samo ukoliko dokaže da je svoju obvezu na povrat, koju tužitelj s osnovom temelji na primjeni čl. 144. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihove obitelji, koji članak regulira pitanje naknade štete za nepripadajuće isplate opskrbnine (prvostupanjski sud pravilno zaključuje da se zapravo radi o stjecanju bez osnove, u smislu čl. 1111. ZOO-a), izvršio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2245/12-2 od 22. svibnja 2013.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Naknada štete zbog gubitka uzdržavanja

(Čl. 194. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Kada utvrđuje naknadu štete zbog gubitka uzdržavanja, sud je dužan utvrditi visinu doprinosa za uzdržavanje koju je tužiteljici trebao pružiti uzdržavatelj i od tog iznosa odbiti visinu obiteljske mirovine tako da bi na taj način utvrdio stvarnu visinu imovinske štete i tek nakon toga utvrditi za koji dio utvrđene štete je tuženik odgovoran razliku, odnosno tek tada primijeniti utvrđeni omjer suodgovornosti za štetu.

„U odluci Vrhovnog suda RH br. Gž.209/79 (sentenca objavljena u knjizi Odštetno pravo, Ivice Crnića (izdanje: Faber i Zgombić Plus d.o.o. iz 2004.g., str. 362) u slučaju kad se tužbom zahtijeva naknada tuđe pomoći sud je prvo obvezan utvrditi ima li oštećenik pravo na tuđu pomoć po osnovi socijalnog osiguranja i u kojoj visini, pa ako je oštećenik propustio ostvariti to svoje pravo i time smanjiti štetu, tada tuženik nije obvezan

naknaditi mu tu štetu. U reviziji br. Rev. 1141/07-2 od 16. travnja 2008.g. Vrhovni sud RH iznosi stajalište (prihvaćajući materijalno pravni pristup drugostupanjskog suda) da u slučaju gubitka uzdržavanja zbog gubitka oca, visinu izgubljenog uzdržavanja (dvojice tužitelja) treba utvrditi uzevši u obzir visinu novčanog iznosa kojeg bi njihov otac izdvajao za njihovo uzdržavanje, te visinu obiteljske mirovine... Ovaj sud ukazuje na činjenicu da pravo na ostvarenje obiteljske mirovine propisuje Zakon o mirovinskom osiguranju (NN. 102/98; 127/00; 109/01; 147/02; 117/03; 30/04; 177/04; 92/05; 79/07; 35/08; 121/10 i 130/10- pročišćeni tekst), time da je prema materijalnopravnim odredbama važećim u vrijeme ostvarenja tužiteljičinog prava na obiteljsku mirovinu (na isti način to je pravo regulirano kontinuirano), čl. 3. kojim se priznata prava po tom zakonu osiguranicima ostvaruju na načelima uzajamnosti i solidarnosti, time da se osiguranici obvezno osiguravaju za slučaju starosti i invalidnosti, dok članovi njihovih obitelji ostvaruju prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine. Između ostalih prava iz mirovinskog osiguranja čl. 4. toč. 4. propisano je pravo na obiteljsku mirovinu. Zakonom o obveznom osiguranju u prometu (NN. 115/05; 36/09; 65/09), čl. 34. st. 1. (ista materija na identičan način bila je regulirana i ranijim važećim propisima i to Zakonom o osiguranju (NN. 46/97; 50/99; 11/02), čl. 94. i čl. 97. st. 1. propisano je pravo oštećenika (takvo pravo ima i posredni oštećenik) tražiti od Hrvatskog ureda za osiguranje naknadu štete nanesene uporabom vozila inozemne registracije za koje postoji valjana međunarodna isprava ili dokaz o postojanju osiguranja odgovornosti (u smislu odredbe čl. 32. st. 1. toga Zakona). Dakle, Zakonom o obveznom osiguranju u prometu odnosno ranijim propisima koji reguliraju tu materiju, štetnik je osiguran od odgovornosti, dok Zakon o mirovinskom osiguranju omogućuje osiguranicima odnosno članovima njihovih obitelji ostvarenje određenih prava na temelju potpuno drugačijih okolnosti i kriterija. Stajalište je ovog suda da se kriterij odgovornosti oštećenika za nastalu nesreću ne može niti neposredno niti posredno primijeniti na osnovu (razmjer) njihovih prava po osnovu Zakona o mirovinskom osiguranju. Naknada štete u prometu tj. ostvarenje tih prava ovisi samo o visini štete za koju odgovara štetnik iz prometa (po toj osnovi se opseg i visina štete iz prometa mogu umanjiti) i u tom dijelu postoji međusobna uvjetovanost primjene navedenih propisa iz dvaju različitih zakona. Prvostupanjski sud nije postupio na navedeni

način, nego je prvo utvrdio visinu doprinosa u uzdržavanju kojeg bi pok. otac pružao tužiteljici, nakon čega je tu visinu umanjio za 50% zbog njegove suodgovornosti za nastalu štetu, pa je tako dobiveni iznos dijela štete (koji predstavlja iznos doprinosa kojeg bi umjesto pok. oca u konkretnim okolnostima bio obvezan plaćati osiguratelj) usporedio s visinom obiteljske mirovine, te utvrdio da tužiteljica nema pravo na naknadu štete. Umjesto navedenog pristupa prvostupanjski sud je trebao, nakon što je utvrdio visinu doprinosa za uzdržavanje koji je tužiteljici trebao pružiti njen pok. otac, od tog iznosa odbiti visinu obiteljske mirovine, na koji način bi utvrdio stvarnu visinu te materijalne štete i nakon toga utvrditi za koji dio tako utvrđene štete je odgovoran tuženik (tek tada, na razliku, primijeniti utvrđeni omjer suodgovornosti za štetu). Metodološke razlike u pristupu daju bitno drugačije rezultate, radi čega je cjelokupna prvostupanjska kalkulacija visine štete pogrešna, jer je protivna smislu navedenih materijalnih propisa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1040/10-2 od 15. prosinca 2010.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Izgubljena dobit

(Čl. 200. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Pravilnik o štetama tužitelja smatra se internim aktom, zbog čega je sud dužan utvrditi u čemu se konkretno sastoji izmakla dobit i utvrditi visinu iste u slučaju da tuženik ospori osnovanost naknade štete koja je zatražena i izračunata temeljem metodologija propisanih tim Pravilnikom.

„Nije sporno da se za izračun troškova izgubljene koristi opće prihvaćena metodologija izračuna štete, no i za izračun temeljem navedene metodologije ukoliko odgovorna treća osoba osporava visinu štete zatraženu po oštećeniku, ne mogu biti mjerodavni prosječni i iskustveni podaci već je potrebno raspolagati konkretnim podacima o konkretnoj pretrpljenoj šteti, upravo u konkretnom spornom štetnom događaju, a što nije sporno, da tužitelj u ovom postupku iste nije priložio niti je vještak na takovim podacima izračunao visinu izgubljene dobiti. U konkretnom slučaju sud o visini izmakle koristi nije mogao odlučiti niti prema slobodnoj ocjeni kako to u žalbi traži I-tužitelj jer se u pogledu štete u vidu izmakle koristi tužiteljima šteta mogla određeno utvrditi da su tužitelji dostavili podatke, na dostavu kojih ih je sud i pozivao. Treba reći da je Vrhovni sud Republike Hrvatske stao na stajalište da je Pravilnik o štetama pravnog prednika tužitelja interni akt, pa da u slučaju kada tuženik ospori osnovanost naknade štete koja je zatražena i izračunata temeljem metodologija propisanih tim Pravilnikom sud mora utvrditi u čemu se konkretno sastoji izmakla dobit i nakon toga utvrditi visinu iste. Ovakvo stajalište Vrhovnog suda zauzeto je povodom objavljene revizije sukladno odredbi čl. 382. st. 2. ZPP-a, u odluci br. Rev. 1222/08-2 od 10. travnja 2009.g., dakle, radi pravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene Zakona i ravnopravnosti građana obzirom na različito postupanje Županijskih sudova u pogledu primjene tužiteljevog Pravilnika o štetama.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 148/10-2 od 15. srpnja 2010.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Izmakla korist

(Čl. 376. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Za početak tijeka roka zastarijevanja tužiteljeva potraživanja s osnove naknade štete zbog izmakle koristi odlučan je trenutak saznanja tužitelja da njegova ponuda od strane tuženika nije prihvaćena.

„Naime, u ovom postupku radi se o zahtjevu za naknadu štete u vidu izmakle koristi, dobitka kojem se oštećeni nada po redovnom tijeku stvari, a koji bi bio ostvaren da nije bilo štetne radnje. Kako tužitelj traži naknadu štete na ime izgubljene zarade u vremenskom razdoblju koje je točno određeno i slijedi od dana po tuženiku davanja koncesije za obavljanje dimnjačarskih usluga drugoj osobi, a ne tuženiku, radi se o budućoj šteti i to budućoj šteti koja se može sagledati zajedno sa sadašnjom štetom obzirom je ona po redovnom tijeku stvari izvjesna. Naime, koncesija je odlukom tuženika od 4. travnja 2005.g. dodijeljena na rok od pet godina. Kako je tužitelj već u vrijeme saznanja za odluku tuženika koja odluka je kasnije poništena presudom Upravnog suda RH od 3. prosinca 2008.g. znao da dimnjačarske poslove na području Grada V.T. neće moći obavljati slijedećih pet godina to je upravo tim danom postalo i sasvim izvjesno da neće moći ostvariti zaradu za navedeni vremenski period, a isto tako na temelju podataka o cijenama dimnjačarskih usluga kao i odluke tuženika o tome koji se poslovi moraju izvršavati u sklopu te djelatnosti tužitelj je imao i točno saznanje o opsegu sam štete. Za tijek zastare potraživanja naknade štete nije ni u kojem slučaju relevantan dan pravomoćnosti presude Upravnog suda, obzirom da saznanje je li tuženik odgovoran za štetu tužitelju nije relevantno za početak tijeka zastare već je bitno jedino vrijeme saznanja za štetu i osobu koja je štetu počinila. Prema tvrdnji tužitelja štetu je počinio tuženik i to time što tužitelj nije imao mogućnosti zbog njegove odluke o koncesiji obavljati dimnjačarske poslove na području Grada V.T., a za to je tužitelj saznao danom donošenja takve odluke, a ne danom donošenja presude Upravnog suda RH.“

Županijski sud u Varaždinu, 12 Gž.210/11-2 od 16. ožujka 2011.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Izmakla korist

(Čl. 488. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Da bi se prihvatio zahtjev za naknadu štete zbog izmakle koristi tužitelj je dužan dokazati postojanje vjerojatnosti ostvarivanja dobiti i namjeru stjecanja te koristi koja nije ostvarena zbog postupanja tuženika.

„Tako žalba pravilno ukazuje, a što proizlazi i iz sadržaja navedene sudske prakse da je za „priznavanje prava na naknadu izmakle dobiti nužno postojanje namjere stjecanja koristi koja se zbog štetnikovog postupka izjalovila, postojanje objektivne vjerojatnosti da bi tužitelj zaista stekao dobitak da u tome nije spriječen i postojanje dopuštenja za korist što znači da treba biti povrijeđen tužiteljev pravno zaštićeni interes“, odnosno da „za priznavanje prava na naknadu izmakle koristi nije dovoljno postojanje mogućnosti ostvarivanja dobiti već i to da je oštećenik zaista imao namjeru ostvariti korist kao i vjerojatnost ostvarenja koristi.“ Istovjetno stajalište izraženo je i u odluci br. PŽ-3095/93 od 31. prosinca 1993.g. prema kojoj se pri ocjeni izmakle koristi „uzima u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom tijeku stvari ili prema posebnim okolnostima, a nije dovoljna apstraktna „teorijska mogućnost da bi oštećenik ostvario dobitak...“.Stoga tuženik obzirom na primjenu na konkretni slučaj specijalne odredbe iz čl.488. st.2 ZOO u žalbi pravilno ističe da prvostupanjski sud nije imao u vidu i potrebu ispunjenja pretpostavki za priznavanje prava na naknadu izmakle koristi, pa ovaj sud prihvaća osnovanim žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.1427/12-2 od 16. prosinca 2013.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Obiteljska invalidnina

(Čl. 144. st. 1. toč. 2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njegove obitelji – NN. 174/04 i 92/05)

Ukoliko do promjene iznosa obiteljske invalidnine dođe zbog povećanja mirovine tuženika, tada su ispunjene pretpostavke za naknadu štete propisane Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njegove obitelji.

„Suština je, na što također pravilno ukazuje žalba tužiteljice da je do promjene iznosa obiteljske invalidnine došlo zbog promjene iznosa (povećanje mirovine tuženika), a ne zbog promjene prava priznatih Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njegove obitelji (NN. 174/04 i 92/05), budući je od 1. svibnja 2004.g. iznos mirovine tuženika prešao zakonom određeni cenzus, zbog kojeg je došlo i do promjene iznosa obiteljske invalidnine, što je naznačeno i u rješenju od 8. ožujka 2007.g. Tuženik, kao korisnik obiteljske invalidnine temeljem Zakona o pravima.. bio je dužan prijaviti svaku nastalu promjenu koja utječe na gubitak ili opseg nekog njegovog prava, a to se konkretno odnosilo na visinu njegove mirovine, a što je propisano čl. 15. st. 3. Zakona o pravima.., dok ga, kako to pravilno ističe tužiteljica u žalbi, njegovo neznanje prava, ne ispričava, odnosno ta činjenica u odnosu na osnovanost zahtjeva tužitelja nije odlučna, radi čega ovaj sud smatra, a protivno stajalištu prvostupanjskog suda, da su se i u smislu čl. 1045. ZOO-a ispunile pretpostavke za naknadu štete propisane čl. 144. Zakona o pravima.. kao posebnog Zakona kojima je regulirano pravo tužiteljice u predmetnim slučajevima za naknadu štete, a čiju visinu nikakvim posebnim prigovorima tuženik nije osporio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 41/10-2 od 19. svibnja 2010.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Nepripadno primljen dječji doplatak

(Čl. 34. Zakona o doplatku za djecu – NN. 94/01, 138/06, 107/07 i 61/11)

Tužitelj ima pravo na naknadu štete od tužene koja je nepripadno primila dječji doplatak temeljem pravomoćnih rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, ako je isti u upravnom postupku ponovio okončani postupak odlučivanja o pravu tužene na dječji doplatak, a pravomoćnim je rješenjem utvrđeno da je tuženoj priznato pravo na dječji doplatak na temelju neistinitih i netočnih podataka o kućanstvu i prihodima tužene.

„Nema nikakve dvojbe da je tuženica dječji doplatak primala temeljem pravomoćnih tužiteljevih rješenja iz upravnog postupka, u kojima je odlučivano o njenom zahtjevu za isplatu s naslova prava na dječji doplatak. Iz sadržaja rješenja kojim su po službenoj dužnosti poništena rješenja temeljem kojih je tuženica ostvarivala pravo na dječji doplatak, proizlazi da je isto utemeljeno na odredbama čl. 249. i čl. 258. Zakona o općem upravnom postupku (NN.53/91 – dalje: ZUP), dakle, da se radi o rješenjima donijetim nakon obnove upravnog postupka, zbog čega je to, novo rješenje, u cijelosti reguliralo sadržaj predmetnog prava tuženice, o kojem je odlučivano u upravnom postupku, pa treba smatrati da je rješenje donijeto povodom obnove postupka na drugačiji način reguliralo sadržaj predmetnog prava, time da je rješenje mjerodavno (proizvodi pravne posljedice) od pravomoćnosti. Međutim, učinak tog rješenja odnosi se na tuženičina prava od podnošenja zahtjeva za isplatu dječjeg doplatka. Dakle, tim rješenjem odbijen je njezin zahtjev, a tužitelj se s uspjehom može pozivati na sadržaj tog rješenja od njegove pravomoćnosti. Dakle, do pravomoćnosti rješenja o poništenju ranijih tužiteljevih rješenja o pravu na isplatu dječjeg doplatka, ne može se smatrati da su tuženici primici po toj osnovi bili protupravni, pa je u navedenom smislu, upravo u skladu s

načelom ostvarenja pravne sigurnosti, ocjena prvostupanjskog suda da od tog dana tužitelj ostvaruje pravo prema tuženici na povrat nepripadno isplaćenih iznosa s naslova dječjeg doplatka.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.2423/12-2 od 12. lipnja 2012.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Razlika između plaće i starosne mirovine

(Čl. 200. Zakona o obveznim odnosima - NN. 53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Tužiteljica nema pravo na razliku između plaće i starosne mirovine jer nema neposredne uzročne veze između njenog povređivanja u prometnoj nesreći i odlaska u starosnu mirovinu.

„Tužiteljica neosnovano traži razliku između plaće i starosne mirovine, jer je po prirodi stvari odlazak u starosnu mirovinu, kao što to sam naziv određuje, posljedica doživljavanja određene životne dobi (u situaciji u kojoj osoba do tog trenutka ostvaruje ili ne ostvaruje radni odnos), uz ostvarenje uvjeta za pravo na starosnu mirovinu. Prema tome, nema neposredne uzročne veze između tužiteljčinog povređivanja u prometnoj nesreći i njenog odlaska (prelaska) u starosnu mirovinu. Naročito ne može biti prihvatljiv tužiteljčin argument da bi njen tužbeni zahtjev s naslova rente zbog izgubljene zarade (razlike između zarade koju bi ostvarivala iz radnog odnosa i invalidske mirovine) bio prihvaćen da je postupak pravomoćno dovršen prije njenog odlaska u starosnu mirovinu (zbog čega bi ga, valjda trebalo i sada prihvatiti), obzirom da tužiteljčin odlazak u starosnu mirovinu u svakom slučaju predstavlja događaj koji utječe na status njenog prava po predmetnoj odštetnoj osnovi, pa taj događaj ne bi bio obuhvaćen činjeničnim supstratom koji u objektivnom smislu određuje granice

pravomoćnosti sudske presude, da je ona ranije, prije tog događaja bila donesena.“

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.1324/10-2 od 16. ožujka 2011.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Ugovor o pružanju javne usluge potrošaču

(Čl. 24. Zakona o zaštiti potrošača – NN. 79/07; 125/07; 79/09; 89/09; 78/12 i 56/13)

Operater je dužan u slučaju raskida ugovora dokazati da je pretrpio stvarnu štetu ili izmaklu korist u visini iznosa mjesečnih naknada za ostatak razdoblja obveznog trajanja ugovora.

„Kako je već rečeno nakon raskida ugovora vjerovnik ima pravo jedino na naknadu štete a kako tužitelj uopće ne dokazuje da bi on pretrpio bilo stvarnu štetu bilo izmaklu korist upravo u visini iznosa mjesečnih naknada za ostatak razdoblja obveznog trajanja Ugovora, to je valjalo pravilnom primjenom materijalnog prava kako je prethodno izloženo platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi javnog bilježnika S. Š. br. Ovrv-_/10 ukinuti u dijelu u kojem je tuženiku naložena isplata iznosa od 1.262,90 kn te u tom smislu preinačiti odluku suda prvog stupnja osnovom čl. 373 t. 3 ZPP- a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2671/13-2 od 14. travnja 2014.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Odgovornost vozača i pravne osobe koja gospodari prometnicom

(Čl. 86. st. 3. Zakona o lovstvu - NN. 140/05 i 75/09)

Od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu objavljenog u Narodnim novinama 75/09 pa do stupanja na snagu odredbe čl. 32. a Zakona o javnim cestama dana 29. prosinca 2009. godine za štetu na vozilu zbog naleta divljači bio je odgovoran vozač po načelu krivnje ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti, odnosno odgovorna pravna osoba koja gospodari prometnicom na kojoj je šteta nastala po osnovi objektivne odgovornosti.

„Naime, cjelokupnu situaciju u vezi naknade (imovinske) štete na vozilu, zbog naleta vozila na divljač na cesti kojom gospodari ovlaštena pravna osoba, valja razmotriti u kontekstu zakonske regulative, koja je bila na snazi u vrijeme štetnog događaja. Relevantna odredba čl. 86. st. 3. ZoL-a (čl. 86. promijenjen je čl. 37. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu, koji je objavljen u NN br. 75/09 od 30. lipnja 2009.g., te je stupio na snagu osmog dana od dana objave), koji je bio na snazi u vrijeme štetnog događaja, u cijelosti glasi: „Odgovornost za nastalu štetu na vozilu snosi vozač ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti tako da može pravovremeno postupiti po prometnom pravilu ili znaku, a u protivnom pravna osoba koja gospodari prometnicom na kojoj je šteta nastala. Iznimno od ove odredbe, štetu snosi ovlaštenik prava lova, ako je šteta uvjetovana vršenjem skupnog lova.“. Prije stupanja na snagu navedene odredbe za takvu štetu (prema tada važećoj zakonskoj regulativi i relevantnoj sudskoj praksi), odgovaralo je lovačko društvo iz čijeg područja potječe divljač, po osnovi objektivne odgovornosti (opasne stvari). Međutim, tumačenjem citirane odredbe ZoL-a, može se doći do zaključka da je u vrijeme nastanka štetnog događaja odgovornost ovlaštenika prava lova (lovačkog društva), postojala ako je šteta uvjetovana vršenjem skupnog lova. Citirana odredba ZoL-a, izmijenjena je

odredbom čl. 32.a Zakona o javnim cestama (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama - NN br. 153/09 od 21. prosinca 2009.g.), koja je stupila na snagu 29. prosinca 2009.g., prema kojoj odgovornost za štetu koju na javnoj cesti ili na vozilu prouzroči divljač, snosi:- vozač, ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti i nije postupao po prometnom pravilu ili znaku, - osoba ovlaštena upravljati javnom cestom prema odredbama tog Zakona, ukoliko nije postupila sukladno čl. 7. tog Zakona, - osoba koja gospodari lovištem u skladu s propisima koji uređuju lovstvo, u ostalim slučajevima. Usporedbom navedenih zakonskih odredbi, citirana odredba ZoL-a može se gramatički i logički tumačiti jedino na način da je u vrijeme nastanka štetnog događaja, za štetu na vozilu prvenstveno bio odgovoran vozač po načelu krivnje (ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti tako da može pravovremeno postupiti po prometnom pravilu ili znaku), dok je u protivnom bila odgovorna pravna osoba koja gospodari prometnicom na kojoj je šteta nastala i to po osnovi objektivne odgovornosti (jer pretpostavka za njenu odgovornost nije bilo propuštanje postupanja sukladno čl. 7. ZJC-a, s obzirom da je ta pretpostavka normirana tek Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama - NN br. 153/09 od 21. prosinca 2009.g., koja je stupila na snagu 29. prosinca 2009.g., dakle, nakon štetnog događaja). Iznimno je odgovoran bio i ovlaštenik lova, ako se radi o skupnom lovu (naprotiv, prema izmjenama ZJC-a od 21. prosinca 2009.g., ovlaštenik lova bio je odgovoran u ostalim slučajevima, kada nije bilo odgovornosti vozača, odnosno osobe koja upravlja javnom cestom).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3983/12-2 od 09. siječnja 2014.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Postavljanje prometnog znaka „divljač na cesti“

(Čl. 44. Zakona o javnim cestama - NN. br. 180/04, 82/06, 138/06, 146/08, 152/08 i 38/09)

Županijska uprava ovlaštena je i dužna održavati samo postojeću prometnu signalizaciju, iz čega proizlazi da u okvir njezine obveze održavanja ne spada postavljanje prometnih znakova koji ranije nisu postojali na terenu.

„Tuženik u žalbi osnovano upućuje na odredbu čl. 44. Zakona o javnim cestama (NN. br. 180/04, 82/06, 138/06, 146/08, 152/08 i 38/09), prema kojoj se prometni znakovi, signalizacija i oprema te turistička i ostala signalizacija postavljaju na javnoj cesti na temelju prometnog projekta, da je za javne ceste koje su izgrađene do stupanja na snagu tog zakona, a nemaju prometni projekt, mjerodavno postojeće stanje prometne signalizacije i opreme te da su Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i korisnik koncesije uz prethodnu suglasnost ministra, odnosno Županijske uprave za ceste uz prethodnu suglasnost Ureda državne uprave u Županiji nadležnog za poslove prometa te Upravno tijelo grada Z. uz prethodnu suglasnost izvršnog tijela Grada Z., ovlaštene izmijeniti prometni projekt iz st. 1. tog članka odnosno postojeće stanje iz st. 2. tog članka. Kod toga valja skrenuti pozornost na postojeću sudsku praksu izraženu u odluci Vrhovnog suda RH br. Rev-1008/07-2 od 21. siječnja 2009.g., kojom je taj sud dao svoje tumačenje pojma „održavanje cesta“, a u kojoj se između ostalog, navodi: „Održavanje upućuje na vođenje brige o nečem već postojećem, što u konkretnom slučaju znači da u održavanje ne bi ulazilo ovlaštenje za postavljanje prometnih znakova koji ne postoje u prometnom projektu, a na temelju kojeg se u skladu s čl. 33. ZJC (u ZJC koji se primjenjuje u konkretnom slučaju radi se o čl. 44. koji je istog sadržaja) postavlja prometna signalizacija. Odredbom čl. 33. ZJC (u konkretnom slučaju čl. 44. ZJC) propisano je da se prometna signalizacija i

oprema postavlja na javnoj cesti na temelju prometnog projekta, a Županijska uprava za ceste uz prethodnu suglasnost nadležnog Ureda državne uprave u Županiji, ovlaštena je izmijeniti prometni projekt odnosno postojeće stanje na cestama koje su izrađene do stupanja na snagu tog zakona koje je mjerodavno ukoliko iste nemaju prometni projekt. Dakle, iz citiranih zakonskih odredbi valja zaključiti da je Županijska uprava ovlaštena i dužna održavati samo postojeću prometnu signalizaciju odnosno da u okvir njezine obveze održavanja ne spada postavljanje novih prometnih znakova tj. onih koji nikada od ranije nisu postojali na terenu. Drugim riječima, dužnost postavljanja novog prometnog znaka od strane nadležne Županijske uprave postojala je samo u slučajevima kada je prometni znak nekad već bio postavljen, ali je u međuvremenu na bilo koji način uklonjen (srušen, ukraden i sl.)". Stoga je ostalo nejasno da li pod „neodgovarajućim održavanjem prometnice“ prvostupanjski sud smatra vođenje brige o nečem već postojećem (primjerice postavljanju prometnog znaka koji je uništen) ili obvezu tuženika da postavi dosada nepostojeću prometnu signalizaciju (konkretno predmetni znak „divljač na cesti“), pa se ne može prihvatiti zaključak da odgovornost tuženika proizlazi iz odredbe čl. 7. Zakona o javnim cestama, jer tuženik nije postavio prometni znak opasnosti („divljač na cesti“), na koji način u pobijanoj presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama koji se odnose na (ne)postupanje tuženika u skladu s njegovim obvezama koje se temelje na odredbama Zakona o javnim cestama, a time i na njegovu odgovornost za naknadu štete tužitelju.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.1818/11-2 od 05. travnja 2012.

ODGOVORNOST ZA NAKNADU ŠTETE

Uzročna veza

(Čl. 37. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu – NN. 75/09)

Tužitelj je dužan dokazati postojanje uzročne veze između propusta pravne osobe koja upravlja javnim cestama i štete koja je nastala naletom divljači na osobni automobil tužitelja.

„Po ocjeni ovog suda, sadržajem žalbenih navoda tužitelj nije doveo u sumnju pravilnost prvostupanjskog materijalnopravnog stajališta da tuženik, obzirom na vrstu svoje djelatnosti, ne odgovara za štetu od divljači po kriteriju objektivne odgovornosti, jer se tuženik ne može smatrati njezinim imateljem niti vlasnikom, nego je za nastanak takve imovinske štete odgovoran u slučaju propusta, koji su u uzročno-posljedičnoj vezi s nastankom štete. Pri tome ovaj sud ističe da mjerodavna odredba čl. 37. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu, kojim je izmijenjen čl. 86. ranijeg teksta tog Zakona, ne propisuje kriterije odgovornosti pravne osobe koja gospodari prometnicom, nego načelno određuje postojanje njene odgovornosti (sadržaja mjerodavnih odredbi ZOO-a), a ta se odgovornost, po ocjeni ovog suda, ne može, u odnosu na kriterije odgovornosti, konstituirati protivno bitnim odrednicama općeg sustava odštetne odgovornosti. U tom smislu, i po ocjeni ovog suda, tuženik može odgovarati samo zbog propusta, a da bi se utemeljila takva odgovornost, tužitelj mora dokazati postojanje uzročne veze između propusta tuženika i štete.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4506/13-2 od 14. ožujka 2014.

NAKNADA IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE

Naknada neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti i naknada štete na ime tuđe pomoći i njege zbog naleta divljači na vozilo

(Čl. 86. st. 3. Zakona o lovstvu – NN. 75/09)

Odredbom čl. 86. st. 3. Zakona o lovstvu uređeno je samo pitanje štete na divljači odnosno na vozilu.

„Naime, nakon što je utvrdio da su među strankama nesporne činjenice nastanka štetnog događaja te pasivne legitimacije tuženika, a da je sporna tuženikova odgovornost za štetu i visina štete, navodeći da se je štetni događaj zbio 15. srpnja 2009.g., prvostupanjski sud se poziva na odredbu čl. 86. st. 3. Zakona o lovstvu (koji članak je izmijenjen čl. 37. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu, koji je stupio na snagu 08. srpnja 2009.g., a objavljen je u NN br. 75/09). Ovaj sud ocjenjuje pogrešnim pozivanje prvostupanjskog suda na odredbu čl. 86. st. 3. Zakona o lovstvu (koja je doista bila na snazi u vrijeme štetnog događaja), a koja u cijelosti glasi: „Odgovornost za nastalu štetu na vozilu snosi vozač ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti, tako da može pravovremeno postupiti po prometnom pravilu ili znaku, a u protivnom pravna osoba koja gospodari prometnicom na kojoj je šteta nastala. Iznimno od ove odredbe štetu snosi ovlaštenik prava lova, ako je šteta uvjetovana vršenjem skupnog lova.“. Tuženik u žalbi osnovano ističe da tom odredbom nije regulirano pitanje štete na osobi, već samo na divljači odnosno na vozilu. Kako iz stanja spisa nedvojbeno proizlazi da tužitelj tužbenim zahtjevom potražuje naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti i naknadu štete na ime tuđe pomoći i njege, to se ne radi o šteti na vozilu koja je normirana odredbom čl. 86. st. 3. Zakona o lovstvu.“

Županijski sud u Varaždinu, 11 Gž.1818/11-2 od 05. travnja 2012.

NAKNADA ŠTETE PO OSNOVI TUĐE POMOĆI I NJEGE

Zatezna kamata na utvrđeni iznos naknade štete po osnovi tuđe pomoći i njege

(Čl. 1095. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05; 41/08; 125/11)

Naknada štete po osnovi tuđe pomoći i njege je novčani oblik imovinske štete slijedom čega na istu teče zatezna kamata od dana podnošenja odštetnog zahtjeva ukoliko osiguravatelj u roku od 14 dana od podnošenja odštetnog zahtjeva oštećeniku ne dostavi obrazloženu ponudu ili utemeljeni odgovor.

„Obveza plaćanja zateznih kamata od dana podnošenja odštetnog zahtjeva na iznos naknade neimovinske štete ali i imovinske štete propisan je čl.12 Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05, 36/09 i 75/09). Prethodno navedenom odredbom normirano je da je osiguratelj dužan u slučaju neimovinske štete najkasnije u roku od 30 dana, a u slučaju imovinske štete najkasnije u roku od 14 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva oštećenoj osobi dostaviti obrazloženu ponudu za naknadu štete ukoliko su odgovornost i visina štete nesporni, ili utemeljeni odgovor ukoliko su odgovornost i visina štete sporni, pa ukoliko u navedenim rokovima osiguratelj ne dostavi oštećenoj osobi obrazloženu ponudu ili utemeljeni odgovor i neisplati iznos nespornog iznosa naknade štete oštećena osoba uz dužni iznos naknade štete ima pravo i na isplatu iznosa kamata od dana podnošenja odštetnog zahtjeva (st.4 čl.12). Zbog navedenog žalbeni navodi tuženika da se radi o nenovčanoj materijalnoj šteti pa je zbog toga zateznu kamatu bilo potrebno dosuditi tek od dana presuđenja jesu neosnovani, jer je i naknada štete po osnovi tuđe pomoći i njege novčani oblik imovinske štete normiran odredbom čl.1095.st. 1 ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2104/11-2 od 30. studenog 2011.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE – TUĐA POMOĆ I NJEGA

Visina naknade štete za tuđu pomoć i njegu

(Čl. 1095. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Ukoliko je oštećeniku tuđa pomoć i njega pružena besplatno, tada oštećenik ima pravo na naknadu iznosa iste u visini neto zarade osobe koja bi u mjestu u kojem je takva pomoć bila sposobna pružati je, a koju sud utvrđuje prema slobodnoj ocjeni.

„Pravilno je prvostupanjski sud tužiteljici s osnova naknade imovinske štete zbog tuđe pomoći i njege, sukladno nalazu vještaka priznao za ukupno 278 sata iznos od po 15 kn kojeg je očitno utvrdio primjenom pravila o slobodnoj ocjeni dokaza sadržanom u odredbi čl.223.stav.1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP – NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13) te joj potom sveukupno priznao iznos od 4.000,00 kn, obzirom je u tom iznosu mlljt. tužiteljica utužila navedeni vid imovinske štete. Naime, tuđa pomoć i njega je novčani oblik imovinske štete normirana odredbom čl.1095.stav.1. ZOO-a zbog čega je odgovorna osoba obvezna naknaditi oštećeniku onaj iznos koji bi oštećenik platio trećoj osobi za pruženu uslugu, a u obvezi je na naknadu mu tog vida štete i u slučajevima kada oštećenik nije imao izdataka za tuđu pomoć i njegu jer mu je takva pomoć i njega pružena besplatno. U potonjem slučaju se pripadajuća naknada utvrđuje prema neto zaradi osobe koja bi u mjestu u kojem je takva pomoć pružana bila sposobna istu pružati odnosno u pravilu prema slobodnoj ocjeni suda (čl.223.stav.1. ZPP-a). Obzirom se dakle radi o novčanoj imovinskoj šteti, neovisno od činjenice da li je ista doista plaćena ili je pružena besplatno, zatezna kamata teče od trenutka kada je oštećenik takav izdatak imao, odnosno u konkretnom slučaju prema dispoziciji mlljt. tužiteljice od dana podnošenja tuženiku odštetnog zahtjeva koji trenutak nedvojbeno leži

izvan vremena kada bi izdatak za takav vid štete s aspekta mljt. tužiteljice dospio na naplatu.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.2503/12-4 od 03. lipnja 2013.

NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Šteta na stvari u suvlasništvu tužitelja

(Čl. 1089. st. 4. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05; 41/08; 125/11)

Ukoliko je protupravna radnja tuženika bila usmjerena prema stvari u suvlasništvu tužitelja (životinji – mački), tada tužitelj ima pravo samo na naknadu imovinske štete prema vrijednosti koju je ta stvar imala za njega (afektivna vrijednost), ali ne i pravo na pravičnu novčanu naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na duševno zdravlje.

„Mljt. tužitelj u ovom postupku uopće niti ne tvrdi da je nesporno protupravna radnja tuženika bila usmjerena prema njemu već prema stvari u suvlasništvu njega i njegove obitelji (životinji-mački), a samim time što je on bio očevidac oštećenja stvari za koju je bio, u što ovaj sud ne sumnja, emotivno vezan i zbog čijeg ustrijeljenja po tuženiku je kako to vještak zaključuje promijenio ponašanje u vidu povlačenja u sebi, razdražljivosti, čestog plača, depresije ili prkosa, traženja stalne zaštite obitelji, ne mogućnosti učenja i koncentriranja na nastavu, ne daje mu pravo na pravičnu novčanu naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na duševno zdravlje, već eventualno na naknadu imovinske štete prema vrijednosti koju je ta stvar imala za njega sukladno čl. 1089. st. 4 ZOO-a (afektivna vrijednost). Jedino kada osobe prema kojima nije usmjerena štetna radnja, dakle posredni oštećenici, imaju pravo na

pravičnu novčanu naknadu kojom se popravljaju pretrpljena po njima neimovinska šteta jesu članovi uže obitelji zbog smrti ili teškog invaliditeta neke osobe (čl. 1101 ZOO-a), ali nikako ne osobe kojima je štetnom protupravnom radnjom štetnika oštećena njihova stvar, upravo zbog kojeg kaznenog dijela je tuženi pravomoćnom kaznenom presudom prvostupanjskog suda br.K-__ i proglašen krivim.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1113/12-2 od 11. prosinca 2013.

NEIMOVINSKA ŠTETA

Povreda prava osobnosti

(Čl. 1046. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Težinu povrede prava osobnosti određuju činjenice vezane uz jačinu i trajanje fizičkih i duševnih bolova i straha zbog čega nema potrebe provođenja liječničkog vještačenja primjenom tzv. novih tablica.

„Točno je da štetu u smislu odredbe čl. 1046. ZOO predstavlja, između ostalog i povreda prava osobnosti kao neimovinsku štetu. Dakle, prema prihvaćenoj objektivnoj koncepciji neimovinske štete, takvu štetu čini već sama povreda prava osobnosti iz čl. 19. ZOO. Međutim, svaka povreda prava osobnosti iz čl. 19. ZOO ne znači istovremeno i bezuvjetno pravo oštećenika na isplatu pravične novčane naknade imovinske štete. To pravo oštećenik može ostvariti samo pod pretpostavkama iz čl. 1100. ZOO-a, dakle, ako jačina i trajanje povredom izazvanih fizičkih bolova, duševnih bolova i straha opravdava dosuđenje naknade. Istovremeno, sud mora voditi računa i o cilju kojem služi dosuđenje naknade neimovinske štete i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njezinom naravi i društvenom svrhom. Prema tome, dosuđenje pravične novčane

naknade u smislu odredbe čl. 1100. st. 1. i 2. ZOO ovisi od okolnosti svakog konkretnog slučaja, pri čemu je sud dužan voditi računa o jačini i trajanju povredom izazvanih fizičkih bolova, duševnih bolova i straha, jer su pretrpljeni fizički i duševni bolovi i strah mjerilo težine povreda prava osobnosti, pa od utvrđenja navedenih činjenica zavisi ocjena da li oštećeniku pripada pravo na naknadu neimovinske štete, koje činjenice se, u pravilu, utvrđuju liječničkim vještačenjem, jer se radi o činjenicama za koje je potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže, a vještak je dužan nalaz i mišljenje dati u skladu s pravilima struke, slijedom čega je tvrdnja tuženika o potrebi provođenja liječničkog vještačenja primjenom tzv. novih tablica potpuno neprihvatljiva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.861/10-2 od 20. prosinca 2010.

PROCESNE PRETPOSTAVKE ZA PODNOŠENJE TUŽBE RADI NAKNADE NEIMOVINSKE ŠTETE

Zahtjev za ispravak informacije

(Čl. 22. st. 2. Zakona o medijima – NN. 59/04)

Zahtjev za ispravak informacije oštećenik je dužan podnijeti nakladniku u pismenoj formi osobno ili putem punomoćnika, time da je u tom slučaju uz zahtjev dužan priložiti potpisanu punomoć.

„Na ovaj način sagledavajući procesnu pretpostavku za podnošenje tužbe za naknadu nematerijalne štete iz čl.22 st.2 ZM u svezi sa čl.40 st.3 istog Zakona slijedi da zahtjev za ispravak informacije oštećeni mora podnijeti u pismenoj formi i to ili osobno i isto potpisati, ili putem punomoćnika s time da tada uz zahtjev mora biti priložena i punomoć za podnošenje takovog zahtjeva potpisana od osobe koja traži takav ispravak,

da zahtjev mora biti obrazložen te sadržavati sve potrebne podatke o podnositelju i njegovoj adresi. Tuženik je tijekom cijelog prvostupanjskog postupka prigovarao nepostojanju procesne pretpostavke za podnošenje tužbe tvrdeći da je zahtjev podnijen od neovlaštene osobe jer je potpisan samo po punomoćniku a bez dostavljene punomoći za podnošenje istog potpisane po tužitelju. Sukladno odredbi čl.21 st.6 ZN-a koja propisuje da postojanje pretpostavki odgovornosti za štetu dokazuje tužitelj, a postojanje pretpostavki za oslobođenje od odgovornosti za štetu dokazuje tuženik, tužitelj niti jednim relevantnim dokazom nije dokazao da je uz dostavljeni zahtjev za ispravkom bila priložena punomoć potpisana po tužitelju za podnošenje zahtjeva. Tvrdnja da je sukladno odredbama ZPP- a moguće punomoć za zastupanje naknadno pridonijeti, iako je točna, kod tužbi prema ZM koji je lex specialis u odnosu na opće procesne odredbe i koji se primjenjuje u ovom postupku, nije relevantna obzirom na način i rokove u kojima ispravak mora biti objavljen prema odredbi čl.42 ZM-a (tako i VSRH Rev-551/09, Rev-74/10).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3118/11-2 od 06. rujna 2011.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Mišljenje pravnih stručnjaka izneseno u pravnoj literaturi

(Čl. 230. st. 1. Zakona o parničnom postupku - NN.53/91; 91/92; 112/99; 88/01; 117/03, 88/05; 2/07; 84/08; 96/08; 123/08)

Mišljenje pravnih stručnjaka o pristupu vještačenja naknade za neimovinsku štetu izneseno u pravnoj literaturi, u sudskom postupku nema značaj pravno-obvezujuće medicinske standardizacije pristupu medicinskog vještačenja.

„Dakle, sadržaj, opseg i predmet vještačenja određuje sud a ne stranke u parničnom postupku. Navedeno je od odlučnog značaja obzirom na različitost u pristupu provedenom medicinskom vještačenju očigledno uvjetovanom sadržajem tuženikovog odgovora na tužbu (u kojem ističe važnost novog pristupa vještačenju koji je utemeljen na tzv. Međunarodnoj klasifikaciji funkcioniranja, nesposobnosti i zdravlja i tzv. Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i srodnih stanja) i činjenicom izostanka bilo kakve upute suda o tome na koje se relevantne okolnosti vještak uopće treba očitovati i što mora utvrditi. Pri tom valja pojasniti da je Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih stanja sustav kategorija kojima se prema utvrđenim mjerilima pridružuju entiteti bolesti uvođenjem tzv. slovobrojčane šifre, dok Međunarodna klasifikacija funkcioniranja, nesposobnosti i zdravlja služi za procjenu različitih aspekata zdravlja i to u statističke svrhe, u istraživačke svrhe, u kliničke i obrazovne svrhe kao i pri određivanju socijalne politike, no pri tom niti jedna od navedenih Klasifikacija ne sadrži uputu o načinu provođenja ili pristupu objekata vještačenja u sudsko-medicinskim vještačenjima s aspekta konkretnog (nacionalnog) zakonodavstva. Uz to valja navesti da opisana medicinska dokumentacija ima svojstvo tzv. javne isprave u smislu odredbe čl. 230. st. 1. ZPP-a zbog čega je dopušteno dokazivati da u njoj sadržana utvrđenja – dijagnoza tužiteljčine ozljede nije istinita, no koju ovlast tuženik nije iskoristio zbog čega se smatra da je ono što je u odnosnoj ispravi navedeno i istinito. Podredno valja naglasiti da mišljenje skupine autora izraženo u citiranom radu („Pristup vještačenju naknade za neimovinsku štetu prema ZOO/05), u sudskom postupku može imati isključivo takav značaj – dakle značaj mišljenja određenih autora, a ne značaj pravno-obvezujuće medicinske standardizacije pristupu medicinskog vještačenja, kakvog želi nametnuti tuženik.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1214/10-2 od 7. ožujka 2011.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Pretpostavka za naknadu štete radi povrede prava osobnosti

(Čl. 22. st. 2. Zakona o medijima – NN. 59/04)

Tužiteljica koja se prije pokretanja redovnog parničnog postupka radi povrede prava osobnosti počinjene u objavljenom članku, obratila na adresu sjedišta uprave izdavača, a koja je istovjetna adresi uredništva te jasno odredila predmet zahtjeva, ispunila je pretpostavku iz čl. 22. st. 2. Zakona o medijima, time da je njen zahtjev trebao biti proslijeđen nadležnoj osobi nakladnika.

„Jedan od temeljnih žalbenih razloga je da se tužiteljica nije obratila prije pokretanja redovnog parničnog postupka, nakladniku, nego uredništvu, te da nije ostvarena pretpostavka iz čl. 22. st. 2. Zakona o medijima (NN. 59/04) za podnošenje zahtjeva za naknadu nematerijalne štete, pri čemu se tuženik poziva na takvu praksu Vrhovnog suda RH iz revizijske odluke br. Rev. ___/09-2 od 27. svibnja 2009.g. Točno je da je u navedenoj odluci Vrhovnog suda RH zauzeto stajalište da se prije podnošenja tužbe radi naknade štete, oštećenik mora u prekluzivnom roku od 30 dana obratiti glavnom uredniku za ispravak objavljene informacije, koji zahtjev mora imati zakonom propisani sadržaj, čime se reproducira sadržaj odredbe čl. 40. Zakona o medijima. Ovaj sud ocjenjuje da je prvostupanjski sud naveo jasne i dovoljne razloge zbog kojih osnovano smatra da je tužiteljica konkretnim podnošenjem zahtjeva za ispravak informacije, za ispriku i za naknadu štete putem svog punomoćnika, naslovljenu na: „V. I.“, S. Z., postupila sukladno čl. 40. u vezi čl. 22. st. 2. Zakona o medijima. Treba navesti da je obveza nakladnika propisana čl. 15. Zakona o medijima na vidnom mjestu svakog pojedinog nositelja programskog sadržaja objaviti podatke o tvrtki i sjedištu; ime i prezime glavnog urednika, odgovornih urednika..., ime i prezime odnosno tvrtku i sjedište tiskare i datum tiska i pretiska, te broj tiskanih primjeraka kada se

radi o tiskovnom mediju. U novinama, „V.I.“ od 16. lipnja 2009.g. u kojem je objavljen sporni članak, na listu 60 (zabavna strana), navedeni su podaci o izdavaču: „V.I.“ d.d. S. Z. uz brojeve telefona redakcije, oznaku glavnog urednika, izvršnih urednika, art direktora i sl. Iz navedenog proizlazi da je punomoćnik tužiteljice pravilno naveo adresu sjedišta izdavača, te je jasno odredio predmet zahtjeva, pa je za pretpostaviti da je zahtjev predmetnog sadržaja koji je upućen na adresu uprave izdavača (koja je očito zajednička adresa s adresom uredništva), upućen na pravilnu adresu, i da je u okviru „V.I.“, zahtjev obzirom na sadržaj trebao biti prosljeđen nadležnoj osobi nakladnika, obzirom da se u predmetnom odštetnom odnosu treba primijeniti načelo ponašanja u ispunjavanju obveza i ostvarivanju prava propisano čl. 10. st. 1. -3. ZOO (NN 35/05, 41/08), koji se supsidijarno primjenjuje u ovom odnosu. U tom smislu zahtjev za ispravak informacije, ispriku i naknadu štete upućen na adresu nakladnika trebao je biti, od strane osoba koje zaprimaju poštanska pismena kod nakladnika, upućen odgovornoj osobi nakladnika, a isticanje prigovora prema zahtjevu u kojem je punomoćnik tužiteljice napisao da se obraća uredništvu, trebalo je, u procesuiranju tog podneska, shvatiti u skladu sa zakonskom pozicijom medija, polazeći od propisanih pretpostavki odgovornosti medija.,,

Županijski sud u Varaždinu, 13 Gž.735/10-2 od 28. rujna 2010.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Povreda prava osobnosti

(Čl. 1046. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05; 41/08; 125/11)

Nezadovoljavajući prostor spavaonice u kaznionici koju koristi zatvorenik sam po sebi ne predstavlja poniženje i nečovječno postupanje prema zatvoreniku kojim bi mu bilo povrijeđeno dostojanstvo, odnosno pravo osobnosti i pravo na

ugled ukoliko mu je omogućavanjem slobode kretanja tijekom dana nadoknađena ograničenost prostora u spavaonici.

„No unatoč tome je prvostupanjski sud po opširno i sadržajno provedenom dokaznom postupku zaključio da činjenica nezadovoljavajućeg prostora spavaonice, sama po sebi, ne predstavlja ni oblik poniženja niti nečovječnog postupanja od strane tužene prema tužitelju kao zatvoreniku kojim bi bilo povrijeđeno njegovo dostojanstvo, odnosno pravo ličnosti i pravo na ugled, jer je ranije opisanim omogućavanjem slobode kretanja tijekom dana, tužitelju nadoknađena ograničenost prostora u spavaonici pa tužitelj u žalbi neosnovano odriče značaj činjenicama utvrđenim u odnosu na cjelokupne uvjete boravka u Kaznionici u L. jer su upravo te činjenice bitne za odluku o tužbenom zahtjevu. To više što je prema stajalištu Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, Europskog suda za ljudska prava kao i Ustavnog suda Republike Hrvatske, za ocjenu postojanja povrede prava osobnosti na dostojanstvo zatvorenika (u konkretnom slučaju tužitelja) odlučno utvrditi ukupnu kvalitetu života u konkretnoj ustanovi.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.30/13-2 od 04. studenog 2013.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Povreda ljudskog dostojanstva osuđenika

(Čl. 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava)

Europski sud za ljudska prava razmatra pojedinačne slučajeve, zbog čega je neutemeljeno pozivanje tužitelja na obvezujući učinak pojedinih presuda toga suda.

„Na osnovu iznesenih činjeničnih utvrđenja prvostupanjski sud zaključuje da je tužitelj bio izložen ponižavajućem postupanju jer nije poštivano dostojanstvo osuđenika proklamirano čl.25.stav.1. Ustava Republike Hrvatske, a koje stajalište je zauzeo i Europski sud za ljudska prava u presudama Cenbauer c/a RH od 09.03.2006.g., Štetić c/a RH od 08.11.2007.g. i Testa c/a RH od 12.07.2007.g. i da je tužitelju zbog propusta tuženika da smještajne uvjete u prostorima izdržavanja kazne uskladi sa čl.74. ZIKZ i čl.3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava, prouzrokovana šteta opisana po tužitelju kao trpljenje i poniženje, a što prvostupanjski sud ocjenjuje kao duševnu bol povredom njegovog ljudskog dostojanstva koja prelazi onaj neizbježni element trpljenja ili poniženja, povezanog s danim oblikom legitimnog postupanja prema osobi lišenoj slobode tj. koji premašuje neizbježnu razinu trpljenja inherentnu lišenju slobode. Tome valja nadodati da je Europski sud za ljudska prava međunarodna institucija koja pod određenim uvjetima može razmatrati zahtjeve osoba koje smatraju da su prekršena njihova prava zajamčena Europskom Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Protokolima 1, 4, 6 i 7 pri čemu su sve konačne odluke obvezujuće za države kojih se tiču. No svakako je od značaja pojasniti da Europski sud za ljudska prava razmatra pojedinačne slučajeve zbog čega je neutemeljeno pozivanje tužitelja na obvezujući učinak pojedinih presuda utemeljenih na činjeničnom supstratu koji je bitno različit od činjeničnog osnova koji je predmet raspravljanja i utvrđivanja u konkretnom parničnom postupku konkretnog tužitelja. Na prednje valja odgovoriti da je točno da je Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (te Protokoli broj 1, broj 4, broj 6 i broj 7 uz tu Konvenciju) – dalje: Konvencija, koja je preuzeta u Republici Hrvatskoj Zakonom o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Protokola br. 1, 4, 6 i 7 izvor prava sukladno čl.141. Ustava RH, i da su u njoj sadržane i proklamirane vrednote temelj svakog civiliziranog suvremenog društvenog uređenja. No tužitelj pri tom zanemaruje, jednako kao što to čini tužena u žalbi iznoseći svoje tumačenje sadržaja nekoliko presuda Europskog suda za ljudska prava (Cenbauer c/a RH, Nevmerzhitsky c/a Ukrajina) da nije sporno da temeljne odrednice Konvencije obvezuju Republiku Hrvatsku no da pretpostavke dosude zbog povreda tih obvezujućih odrednica određene pravične novčane naknade iziskuju postojanje određene činjenične osnove

koje bi reflektirale konkretnu povredu prava zaštićenu Konvencijom i koje su posljedice specifičnosti svakog pojedinog slučaja i tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.5387/11-2 od 08. veljače 2012.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Povreda prava osobnosti

(Čl. 3. st. 1. Zakona o izvršavanju kazne zatvora – NN. 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11)

Prema stajalištu Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda Republike Hrvatske za ocjenu postojanja povrede prava osobnosti na dostojanstvo zatvorenika nije odlučno samo da li prostorni uvjeti udovoljavaju standardima propisanim Zakonom o izvršavanju kazne zatvora, iz razloga što je sud dužan utvrditi ukupnu kvalitetu života zatvorenika u kaznionici odnosno zatvoru.

„U konkretnom slučaju nije sporno da za vrijeme boravka tužitelja u Kaznionici u L. prostorni uvjeti nisu udovoljavali standardima propisanim odredbom čl. 74. st. 3. ZIKZ-a, pa obzirom na navedenu nespornu činjenicu nije bilo nikakve potrebe za izvođenje dokaza očevitom na licu mjesta, koji dokazni prijedlog tužitelja je prvostupanjski sud osnovano odbio. Međutim, prema stajalištu Europskog odbora za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, Europskog suda za ljudska prava, kao i Ustavnog suda RH za ocjenu postojanja povrede prava osobnosti na dostojanstvo zatvorenika (u

konkretnom slučaju tužitelja) odlučno je utvrditi ukupnu kvalitetu života u konkretnoj ustanovi. Prema utvrđenjima prvostupanjskog suda koja su rezultat pravilne ocjene svih provedenih dokaza, sukladno odredbi čl. 8. ZPP-a, dnevni raspored tužitelja je bio takav da mu je omogućavao boravak izvan spavaonice gotovo tijekom čitavog dana, osim za vrijeme spavanja (od 23,00, odnosno 24,00 sata do 6,00 sati ujutro), da je i u vrijeme kada su se vrata soba na odjelu zaključavala (nakon 19,00 sati) mogao koristiti prostorije TV boravka (koje je tužitelj redovno koristio), da je bio radno angažiran u metalskoj radionici (radnim danom od 7,00 do 15,00 sati), da je nakon završetka posla imao na raspolaganju veći broj sportskih aktivnosti kojima se i bavio (mali nogomet i stolni tenis), da je imao mogućnost korištenja knjižnice, čitaonice i informatičke sekcije (bio je polaznik tečaja informatičkog osposobljavanja), te edukativne i kulturne aktivnosti (kino projekcije i predstave), tako da je ograničenost prostora u spavaonici tužitelju bila nadoknađena slobodom kretanja koju je uživao tijekom dana boravkom u radionici, mogućnošću boravka u ostalim prostorijama kaznionice i boravkom na svježem zraku, slijedom čega je prvostupanjski sud osnovano odbio zahtjev tužitelja za naknadu štete, jer i prema ocjeni ovoga suda konkretni uvjeti boravka tužitelja u Kaznionici u L. u utuženom razdoblju ne ukazuju da je tužitelj bio podvrgnut trpljenju ili poniženju takvog intenziteta koji prelazi neizbježnu razinu trpljenja ili poniženja koje je povezano s danim oblikom legitimnog lišenja slobode, pa tužitelju ne pripada pravo na naknadu štete.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.2395/13-2 od 04. studenog 2013.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Povreda prava osobnosti

(Čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05)

Pravo na slobodu kretanja smatra se podvrstom jednog od temeljnih ljudskih prava i prava osobnosti – prava na slobodu.

„Naime, tužiteljica svoj zahtjev za naknadu štete zbog povrede prava osobnosti na slobodu kretanja temelji na tvrdnji da joj je zbog potrebe mirovanja, odlazaka liječnicima i na fizikalnu terapiju to pravo povrijeđeno u opsegu opisanom u medicinskoj dokumentaciji, što ponavlja i u žalbi. Pravo na slobodu kretanja može se smatrati podvrstom jednog od temeljnih ljudskih prava i prava osobnosti iz čl. 19. st. 2. ZOO - prava na slobodu, a zbog povrede prava osobnosti oštećenik može ostvariti pravo na pravičnu novčanu naknadu ukoliko je ta povreda izazvala posljedice u obliku duševnih bolova takvog trajanja i jačine da opravdavaju dosuđenje pravične novčane naknade, sukladno odredbi čl. 19. st. 1. i 2. u vezi s čl. 1100. st. 1. i 2. ZOO. Prema tome, sama činjenica da je tužiteljica zbog ozljeda zadobivenih u prometnoj nezgodi morala mirovati, odlaziti liječnicima i na fizikalnu terapiju ne daje tužiteljici pravo na naknadu štete zbog povrede prava osobnosti na slobodu kretanja, nego samo ukoliko je ta povreda izazvala posljedice u obliku duševnih bolova, koje okolnosti tužiteljica niti u tužbi, niti tijekom postupka uopće nije spominjala. Stoga je obzirom na činjeničnu osnovu zahtjeva, kao i sadržaj provedenog dokaznog postupka, nedvojbeno da nisu ostvarene pretpostavke za priznavanje prava tužiteljici na naknadu zatražene neimovinske štete, pa je prvostupanjski sud opravdano taj zahtjev ocijenio neosnovanim, a žalbeni navodi tužiteljice samo potvrđuju pravilnost tog zaključka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2483/12-2 od 11. ožujka 2013.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

Povreda prava osobnosti na zdravlje

(Čl. 1045. Zakona o obveznim odnosima - NN.35/05; 41/08; 125/11)

Pritvoreniku - nepušaču koji je smješten u sobu s pet pušača povrijeđeno je pravo osobnosti na zdravlje.

„Uvjeti smještaja pritvorenika, osim opće odredbe iz čl. 119. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ br. 62/03 – pročišćeni tekst i 115/06 – dalje ZKP) važećim u prijeporno vrijeme, kojom je propisano da se pritvorenici smještaju u prostorije odgovarajuće veličine koje udovoljavaju potrebnim zdravstvenim uvjetima, pobliže su uređeni Pravilnikom o standardima smještaja i prehrane zatvorenika („Narodne novine“ br.92/02) koji se temeljem čl. 17. tog Pravilnika primjenjuje i na pritvorenike ako nisu u suprotnosti s Pravilnikom o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje pritvora, te samim Pravilnikom o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje pritvora („Narodne novine“ broj:135/99). Odredbom čl. 2. st. 5. Pravilnika o standardima smještaja i prehrane zatvorenika određeno je da će se zatvorenika, prema mogućostima kaznionice, odnosno zatvora smjestiti odvojeno od zatvorenika nepušača, a prostor u kojem je pušenje dozvoljeno određuje upravitelj (st.6.). Ovaj sud ocjenjuje da tužitelju smještajem u sobu sa pet pušača nisu osigurani odgovarajući zdravstveni uvjeti, a niti mu je osigurano ustavno pravo na zdrav život koje pravo je proklamirano odredbom č.69. Ustava Republike Hrvatske, a niti mu je tuženica sukladno svojoj obvezi iz st. 2. citiranog članka osigurala uvjete za zdravi okoliš. Stoga je po ocjeni ovog suda povrijeđeno pravo osobnosti tužitelja na zdravlje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.370/13-2 od 22. svibnja 2013.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Povreda prava na dostojanstvo

(Čl. 200. st. 1. Zakona o obveznim odnosima - NN.53/91; 73/91; 111/93; 3/94; 7/96; 91/96; 112/99; 88/01)

Ukoliko činjenice utvrđene tijekom postupka upućuju na povredu dostojanstva tužitelja, tada iste predstavljaju osnovu za popravljavanje neimovinske štete bez obzira što se šteta dogodila za vrijeme važenja ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima, obzirom da je odredbom čl. 200. st. 1. ranije važećeg Zakona o obveznim odnosima omogućena dosuda neimovinske štete i zbog povrede drugih prava ličnosti, a povreda prava na dostojanstvo predstavlja povredu prava ličnosti.

„Naime, Ustavni sud u svojoj odluci izričito navodi da činjenice utvrđene tijekom postupka upućuju na povredu dostojanstva tužitelja i da predstavljaju osnovu za popravljavanje neimovinske štete i da je pogrešan zaključak sudova da je tužitelj u ovoj parnici iznio samo činjenične tvrdnje o smanjenju općeživotnih i radnih sposobnosti, proživljenim bolovima i pretrpljenom strahu, budući da u sadržaju tužbe dosta jasno govori i o ostalim osjećajima nelagode zbog prostora u zatvoru, što ujedno predstavlja osnovu da parnični sud i o tome raspravlja i odlučuje. Ustavni sud posebno ističe da za moguće usvajanje tužbenog zahtjeva nije zapreka niti činjenica da se šteta dogodila za vrijeme važenja ranijeg Zakona o obveznim odnosima, koji zakon je odredbom čl. 200. st. 1. omogućavao dosudu neimovinske štete i zbog povrede drugih prava ličnosti, a povreda prava na dostojanstvo u svakom slučaju predstavlja povredu prava ličnosti. Prema tome, okolnost da je tužitelj podneskom zaprimljenim 24. rujna 2012. g. postavio zahtjev za naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti na dostojanstvo, pozivajući se (pogrešno) na odredbe važećeg Zakona o obveznim odnosima, u konkretnom slučaju ne znači isticanje zahtjeva koji nije bio obuhvaćen tužbom i zahtjevom za mirno rješenje spora, budući da prema jasno izraženom stajalištu Ustavnog suda

RH tužitelj u tužbi navodi okolnosti koje ukazuju na povredu prava na dostojanstvo kao povredu prava ličnosti koja predstavlja osnovu za dosuđenje nematerijalne štete u smislu odredbe čl. 200. st. 1. ZOO, a i sadržaj provedenog dokaznog postupka upućuje na povredu dostojanstva tužitelja, pa se nedvojbeno radi o identičnom zahtjevu tužitelja o kojem je prvostupanjski sud nakon provedenog dokaznog postupka bio dužan odlučiti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.71/13-2 od 30. siječnja 2013.

NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE

Naknada štete zbog povrede slobode

(Čl. 498. st. 1. toč. 1. Zakona o kaznenom postupku – NN. 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 62/03 – pročišćeni tekst i čl.115/06)

Osoba koja je bila u pritvoru, a pravomoćnom presudom je oslobođena optužbe, ima pravo na naknadu štete zbog povrede slobode zbog nezakonitog lišenja toga prava.

„Kako je u postupku utvrđeno da je tužitelj bio u pritvoru od 29. ožujka 2007.g. kada je uhićen do 15. lipnja 2007.g. kada mu je pritvor ukinut (79 dana), a da je pravomoćnom presudom oslobođen optužbe to temeljem citirane odredbe ima pravo na naknadu štete od tužene. Naime, već je čl. 25. st.4 Ustava RH (NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 41/01) na koji se tužitelj u tužbi poziva, proklamirano da svatko tko je bio nezakonito lišen slobode ili osuđen ima, u skladu sa zakonom, pravo na odštetu i javnu ispriku. Nadalje nije sporno postojanje osnove zahtjeva sadržane u čl.498. st.1 toč.1 Zakona o kaznenom postupku (ispravno čl.480. st.1 toč.1 - NN 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 62/03

– pročišćeni tekst i čl.115/06 – dalje: ZKP/97) pa je osnovano sud odlučio i o visini zahtjeva u presuđenom iznosu. Naime, činjenični sadržaj tužbe upućuje na povredu prava osobnosti na duševno zdravlje, u konkretnom slučaju prvenstveno na povredu slobode zbog nezakonitog lišenja toga prava, što se nedvojbeno reflektiralo na njegov ugled, čast i obiteljski i poslovni život (čl.19. st.2 ZOO-a), a čija težina povrede i okolnosti predmetnog slučaja opravdavaju dosudu pravične novčane naknade.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3150/11-2 od 13. svibnja 2013.

NAKNADA ŠTETE

Namirenje iz oduzete imovinske koristi od države

(Čl. 212. Zakona o obveznim odnosima – NN. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

U kaznenom postupku sud po službenoj dužnosti izriče oduzimanje kaznenim dijelom pribavljenu imovinsku korist, time da ukoliko oštećenici nisu postavili imovinsko pravni zahtjev, isti imaju pravo u posebnom postupku zahtijevati da se namire iz oduzete imovinske koristi od države koja je oduzela imovinsku korist budući da je počinitelju kaznenog djela ta imovinska korist već oduzeta.

„Naime, iako je bilo nesporno a i utvrđeno uvidom u pravomoćnu kaznenu presudu tog suda br. K. ___/99 od 13. listopada 2005.g. da se ovdje tuženom oduzima imovinska korist pribavljena kaznenim djelom (učinjenim između ostalih i na štetu ovdje tužiteljice) u visini od 49.055,51 kn, prvostupanjski sud ponovno ovom pobijanom presudom obvezuje tuženog na isplatu naknade štete u visini te već oduzete imovinske koristi

pribavljene kaznenim djelom a koja u odnosu na pričinjenu štetu tužene iznosi upravo glavnični utuženi iznos ovom tužbom. Očito da sud prvog stupnja nije imao u vidu odredbu čl. 212. Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO), koji se i primjenjuje u konkretnom slučaju temeljem odredbe čl. 1163. ZOO-a (NN 35/05 i 41/08), jer je šteta tužiteljici nastala još 1995.g. Navedena odredba propisuje da tko isti dug plati dva puta pa makar jednim i po osnovi ovršne isprave ima pravo tražiti vraćanje po općim pravilima o stjecanju bez osnove, ili drugim riječima od nikoga se nema pravo tražiti da isti dug plati dva puta. Izreka kaznene presude Općinskog suda u V. br. K. ___/99-58 od 13. listopada 2005.g. kojom je između ostalog ovdje tuženom oduzeta protupravno stečena imovinska korist u svakom slučaju predstavlja ovršni naslov, pri čemu je irelevantno da li jeste ili bude temeljem tog ovršnog naslova ovdje tuženom oduzeta protupravno stečena imovinska korist a koja i predstavlja štetu (ili djelomičnu visinu štete) tužene. Ukoliko bi se sada tuženog drugom presudom također obvezivalo na isplatu tog iznosa tada je očito da bi se isti iznos štete od njega naplaćivao dva puta. Naime, oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, nije i ne može imati karakter kaznene sankcije već se radi o višku imovine, o dobiti, kazneno odgovorne osobe koja je pribavljena kaznenim djelom i koju je on zadržao do donošenja odluke da je kazneno djelo počinio, pa kako nitko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu kaznenim djelom sud tu imovinu oduzima i onda kada oštećenik ne postoji ili je nepoznat. Oduzimanje imovinske koristi u odnosu na postavljeni imovinsko pravni zahtjev je supsidijarne prirode i isti se ne može izreći ukoliko je postavljen imovinsko pravni zahtjev. Prema tome u kaznenom postupku vođenom protiv ovdje tuženog sud je po službenoj dužnosti izrekao oduzimanje kaznenim djelom pribavljene imovinske koristi jer oštećenici na štetu kojih, između ostalog i ovdje tužiteljice je ovdje tuženi stekao dobiti nisu postavili imovinsko pravni zahtjev. U takvoj situaciji a prema mjerodavnom OKZ RH čl. 83. st. 3. oštećeni u propisanom rokovima i u propisanom postupku ima pravo zahtijevati da se namiri iz te oduzete imovinske koristi. Ukoliko u postupku koji je pokrenuo temeljem prethodno citirane odredbe bude njegov zahtjev utvrđenim opravdanim tada isti od države koja je i oduzela korist pribavljenu kaznenim djelom, a ne od počinioca kaznenog djela (jer je njemu već oduzeto) može zahtijevati namirenje, pa u tom slučaju i država

odgovara za štetu oštećeniku ukoliko je presudom oduzimanje imovinske koristi izrečeno a nije i izvršeno. Ukoliko oštećeni iz bilo kojeg razloga (propuštanja rokova, nezainteresiranosti da si nadoknadi pričinjenu štetu) ne pokrene propisani postupak iz čl. 83. st. 3. OKZ RH iznos te oduzete koristi postaje trajno imovina države. Dakle, ne vraća se počinitelju kaznenog djela upravo zbog načela da nitko ne može zadržati korist pribavljenu kaznenim djelom.”

Županijski sud u Varaždinu, Gž.228/10-2 od 9. ožujka 2010.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Kada tuženik posjeduje nekretninu ili neku drugu stvar tužitelja ili posjeduje njegov suvlasnički dio, plaćanje vrijednosti postignute koristi prema čl. 1111. i 1120. Zakona o obveznim odnosima (NN. 35/05 i 41/08) moguće je samo u slučaju kada je nekretnina ili neka druga stvar upotrijebljena na način da je promijenila identitet zbog čega nije moguće ili nije gospodarski opravdano vraćanje te nekretnine ili neke druge stvari. Kada je moguće vraćanje tj. kada je moguća predaja nekretnine ili stvari u posjed ili suposjed tada se naknada koristi prosuđuje prema odredbi čl. 164. i 165. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN. 91/96; 68/98; 137/99; 22/00; 73/00; 114/01; 79/06; 141/06; 146/08; 38/09; 153/09) ali samo u slučaju kada tužitelj uz platež koristi tužbenim zahtjevom traži i predaju nekretnine ili stvari u posjed.

Zaključak sjednice Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu od 04. rujna 2013.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Odgovornost banke

(Čl. 1111. Zakona o obveznim odnosima – NN. 35/05)

Ukoliko je banka bila u stvarnoj zabludi te nije znala niti je mogla znati da je vlasnica tekućeg računa umrla te je omogućila isplatu opunomoćnici pokojne, ista ne odgovara tužitelju za povrat iznosa koji je isplaćen punomoćnici pokojne vlasnice tekućeg računa.

„Nije sporno da je korisnica računa a ujedno korisnica mirovine, A.L. umrla 29. svibnja 2005.g. i da je nepripadno na njen bankarski račun uplaćena mirovina za dio svibnja, lipanj i srpanj 2005.g. Nadalje, nije sporno niti da smrću A.L. prestaje njeno (osobno) pravo na mirovinu, a da se na nasljednike prenosi samo pravo na dospjele iznose mirovine, koji su uplaćeni na bankovni račun pok. korisnice mirovine ili eventualno, trebaju biti uplaćeni. Dakle, uplata usmjerena od strane uplatitelja mirovine na bankarski račun korisnici mirovine, kao i s tog računa punomoćnici A.L. u dijelu u kojem se ta uplata odnosi na mirovinu poslije smrti A.L., izvršene su bez osnova, na ruke punomoćnice pok. A.L. Postavlja se pitanje da li, i po kojoj osnovi, tuženica odgovara tužitelju za povrat iznosa koji je isplaćen A.L., opunomoćnici A.L., u situaciji u kojoj su tužitelj i tuženica bili u stvarnoj zabludi, ne znajući za smrt A.L., zbog čega je tužitelj uplatio novčana sredstva na bankarski račun pok. A.L., nakon njene smrti, a tuženica je s tog računa omogućila isplatu opunomoćnici A.L., a koja je novac podigla temeljem punomoći koja je prestala (koja prestaje) trenutkom smrti, u smislu odredbe čl. 318. st. 2. ZOO-a. Što se tiče obveze ulaganja dužne pažnje u ispunjavanju svoje profesionalne ugovorne obveze u smislu čl. 10. ZOO-a, pozicija tužitelja i tuženice je izjednačena: niti jedan niti drugi nisu pravovremeno saznali za smrt A.L. i omogućili su uplatu na njen tekući račun, odnosno isplatu s njega. Da se radi o realnoj mogućnosti nastanka takve situacije vidljivo je iz trostranog Ugovora o dugoročnoj poslovnoj suradnji i njegovim aneksima, koji su naprijed spomenuti, koji su

sklopili RH, Ministarstvo Financija, tužitelj i tuženica, u kojima je apostrofirana obveza međusobnog obavješćavanja o smrti korisnika novčanih primanja i tražbina kao i činjenica u svezi s isplatama novčanih primanja i tražbina zbog kojih bi mogla nastati šteta bilo kojoj ugovornoj strani (čl. 20. Ugovora). Po ocjeni ovoga suda, pravilna je tuženičina tvrdnja da je njena odgovornost, u odnosu na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje glede obveze povrata novčanih iznosa, cjelovito propisana čl. 17. i da ona postoji samo ukoliko sredstva nisu podignuta s tekućeg računa nakon smrti vlasnika računa. U protivnom, evidentno je da se tužitelj može naplatiti samo od osobe koja je nepripadno podigla iznose mirovina, na koju pok. korisnica nije ostvarila pravo. Prema tome, ugovor između stranaka o načinu isplate mirovine korisnicima mirovine, kojima tužitelj isplaćuje mirovinu putem tuženice, ne predviđa odgovornost tuženice prema tužitelju za nepripadnu isplatu mirovine, isplaćenu nakon smrti korisnika mirovine, nego predviđa samo obvezu povrata novčanih iznosa, ukoliko još nije došlo do isplate."

Županijski sud u Varaždinu, Gž.3272/11-2 od 27. listopada 2011.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Prestanak prava na isplatu mirovine

(Čl. 139. Zakona o nasljeđivanju - NN. 48/03; 163/03; 35/05)

Osobno pravo na isplatu mirovine prestaje trenutkom smrti ovlaštenika, zbog čega ostaviteljica ne može biti odgovorna za povrat nepripadno isplaćene mirovine nakon njene smrti, a niti se uplata na njen bankovni račun smatra dugom ostavine, radi čega tužitelj može ostvariti povrat isplaćenog iznosa na ime mirovine nakon smrti ostaviteljice isključivo prema pravilima o stjecanju bez osnove.

„Obrazlažući pobijanu presudu prvostupanjski sud navodi da je tužitelj sve tuženice utužio za solidarni povrat oko jedne polovice mirovine pok. J. B., koja je bila njegov osiguranik, a umrla je 15. srpnja 2008.g. Tužitelj je, ne znajući za činjenicu smrti svoje osiguranice, isplatio cijelu mirovinu za srpanj mjesec 2008.g. za pok. J. B.. Navedenu uplatu tužitelj tretira kao dug ostaviteljice (ostavine) i traži povrat, od nasljednica pok. osiguranice, s naslova stečenog bez osnova, u smislu odredbe čl. 139. Zakona o nasljeđivanju (NN. 48/03; 163/03; 35/05 – dalje: ZN) i čl. 164. Zakona o mirovinskom osiguranju (NN.102/98; 127/00; 59/01; 109/01; 147/02; 117/03; 30/04; 177/04; 92/05; 79/07; 35/08). Po ocjeni ovog suda, osnovano prvotuženica u žalbi navodi da je odlučna okolnost za odluku o osnovanosti tužbenog zahtjeva prema pojedinim tuženicama tko je koristio novčana sredstva s naslova nepripadno isplaćene mirovine. Naime, prema odredbi čl. 5. st.1 Zakona o mirovinskom osiguranju, važećem u vrijeme smrti osiguranice tužitelja, prava iz mirovinskog osiguranja određena su kao osobna materijalna prava koja se ne mogu prenijeti na drugoga niti se mogu naslijediti. Naslijediti se mogu dospjela novčana primanja (a novčana primanja iza korisnika koji nema nasljednika pripadaju RH). Prema tome, osobno pravo ostaviteljice J. B. na isplatu mirovine prestaje trenutkom njene smrti, pa pravo na isplatu mirovine za period nakon 15. srpnja 2008.g. više ne postoji. Zakon o mirovinskom osiguranju iz NN.102/98, uz njegove kasnije izmjene i dopune, regulira pitanje naknade štete, i u čl. 164. propisuje obvezu povrata po osiguranoj osobi kada primi neko novčano davanje iz mirovinskog osiguranje koje joj ne pripada (stavak 1), odnosno propisuje obvezu vraćanja stečenog bez osnove, kada je pravo iz mirovinskog osiguranja ostvareno protivno tom zakonu ili isplaćeno u svoti većoj od pripadajuće. Zakon o mirovinskom osiguranju (pročišćeni tekst - NN.130/10) uz naknadne izmjene i dopune (NN.61/11, 114/11, 76/12) jasnije i pravilnije regulira obvezu vraćanja, time da u čl. 164. st. 1 određuje da osoba koja primi neko novčano davanje iz mirovinskog osiguranja koje joj ne pripada, dužna ga je vratiti Zavodu, time da u stavku 2 propisuje kada postoji obveza vraćanja stečenog bez osnove.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.4260/12-2 od 07. studenog 2012.